

Library Sri Pratap College
Srinagar

چوں کرد صرف راه تو نقد حیات خویش
یعقوب را بعشق تو صر فی شده است نام

الحمد لله والمنة
که درین زمان سعادت اقتران مجموعہ غزلیات و رباعیات و متفرقات
المستفی به

دیوان صر فی

من تصنیف
جامع الکمالات الصوری و المعنوی امام اعظم ثانی الملقب بحضرت ایشا و المنی طب
بشیخ یعقوب الصر فی العاصمی الحنفی الکاشغیری قدس سره العزیز

بایتمام

میر حبیب اللہ کالی متولی و سجاده نشین بقاع عالیہ اکملیہ مطبع بروکار پریس
نہرنگ در ماه ذی الحجہ ۱۳۸۷ھ طبع شد

SRI PRATAP COLLEGE LIBRARY
SRINAGAR (Kashmir)

DATE LOANED

Class No. _____ Book No. _____

Acc. No. _____

This book may be kept for **14 days**. An over - due charge will be levied at the rate of **10 Paise** for each day the book is kept over - time.

[illegible]

24639

cp. VII

Library Sri Pratap College
Srinagar

891.551

5240

24639

Accession Number.....

Class No.....

Cost

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دیباچہ

حَامِدًا وَمُصَلِّيًا

اما بعد
 اللہ تعالیٰ کا لاکھ لاکھ شکر ہے کہ جس کے فضل و کرم سے کتاب مستطاب
 دیوان صرفی من تصنیف جامع الکمالات الصوری والمعنوی مظہر اسرار ربانی، منظر
 ارباب حقانی امام عظیم ثانی الملقب بہ حضرت ایشان و المخاطب بہ شیخ یعقوب
 صرفی العالی الخلیفہ الشہید العزیز، طبع ہو سکی۔ یہ اُمّناں میرے
 اور تمام اہل ذوق کے دلوں میں بہت مدت سے موجزن تھی لیکن حکومت جموں و
 کشمیر کی مسلسل یقین دہانیوں کی وجہ سے کہ وہ اس نادر کتاب کی طباعت اپنے
 اخراجات سے انصرام نہ کی۔ یہ خواب آج تک مرہون تعبیر نہ ہو سکا۔ آخر میں نے
 مجبور ہو کر اپنی ذاتی لاگت سے اس کتاب کی طباعت کا بیڑا اٹھانے کا فیصلہ کیا۔
 لیکن پیشتر اس کے کہ میں اس غزم کو عملی جامہ پہناؤں، اکیڈمی آف آرٹس اینڈ
 کلچر جموں و کشمیر نے جو اکثر اس قسم کی بے بہا تصنیفات کی سرپرستی کرتے ہیں
 مجھے جزوی طور مالی امداد عطا کیا اور میں اس قابل ہوا کہ کتاب مذکور کی مطبوعہ کاپیاں
 شایقین کی خدمت میں پیش کر سکوں۔ یہاں پر یہ واضح کرنا ضروری ہے کہ دیباچہ میں
 جن خیالات کا اظہار کیا گیا ہے اکیڈمی پران کے لئے کوئی ذمہ داری عاید نہیں ہوتی۔

حضرت صرفی قدس اللہ سرہ کی ولادت باسعادت ۹۲۸ھ مطابق ۱۵۲۱ء

ب
سربگزین ہوئی آپ کا تاریخ ولادت "شیخ حی" کے الفاظ سے اخذ ہوتا ہے۔ آپ
خاندانی لحاظ سے امیر المومنین سیدنا عمر ابن الخطاب رضی اللہ عنہ کے فرزند
عاصم کی اولاد سے ہیں۔ اور اسی نسبت سے آپ عاصی کہلاتے ہیں۔ آپ کے
والد محترم کا نام میر حسن گنئی بن میر علی بن میر یازید تھا۔ گنئی عالم و فاضل
شخص کو کہتے ہیں۔ چونکہ آپ کا خاندان علم و فضل کے لحاظ سے ہمیشہ ممتاز رہا ہے۔ اس
لئے آپ گنئی کے لقب سے مشہور ہوئے۔

آپ کے نسب اور خاندان کا تذکرہ شایق نے اپنی تاریخ میں ان
اشعار میں کیا ہے۔

زاد عاصم کہ آن نیک خو
گنئی لقب داشت ابی عاصی
گنئی است دانا بہ عمر غیب دیار
و کشمیر مثلش کہے بر سخاوت
بدہ ابن فارس و قاضی نظم نگو
کشتہ خدایش در محسرمی
یہ عثمان گنئی شد او یار غمار
ز وصفش مقصر فہوم رسا است
آپ نے ۷۵ سال کی عمر پا کر ۷۳۱ھ مطابق ۱۳۹۳ء میں جہان فانی کو الوداع
کہا۔ آپ کے خلیفہ نامدار حضرت خواجہ حبیب اللہ نوشہری قدس سرہ نے آپ کا
تاریخ وفات ان اشعار میں کہا ہے۔

گفت جہا بہ سال تاریخش
ہست فخر الانام تاریخش
پنج و ہفتاد سالہ آں شہ
گر نہ باشد ز بندہ تو بخشش
ایضاً

بہر تاریخ تفصیل بہر دین
اول و آخر چراغ بے بس
ایک اور تاریخ "افضل انام" ہے۔ راقم الحروف نے بھی آپ کے تاریخ
وصال کے متعلق طبع آزمائی کی ہے۔ اور یہ تاریخ سورہ قل ھو اللہ کے حروف
سے مرتب کیا ہے۔

آپ کی سوانح عمری تمام مؤرخوں نے تفصیل کے ساتھ لکھی ہوئی ہے۔ ان

سب کا اتفاق ہے کہ آپ نے سال کی عمر میں کلام اللہ حفظ کر لیا۔ اور اس کے ساتھ ہی علوم عقلی و نقلی حاصل کرنے میں مصروف ہوئے۔ جیسا کہ آپ نے خود فرمایا ہے۔ آپ کی عمر شریف صرف آٹھ سال کی تھی جب آپ نے فارسی زبان میں شعر کہنا شروع کیا۔ چنانچہ مخازی البنی میں آپ فرماتے ہیں۔

چودر سال ہشتم نہاد م قدم ز طبعم رواں گشت شعر مجسم
اوایل میں آپ کے والد بزرگوار جو خود بھی ایک بلند پایہ فاضل تھے، آپ کے اشعار کی اصلاح کیا کرتے۔ جیسا کہ آپ نے خود فرمایا ہے۔

پدر کرد اصلاح اشعار من در اں کار بودے مددگار من

آپ نے بہت سارے اساتذہ سے جو اس وقت کی فاضل ترین ہستیوں میں شمار ہوتے تھے تحصیل علوم کیا۔ ان میں خصوصاً ملا آئی کا اسم گرامی جو مولانا عبد الرحمن جامی قدس اللہ سرہ کے شاگرد رشید تھے، قابل ذکر ہے۔ ملا آئی سیالکوٹ سے کثیر تشریف لائے تھے۔ اور یہاں ہی انہوں نے اخیر عمر تک قیام فرمایا اور بالآخر مقبرہ شیخ بہاء الدین گنج بخش قدس اللہ سرہ میں آسودہ ہوئے۔ ملا آئی نے حضرت صوفی رح کے غیر معمولی فہم و ادراک، فصاحت و بلاغت اور سخن گوئی کا جائزہ لیکر اس بات کی پیشین گوئی کی تھی کہ آپ ایک دن شعر و سخن میں مولانا جامی کا جیسے رتبہ حاصل کر کے جامی ثانی کے لقب سے مشہور ہو جائیں گے۔ حق تو یہ ہے کہ یہ پیشین گوئی بالکل درست ثابت ہوئی۔ چنانچہ آپ نے خود بھی اپنے اشعار میں اس طرف اشارہ کیا ہے۔ ملاحظہ ہو۔

بعد خسرو بود جامی بلبل باغ سخن
کیست جز صوفی کنوں آن مرغ خوشخو اں راغون

مولانا آئی کے علاوہ آپ نے کئی اور فضلاء سے بھی استفادہ کیا۔ ان میں ملا حافظ البصیر حضرت بوئی بھی جو علوم عقلی و نقلی میں یکساں دروز تھے، شامل ہیں۔ علوم ظاہری کے ساتھ ساتھ آپ کا رجحان ابتداء سے علوم باطنی کے حاصل کرنے کی طرف

تھا۔ اسی غرض سے آپ کچھ عرصہ کے لئے حضرت امیر کبیر میر سید علی ہمدانی قدس اللہ سرہ العزیز کے خانقاہ فیض پناہ واقع سرینگر میں متکلف ہوئے اور وہاں آپ کو حضرت امیر کبیر قدس اللہ سرہ العزیز خواب میں جلوہ گر ہوئے اور فرمایا: "تو اب مخدوم اعلم سپہزم" یہ بشارت ملنے ہی آپ سیالکوٹ، لاہور، اور کابل سے ہوتے ہوئے خوارزم پہنچے اور وہاں اپنے آپ کو مخدوم اعلم شیخ کمال الدین حسین خوارزمی کی خدمت میں پیش کیا۔ اس زمانے میں مخدوم اعلم سلسلہ کبرویہ کی بزرگ ترین ہستیوں میں محسوب ہوتے تھے۔ اور ان کا سلسلہ ارشاد چار پانچ واسطوں سے حضرت امیر کبیر میر سید علی ہمدانی قدس اللہ سرہ کے ساتھ وابستہ تھا۔ مخدوم اعلم نے آپ کو مہینے کے لئے لکڑی لانے اور چلہ نشینوں اور متکفوں کے متوضا کو پاک کرنے کا کام تفویض فرمایا۔ آپ نے یہ فرایض نہایت خوش اسلوبی سے سرانجام دیئے اور اپنے مرشد کی خوشنودی حاصل کی۔ اس کے بعد آپ کو مخدوم اعلم نے خط ارشاد عطا فرمایا اور آپ اپنے وطن کو واپس تشریف لائے۔

وطن میں اقامت کرنے کے کچھ سال بعد آپ کے دل میں اپنے مرشد بزرگوار کی قد مبوسی کی آرزو پھر موجزن ہوئی۔ اور آپ دوسری مرتبہ خوارزم تشریف لے گئے۔ وہاں سے رخصت پا کر آپ نے مشہر، بغداد، نعتلان، مکہ معظمہ اور مدینہ منورہ غورٹے غورٹے عرصہ کے لئے قیام فرمایا۔ مکہ معظمہ میں آپ کی ملاقات شیخ ابن حجر مکی رحمۃ اللہ علیہ کے ساتھ ہوئی۔ جو اس زمانے میں فاضل ترین محدث تسلیم کئے جاتے تھے۔ انہوں نے آپ کو حدیث کی اجازت اور سند عطا فرمائی۔ حج کے دوران آپ حضرت شیخ سلیم چشتی فتح پوری کے ساتھ بھی ملاقی ہوئے اور ان کے ساتھ آپ کا رشتہ سبقت و مودت و عقیدت اس قدر محکم ہوا کہ دونوں بزرگوں نے آپس میں تبادلہ ارشادات کیا۔ شیخ سلیم نے آپ سے سلسلہ کبرویہ اور آپ نے ان سے سلسلہ چشتیہ کا خط ارشاد حاصل کیا۔ اس کے علاوہ ہندوستان پہنچ کر آپ نے بہت سے شہروں خصوصاً احمد آباد، سورت وغیرہ کی سیاحت کی اور بہت سے

بزرگانِ دین کے ساتھ ملاقات کی اور ان سے فیوضِ باطنی حاصل کئے۔ جس کی طرف آپ نے ان اشعار میں اشارہ کیا ہے

احمد آباد و بہر گوشتہ لکائے سے دیگر
کار این خلق ہمہ عاشقی و معشوقی است
ننواں یافت بایں حسن دیار سے دیگر
کس دریں شہر نہ دیدم بکار سے دیگر
گرچہ این شہر سُرِ ازمایہ و شان است ولے
جز ابو الفتح نخواہیم نگار سے دیگر
گرچہ فانی از یاریم آں بے پروا
حاش لبث کہ شوم مایل یار سے دیگر

احمد آباد است ہر سونا زینت اں فوج فوج
گردیں شہر نماں دل بجا عیسم مکن
بیدلاں افتاد در دُنبال ایشان فوج فوج
دل رُبا یاں ہیں بہر جانب خراماں فوج فوج
اس سلسلہ میں یہ بیان کرنا بہت ضروری ہے کہ منجملہ دوسرے بزرگانِ دین کے حضرت امام ربانی محدّد الف ثانی قدس اللہ سرہ کو بھی آپ سے بہت عقیدت تھی اور انہوں نے آپ سے حدیث کی تعلیم حاصل کی اور آپ نے انہیں سلسلہ کبرویہ کے اجازات اور خطِ ارشاد عطا فرمایا۔

سفر بیت اللہ کے دوران آپ نے بہت سارے تبرکات مختلف مقامات سے حاصل کئے۔ اور انہیں اپنے ہمراہ کشمیر لائے۔ ان میں سے خصوصاً جبّہ شریف امام اعظم رضی اللہ عنہ اور حضرت امام موسیٰ علی رضاؑ اور حضرت سلطان بایزید بسطامی رضی اللہ عنہ کی علاوہ مبارک قابلِ ذکر ہیں۔

ختلان میں جو موجودہ تاجکستان کا ایک حصّہ ہے، آپ نے تین چھینے سے زیادہ عرصے کے لئے جناب حضرت امیر کبیر میر سید علی ہمدانی قدس اللہ سرہ کے روضہ متبرکہ میں قیام فرمایا۔ جیسا کہ آپ نے خود فرمایا ہے

مشرّف شدہ ایں فقیر حقیر

بہ طوفِ مزارِ امیر کبیر

آپ نے ۲۵ سال کی عمر میں نکاح کیا۔ اور آپ کا ایک فرزند محمد یوسف نامی

نول ہو اور عہد شباب میں ہی رحلت کر گیا۔

آپ کے تصانیف کی صحیح تفصیل اور تعداد معلوم نہیں ہو سکی اور نہ ہی یہ سب کے سب اس وقت دستیاب ہو سکتے ہیں۔ بہر حال مندرجہ ذیل تصانیف بہت مشہور ہیں۔
 ۱۔ تفسیر قرآن مجید، یہ تفسیر مکمل نہیں ہو سکی۔ ۲۔ تقریظ کتاب سواطع الالہام مصنف فیضی، ۳۔ پنج گنج، جس میں مسملک الاخبار، وامن عذرا، لبیل مجنون، مغاز البتہ اور مقامات مرشد شامل ہیں۔ یہ پانچ کتابیں حمزہ نظامی و جامی کی متابعت میں لکھی گئی ہیں
 ۴۔ مناسک حج (۵) شرح صحیح بخاری (۶) حاشیہ کتاب توضیح و تلویح (۷) کنز الجوامع
 ۸۔ رسالہ اذکار۔ اس کے علاوہ آپ نے ایک دیوانی۔ قصائد۔ نعتیات۔ مناقب اور رباعیات لکھے ہیں۔ جن میں سے اکثر اہل ذوق نے حفظ کئے ہیں۔

ملا عبد القادر بدایونی جو حضرت صرفیؒ کے ہم عصر تھے ان کو اس زمانے کی ممتاز ترین ہستی تصور کرتے تھے۔ ملا بدایونی نے لکھا ہے کہ حضرت صرفی تمام علوم، تفسیر قرآن و دریش اور تصوف میں مسلم طور یکجا نہ روزگار تھے۔ بدایونی کا کہنا ہے کہ ہمایوں اور اکبر دونوں کو شیخ صرفیؒ سے پوری عقیدت تھی اور ان کی بہت تعظیم و تکریم کیا کرتے تھے۔ جب ملا بدایونی کو حضرت صرفیؒ کے وصال کی خبر ملی تو انہوں نے فی البدیہہ یہ رباعی کہی۔

یاراں ہمہ رفتند و رہ کعبہ گرفتند ماست قدم برد خمار بماندیم

از نکتہ مقصود نشد فہم حدیث لا دین ولا دنیا بے کار بماندیم

ملا محسن قافی مصنف دبستان مذاہب جس کا ترجمہ تقریباً تمام زبانوں میں ہو چکا ہے۔ رقمطراز ہے کہ حضرت صرفیؒ قدس سترہ اپنے وقت کے تمام اولیاء کے مفتاد تھے۔

بہر کیف تمام بزرگان دین، مؤرخان اور فضلا و متفق الرائے ہیں کہ حضرت صرفیؒ کے پایہ کا دوسرا

فائل جسے ان کی طرح علوم ظاہری و باطنی میں ید طولی حاصل ہوا آج تک سرزمین کشمیر میں پیدا نہیں ہوا اور اسے مناسبت سے آپ جامع الکلمات صوری و المعنوی کے نام نامی سے مشہور ہوئے۔ حدیث، فقہ، منطق، بان تعمیم تقریعات وغیرہ میں اپنی مثال آپ تھے۔ رسالہ اذکار کے مطالعہ سے معلوم ہوتا ہے کہ آپ

معرفت الہی کا ایک سرچشمہ تھے۔ اگرچہ آپ دنیا کی آوارہ گیوں سے بہت دور رہتے تھے اور فقر کی زندگی کو ترجیح دیتے تھے تاہم بڑے بڑے سلاطین اور حکمرانوں کو آپ کی غایت درجہ احترام تھا اور وہ آپ کے نصایح پر سختی سے عمل کرتے تھے۔ زیارت بیت اللہ سے واپسی پر جب آپ کو معلوم ہوا کہ کشمیر میں یعقوب چاک اور اس کے کارپردازوں نے لوگوں کا قافیہ تنگ کیا تھا اور ان کا زندہ رہنا محال بنایا تھا تو آپ ایک وفد لے کر جس میں سلطان العارفين حضرت شیخ حمزہ مخدوم کشمیری قدس اللہ سرہ العزیز کے خلیفہ خاص حضرت بابا داؤد خاکی قدس سرہ اور دوسرے امراء شامل تھے۔ دہلی میں شہنشاہ اکبر سے ملے اور اُس کو اپنے افواج کشمیر بھیج کر حکومت چاک کا قلع قمع کرنے پر رضامند کیا۔

حضرت صرَفیؒ کے تصنیفات پر میرے محترم دوست محمد طیب صدیقی نے اپنی کتاب رشحات صرَفیؒ میں تفصیل کے ساتھ تقریظ لکھی ہے، اوزان کے بہت سے غزلیات اور دوسرے منظومات کا موازنہ متقدمین کے ساتھ کیا ہے۔ اس لئے یہاں پر ان کے کلام کا نمونہ تبرکاً پیش کیا جاتا ہے۔

ذیل کی رباعی آپ کے ابتدائی تصانیف میں سے ہے۔

ای رخ مر طلعتاں آئینہ روی تو ام میل خوباں در ہوا ی روی نیکوی تو ام
گر بویم عنبر ساز و گرم شک ختن در داغ جاں غے آید مگر بوی تو ام
یہ تو ابتداء تھی، بعد کا کلام اسی قدر شیریں و برجستہ و فصیح اور بلند پایہ ہے کہ اس کی مثال حضرت صرَفیؒ کے بعد کسی دوسرے مصنف کے کلام میں نظر نہیں آتی۔ ملاحظہ ہو۔

گر بکولیش بگذری یا حی ز سر باید کرد
قصہ کوتاہ ز سر خودش گذر باید کرد

مشکن لی غم دل مارا و مبین کاں دل کیست
دل ماہست ولے بین کہ در و منزل کیست

در صد ہزار آئینہ یک رواست جلوہ گر در ہر چہ بینم آن رخ نیکوست جلوہ گر
خلق ز ہر طرف شدہ سرگستہ بہر دوست دیں طرفہ تیر کہ دوست بہر سوست جلوہ گر

بخدا از تو رسیدم نہ زجائے دیگر
بخدائے کہ جز او نیست خدائے دیگر

غم دریں شهر از برای جستجوی من رسید
جستہ جستہ آخرا ز ہر سولہ سوئی من رسید

بر گلوئی خشک من بہاد تیغ آبدار
باز آب رفتہ ای صرفی بجوی من رسید

ہلال عید مگو بر فلک ہویدا ہشد
کلید نے کدہ گم گشتہ بود پیدا شد

وے سخن گوآں دہاں تنگ در گلزار بود
غنیہ را حیرانے آں مانع گفتار بود

بہر حال تدریج گواہ ہے کہ دسویں ہدیٰ بحری میں اور اُس کے بعد حضرت صرفی کے پایہ کا
متصوف مفسر فقیہ سختورین فکر اور فاضل آج تک پیدا نہیں ہوا۔ آپ کو بھی اس بات کا احساس
تھا کہ اس زمانے میں آپ خود اپنی مثال ہیں چنانچہ اپنے فرزند کو علوم ظاہری و باطنی حاصل کرنے
کے لئے قابل اُستاد کی تلاش کرنے کی تلقین کرتے ہوئے فرماتے ہیں۔

بے تامل بگو بہمت سختی در دو عالم کجا است ہنچو منے

آپ اپنے تمام اقران سے علوم عقلی و نقلی میں اس قدر سبقت لے گئے کہ آپ
جامع الکملات صوری و معنوی کے القاب سے مشہور ہوئے اور علماء فضلہ اور مشائخ وقت
نے متفق طور آپ کو امام اعظم ثانی تسلیم کیا یہی وجہ ہے کہ آج کے دن تک آپ کی زیارت پر
ہر سال حضرت امام اعظم کا عرس مبارک منایا جاتا ہے اور اس تقریب پر ختم خوانی اور مولود
خوانی میں تمام اہل اعتقاد شریک ہوتے ہیں۔

حضرت صوفی کا اسم گرامی سوائے چند ایک لکھے پڑھے اور خواندہ
اشخاص کے کسی کو معلوم نہیں۔ اور عام لوگ اُن کو ایشاں صاحب کے نام سے
ہی یاد کرتے ہیں۔ یہ لقب اس قدر مشہور اور مقبول عام ہے کہ جس محلہ
میں حضرت صوفی رح کا مرقد واقع ہے۔ اُسے بھی محلہ ایشاں صاحب
کے نام سے ہی موسوم کیا گیا ہے۔ ڈاکٹر صوفی نے اپنی تصنیف
”کشیر“ میں لفظ ایشاں پر تبصرہ کرتے ہوئے یہ رائے ظاہر کی ہے
کہ چونکہ ترکستان میں پیر، مرشد اور رہبر کو ایشاں کہتے ہیں۔ اسی نسبت
سے حضرت صوفی رح بھی لوگوں میں ایشاں صاحب کے لقب سے مشہور ہیں
ممکن ہے کہ ترکستان میں مذہبی اور روحانی رہنماؤں کو تعظیم کرنے کی خاطر
بجائے اُن کا نام لینے کے لفظ ایشاں استعمال کرتے ہوں لیکن جہاں
تک حضرت صوفی رح کا تعلق ہے۔ اُن کے اسم گرامی کے ساتھ لفظ ایشاں
استعمال کیے جانے کی وجہ بالکل مختلف ہے۔ حضرت شیخ عبد الوہاب
نوری نے اپنی کتاب فتحات کبریا میں اس بات پر تفصیل سے روشنی
ڈالی ہے کہ حضرت صوفی رح کو کیوں ایشاں صاحب کے لقب سے مخاطب
کیا جاتا ہے۔ اُن کا فرمانا ہے کہ جس زمانے میں حضرت صوفی بقعہ سخا نقاہ نعلے
کے متولی اور سجادہ نشین تھے۔ حضرت شیخ بابا علی والی جو ترکستان
کے ایک بہت بلند پایہ متصوف اور سلسلہ کبرویہ کے ایک نامور
اور ذایم الاستغراقی ولی تھے سیاحت کرتے ہوئے وار د کشمیر ہوئے
یہاں جلد ہی اُن کا تعارف حضرت صوفی رح سے ہوا اور دونوں بزرگوں
کا رشتہ و محبت دن بدن استوار اور محکم ہوتا گیا یہاں تک کہ جب
حضرت صوفی رح آخری مرتبہ زیارت حرمین شریفین کے لئے روانہ ہوئے
تو انہوں نے فر شیخ بابا علی والی رح کو سخا نقاہ معیے میں اپنا قایم
مقام بنا لیا۔ ایک دن شیخ والی رح کو حضرت صوفی رح کا خط موصول ہوا
اور انہوں نے اُس کا مضمون سناتے ہوئے فرمایا ”برادر م شیخ یعقوب
مے آید۔ اس موقع پر حضرت شاہ قاسم حقانی بھی جو حضرت صوفی رح کے خلفاء
برجستہ ہیں سے ہیں، موجود تھے اُن کو حضرت صوفی رح کا اسم گرامی اس طرح زبان

پر لیتا ناگوار گزارا لیکن حضرت والی جے کا پاس ادب ہوئے کی وجہ سے
 اعتراض نہیں کیا۔ رات کو سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم حضرت
 والی جے کو خواب میں جلوہ گر ہوئے اور فرمایا۔ ”اگر امروزی نام ایشان
 بدیں طور بر زبان نہیاوردے۔ دل شاہ قاسم آذرودہ نشدے۔“
 دوسرے روز شیخ والی جے نے یہ خواب جمع عام میں سنایا اور اس وقت
 سے حضرت صرغی نے ایشان صاحب کے لقب سے اور ان کے خلیفہ نامدار
 میر قاسم شاہ کے لقب سے مشہور ہوئے اور انہی القاب سے ان کو
 آج کے دن تک یاد کیا جاتا ہے۔

جبکہ اس سے قبل بیان کیا گیا ہے حضرت صرغی جے اپنے پیچھے کوئی
 اولاد نہ رہنے نہیں چھوڑ گئے۔ البتہ انہوں نے کئی ایسے برتر
 خلفاء پیدا کئے جن پر اہل کشمیر کا طور فخر کر سکتے ہیں ان میں حضرت
 میر محمد خلیفہ کے علاوہ حاجی احمد حسین حضرت شاہ قاسم حلقی
 اور عارف بابا الشہ خواجہ حبیب اللہ نو شہری قدس اللہ اسرارہم کے اسماء
 گرامی قابل ذکر ہیں۔ یہ دونوں بزرگ معارف علم و فضل ہوئے کے علاوہ
 کشمیر کے اولیاء کبار کی صف اول میں مقام رکھتے ہیں۔ حضرت صرغی
 جب زیارت حرمین سے واپس لوٹے اور حضرت شاہ ان کی خدمت میں پہلی
 مرتبہ حاضر ہوئے بے اختیار ہو کر بولی پڑے کہ سبحان اللہ اس جوان کا ہاتھ حضور
 سرور کائنات صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ منورہ میں میرے ہاتھ میں دیا اور
 فرمایا۔ ”ایں را بکیراں پسوان آخرت است۔“ خواجہ حبیب اللہ نو شہری
 کے متعلق حضرت صرغی جے فرماتے تھے کہ ”مشعلی کہ از خوارزم آوردہم در نو شہرہ
 گذاشتم۔“ بہر حال ان دو عظیم الشان ہستیوں کی بدولت سلسلہ کبرویہ
 کی اشاعت ایک وسیع پیمانے پر عمل آئی حضرت شاہ کے سب سے
 بڑے خلیفہ مرشد ابراہیم حضرت خواجہ یعقوب دارولی جے جن کے خرق عادات
 کی تفصیل کتب نواریج میں موجود ہے عنفوان شباب میں ہی رحلت فرما
 گئے۔ دوسرے خلیفہ جنہوں نے حضرت خواجہ یعقوب دارولی سے پہلے ہی بیعت

کی تھی منبع الاسرار حضرت خواجہ حبیب اللہ عطار تھے۔ حضرت خواجہ نے بہت سے خلفاء پیدا کئے مگر ان سب میں سے شیخ السلام والمسلمین حضرت **آخوند اکمل الدین کامل** بیگ خان بدخشی کا اسم گرامی عالمگیر شہرت حاصل کر چکا ہے۔ حضرت میرزا کی تصنیف کتاب بحر العرفان جو چار جلدوں پر مشتمل تھی (۸۰) ہزار سے زائد اشعار کی کتاب ہے۔ مثنوی مولانا رومیؒ کی متابعت میں لکھی گئی ہے۔ اس کے علاوہ بھی ان کی کئی ایک تصانیف ہیں۔ جن میں رسالہ مخبر الاسرار قابل ذکر ہے۔ حضرت میرزا نے بھی بہت سے خلفاء برجستہ بہم کئے۔ مگر ان میں سے مخدومی حضرت شیخ نعمت اللہ کلوی حاجی عبد السمک قلندر۔ میرزا فرہاد بیگ۔ فخر الدین قیصر علی صاحب نوری۔ خواجہ قایم الدین اکمل الدین وغیرہ کبار اولیاء میں محسوب کئے جاتے ہیں۔ حضرت نوری کا سب سے بڑا خلیفہ میر محمد الدین مہدی المعروف مہدی ولی۔ جن کو خواجہ قایم الدین کی خلافت اور جانشینی کا فخر بھی حاصل تھا۔ ان دونوں بزرگوں کے وصال کے بعد بقاع املیہ کے سجادہ نشینی اور متولی منتخب ہوئے اور ان مناصب کے فرائض آج کے دن تک ان کے احقاد جن میں راقم الحروف بھی شامل ہے، خوش اسلوبی سے انجام دیتے رہے۔ دیوان صرفی کی طباعت کا کام ایک کٹھن مہم تھا جس کا مجھ جیسے لے بضاعت آدمی سے نبھایا جانا بعید از قیاس تھا۔ لیکن چونکہ بارگاہ الہی کو ہی منظور تھا کہ شایقین کی یہ دیرینہ تمنا پوری ہو جائے اس لئے میری کوشش رایگاں نہیں ہوئی۔ اس خیال کی تصدیق مولانا رومی قدس سرہ کے اس شعر سے جو اتفاقاً کتاب کا تاریخ طبع بھی بتائے ہوئی ہے۔

ایں ہمہ فرمان از شہ بود

گر چہ از حلقوم عبد اللہ بود

آخر میں میں جناب پیر محمد الدین صاحب نوری سجادہ نشین زیارت

ایشان صاحب اور میر احمد اللہ صاحب مولود خوان کا تہ دل سے شکریہ ادا کرتا ہوں۔ ان
دونوں حضرات نے دیوان صرفی کے دو قلمی نسخے بہم کئے۔ تاکہ میں ان کا مقابلہ
اپنے کتب خانہ کے نسخہ کے ساتھ کر کے ایک صحیح اور درست نقل مرتب کر
سکوں +

فقط:-

خاکسار

میر حبیب اللہ کاملی

و لا تُقَسِّرَا

سرب یس

و سهل و تقم بالخیر

بسم الله الرحمن الرحيم

ای از بیان حمد تو عجا جز زبان ما
مانند عاصی که نداند الف ز سب
چون ابله که قطع به وادی کند هوس
در پای سریر شایسته کجاسیم
از گشت که تصور ز کس نه کمال تو
یارب سیاه روی ما را سبب مساز
ز آن آتش نهال که بدل شعله میزند
خواهم ز ابر فیض تو باران رحمتی

تغ ادب بریده زبان زبان ما
در وصف قدس تو خرد خورده وان ما
جیرا برادر حمد تو طبع روان ما
از نه فلک اگر چه بود نردبان ما
کوته فتاده است تخت کمان ما
دودیکه ظاهراست ز سوز نهان ما
گویا زبانه ایست زبان درد بان ما
کز صفحہ وجود بشوید نشان ما

گرفی المثل زیر تو او هر الزیم
صرفی زبان فقر بست آسمان ما

ای از صفات ساخته آینه ذات را
یارای شرح آینه های جمال تو
زلف تعین تو به رخساره وجود
ز این خدا پرست نه نام بت پرست
اثبات وحدت تو چو در عین کثرت

وز کاینات آینه کرده صفات را
بنود زبان کلک و دبان دوات را
بر پایه داشت سلسله ممکنات را
دانند اگر حقیقت عزیزی ولایت را
از نفی ما چه فایده لات و منات را

چون خسالی از جمال تو بنو جلال تو
ز هر پلا یلم د بد آب حیات را
صرّقی چو پر تو رخس افتاد بر طرف
خسالی ز نور کعبه بدان سومات را

گر آستانه زات بنود قباله گاه ما
از یک شجلی کرمت حبسوه کر شود
از ظلمت و بلم به روی مشکست
دورخ کجا کفایت تعذیب ما کند
کو خسر من جرایم ما را همه بسوز
درمان درد ما است همی درد ما و بس
بختانه وار کعبه شود سنگ راه ما
انوار کوه طور ز کوه گساره ما
ز آب وضو سپیدی روی سیاه ما
کر لطف تو ز قهر تو بنود پناه ما
این آتشی که سر کشد از دود آه ما
افزود جان ما ز غم عمر گاه ما

صرّقی صفت اگر به ثنایت مقصوم
عجز و قصور ما است از ان عذر خواه

بحضرت تو کجا لایق است طاعت ما
اگر چه تحفه و شایسته حمد ما بنود
همیشه نفس پرستیم ما مطیعانست
بغیر دانه اشک ندامت ابدی
گناه ما است عظیم و عظیم تر فضیلت
جد از یک دگر افتاده عقل و جان و دلند
که طاعتی است فرا خورداستطاعت ما
کریم نما و بین قلت بضاعت ما
بخنده است عز از یل از اطاعت ما
نشد ز تخم امل حاصل زراعت ما
بفضل خویش بده رخصت شفاعت ما
غریب تفرقه هست در جماعت ما

چو صرّقی اینهمه مستقی می شوقیم
به یک دو جام محال آمده قناعت ما

درون سینه ام پنهانی و بر چشم نر پید ا
نہاں از مردم ناقص بصر خورشید حسنت ماند
منور شب ز ماه و روشن از خورشید روز اما
ز آشکم ساختی دردانه آری تواند کرد
تو می هر ب که می بینم اگر پنهانی و پید ا
شد از هر ذره بر دیده اهل نظر پید ا
تو می روز و شب از آینه شمس و قمر پید ا
سحاب از فیض تو از قطره باران گهر پید ا

روح پس خاک را ز در عشق گشته همچون
چوپیدا از نیانی شکر و لعل از جادوی شد

چه کسیست عشق تو که کرد از خاک زربدا
چرا نتوانی از لعل بتا کردن شکر پیدا

زبانم خشک و شرم تر ز به قدرت که ای صرقی
ز شاخ خشک این در ساخت خرمای تر پیدا

رخ خوابان بود آئینه روی آن نکور و را
کس که ز خون بس از دمشک اند ز ناف چندا
بلفظ آسوی خود خوانده ات در صوت خواب
فت عکس جمالش بر دل پاک از نکور و پا
نمی خواهم که سودایش برای از سرم بیرون
بجان وی از درد و بلای عشق محظوظ اند

بهر صورت نمساید روی بنود صورتی اورا
بآسانی توان داد عطر و زلف خوشبو را
فرانقه دمانند الف پس مد ابرو را
از انرود دوست میدارند پاکان روی نیکو را
بموی سرازان بر بسته ام سوراخ این مورا
نمی دانم چه حظست از محبت عافیت جورا

توانی راه در کوچه حجت یافتن صرقی
بخدمت کز قبول افقی سکان آنسر کورا

چو عاصی جهوشان یارب مبر بیرون ز سر مارا
بدو چشمیکه در آئینه عالم زخمت بسیم
میر که بر در میخانه و که بر در کعبه
همیشه بوده ایم آشفته حال از گردش دورا
نبات وقت بے یاد لبست چون زهر در کام است
نصیب ما است در عشق تو هر دم خون دل خوردن

که حسن تست ازین خورشید رویاں در نظر مارا
مکن محروم از اں چوں مردم ناقص بصر مارا
مکن دور از در خویش و مگر دواں در بدر مارا
ز زلف خوب رویان را خنی آشفته تو مارا
بیادت در دواں زهر است چوں شهید و شکر مارا
بجز الله که روزی از قصه شد این قدر مارا

گل حسن تو دیدم از جمال لاله رویانی
که صد داغ است از ایشان همچو صرقی بر جگر مارا

ای کرده ظاهر از مهر و خورشید نور را
مارا کجا است طاقت و تاب تجلی

بر روی خود فکنده نقاب ظهور را
کز جلوه اش شکست کمر کوه طور را

در چشم من لقای تو باید نه وصل حور
غایب ز ماسوی تو با تو حاضرند
دور از بساط قرب تو افتاده ام ولی

ز نخبه پای من بکفی زلف حور را
آنانکه یافتند ز غیبت حضور را
عام است فیض نور تو نزد یک دور را

بر من شب فراق تو روز قیامت است
صرفی بیک غمش نه خرد و عدد سر ادا

یا من جمال متوارس وای بدا
یک پرده بر رخسار نه و صد پرده حایم
گاه از گداو گاه ز شاهست جلوه گر
جز بیک صد انبیا ده از زیر و بم ولی
آیین حقیقت من تیره تابلی
ساقی محرم نمای شرابیکه هست آن

در پرده ظهور ز سانی ز ماعدا
او با من است و من ز وی افتاده ام جدا
اما چنانکه اوست نه شایسته و نه گدا
روی دگر نمود ز هر تار از آل صدا
جز باده نیست ز آیین نام تری زدا
فانی ز ماسو شده باقیست با خدا

صرفی همه تتبع حسای درین غزل

کرده است و السلام علی تابع الهدی

این مقامیست که نه جمیع دهنه شام است اینجا
خنده قهقهه سنگ ز صراحی که قوس درج
می کشد طایفه مقامات به میخانه کفند
مست می کنند از بهستی خود آزاد است
کفر و دین را دست بطریق در دیر
عشق برتر بود از پختگی و خامی عقل
یار آگه ز محبتاں که زود دل بدل است
ز ابد آخرت من گر چه ز سر زنگین است
آن بجلی که شد از طور عیباں بر میو سے

روز و شب روشنی از پر تو جام است اینجا
باز کرده دهن از شرب نام است اینجا
سیخ میست که نه پادشاهم است اینجا
هر که آزاد ز خود گشت غلام است اینجا
چه حدیث کده و کعبه کدام است اینجا
خام چو پخته نشود پخته چو خام است اینجا
نه راه قاصد و نه جای پیام است اینجا
نا امیدم چه کنی رحمت عام است اینجا
جسوه ماه من از گوشت بهام است اینجا

مخودید از سمیقات تجلی صرفیست
چون کلیمش نه تنای کلام است اینجا

<p>دورِ حجم است و عهد کند بکام ما ای غافل از خدایچه کنی عیب علم ما روشن تر آمد است ز صبح تو شام ما عنقای قاف قرب گرفت بدام ما یعنی بروں بود ز دو عالم مرقم ما محروم هیچ کس نشد از فیض عام ما</p>	<p>گیتی نهای آینه صاف بهام ما آینه خدای نما جام باده است مارا چه عیب می کنی ای تیغ صبح خیز در صیدگاه همت مردان عجب ملا نه میل دنیوی و نه تمتای آخرت تا کشته ایم ساقی میخانه ز شهود</p>
--	--

الضّاف ده برائے خدا صرفی ملاقف

چون خود هنوز بخت نشد کار خسام ما

<p>نالایم بیدار سازد خفنگان خاک را خواهم از تیرت بدوزم سینه صد چاک را شعله حسن تو آتش زد خس و خاشاک را مهر باں سازد فلک آن کافری بپاک را وہ کہ عہد اگر و کوتہ ترک من فراق را غالباً پرده انداز آب تیغ آں تاک را بیں بدیں صورت مصوّر معنی ادراک را</p>	<p>گر بہ گورستان گذر افتد من غنا کرا تا غمت بیرون نیاید از درون سینه ام رخ نمودی وز غیرت خسانه را سوختی روز قتل بیدلاں ترسم کہ وقت لیملم نانه دست ما بفرزاک سمن در آورد آب تاک آن شوخ خورده بیکنداشت کوشی اہل فہم ادراک معنی می کند از صورتش</p>
---	--

برده صرّفی رہ بصحن لامکان از نہمنہ

کہ حذتک آہ کردہ پرده افلاک را

<p>نا ترک من از ناز کشید است کمر را شوخی کہ بر آشفت ز من را و ز مال را فرمود کہ اخراج کند امن و اماں را</p>	<p>چینی عجب است ابروی آں تازہ جوانرا خوں ریختہ ہمہ اہل زمین را بر زمانہ چشمش چو بعالم پستی مردم کستے آمدہ</p>
---	---

جائے کہ نہ انحنایہ عالم شدہ گانست
چوں آب که تا چار رود تشنه بسویش
نه بود عجب از سر و قداده که تموایش

صرفی دل بازنده حسا وید عشق است

از زندگی ما چسب مرده دلا ترا

انجس نبود نام و نشان نام و نشان ترا
تنیغ تو بخود جذب کند جوهر جان ترا
از زیر بسالای برد آب روان ترا

رحم بر عالم نیاید هرگز ای قاتل ترا
من زمین و آسمان زیر و زبر خواهم که هست
منزلت جز خانه روی نیست لایق جان من
من نمی خواهم که باشی جز بخلوت گاه جان
جو بسیار دیده می خواهم روان ای سرو ناز
تا مگر تیغ از سرستی برانی بر سرم

گر چه محمودم ز چاک سینه روی دل ترا
جای همه بر آسمان و بر زمین منزل ترا
کی روان دارم که باشد خانه از گل ترا
غیر می خواهد که سازد شمع هر محفل ترا
تا بتقریبی چنین سازم بخود مایل ترا
از شراب ناز خواهم مست و لا محفل ترا

قتل صرفی گر کنی منت بجا دارم ولی

ترسم ای دلبر که خواهد شد لقب قاتل ترا

خوبان بدعایم ندیدیم شما را
در دم چو رستم کردند انم که ز حیرت
هر چند که کار تو توانیست و لیکن
تا گشت هم آغوش تننت پیر من تو
ای مایده وصل تو از بهر رقیبان
خواهد دل سختت به جفا کشتیم ای
ای کعبه کوی تو زیارت که پاکی
جز آرزوی دولت دیدار ندارند ارم
صرفی دلت از سوز درون مشعل افروخت

در دور شما خاصیت نیست دعا را
از دست چرا خامه نیفتاد قضا را
گماهی بده از وعده تسلی دل مارا
چاکست ز سر تا قدم از رشک قبارا
بر خوان بلا داده صلا اهل صفارا
سنگ ستمت نیز کند تیغ جفارا
رو جانب این کعبه همه اهل صفارا
در سر بوس سلطنت افتاد گدارا
تا کم نشود راه مفتاحم تو بلا را

بر رخ فکنده چاشنگه آں مه نقاب را
نه بود حلال لب او عیش و عشرتم
روزیکه کرده ایم ستمهاش را حساب
بکشید پرده از رخ ویر بود عقل و جان
از بسکه هست پر ز خیالت و چشم من
چون گردیده قشاند از آن زلف عنبرین

پیش از زوال شام رسید آفتاب را
بر خود حرام س ختم اکنون شراب را
دانسته ایم محنت روز حساب را
برداشت از میان من حجاب را
گنجایش بدیده من نیست خواب را
آن گره ساخت خاک بهامشک ناب را

صرفی اگر در آتش و آیم عجب مدال
بست کرد دل پر آتش و چشم پر آب را

کس ندید بجان ره عاشق تیره روز را
تا بکس از تو بشوم نسبت بنور وقت
تا نه ز چاک سینام داغ نمرت شود عیا
چند بود حرم دل تیره و تار به رخت

کانش عشق بر کشد شعله خانه سوز را
کاش بر دزد باد تو ساسی مینوز را
دل ز تو دارد آرزو ناوک سینه دوز را
شمع طراز من نما آن رخ دفسر دوز را

صرفی از آتش در دل ساخته دی را نموز
لیک ز آه سر و خود ساخته دی نموز را

امروز شهنشاه منم کشور غم را
بر لوح دل من قلم عشق رقم زد
در راه طلب گر چه سر من رود اما
احرام سوی کوی تو بستیم ز کعبه
هر دم بعد دم دلشده را بفرست
هرگز بکس از تو نیفتد نظر لطف

از داغ الف ساخته ام طبل و علم را
ز آن پیش که کردند عیب از لوح و قلم را
عاشاک ازین راه کشم باز قدم را
اے روح حرم تو همه اهل حرم را
آباد ز عشاق کنی ملک عدم را
چشم تو بر انداخته آمال کرم را

چون مهر و وفا شیوه خویان جهان نیست
صرفی چه کند گر نکشد جور و ستم را

چو آرزوست که آن تند خو شد ما را | اگر نه او کشد این آرزو شد ما را

بقتل ماست فراکش کشیده تیغ ستم
ز فتنه اش نتوان بر دجاسا ز درت دیم
چنین بکشتن ما چند گفت و گوی رقیب

بدست خویشتن ای کاش او کشد ما را
بدین امید که آن فتنه جو کشد ما را
تو گر نه کشی این گفتگو کشد ما را

بود همیشه پر از نور خاک ما صرغی

چو مهر آن مهر خورشید رو کشد ما را

ده نیست ز تنگی بدیان تو سخن را
جاغم که برآمد ز تنسم ماند بگویت
ای ساده رخ آشوب بهمانی و چه حجت
خوشحال غمی که ز بس بچودی خود
که دیم زمی تو به پی خاطر نا صح
تا مرغ چین وصف کل روی تو بشید

یا بسته را از پیش عشاق دهن را
که ده است غریب تو فراموش وطن را
که بسیل تر زیب دهنی برگ سخن را
نه کور پس از مرگ بیا بدنه کفن را
یا رب برساں معجزه تو به شکن را
که دست غمت تنگ بر سخن چین را

صرغی غم عشق تو ندانند رقیباں

از حالت بلبل چه خبر زانخ و زغن را

ز درت دامن او چاک خواهم زد گریه ترا
ز رخسار بتی نور الهی جلوه کرد بیدم
دل من خوار و زار افتاده در شهر نکل و مایت
غبار خاطر را غیر ازین موجب نمیدانم
اگر در پادشاه لذت که دارد آب سبزه
بقتل دردمندان بچیه تو گر شود رنج

که گستاخانه پامی بوسه آن سلطان خوبانرا
که کافر را مسلمان سازد و کافر مسلمانرا
درین کشور مگر حرمت نمیدارند همسانرا
که جاروب سر کویتو چشم ساخت مرگانشرا
بکام خود خنجر هرگز نخواهد آب جبهه اشرا
برسم ابره بستان قاتل من حویر اشرا

چو صرغی بنده سلطان عشقم ده چه سلطانی

که بامور تواند داد ملک صد سلیمانرا

خندید چون بکعبه مرادید مست ما
گویند بابتان دل خود را چه می دهد

یعنی که راه کرده غلط بت پرست ما
وہ چون کنیم نیست دل ما بدست ما

و ایچیم نهارست دل از ناوک بدلا
امروز نیت عهد و وفا تا خلل فتر
از تیر آه ما بخذر باش کور قیب
افتدائی سر عشق چو منصور اگر کنیم

بیرون رود چنان غمت از خار بست ما
محکم بعشق آمده عهد رست ما
کی باز گردد آنچه بر آید ز شست ما
بنود عجب نه حوصله تنگ پست ما

باید شکسته بود که کارت شود در دست
صرّقی بود درستی مادر شکست ما

زان تیر درین آه خدا باد مرست ما
بنود عجب ز محتب شهر اگر کشد
رونق فراست شیوه کما در عیون عشق
بهر خدا از خانقاه آمد به بیت کده
از بهمت بلند بر ما چو خاک پست
مردم ز ذوق آنکه جنونم چو دید و گفت

کز دست ظلم او بدر آید ز شست ما
بر دوش خود سبوی می ترک مرست ما
بیهوده است سعی خرد در شکست ما
چون طالب خداست دل حق پرست ما
بے قرار پیش او چه بت و چه پست ما
هشدار ای بقیر جنوی پای بست ما

بر جهان ماست منت اگر جاں کند قبول
صرّقی جز این چه خدایش آید دست ما

گر جمال خویش بنماید دم بسمل مرا
من بگفتم با کس اما تنم از بک کاست
مژده وصلش بدل بهر تنی میدهم
تا نه حال خود تواند گفت محمداً گمید
و نه نمیدانم چنان از کوی پیران بگذرم
از گره انجانی بروز بهر کارم مشکلاست

چون بهمان نظاره بس زان بت قاتل مرا
دیدم کس آنچه بود از درد و غم در دل مرا
ورنه کس کرد بدینسان دولتی حاصل مرا
ساخری با من که ساز دست و لایعقل مرا
چون ز آب دیده انجا ماند یاد رکمل مرا
ای اجل بهر خدا کن حل این مشکل مرا

عقل من صرّقی جنون عشق میگوید از ان
عاقلان دیوانه و دیوانگان عاقل مرا

شد زلف دامانش اما اگر کنت بسمل مرا
چون چشم ساخت همچون مردم دیده و لے
رفت همچون عمر مقصودم از و حاصل شد

باشد آخر دست در دامان آن قاتل مرا
پرده از چشم از نظاره شد جابل مرا
سیف می آید بے زین عمر بے حاصل مرا

یا بگل خواهم ز آب چشم خود در کوزه او
عشق آن صورت بملک مستقیم شد ز بخت
گر گیران از غم او کشته بکنم بدم سفر

خواهم از دل آن غم بسا نگاه را بیرون کنم
ده چه سازم چون کنم صرّفی که نهد دل مرا

میکشی هر بگینا بی خرمین دل ریش را
خاطرش قتل مرا خوان و من خوش دل که هست
از پس و پیشم دادم میرسد تیر غمش
عاشق از بهای نوشینش نیاید کام دل
گرفتار دهر کم در پیش باشد پاک نیست

خلق در اندیشه دنیا و فکر آخرت
نیست پروای دو عالم صرّفی در پیش را

بدینسان از کجا آموخت یارب کار بسمل را
ولی بردارم از آیام و خواهم بدمی چون نه
ملایک را چه سد پرزدن در محفل باریست
چو عمری داشت مع منزل یار در خلوت بجام
علامت میکند هر بیدلانت ز لبر انفعات

با پیما و اشارت گفت صرّفی نکته دار عشق
گر اینجا عاقلی باشد همی کافیت عاقل را

اگر کث غم کلزار ز آه بکسل را
به تیغ غمزه رخو ز بر خود مکن قتل
خط رخ تو بروی کرده اند از سر من
چو بار باز بلاست بجایم از سر خواست
همیشه چن کشم درد و بجز و جور و قریب
ز توشه خرد و نه از صبر دل بر کن

ولی نه قتل هزاران چو او چه غم گل را
کش بکشتن من خجسته غافل را
هم آرزوی گل و هم هوای سبیل را
شکست طرف کلاهی نمود کا کل را
دگر محوی ز من طاقت و تحمل را
براه عشق کنه بی صرّفی تو کل را

تا به تقریبی بینان اینجا بود منزل مرا
پیر عشق آمد درین راه مرشد کامل مرا
خود تهاش غم پیش آید بهر منزل مرا

خواهم از دل آن غم بسا نگاه را بیرون کنم
ده چه سازم چون کنم صرّفی که نهد دل مرا

ده نمیدانم من مسکین گناه خویش را
گوشه خاطر بجایم آن جفا اندیش را
من ز حیرانی نه پس میدانم و نه پیش را
تا نه در راه محبت نوش و اندیش را
با کم خود را غنیم هرگز نخواهم پیش را

خلق در اندیشه دنیا و فکر آخرت
نیست پروای دو عالم صرّفی در پیش را

که خلق را کند قتل و نمیدانند قتل را
که تا با او دمی آسایم و خالی کنم دل را
که چون جبریل صد پروانه هست از شمع
نمیدانم چرا آخر فراموش کرد منزل را
نار خسار و بیکه جلوه کن تنبیه غافل را

با پیما و اشارت گفت صرّفی نکته دار عشق
گر اینجا عاقلی باشد همی کافیت عاقل را

ولی نه قتل هزاران چو او چه غم گل را
کش بکشتن من خجسته غافل را
هم آرزوی گل و هم هوای سبیل را
شکست طرف کلاهی نمود کا کل را
دگر محوی ز من طاقت و تحمل را
براه عشق کنه بی صرّفی تو کل را

جو جان نداشت در هر جا که سازی جلوه گما بخا
چرا گشت جدا چون دیده و دل پر دو جای نشست
چو بے روشش نگردد کلبه تاریک من روشن
خوشتم تا شد تنم دور از درش از ضعف چو لنگاه
من غم دیده را در بزم عیش گل رخسار نه نیست
اگر در روضه رفواں نئے بهیم گل رویش

بدن را اعتبار می نیست خوارینا و خواه اینجا
بیانش از راه لطف گاه اینجا و گاه اینجا
چه حاصل گریست بد روز و شب خوشید و ماه اینجا
که در یک دم برد باد این تن مانند گاه اینجا
و لے شام که بے ناله من در راه اینجا
ز سر دیوهای آه من نئے روید گیاه اینجا

بکوی دوست خون عاشقان بے گنہ ریزند
مگر جز بے گناہی نیست صرفی گناہ اینجا

جان در غم ز کوی تو ای سیمین جدا
گرفتی المثل بود ز ملا یک رقیب تو
آواره گشت از غم چشمت بکوه و دشت
من مبتلای هجر و ولی دل اسیر غم
هرگز جدا نئے شود از جان من غمت

ما بچوں مسافرے کہ بود از وطن جدا
بنود جزا کی ملک کہ کب جدا ز تن جدا
آہوی چین جدا و غزال حسن جدا
ز بس قصہ دل جدا بغایت و من جدا
گر جاں شود مرا بعزت از بدن جدا

صرفی تو خود جدا نشوی ز ان صنم دے

ساز و بصر بہانہ ات از خویش تن جدا

قدم نهادہ من پی عبادت ما
کنیم سچو بحراب ابروئے ما ہے
بنا ز اگر نپذیر دنیا ز ما چہ عجب
بے کہ قاتل اہل وفا است مے خواہم

خوش مرص کہ شدہ بموجب عبادت ما
کہ نیست جہت رخ او قبلہ عبادت ما
کہ ناز شیوہ اش آمد بنا ز عادت ما
کہ تیغ غمزدگش را ز پی شہادت ما

چو غیر پیر مغان نیست مرشد صرقی

بر آستانہ راو بہ سر ارادت ما

جا بر لب تو جام می لعل فام را
تا گشت مے بدور مسبح لبت حلال
بیل و زلف تو دامن مے کند کہ بہت
ای ترک جانستان ہمہ را میکشی بنار

جا نم بلب سببہ تو لب دادہ جام را
مے خانہ یافت دولت بیت الحرام را
باز لغو مناسبتی دال و لام را
مخصوص جز بمن مکن این فیض عام را

در مسجد یک آفتاب کافران رسد
هم قوم را ز جابر دو قسم امام را
میرم ز ذوق آنکه سلاش اگر کنم
خسرو و جواب نگویید سلام را
صرّفی هوای کعبه خلعت اگر تراست
بشکن خلیل و اربست ننگ و نام را

نیامد صورتی جز قالب جانان من جانرا
توانی دید حبس ترا اگر توانی دید جانان را
گرفتیم دین عشق و خوار در کوی رقیب نام
بله در کافریستان حرمی بنمود مسلمان را
بست من رخ نماتا نور وحدت جلوه گر گردد
بر اندازد بنائی اختلاف کفر و ایمان را
بحمد الله که از راه وفا گشتم سگ کوشش
کمال پیش از آن نتوان تصور کرد انسان را
دل و دین برد زلفت گر برد جان نیز چه توان کرد
که نتوان منع یغما کرد ترک ناپیشمال را
ز دست اندازی جانهای دامگیر می ترسد
سهی سر دس که بالا میزند از ناز و امان را
چهره نالی ز غم صرّفی بده جان و فراغت کن
چرا دشوار پاید کرد به خود کائنات سال را

ای هوای ترا بدایه یا وا
انت مأوا وانت من اهو ا
هم ترا بر سر است افسر حسن
هم تو افراشتی بعشق لوا
هم تو فی خاکستار کوی نیل از
هم تو فی نازنین بے پروا
من چه جویم دوا د درد از تو
که تو سی درد مند و درد و دوا
من چه می گویم و چه می شنوم
هم تو گو یا و هم تو خود شنوا
چون بگویم که من تو ام تو منی
که دوستی در من و تو نیست روا
دعوای اتحاد خود با تو
دارم و صداقم در عیسه دعوا
گر گنای من طلب داری
شافی و ابو حنیفه تو سی

صرّفی اطلب از سر عشق مکن
در نه در عاشقی شوی رسوا

قیامت مجب از قیامت پدید آمد
ز ناز و غمزه اش ای دن بس قیامت را
مسافران ره بے نهایت شوقم
کجا مجال بود نیست اقامت را

باید ز سر ناز و سر و قامت را
بشکنان قیامت غایت قیامت را

براه عشق بلا در با است میداغم
جز این طریق ندانم ره سلامت را
طریق من بغم عاشقیست جان دادن
ولی بخاطر من نیست ره ندامت را
قتیل خود بدی زنده کردم چو مسیح
سزد که محبزه گویند این کرامت را

کنند اهل جنون اقتدا بتو صرّفی
بجز تو کیست که لایق بود امانت را

ما به که نیست جز رخ او آفتاب ما
از مهر او است ذره صفت آفتاب ما
از چاک سینه پر تو رویت بدل فتاد
یعنی که کرد تیغ تو کشف حجاب ما
هر دم کشیم از لب تو یک سخن سوال
بکشای لعل خود نفی در جواب ما
بیدار کاشکے شود این سخت خوابناک
تا آن مهر دو مغفّه براید بخواب ما
زان روی آتشین چو دل ما کباب شد
از خنده بزن نمک بر کباب ما
ای خضر عیب باده کشی با بمان
چون نیست کم ز آبجیات شراب ما

صرّفی فتاده سایه مهر و سپهر در آب
با عکس قد او ست بحشم پر آب ما

زلف شبکوں بر رخ افتاد آن تب دلخواه را
تا چه خاصیت بود یارب کسوف ماه را
هر محبت پیشه را عاشق صادق گو
تا نداند عیش روح افرا غم بسانگاه را
تو شنه کونین در بازو برو در راه عشق
تو شنه بنود به از پی تو شنه ای راه را
تا کلو گیرم خیال زلف پر پیچ تو شد
راه بیرون آمدن بر لبست دو در آه را
رومشتاقان خود بنمای روزی یا شب
در فراق چند بشماریم سال و ماه را
هست سو کند رقیب تو نشان کذب از
تا که از وی بشنوم والشد را بالشد را

بر تراز عرش است صرّفی در که سلطان عشق

از پیر جبریل جاروب است این درگاه را

جاں نرفتی از تن و شرمندہ کردی بستمده را
پیش او عذری نمانده بتدہ شرمندہ را
جای مردن تنگ شد بر مردگان زیر زمین
بسکه او نگذاشت بر روی زمین یک زنده را
غمزه ناز و غمالبش جانتان هر یک ولی
نیست پروا می اسیری دل ز جان برکنده را
خنده می آید مرا بر اشک بے تأثیر خود
ستمعسانم گریه خود گشته باعث خنده را

بنود عجب که حسرت آهوی چشم تو
سازد سقید چشم سیاه غزاله را
هر پاره از تن دل صد چاک بکوی قی
مضمون بلا و محنت و تحم این رساله را
خواهم خراب مرز ع امیدت ای قیب
ز انزو و فشانم از گهر اشک زاله را

صرّفی بسیار دلاله عذران باده نوش
نرگس صفت زکات سر کن پیاله را

ز ضعف تن عجب حالیت بیمار محبت را
که نتواند کشید از ناتوانی بار محنت را
بترسیدای رقیبال از من و سہلم بینداید
بریزم خون خلعتی که بر آرم تیغ غیرت را
ز بس کاندوه در محنت ز من محنت در اندوه است
تمنائی خلاصی از منست اندوه و محنت را
به زور قوتی که وعده دیدار او دارم
کشم با این تن چون کاه بار کوه فرقت را
مصور گر لکار و صورت مثلش عجب نبود
که از تاثیر تشبیهش کشد جاندار صورت را
بعهد گلستان کوی او انصاف رضواں پس
که پنهان گرد و نتوانست ظاہر ساخت جنت را
میرس از اہل تقوی لذت جام می عشقش
چو ذوق نیست ایشانرا چه میدانند لذت را
مرا بر سر نہ حاسد راست گرد و بگذار او
که فرق هر گدائے نیست لایق تاج دولت را
ز محنت ہای عشق فانی باید شکایت کرد
ز کوی محنتش باید کشیدن بار محنت را

بیک حسرت پس اندازد ابد را در ازل سازد

اگر جولاں دید صرّفی سمت رشادہ ہمت را

بنگر چگونہ داشت بلا اشتیاق ما
کا مدد آسمان بنزین در وفاق ما
گر آب محض از لب لعل تو در کشیم
بسخت زمرگ چاشنی در مذاق ما
نقد حیات ما بتو ہجرانش ای اجل
نہ سپرد جز بہ مشورت و اتفاق ما
ظاہر شدہ بصورت ابرسیہ غمت
گرید ز بعد مردن مادر فراق ما
ماندیم رخت ہستی خود را بطاق دیر
دست فنا نمی رسد اصلا بطاق ما
بر بام ما اگر شود آں ماہ جہلویہ گر
بر بام عرش سایہ فتد از رواق ما

در راہ عشق سست بود ناقہ سلوک

صرّفی ز جذبہ است دریں رہ براق ما

یار بے پروا و مشتاقش دل بے شاد ما
ما بسیارش فانیخ از کونین او از یاد ما

ز آب تیغ او حیات آب حیوان یافتیم
زلف تو مارا سیہ روز و پریشان روزگار
آتش بالا بلند آں سروستان را چو دید
خانه چشم از سر تشنگی ماست پیوسته پر آب
صلحت آنست که عالم قدم بیرون نسیم

کوسیا بدخضرا از بهر مبارک باد ما
دل با و آویخت تا بتاندا زوی داد ما
گفت خنداں اینک اینک بندہ آزاد ما
نرسیم این سبیل بلا ویراں کند دنیا و ما
چون بفسر یاد اندا اہل عالم از فریاد ما

خوف دانش را از لوح دل ستردن دلش نیست

صرفی تعلیم ما کہ در اینچنین استاد ما

کاشکے در خواب میبیدیم خیال یار را
ای بگویش تو حدیث بیغماں جاں سخته
گر نگہ دارم دل خود را از چشم مست تو
ناوک ابرو کمانے دو خنجر بر لب دگر
گر نہ مرگ من بہ تیغ او بود عار من است
کی تو انجم دیدنش ای بخت خواب آلود من

تا مگر ہمہ نمیدیدیم با و اغیار را
بشنوی از درد منداں ناله ہائے زار را
وہ چہ سازم چوں کنم این طرہ طرار را
جان ریش و سینہ پاک و دل افکار را
آخ از دنیا بعقبے چوں برم این عمار را
چشم بیدار است لایق دولت دیدار را

مے کشیم از ہجر آہ ارے کہ در دم مردی

گر تصور کردی اے صرّفی آں آزار را

وہ چہ حالت ایکنہ کرد در خواب بینم یار را
سر بھمراہی جنوں خواہم نہادن مہیم
لذت عشاق در مکران بکار عاشقی است
گر شب بھراں سلامت مانم از تیغ اجل
یا جورا ندیشہ و من مہربان سے خواہم بخش
محنت ہجر تو بسیار است و صبرم اندکے

بینم اندر خواب ہم ہمراہ او اغیار را
گر شبے در خواب بینم آں پری رخسار را
از بیات خود چہ لذت مردم بے کار را
روز و صلتش چوں کنم آں نرگس خونخوار را
چوں روا دارم کہ جورا ندیشہ گویم یار را
چوں کنم بسیار و اندک اندک رو بسیار را

نرسیم اے صرّفی کہ شادی مرگ خواہم شد ہجر

گر بخاطر بگذرانم دولت دیدار را

بر دل آمد تیرہ سے آں بھیاں ابرو مرا
گر بھیاں زاری جہان ان نرگس عاشق کش شوم

ہست دل چوں ترکش پر تیر در پہلو مرا
بہر تنم بر بدن بر بدن تیرے شود ہر ہومرا

منکه نادانم چو موسیقار در چنگ خست
تیر بلبل قشت سر تا پاس در پهلوی مرا
در گذشت از سپیده آهوی خاک تر که من
در جگر سوخا گشت از رشک آن آهوی مرا
آنکه صرّفی ناوکش را از جگر کردم برف

در میان جان الف و اوست تیر او مرا

گر ماه من از مهر تو باشد بیاک ما
هر صبح آفتاب بر اید ز خاک ما
چون چشم ما باشد شک شد از نقش غیر پاک
بهر نظاره تو سر و چشم پاک ما
یارب چرا در دل ما ست بے خبر
شو خبیکه جای اوست دل در دناک ما
زاهد طهارت دل از آب وضو کند
از بهر پاکبش بطلب آب پاک ما
از روی لطف نیت بغیر التفات او
مقصود او از آن نبود جز بیاک ما
ترسم که پاک دارد ازین خون ناختم

صرّفی نه بهر پر تو خود شجید غار خست

بنگر در جگر ما بدل چاک چاک ما

لقد جان خواهم برسم رشوه داد ستاد را
تا بے قست کم کند تعلیم او بیدار را
بسکه یاد دوستان کردین نمی خواهد دلش
پیش او مذکور نتوان کرد حرف یاد را
طلوه در باغ گرد و بند او گشت سرو
طرفه کایه کان شهری در بند کرد آزاد را
تو چنین بر باد قدش رنجتم باران اشک
پاکل مانداست از آن بهر و هم شمشاد را
کی دلش سازد باغم نرم چون تاثیر نیت
در دل سنگین شیرین نیت کفیل در را
همره باد آیم از ضعف بدن در بنم او
لیک پیش شمع من ره نیست هرگز باد را

یا بدای صرّفی نه بے رنگی نشان شمع زماں

گر سبزه رنگی کند سجاده ارشاد را

صد باره است جامه بدست جنون مرا
عشق تو کرده است ز پرده بر دل مرا
خواهد ز جنون دهر چو روزان مرا فلک
دوون مثل خود خیال گشت چرخ دوون مرا
نظاره تو بهر من رشک بکوی عشق
عشق تو شد بکوی جنون ز بهمنون مرا
از بسکه خوندیده عمر بیده زینستم
آخر کشید جانب تیغ تو فولاد مرا
باغم ز چرخ ساخته ام چون امید است
صهبای صیش وز بس قدح باز کول مرا

از بسکه محکم است بنای و فایمن

صرّفی جفای دوست نسا زد زبوں مرا

بغیر از سایه خود نیست مهره هیچکس مارا
بدست آرد و ز نقش کشیدن جدا بنود
مجانیم و فرق است از محبت تا هوس بسیار
بحیب جامه جان چاک از دست اهل بهتر
پیای پی می برد چشم نمی دایم که چون باشد
نه عمر است باقی یک نفس اما ز ضعف تن

که باشد روز بهر آن گاه پیش و گاه پس مارا
فیم از آن دوزخ غم بر لب بوی است پس مارا
نه پنداری چو آب بای غرض صاحب هوس مارا
بدان وصالش گونا باشد دسترس مارا
بسته از کوی او ای بهمنشیں بر دیده خس مارا
چه یارای تحمل کردن بار نفسی مارا

ز جان خویش دل گیرم بیاد جانستان چیست

چو صرّفی گوشه چشمی است از تو ملتفتی مارا

شد ز کف ز نقش که بودی در جنون زنجیر مارا
دیده بیدار ما دید آن پری رور و راجواب
ما بفریادیم و او را نیست بر ما هیچ رحم
راه عقل ما ز هر جانب جواب می زند
کافر که ز صدق در عشق بی زناست
خامه مقتدر حرف غم بنام ما نوشت

و ده که رفت از دست ما سر رشته پیر مارا
نیست جز دیوانه کشتن عافان تدبیر مارا
و ای بر ما آه از پس فریاد بی تاثیر مارا
بستندای نوجوانان گشت عقل پیر مارا
نیست از زناش افزدون سحر تزیین مارا
نامه آق خا می نمود قابل تدبیر مارا

عذر جان نادادن از بهر است امید وصال

و ده که عذر را است صرّفی بدتر از تقصیر مارا

گر کند غمخوار می مادر و منداں یارا
بار غم داریم و می خواهیم جان زیرین
در هوا پیش کار ما اخفای سر عاتقی است
نه همی امسال سختی است مارا بلکه هست
در دلتابی زویش اندک است اما بنود
بیک چشم از این لطیفیکه داری بر قیب

غیر قتل ما ندارد دعا غمخوار مارا
تا بکس روی نه بین باشد بر بر بار مارا
باز میدانند اما از بولس کار مارا
همچو پار امسال ما و پار هم چو پار مارا
هست بسیار اندکش اندک بس بسیار مارا
اے جفا جو پند باشی در پی آزار مارا
حیف اگر قدر و فاداران ندانند یار مارا

جان چو صرّفی در وفای آن جفا جو میدهم

گر بدانی قدر خوبیهای روی خورش را
گرد را هوش را میرای آب چشم از روی من
غیر آشوب و بلا آن شوخ نسیم نداد
گفتش چو کان زلفش را دل گشته کور است
خلق من مهر و وفا و خوشی من محنت کشی
پروریت بچشم خورش دارم آرزو
کی نمایی با کسی روی نکویی خورش را
من نمی خواهم که ریزم آب روی خورش را
طره طرار چشم فتنه جوئی خورش را
لیک تاثیر ندیم گفت گویی خورش را
چون تو انعم کردی خلق و غوی خورش را
باز می خواهم آب رفته جوی خورش را
آرزو داری که بوسی صرخیا خاک در سس
می بری آخر بخاک ایس آرزوی خورش را

بهر چای که بنیم قاتلش را جلوه گر انجنا
چو سوی جلوه گاه او دردم حلاله عجیب دارم
بکوشش رفت دل جان نیز نوا بد رفت و نباش
مجان رانه دل میماند و نه جان نه فسان و مان
بشهر عشق نسیم وزر ندارد قدرای صبرش
شریک نسیم کوی می باید و روی چو زرا انجنا

چسان خواهم من دیوانه با خود آن پری رورا
چو از بهر هلاک بیدلاں چنین جبین بس بود
رقیب آمدی نظاره رخسار جانا نام
چو در گشت ساقی گفتش جام مرا بر کن
لبالب کاسه چشم من است از خون دل ساقی
اگر چه او نه ریزد خون اما زنده چوں ما نم
چو چشمان تو غالت نیز تاراج دل و دیں کرد
بخوئی بد سخن کردن از بهر رخ نسیم کو

بمباد صحبت دیوانگی با بر آورد اورا
نمی دانم چرا چندی گره افکند ابر و را
ز چشم بد نگه دار خدا آن روی نسیم کو را
گفت اینجا که ره داد است ای گشت پرگور را
نخواهم بلب جانا لب جام و لب جو را
که عشقش بر تن من ساخت نیت هر کن مورا
نگر در ملک حسن آئین تر کانت مهندورا
بود ناچار را سیر آن نکور دیاں بدخورا
ندارد هیچ کس مطلوب جز یار وفاداری
نمی خواهد دل صریح جز آتش و جفا جورا
بمعالم زنده باید که بردارد غم او را
ز قتل عام باید منع گردان ترک بدخورا

بجائی بجایم ز رلفت خود نور شید میخواید
اگر بر سر ز نوری که در دل دارم از یادش
وصالش بر تر است از آرزوی ما و میباید
نخواهم در دعا جز دولت دیدار و میخوام
اگر نه گیاه و گلشن کوشش غدا بنود

لباس مشک فام سایه آن سر و دل جو
به بینی مطلع صد ماه تابان هر بن مورا
که نگذریم در راه طلب هرگز ملک و پورا
که دولت خواه در اندر لبس من این دعا گو
نخواهد گشت هرگز مشک حاصل ناف پورا

چو بدگونی از خوابان خوشنما آمد بگو صرخی
که جز خوری نگو لایق نباشد روی نیگورا

بگنج عزلت از ان روی شد هوس مارا
ز صحبت نفس خود به تنگ آمده ایم
بگیدست نداریم جام عیش پیغم
جهان بود قفس ما که طایر قدسیم
وطن به قاف قناعت گرفته عشاقیم
کنار ت از سیم سر شک مال مال

که نیست آرزوی انتقال کس مارا
کجا بود بجهان میل هم نفس مارا
قدح ز چشم و حق از خون دیده اس مارا
خبر را مگر بهر بل ندانیم قفس مارا
بجست شریک و شکر نیست چون کس مارا
اگر بهال کت نیست دسترس مارا

چنین که از همه دارسته ایم چوں صرخی
ز پیچ کس نبود پیچ ملت کس مارا

دلستاند و خواهد بر دستان را
روانه کردم ز دیده جوید
یقین دانم که در کمنه و باننش
ز بهر من کمنه نامهربان تر
بدل گویم حسد ریش از زباننش
مهر من بهر بان بر دیگرانست

دعا گویم بجا آن دستاں را
که کسرم راه آن سر و داناں را
نخواهد بود هرگز ره گمسان را
زمانه آن همه نامهربان را
لکام خویش نخواهم آن زبان را
جفایش نیست الا مستخان را

چو گم گشتیم در فکر دباننش
بجو صرخی زمانه داناں را

دل کشیده بدان دلمان مارا
سر ز پیری سفید شد ز فراق

بعدم کرده روان مارا
وصلت از سر کند جوال مارا

به گمان زان میان نشان دای
از غم روزگار و آرسیم
خاک راه تو گشته ایم بس
چه نشان از مقام ماطلبی
از تو کی بود این گمان مارا
غم تو ساخت شادمان مارا
که زمین است آسمان مارا
نه مقام است و نه نشان مارا

صرفی افار غیم از دو جهان
نیست کاری باین و آن مارا

سجده و سجاده ای زاید نمی باید مرا
هر چه ممکن باشد از درد و بلا دارم همه
دل بجانان دادم و جان بهم اگر خواهد هم
گریه زاید ریائی و من از وی دور دور
تا بود جان در تنم هرگز نباشتم میخ
چون نیامد قبله جهان و دهم جز روی دوست
صرفی از من خوش دلی دور از کل و لیست مجو
غیبه دل بے نسیم وصل نه کشاید مرا

رفیق راه محبت و فایست مرا
نه بیل کسب بود دارم و نه آب دوا
ببین کوکب اشکم ز ماه و مهر خورش
محبت صادق ای جان خدای مبداند
تو خوش به ناز قدم بر گل و سمن می نه
امام شهر به مسجد اگر نه زاد به هم
انیس گوشت محنت بلا نیست مرا
سر شک آه خود آب و هوا بس است مرا
ببین براه طلب رهنما بس است مرا
گواه صدق و محبت خدای بس است مرا
که غارهای بلا ز پیریا بس است مرا
به پیر یاده و روشن آفت بس است مرا

نه خورم غم بعالم اس بات
که صفت از جگر خود غذا بس است مرا

نه ز من بندگی سابقه یاد است ترا
چهره شود گریه گزاری به رقیبان کارم
نه کسی یار از آن سابقه داده است ترا
که باین طایفه کاری نه فتاده است ترا
لے که پیوسته دل خورم و شاد است ترا
نوحه دانی غم و اندوه دل پر خوشم

نامرادوں ہمہ بہر تو ہمیں نہ دے
یارب از مردن اینہا چہ مراد است ترا
صرخی از عشق دلت لالہ صفت پر خوانست

بر دل اس داغ نہ انخم کہ نہادہ است ترا

معل ہمنگ بود آن دولب میگوں را
لیک ہرگز بنود خاصیت می خون را
کک مرگاہ بہ رخم حرف غم از خون نوشت
یک آن کیست کہ گوید بتو این مضمون را
چوں کشیم من دیوانہ ز زلفت گرہے
حل اس عقدہ میسر نشد افلاطون را
بار اندوہ مرا کوہ ندارد طاقت
نیست گنجایش غمہای دلم ہاموں را
حسن را گرمی بازار بود ز آتش عشق
جای آنست کہ سید طلب مجنون را
ہر روز کمالے وزوالے دارد
بتو دادست خدا خوبی روز افزون را
چشم آن نیست کہ آید نہ دلم تسخیرت
گر چہ آموزد از ان چشم سپہ افسوں را
بود جان خستہ بدن نیز کنوں شد بیمار
غم تو کہ دلتصرف چو دروں بیرون را

بے رخ تو بگل و لالہ چہ بیند صرخی

بچنیں ہا چہ کند شاد دل مجزون را

من ہجور و شب محنت و بیداریہا
وز دو دیدہ غم ہجر تو خونہا ریہا
جای خواہم بدرت گر چہ عزیز تو نیم
عزتم بسکہ کشم بر در تو خواہیہا
انتاس کرم و لطف ندارم کہ خوش است
از تو جور و ستم از بندہ وفاداریہا
جان بہر تارے از ان زلف رگے بر بسته
یعنی از جان بتو داریم گرفتاریہا

غافل از صرخی غم دیدہ چہ باشی چندی

بے غماں را چہ کنی این ہمہ غمخواریہا

گز یافت دبر سرم اورا
خاک بر سر رقیب بدگورا
باعث میل دل بہ شیفتگان
شد جنون من آن پری رورا
کوہ اشارت ز ابرویم کہ کرم
نہ پیے کہیں شکست ابرورا
خوبیش آمد نکوبے لایق
خوی نیل و سرت یوں نیگورا

چہ حد بندہ لاف بندگیش

بندہ صرخیست آن سگ کورا

عیش را نیست ره به وادی ما
وادی ما و نامرادی ما
بسریم نقد جان به نعمت
که جزا و نیست اعتمادی ما
شادی ما بناله طای حزیں
رقص چرخ از سر و شادی ما
سگش از قتل ما ندارد داد
خوش خبرای مناد سے ما
عادت ما و فاد مستغنی
یار ما از امور عادی سے ما
اعتقاد صفای باطن خم
عمده پاک اعتقادی سے ما
صافی از شیخ کارمانه کشود

پیر دیر آمده است ہادی سے ما

وہ نمیدانم کہ از ما باز رنجیدی چرا
گر نہ رنجیدی ز حال من نیز سیدی چرا
ما گل مقصود خود تا چند از باغ رحمت
تو جو گل دامن ز ما از ناز در صیدی چرا
ہر چه غیرت است از او پوشیدہ ام من چشم دل
چشم لطف از حال راز من تو پوشیدی چرا
مردم از درد و نیکندی نگاہ سے سوے من
سوے بیدرداں بچشم مہمبت دیدی چرا
غالباً چون غنچه دلتنگ آمدی از صحبت من
ور نہ بچوں گل بروے من بخت دیدی چرا
جام جام از چشم خود خون جگر خوردم کہ تو
کاسہ کاسہ سے ز دستت غیر نوشیدی چرا
در حق ما گر نہ کردی گوش قول حاسدان

ما بچو صافی زار ما لبیم و نشیدی چرا

ای کہ از قول رقیباں گزرے نیست ترا
چہ عجب گریہ اسیراں نظر سے نیست ترا
تا کی آتش بدل سوختہ ام خواہی زد
مگر از درد دل من عذری نیست ترا
چہ شود گر بنیائی بمن آں دوسے نکو
کہ نکو خواہ ترا از من دگر سے نیست ترا
جگر خلق جہان ز نعمت خویش شدہ است
نظر سے جانب خویش جگری نیست ترا
سر نہادیم بیامی تو دوسے نتوان گفت
کہ بہ عشاق چرا ہیج سر سے نیست ترا
در دلم جائے تو و حال من اسفقتہ چنین
عجب است اینکہ ز عالم خبری نیست ترا

گذرش بر تو رفت صافی اگر جاں بدی

بگذر از جاں چو زجا ناں گزری نیست ترا

درد عشق آمد لذیذ این جان غم پرور را
درد مندی کو کہ داند لذت این درد را

مے کتم در سینه درد عاشقی پنهان و لے
ماه من در جستجوی لبت هر روز آفتاب
کی شود آگه ز اشک سرد و آه گرم من
ذره ساں خورشید سرگردان زرت ای مهر بے
عاشق آن نبود که از دینی و عقیقی انعم خورد

چوں کتم یارب سر شک سرخ و روی زرد را
نیست مقصود جز این خورشید عالم گور را
چوں تو خود سرگز ندید می پیمج گرم و سرد را
مهر تو تا شیر دارد هر بزرگ و خورد را
عشق باید کرد و عالم فرد سازد مرد را

چند بر صفتی جفا با چوں نشاند غیر تو فرد

ای همه تکلیف نه توان کرد مرد فرد را

صفائی می زداید زنگ نعم از آئینه دلها
چو غم گیردی صد مشکل افتد بر محبت انت
نشین در چشم و جادوی کن و منزل درون جان
مهر از آتش غیرت مرا پروانه ساں یعنی
خبر رس و است دل نالان و مشعل شعله آیم
براه اوست گلها از سر شک ما و امید است

الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها
که بر مردان راه عشق آنست مشکها
که از بهر تو داریم این همه جلال و منزلها
مشو باروی آتش ناک هر شب شمع محفلها
که تا ممتاز باشد محل بادم ز محفلها
که قالب های ارباب و فاسانند از ان گلها

و لم ی داند ای صرخی که می خواهد دلش فتنم

عجب نبود که دل را بود و ای سوخته دلها

جیبی ضربت بالسیف تکفینی تعجبا
چو با تو وعده نسیم جانها وقت دیدار است
به محراب عدم افتاده ام در منزل اورا
روان گردیده دریائی ز آب چشم خونبارم
بسکان او به فریاد اندازم محنت که در کوشش
نوا آب دیدن اهل وفا گلهاست در گوشت

که در ناخبر آفات است در آفات مشکها
فنی الابدان اهلها الی المیعاد اهلها
هنوز اندر دست زین گویند بسیار است منزلها
چو در یاب که جز دشت بلایش نیست ساحلها
بر اینها جای بودن گشته تنگ از کفایت دلها
سراسر سرو من مهر کبار وید از این گلها

به جانان تحفه بجانت چو لایق نیست ای صرخی

ای من بچشم الکلب اکنی فی ابابله

خط کشیدی شکستی قدر مشک نابدا
ای بهار عالم جان باغ حسن و آراستی

و ه که زب از سایه و لوی مهر عالم تاب را
بهر گل زنگین نهادی سنبلی سیراب را

تا یکی داری چو پیل در قنار احباب را
در جواب من دهن بکشی فتح الباب را
از لب لعل تو خواهد شربت عذاب را
کس نداند به ز من در راه عشق آداب را
صرّقی از اسباب رسوای مرتب کن نخواه

چند چون گل هم نشین باشی بهر خار و صی
ای در مقصود من بسته سلام گوش کن
نیست بهار غمت را آرد وقت و شکر
شیوه ام مهر و وفا پیشه ام عجز و نیاز

صرّقی از اسباب رسوای مرتب کن نخواه

از پئی اسباب عالم عالم اسباب را

که زنجیر نهیم بر پادشاه و پادشاه را
چه عیب است از بسوی شمع من پروانه خود را
چراغ افروخت تا روشن کند کاشانه خود را
اشارات کن بقتل من کس مستانه خود را
به آب دیده خواهیم ساخت ویران خانه خود را
نخه خواهیم که شود شهرت و هم افسانه خود را

بدل آدم خیال گیسوی حسا نانه و خود را
نما رخسار آتشناک بر جانم بزن آتش
درون سینه ام دل کرده یاد شمع خسارت
بخونم تیغ تو آلوده گشتن ترک من جفاست
درون خانه از لظا ره کوی تو محسوسم
ز بیم آنکه از افسانه ام کس مایلست گردد

خیالش در دل چاکت در آرد صرّقی از پیر

زهر جاپر تو خورشید بهی ویرانه خود را

نموان شکر تو گفت ای تو دلی نعمت ما
چون سرشته فلک از دست قضاینت ما
نیست در سلسله اهل جنون نسبت ما
گرچه پیچیم بلند است بهیست ما
کرده زهر بلا نغمیه در شربت ما
که پس از مرگ بر آرد سکت از تربت ما

نعمت عشق تو از خوان فلک قسمت ما
آب باران بلا بوده و خاک ره غم
جز به زنجیر سر زلف پری از شستای
خاک را بست شده در آرد وی قس تو ایم
سخن تلخ بجا گفت لب شیرینیت
استخوانی ز تن لاغر ما مانده خوششم

عذبه بخش آمده هم صرّقی

قابله کو که شود بهره دار از صحبت ما

چیت مانند تو تا مانند آن گویم ترا
کجک خوش رفتار با سر و روان گویم ترا
بهر تشکین دل خود مهر با گویم ترا

جاں چه خواهد بود تا مانند جاں گویم ترا
ای بقدر چوں سرور رفت از چو کیک دری
شیوه ایست تا مهر بانی و من اندوه گش

چوں نغمه نسبت تواند کرد زنت با نمود نه مهر
در زمان حسنت آخرت نه بر خاسته
من کیم تا این چنین با آن چنان گویم ترا
من سزد گرفت نه آخر زمان گویم ترا
جان عاشق با حیات جاودا گویم ترا

صرّفی از عشق نکویاں در جہاں رسوا شدی

جای آں دارد کہ رسوائے جہاں گویم ترا

امیں مریمے هست از غنکیت دل نکاں را ترا
چہ حاجت شرح حال درد من راں با سنگاں او
مکن تو میدانه بہر خدائے امیدواراں را
کہ معلومت حال دوستداراں دوستداراں را
ولیکن نیست رنگ آشنائی گل عذارا ترا
عذار خوبرو یا نیست مانف گیل رنگیں
کہ جز یاراں منے داند کہے احوال یاراں را
غم و درد تو مبدانہ احوال دل و جسم
بنحاک راہ یکساں ساختی چاک سواراں را
چو نزدیک سگ کوی تو بار اعتبارے نیست
کحادر محفل خود رہد ہی بے اغتباراں را

بگو صرّفی بہ ناصح جسرے در کش و گریب

کہ خود را بنیاد کردنت با منے کشا ترا

دلالتا کے کشی در کوی او آہ و غصہ نے را
نہ دادی آب تیغ خود بخلق خشک یک تشنہ
سکش آذر دہے گرد درخاں بیزبانے را
خط شبگون بر آوردی و کردی عالمے تیرہ
ندیدم در جہاں مانست تو نا مہربانے را
پیشاں ساختی زلف ویر آشفتنی جہانے را
نماند آسائشے و پیچ قالب پیچ جلنے را
بنحاک کویت افتاد و منے انجاسے خواہد
رقیب ناتوان من تو چوں من ناتوانے را
گماں دارد کہ جہاں بسپارمش بی تیغ خونیریش
نماند اصل نشان نقش من بر صفحہ ہستی
نمنے در انجاسے باید کہ دیار ببدگمانے را

نماند اصل نشان نقش من بر صفحہ ہستی

چہاں جویند صرّفی بیاد بے نشانے را

فرمن کردم کہ شود یار ز اغیار جدا
گر شب مرگ جدا جاں ز تن افتد چہ جب
چہ کہم چارہ کہ نہ بود ز من زار جدا
از غم ہجر تو صدگونہ شکایت دارند
علم از انست کہ افیتیم ز دلدار جدا
ترسم آخر ز من زار جدا خواہی شد
دل خوں گشتہ چارہ دیدہ خوبار جدا
کہ شود جہاں نہ بدن عاقبت کار جدا

بارانده جسدائی و من محنت کش
چند بینیم در و دیوار نه بینم دیدار
وہ کہ افتادہ ام از دورت بیکجا جدا
در جد اگر یہ کند بر من و دیوار جدا
گوئی از غیر جسدالش کنم اما صر فی
بحکایت نتوان کرد گل از خار جدا

تا خیال تو بودم دم و سخا نہ سما
عیب دیوانگی ما چه کنای عاقل
ما کہ ویرانہ نشینم بے معموریم
عاقبت چوں بسر منزل مارہ برد
حاصل ما شدہ از کشت وفادانہ اشک
چار مذہب ہمہ کر سگری ای مفتی شہر
تا پنج یہودہ مکش چوں نرسدے صر فی
دست ادراک تو در دامن جسانانہ ما

سایہ انداختت بر سر ما
دیدم از وی وفادرا آخر عمر
آمد جب اگر فت در دیدہ
دل صفا یافت دید شیر نور
اشردانہ سر شکم بین
خال مہر و خط وفا آمد
ہم دم شد اگر چہ خود عجب است
پرستم کرد با اولے نیکو

با چشم نہاد اولے صر فی
وہ کہ آزارادہ گشت آن کف با

بسکہ روز و شب خیال و دست در خاطر مرا
ایکے با صد پردہ پنہان بنودار چشم دلم
نسبتے داریم کہ گویا دوست خود حاضر مرا
نہو کہ پنہان کرد و جہ آن نشد ظاہر مرا
پیش او شرمندہ کرد این قامت قاصر مرا
ہمتم در باخت تقدیر دو کون انہ ہر او

ملت عشق است دین من ندانم هیچ پاک
گر بگوید نامسلمان و اعظم کافر مرا
در دمنان را بر راه عشق آخر دست
منزل اول درین راه هست آن آخر مرا
جان به حیران دادم و هرگز نکردم شکوه
با وجود آن همه گوشت و ناصب بر مرا

صرفیا دیوانه وارسته از جهان و جهان

نا در است اما توان گفت اینچنین نادر مرا

خامه عشق رسم کرد غم و لب بر ما
گشت بر صفحه دل تیر بلا مسطر ما
شب مآثر طلوع مه من باد گران
طالع مانگر و خاصیت اختر ما
چند پامال رقیبان سر ما خواهد بود
گو بزن تیغ و ببر این همه در دگر ما
بسکه در سنگ بلا نیم گران بار شده
هست در وادی غم کوه بلا پیکر ما
دل ما بر دوز ما گشت جدا غمزه زنی
وه نه دلبر بر ما ماند و نه دل دیر ما
شکر شد که فراغت از حوادث داریم
تا سوی ملک قدم عشق شد بر ما

تا خیال لب او بهمدم ما شد صرّفی

زنده روح القدس است از دم جا پرور ما

ماه روی که منور شد از رخساره ما
گنج حسن است که با ساخت بوی بران ما
از پی پریش ما اهل جنون آمده یار
زار روی روی پری خانه شد خانه ما
تا لکاشانه ما ساخته جا حور و شیشه
غیرت روضه رضوان شد کاشانه ما
ول گرفته ز لبش کام خود این عجب است
که پری کرد مستخر دل دیوانه ما

دانه راتشک چو صرّفی ز غمش ریخته طام

مرغ وصل آمده مایل بسوی رخساره ما

هر کجای بنیم آن چاک سوار مرست
دست و پاگم می کنیم از پا ندانم دست ما
زیر پای تو صنوبر مانده همچو بنر
سرو من پانال گروی هر بلند و پست ما
واعظ از بیت لبت بر من ملامت کی کند
مختب گرمی خور و معذور دارد دست ما
عشق تو گز بود و نابود جهان نش باک نیست
هست ساز و نیست را و نیست ساز و نیست ما

نا و کش بر دل رسید ای صرّفی از جان در گذشت

ده چه شست است این دل جهانم فدا آن شست را

ترجم کن بحال بیدلان خود ستمگارا
اگر گجرات منزلهاش می بینی نمی خواهی
غلام هندوی خالت شوند ایشون گجراتی
بشهر احمد آباد است در هر کوچه بازار
برودر احمد آباد و هر جانب تماشا کن
تماشای بتاں احمد آباد ممتنا بود

چو دل بردی زدست مابدست آورد دل مارا
کن تا آب رکن باد و گلگشت مصدا را
که انصاف است خوبان سمرقند و بخارا
ولیکن نیست جز سودای خوبان اهل سودارا
اگر خواهی که بینی دلبران ماه سیما را
بمحمد الشکر که ایند کرد حاصل آن تمن را

درافتاں چشمت ای صفت خاتینت چو حافظ

که بر نظم تو افتاده فلک عفت دریا را

ای دل من در خم زلف چو چوکان شما
تا پریشان شدم بران روی چو مهر زلف سیه
لعل تو در می فتانند با رقیبان و مرا
سامری در ساعی اسناد وقت آمدی
خنده شیرین تو هر گریه های تلخ من
چون بیم از غم آل قدا الهی حشر من

بمحو کوی سرگشته کوی زنجیران شما
شد پریشان عالم از زلف پریشان شما
دیدم گوهر بار از لعل درافتان شما
او دریں مکتب بود طفل سبق خوان شما
گریه تلخ ز شوق لعل خندان شما
باد زیر سایه سر و خرامان شما

صرفی بیدلان کوزار می ناله که هست

ببیل دستاں سرای بلخ و بستان شما

سحر که باد بر افشفت زلف بار مرا
اگر چه بود چه در کسار من نگید
چون نیست سر و ترا باغبان رخ از گل
چرا کشید بقتل دلت چو نال بدم
چو جان غمزه را در تنم قراری نیست
باب اشک سیاهی زدیده ام همه رفت

چو زلف یار بر افشفت روزگار مرا
پراز ستاره اشک این زماں کنار مرا
چون نیست است با و سر و گل غدار مرا
اگر نبود اثر ناله های زار مرا
بغمزه بستان حسان بے قرار مرا
سفید ساخت غمت چشم اشک بار مرا

اگر چو خاک بر آتش فتاده ام صرفی

چو غم ز خاک ره خویش شهسوار مرا

دعای برد از دل غم محبت را

دعای ما برسانید اهل دعوت را

چو بار عشق بدعوت سخا بهم از سر ماند
چرا کشم بتو ای شورش بار منت را
تو چیل اسم مرا نیست قبله جز یک ذات
نگر برای خدا این علو همت را
زدست عشق که سیف اللہ است شمشیرش
ہزار چاک بدل زمرہ غریبت را
مددخواہ ز سیفی و برود و سیف اللہ
کہ بر سر ت ز ندای سیف تیغ رحمت را
پوشش کسوت زندی ز دست پیر مغان
برا و راز سر خود خرقہ مشیخت را
بے تے کہ غارت ایمان و دین صر فی کرد

خراب ساخت بیک غمرہ ملک و ملت را

میں تاز میں را ساخت اشکم پر ز کوکبہا
ز میں بخت کو اکب کے کند با آسماں شہا
گرفتہ مشرب عشق و پشیمانی ز اوقاے
کہ عرف مدرسہ کردم بقیل و قال مدت ہا
بروں ناآمدہ تیغ از غلاف جالستان من
اسیران محم عشقت تھی کردند قالب ہا
نہ مقصودم لب جامی و نہ مقصد لب جوئی
ازیں لب ہر چہ حاصل کہ نگیرم کام زان لب ہا

ز سوز عشق دارم صر فی ہر شب بے دیگر

نخے دامن چہ می سازم کہ میسوزم ازین بے تے

بہ گردوں می رساخم ناوک آہ و فغان شب
فلک سورج ہا دار دازان ناوک کوکب ہا
چہ ناشر است سوز سینه ام را بنگاہی بہم
کہ تا ہم بر زبان میگیزی و میسوزد لب ہا
منم درمیکردہ مجنوں بہا مون کو بکن در کوہ
بلے عشاق را آمد تفاوت ہا بمشرب ہا
شب ہجراں کہ من دست و عابر آسماں دارم
ملا یک بہ تنگ آوردم از فریاد یارب ہا

حسبات بے دلاں وابستہ بایار است ای صر فی

چہ سرشت اینکے ہمینم بیک جاں زندہ قالب ہا

گل کہ لاف خود میت زد باغبانش بار ہا
زیں گنہ بر بستہ گردانید در بازار ہا
پیش تو گل سرکش از ناز و خجر ہا شدند
از برائے پارہ پارہ کردن او خسار ہا
کی بود برخاطر نمکین گرانے از تو ام
گر چہ بہت از کوہ اندوہ و دھول بار ہا
چوں نخے خوانی تو نا کے حال من خواہد نوشت
خامہ مشکاں ز خون بر صفحہ رخسار ہا
سینہ پر چاک و جگر پر خون و دلی لیشم زنت
از تو من آذر دہ کے کردم بدیں آزار ہا
سر و قد انرا بین مانند شاخ گل ہمہ
ہر طرف گلہا زدہ برگوشہ و ستار ہا

لقل در دست چیم نہ جام می برد راست
 جز بہر دودست صرفی کے گستاخ کارا
 ناصحاناکے براہ عقل نے خوالی مرا
 بر من غم دیدہ کارِ عاشقی دشوارست
 من ہماں دیوانہ عشقم کہ میدانی مرا
 بلکہ دردِ شوقِ اری عشقت آسانی مرا
 ای اجلِ خوں رنجت تنہا تو تنہا می مرا
 مانعِ عرضِ غم خود گشتہ جبرانی مرا
 پاک از آلائش لذات جسمانی مرا
 موجب جمعیت آمد این پریشانی مرا
 تا یکے صرفی سلوک راہ خوہم جذبہ
 تا کست باقی بجانان و زخود فانی مرا

ہر کہ چوں من غم شیریں پسراست اورا
 شیخ با این فتن و دستار سخن کے شنود
 چہ غم از طعم تلخ پدر آست اورا
 کہ ز محامد خود گوشت گراست اورا
 فرش رہ دیدہ صاحب نظر است اورا
 گوشہ خاطر اگر باد گراست اورا
 حاش لب غم خویش جگر است اورا
 بلکہ پا مال سر تا جو را است اورا
 کام تلخ از الم لب شکر است اورا
 ماندہ در جان بد نے چشم بر آست اورا
 غالب آرزوی سیمبر است اورا

خاک شد صرفی و بر باد رفت رفت و ہنود

چشم حیرت سوی خوباں نگراست اورا

خواست چوں امیزد بلائے عام را
 ہر یکے خواہد نگارے کام بخش
 آفرید آں فتنہ ایا م را
 من غمے خواہم جز آں خود کام را
 بنگرید این شکل و این اندام را
 زان نئے پرسد من بد نام را
 ہست بیم نہمت بد نامیش
 ہست بیم نہمت بد نامیش

وام صد جان کرده ایشانش کنم
دل کس ندان لب او ایس دم را
بسکه دل در اضطراب افتاده است
نیت آراسته درو آرام را
صرخی انعامیت از و نازی است

جسار بده شکری از انعام را

گر به عالم اندک ظاهر شود از در و ما
کس نماند زنده جز جسم بلا پروما
شمع خورشید است در قابوس چرخ نیلگون
تا پنا هتش باشد از آسیب آه سرد ما
آتش سرخ و روی زرد و تانه پنداری حقیر
کامده زیب عروس حسن سرخ و زرد ما
تند باد غم تن زار مرا از جاسے برد
مانده در بحر بلا خاشاک باو آورد ما
ما بنزد عاشقی گوئیں را در نخست
نزد بانجم و دل و جان کجین نزد ما
جان ما و از انراست از نه رواق آسمان
همت ما هم نخواهد بود جز در خورد ما

صرفیا خاک ره چاک سوارے گشتیم

دیده های اختران را سرمه هست از گرد ما

ز بین ملک جاسان مه حسین را
مشرق بر آسمانست آن زمین را
بنازی غارت یک جاں اگر کرد
بعض جان بنده ام آں نازنین را
چسب امشب کسے با من نشیند
که سوز من بسوزد بهمنشین را
به کفر عشق حے آورد ایال
زبانے گر خراب ادین را
چسب می رادم باد گر جاسانے بود
هزاراں آفرین جان آفرین را

براه جستجوی دوست صرخی

چو شک دیدیم سرگردان لقیں را

سنگ گنه بشیشه طاعت زدیم ما
نیکند اهل عالم و تنها بدیم ما
مست ابد شدیم به میخانه شهود
صبح ازل چو یک دوسه جامی زدیم ما
زاهد به کفر عشق سلمان کا بدیم
اما بدین ناقص تو مرتدیم ما
رسوایی شهر گشته بیرون از حدیم ما
تا از حجاب کثرت و همی بر آمدیم
در کوی زهد پای نهادیم مطلق
فارغ ز لذت و خوب و قبول زدیم ما
سوی شراب خانه دسر آمدیم ما

صر فی ز غفل و سوسه اندیشه رسته ایم

از مستی شراب یقین بے خودیم ما

جاں اسیر محبت است مرا	دل گرفتار محنت است مرا
نیستم فارغ از غم خوبان	کز فراغت فراغت است مرا
یادگارستان لاله زار	داغ اندوه و حسرت است مرا
هست ملوک و فاکدون من	به سکان تو نسبت است مرا
تا سرم شد چو خاک پامالت	بر فلک پای رفعت است مرا
جان زار مرا ز من بستان	که بجان از تو منت است مرا

غم و اندوه عشق او صر فی

مایه عیش و عشرت است مرا

ای دل از یار خود امید وصال است ترا	تو دامید وصالش چه خیال است ترا
من آشفته زلف تو پریشان عالم	هرگز ای شمع نه گفتم که چه حال است ترا
چه عجب گر ز رخ خوبت مبر و دست پلال	عجب است اینکه دو ماه و دو پلال است ترا
خاک راه تو سرائل نیاز است بسیم	ای که پیوسته سرخ و دلاست ترا
ترک من شیوه تو فتنه گری آمد و بس	باعث فتنه مگر هندوی غالت ترا
حدانیت که وصف رخ خوبی تو کنم	حسن و خوبی همه بروجه کمال است ترا

گر بغیر رخ نیگوی بتان ای صر فی

چشم خود باز کن عین و بال است ترا

چه غم گزیده و لبس بود با وفا	جفا زید از یار و ادا وفا
نگار مرا آنچه گوی همه	زا سباب خوبیت الا وفا
من بیدل از جور جانکاه او	نه ترسم که دارم همیا وفا
بے لذت از جور او یافته ام	ز خویش ندارم تمت ا وفا
باغب ریا جفا پیشه ام	علی الرغم من گزیده عهد ا وفا
چنین کال جفا و ستم کاره است	مرا چاره مردن بود یا وفا
و فاداری از خوب رویان مجو	به ملک بتان نیست پیدا وفا

بگویش وفا داریم را چه قدره که از زار متاعبت نجاتنا

نه راه ازل تا ابد بیشتر

بود صرّفی از وعده اش با وفا

اگر خواهی که دریایی ثواب عید قربانرا
بقتل ما بکش تیغ و بنه بر جان ما منت
نه گشتی گو سپیدی و نه کردی بنده قران
نهانی ریخت خونم نازت ای از باره شست
بقتل درد منداں ترک حشمت میکنی قربان
به تیغ غمزه خونم را بریز ای ترک عاشق گش
به تیغ کین مفر بسمل صرّفی قیبال را

شادی از بهر چه آمد بحسرم دل ما
داشت منزلت بحسرم دل ما بود است
خلق گویند که از رخ نشود حاصل گنج
لاله ساں باز لب و داغ بر آسیم ز گل
غرق دریای بلاسیم ز چشم تر خود
قتل ما اگر کنی از تیغ تو بر جان منت
که نه ما مایل اویم و نه او مایل ما
پیش از اندم که شود عالم دل منزل ما
گنج و حاصل تو بصد رخ نشد حاصل ما
گرفت سایه آن سرو راں برگل ما
غیب داشت عدم اینجا نبود حاصل ما
مشرف ما است که گویند نژاد نائل ما
جای در دیده ما ساخت و لیکن صرّفی
پرده چشم تو شد از دیدن او مایل پا

پیرهن صد باره بنگر چون دل پر خون مرا
دل خم عرفان و پیر عشق افلاطون او
چون آن شیرین بودنی لیل به حسن یار من
در کتاب عشق وصف تیر دل دوز تو بود
گر به ما کردم پی تسکین سوز دل و لے
آن پر می رور و انغم مایلی خود ساختن
چند میگوئی مرا صرّفی که چوئی در غمش
هم درون گشته خراب از عشق و هم بیرون مرا
صل اصطراب هستی کرد افلاطون مرا
خوش نمی آید لقب فرهاد یا محبوبان مرا
ساخته خاطر نشان پیکانن این مضمون مرا
شعله لمعی دل بآب دیده شد افروز مرا
چشم جادویش اگر تلقین کند افسون مرا
حالتی دارم که نتوانم گفت چند و چون مرا

یاری از یاران توقع بود روز غم مرا
هر دم من شعاعه از آتش سوزنده است
هست سرنا پا همه داغ سیاهم بر بدن
در دوارم از لک لک غمهای رستی فارغم
در وفاداری بدان سگ نسبت دارم ز قریب
گر ز خسارت تو افتد بر تو سر دیده ام

جز اهل فنهاد کس بر ریش دل هر دم مرا
وہ چساں یارب تو اندک شد که بهم مرا
در غم بجز این همی بس جامه مایتم مرا
از مقلال خور قدح بهیتر ز جام محم مرا
از فضولی تابی بیتی بستم کم مسرا
چشمه خورشید گرد و دیده پر غم مرا

صرفیاد عالم به گرفتاریم از غمش

ساخت فارغ عالم غم از غم عالم مرا

ز خار خار تو بر دل بسا نذر خار مرا
ز عشق تو دل چاک چاک من صد داغ
بسا نادم و جز داغ آتشین غمت
ز خار خار تو جان گریه میرود و ز تنم
چونیت مثل منت بلبس غزل خوانی
حیات خویش چساں بیتو اختیار کنم

بگشت بارغ و نهاشی کل چکار مرا
کنون چگونگی کشت دل به لاله زار مرا
لکه دگر نشگفته است در بهار مرا
و لے سخن رود از سینه و خار خار مرا
مران ز بارغ خدای سر و گل عذار مرا
بدست خود بچوشتانده است اختیار مرا

همیشه جابه در یار خواهم ای صرّی

و لے به پیش سگانش چه اعتبار مرا

ما سر همه تن آتش و دل آتشگر ما
محبست اینکه اگر صورت ما را نکشند
جان ما را بسلا عشق چساں پرورده
زین همه آب که از دیده رود جیح زنا
ای رخ زرد خورشیده ز داغ غم است
شمع بزم ملکو تیم ز سوز غم عشق

صیقل آینه روح ز خاکستر ما
سوز داد آتش دل خامه صورت گرما
که شمع عین بلا جان بلا پرور ما
نرود نقش تو از صفحه چشم تر ما
سیکه پادشاه عشق بود بر زار ما
چرخ پروانه صفت کشته به گرد سر ما

شاهبازان هوای جبر و تیم و لے

صرّی از آتش دل سوخته بال و پر ما

وہ چه خواست اینکه را ندی بندہ دیرینه را

همنشین خویش کردی دوستان ویرینه را

خود جیسا ہے راجہ یار ای مصاحب تو دہری
منہ کہ شب تار روز حیران تو ام عیسم کن
جس اندر درد دلش مہراں کمال ناز کی

داشتہ صر فی نہاں در سینه غمہای بہاں

ساختہ کجینہ اسرار صحن سببہ را

ہم خانہ کش کس کہ ز ہم خانگیے ما
فرزانیہ کس بہت کہ دیوانہ عشق است
ای عقل مزین طعنہ اگر خانہ خراہم
ای شمع کہ پروانہ ات از آتش عشق
چوں خیل بلا بر سر عشاق بتازد
دل برد زما شوخی و بیگانہ شد آخر

دیوانہ نگہ دید بدو اسنگے ما
دیوانگی ماست ز فرزانگیے ما
کم نیت ز تعمیر تو دیوانگیے ما
حسن تو بیفزود ز پروانگیے ما
بیستہ دریاں معرکہ مروانگیے ما
یارب غرضش چیست ز بیگانگیے ما

صر فی بدرش جاے گرفتیم و بسکن

دار و سنگ او سنگ ز ہمیں لنگے ما

گر بی کل رخسار او بینم سوے گلزار ہا
ای پندگوی بوالفضل از پند طہیت من ملول
ای دلبر کافر نشان بکشاہ زلف و ازاں
چوں سرو گل رخسار من در جلوہ آمد غمزہ ز
سورخ در جانم کند رکبہای جاسانہ بر کند
ای آنکہ تیغ ہم میزنی و زتن سرم را انگنی

یارب کہ مرث کا نہا شود چشم من چونخار ہا
کارم بلب کردن قبول اما بدل انگار ہا
تبیج ہا می ز ابدان گشتہ ہمہ ز تار ہا
از شرم شد سر و چین پنہاں پس دیوار ہا
ز خمیکہ مطرب میزند بر زخم او بر تار ہا
گر زندہ یک بارم کنی بہر تو میسم بار ہا

آوارہ ام کرد از وطن ز دراہ عقل و دین من

صر فی ہنوز آن غمزہ زن بابتہ دارد کار ہا

خوبان صہبافوش را گلگون زمی رخسار ہا
زیناں کہ بر سیکرہ بانگ صلائے می زودہ
دیوار ہا می کوی او شد حایلیم از روسے او
از درد و غم صد کارواں کردہ فراق اورداں

از رنگہای عارضی حسن تو دارد عمار ہا
بینم رہیں مے شدہ ز ہا در دستار ہا
اشکم برو کوسوی او ویراں کن آن دیوار ہا
در کلبہ ما بیدلاں ہر یک کشادہ بار ہا

گردوں برید تارلم از پنبه داغ بلا
تا آنکه ساز و یار ما پیرا منی زان تارلم
ناله ترا از سرین قنوت وز برگ گل پیشت
عشق را از گلشن در دل خلبیده خارلم

گل منقل از روی تو سرو از قدر دل جویتو
بسیل چو صرفی سوی تو رو کرده از گلزارلم

گر سرو من رود به پوائے تو سر مرا
حاشا که این سوار و داز سر بد مرا
فاک ره اجل تن من گردد و مهنوز
باشد سرباز بران خاک و در مرا
ناصح حدیث تو چو بیک گوش من رسید
در دم گذشته رفت ز گوش دگر مرا
جام زدل به شکوه که تنها تو پیشتر
رفتی به زلف یار نه کردی خبر مرا
من آتش غم تو نهان داشته بدل
وز سوز دل گذاخت جان و جسم مرا
گر دور از و به ملک عدم من سر لم بود
خواهد مهنوز خا طرا و دور تر مرا

شهباز آشیانه با وج محبتتم
صرفی از شوق و ذوق بود بال پرلم

می پرستان بر صوابند اهل تقوی بر خطا
نیک دانستن خطا را بدتر است از خطا
نیست ترک داده گلگون روادری و سچ وقت
باده نا خوردن بوقت گل خطائی بر خطا
مذهب من مشرب رندی و میدغم یقین
مذهب خود را صواب و مذهب بے یگ خطا
اجتهاد عشقبازاں بر صواب آمدیم
مغنیان شهر فتوی داده اند اکثر خطا

در خطا افتاد همیشه که مست می نشد

صرفیا همیشه با سستی تا نیفتی در خطا

قضا روزی نکر داز خوان عشقت جز حکما را
بحمد الله که روزی از قضا شد اینقدر ما
صلاح دین را ای رفیق از ما چه می پرسی
نه از دنیا است فی آخرت برگزیده ما را
اگر صد بار در یک لحظه می بینم رویش را
بهر دیدن در ابد حسن دیگر در نظر ما را
چو با خود کرده ایم آن آفت جانرا بدل منزل
چه می فرمائی ای ناصح از بی آفت حذر ما را
بای یک عمر نتوان کرد شرح جمله غم هایت
که می باید به شرح هر غمی عسر و دگر ما را

چو صرفی گاه در دیریم و گاه در فاصله یاریم
مکن دور از در خویش و مگردان در بدر ما را

چگونگی تو نتوانند برود نام مرا
چگونه با تو رساند که سلام مرا
بمیر نام تو شستن چه حدم ای قاصد
ز بجز جود و جفای کشیده ام که میرس
وصال کو که کشد از وے انتقام مرا
جیات آب سرشکم بدیده دانی هیت
بزم عیش نگوی کرده اندجام مرا
عجب که روزم از آن افتاب کشته سیه
لب شکر شکنش تیغ کرده کام مرا
تسالم کن بخدا کار نامت نام مرا
به تیغ ناز چرایم بسلم مانی
نه کرد آرزوی او خیال خام مرا
تنش چون نقره خامست من بجای مایل

درود آب نیما دو دیده صرغیت

درود من برسان سر و خوش خرام مرا

لطفش بقتل سحر کرد آن غمزه خوں ریز را
بارب ندانم چون کنم آن لطف قهر آمیز را
در کوئی جانان رفته ام یا کرده از سر جان بدست
آنازیس نالایقی رد کرد دست آویز را
خاکست مشک مشک خاک آنجا که باد صجدم
بکشد ده دافشاند کرد آن زلف غنچه ریز را
میسند بهر کشتن تیغ رقیبان ترک من
گر بسلمم خواهی بکش از غمزه تیغ نیز را
زاید چو دیدم غمچه در جلوه مستی شده
بر سنگ فرش میکرده زوشیشته پر نیز را
گرد در قیاب من اگر باشد بعالم زنده
رخصت بقتل عام کن چشم بلا انگیز را

صافی ز سر بر خاسته در پایش افتادم وے

قدم چه داند چون ندید آن رخ آفت خیز را

زاید من آن نسیم که گز ارم نماز را
در خود گز ارم آن نگذارم نیاز را
صبح وصال دور شب بجز بس دراز
بارب چه سازم این غم دور و داز را
خون شد دل از نهفتن راز غمت وے
چون نیست محرمی بکه گویم راز را
دارم هموس که جان بستم عاشقی دهم
خواهم درون سینه ختم جان گداز را
مارا به تیغ بجز بکش ورنه ترک من
خود گو که هر که میسزنی آن تیغ ناز را
چون در بلای عشق تو بچاره کشته ام
جز تیغ تو نیافته آن چاره ساز را

صرفی مرا ز عشق مجازی چه مانعی

بیرون ندیده ام حقیقت مجاز را

ساقی تجمل خم گیتی ستان من
کم نیست ساعز تو ز جام جهان من
بکشی ای پرده از رخ و با طالبان حق
زین آینه جمال الهی عیان من
حالم ز هجر زار و من از درد ناتوان
لطف جمال زار من ناتوان من
جانم بلب رسد و ترا هیچ رحم نیست
رحم جمال ای مہ نامہ ہر بان من
جان بخشی از مسیح کہے بود و کہ نہ بود
ای شیوہ را تو از لب خود جادو دان من

جس آن تحفہ البست لایق در گاہ پیر دیر

صرافی بدای جناب توجہ جہاں من

بدوست صفی دل نامہ محبت ما
ز داغ عشق بران نامہ ہر محبت ما
خدای خیر و بد عاقبت بہ نیت خیر
کہ زیر پای تو جہاں دادنت نیت ما
بغیر قطرہ خونی کہ دیدہ افشانند
بروں نیامدہ لعل زکوة محنت ما
ہزار پارہ شود سنگ و خون از دیکچکد
اگر برو بنویسند نقش صورت ما
چو داغ بندرگی عشق بر حسین داریم
پہرہ و کون ہمیں بس نشان دولت ما
بہ بے ستون بلا کویہ کن صفت مردم
زکوة محنت عشق است سنگ تربت ما

بے کشیدن بار بلاے او صافی

ز قوت خون جگر حاصلت قوت ما

زخوے بد چہ تفاوت رخ نکوے ترا
کہ کرد شعلہ حسن تو کرم خوے ترا
سیاہ روئی من نیست جز زنجت سعید
کہ شد نقاب سیہ آفتاب روے ترا
وجود نافہ ناف غزال صورت بست
چو در خطا و غتن برد باد بوے ترا
رقیب را از سر کوے خود بران و بکش
کہ حرمت حرم کعبہ است کوے ترا
بدل چسگونہ تصرف کند ہوے کے
چو ملک دل ہمہ ملک است آرزوے ترا
زفتہ ہای تو در قبض جان با ستادی
قبول کردہ اجل چشم فتنہ جوے ترا

سبوی بادہ لنت آں چہاں کہ ای صرقی

پیالہ است خم آسمان سبویے ترا

ای نصیب از تو غم و درد و بلا اجباب را
بہر قتل باہر بیاسختی اسباب را
ای ز تاب بادہ گل رنگ رویت پر عرق
طعنہ ز دروے عرفا کت گل میرا را

قطره قطره دمیدم از دیده با خون میکید
 شیوه جز با سبانی بر سر کوی تو نیست
 نیست مهر و نه که انکارش سخن وی بود
 مردم چشمم چو ماهی غرق آبت است از شرک

تا غم عشق تو خون کرده دل اجباب را
 شب همه شب مردمان دیده بے خواب را
 کی توان منکر شدن خود شید عالم ناب را
 دیده پر کام از خیال زلف تو قلاب را

چند درد سر شد صرّفی ز عقل حیل جو

ساقیا بهر خرد در ده شراب ناب را

حیات سرمدی از عشق رو نمود مرا
 ز سنگ او است تنم پتلی و بس است بحس
 ز بیم آن که بگویند دلربای منش
 به تیغ غمزه خلاصم ز بار سرگردی
 غم تو عمارت سرمایه حب نم کرد
 چو دیده ام رخ او را ندیده بود هنوز

اجل بیا که اگر خواهی آذین بود مرا
 برو ز مایه غم جسم جامه بکبود مرا
 دلم ز بود و نداشتن کو بر اند زود مرا
 ز بس لغفلت امید این بنود مرا
 خلاصی ساخت ز فکر زیان و سود مرا
 بحسیر غم که چنان دل زلف بود مرا

هزار شکر که مردم بعا شقی صرّفی
 چه مردنی است مباد که جان فرود مرا

هوایت از عدم آورد در وجود مرا
 شب وصال چنان عرض حال میکردم
 به تیغ غمزه نکشتی و راندی از پیتم
 بسجده سر بنهم گر تو قبله ام باشی
 بسینه چاک ز شمشیر شوق او دارم
 وجود چون نتوانست گشت بهیر من

وگر نه آرزو سے آمدن بنود مرا
 بیک نگاه چو چشمت ز خود بود مرا
 دل تو خواست بکام دل حسود مرا
 وگر نه بهر چه باشد سر سجود مرا
 برو سه دل در دولت از و کشور مرا
 عدم به زاویه عشق ز پی نمود مرا

عرض از بستم مرز است و غم زو

وگر نه صرّفی از یس ز یستی چه سود مرا

ره فراق تو بخت سیه نمود مرا
 چگونه قصد دلم کرد پیش زایجادم
 کشاد لعل شکر بار را بد شنهم

نشان ز آتش جانسوز داود و دود مرا
 مگر لعب عالم ارواح دیده بود مرا
 هزار شکر که ز لدا من استود مرا

چو بر حسین من از خاک راه او اثری است
زیاده از غم و اندوه او چو ممکن نیست
بیاد او دم قتل آدم پس از عمر
بوصل یار که آخر رسیدم ای صر فی

بصد سزار بلا اقل آن مود مرا

چو گشت ز آتش شوق جگر کباب مرا
همیشه کباب من تا به که بود تاریک
ز یک گره که در آن زلف پر خم و پیچ است
کجا روم به کجا باشم این زمان چه کنم
چرا از لب خویشم دبی کباب مرا
که از در خیبه که از در چو آفتاب مرا
فتاد در رنگ جان صد هزار تاب مرا
کز آب دیده نمناک شد خراب مرا
بگیر جایی که آب چشم خود صر فی

ز بعد مردن خود کو بروی آب مرا

بریں دریں مانده چون خاکم نگارا
کشادند اهل پیش خلق چشم
بجای من از غم پنهانست اما
بمنزگان ترم نرمت نشد دل
چو دریں مانده چون خاکم نگارا
پیش نعل سمنندت شهسوار مرا
نمی خواهم که گردد آتشکار مرا
چو خار تر رود در سنگ خسار
ولیس الذل للعشاق عار
نشد جز خار حسرت نو بهار

ترسم کن که چوں صر فی دریں باغ

نیایه عند لیله گلزار

چو گفتش اثر و عده ات ندادم
خدا را بکش آن تیغ تا دو بعت جان
اگر نه تیغ من افروخت آتش حسرت
بخاطرش که بود روزیم ز خون جگر
بنا مرادیم امروز نیست شهرت و بس
چرا غذا از بلا ساخت مادر دهم
بخت گفت که آن خود کجا است یاد مرا
سپارش که برو هست اعتماد مرا
بدل شراره عشق از کجافتاد مرا
بخاطرم که جز این روزی مباد مرا
لقب ز روز ازل گشته نامراد مرا
اگر نه هر چه مصلحت نه زاد مرا

غمش بشارت مرگم رساندای صرّفی
بشارت که غمش داد کرد شاد مرا

نسبت بالار نه بود آن رخ گلرنگ را
در مقام مُطر یا بزم طرب بی او منم
گر بسوی خویش تن خوانی مرا از راه لطف
طعن مردم چند بنما روی تابینم ز عشق
عاشقان هرگز نه ترسند از رقیب رزم جو
ساقیا آیین دل تیره از رنگ غم است
هست در غنچه سخن با آن دامن تنگ را
ورنه ز آه آتشین سوزم رباب جنگ را
قطع خواهد کرد در یک لحظه صد فرنگ را
مثل خود بدنام و رسوا اهل نام و رنگ را
کی بود پاک از عدو مردان روز جنگ را
کیست غیر می که بزداید از این ملک را
باطنت نادیده خورد از ظاهرت صرّفی رقیب

ای نهاده در بر سیمین دل چون سنگ را

حُبّت جفا سلبت قلباً غلبت نشوفاً واصل
چه گویم احوال خود و عزیزان که خوار دارم بکنج حیران
حبیب من تا کی بنالم که نیست چون من کسے بعالم
سلبت عقلی نهبت قلبی فانت خلی و انت حبی
حیث و موغی علی خدودی فبذره بالهوی شهودی
ز عشق زاهد کن ره گیر دل من آنرا بجان پذیرد
بسیه جو صرّفی به کنج بجران قلیل شوق و مرضی بجران
قبالوصال حیوة قتلی و باللقاء شفاء مرضی

آنکه از تیغ اهل خنجر ناز است او را
کس چه داند که در آن چین جبین چه سر است
دارد آزار از آن جان مسیحا نفساں
که کشته گشته اند را چه گمنام هست بر او
بلبلان را همه پروانه خود ساخته است
از سر زلف تو چون خط خصر کوتا هست
نه شود گفت به صرّفی بت سنگین دل من
چه غم از کشتن از باب نیاز است او را
ناز خون ریز مگر محرم راز است او را
که لب از بهر چه آدرده کاز است او را
فتی از خط سیه بهر جواز است او را
گل عذار بکه لقب شمع طرازا است او را
هوس کوتهی غم در راز است او را
گرچه امشب دم پولاد گداز است او را

فکر دلمان اولعدم بر دلودما
 ز آئینه جمال بستان در نیامده
 از هر چه دیده ایم رخ یار دیده ایم
 آن به که وصف یار بگوئیم و بشوئیم
 رخسار او اگر نه بود قبله نما
 خاک رهش شدیم و نهادیم یا بعشق
 آری همی عدم غرض است از وجود ما
 جز عکس حسن دوست بچشم شهود ما
 ما را چه غم ز کوری چشم حسود ما
 ورنه چه حاصل است ز گفت و شنود ما
 یا رب چه فایده ز قیام و قعود ما
 یعنی بود بر تنبسه گردون فرود ما

صافی سر نیار از بجاک درش نیم
 اینست در رخ ز محبت سجود ما

فغانم که بر آسمان کرده ها
 بعشق تو جز مردن خویشتن
 دعا کی ز عشقتم خلاصی دهد
 عجب جانستانی است مرگان تو
 بد حسانی من بجنب مکن
 چنان ترک خونابه خوردن کنم
 کنی باورش بوم طلوی السماء
 نه خواهیسم مانا چه خواهد خدا
 اثر در محبت نه دارد دعا
 جز این نیست پیکان تیر قضا
 اگر مهربان شد بحالم بد
 که من پرورش یافتم زین غذا

نعم عاشقی صرفی آسان بدان

عجب مشکله هست آسان نما

دلاروز فراق آن پری را
 دقایق دان فن عشق بازی
 فنون دلببری میرانی اما
 چه میدانم چه میگویی در پیش
 ز کینه عشق اعلا می نه کردند
 سهری سرو مرارفت از عنا است
 نه کرد اسناد تعلیم و فایش
 نهاد از خیل خوابان خسرو من
 کشادی صرفی خوان معسانی
 بگو یو تا عبور شای قحط بر را
 خسارت گنبد عشق سر مر را
 خوانندای فن عاشق پروری را
 سخن دانم زبان زر گری را
 که نه جنبید و نه سیر می را
 از و شرمنگی کبک دری را
 کجا آموخت غلیم دلبری را
 بفرق خود کلاه سروری را
 صلا در ده ظهیر و انوری را

گر نه از نازی کشی اهل نسیب از خویشش را
عاشقی را نه بست از نامحرمان پنهان و نه
که روا باشد نماز من بدین عاشقی
مے گدازد جان و میسوزد دل از شمع رخت
عاجزم در مانده ام افتاده در کوی نسیب
دوستان عاشق کشی را از نواز شتهای اوست

باخت پاک پاک صرّفی در غمش نقد و کون

چند میرانی محب پاکباز خویشش را

بخاطر که رسد آن نوجوان را
عجب نبود اگر آه و فغانم
چه جائے انس و جن بیرون ملک هم
حکیم لم یزل بهر نشارت
تنم تنه سازدین کاشانه مانده
به شرح سوزش دل گزیده غم

با و بسیر و جانی صرّفی و بگذاشت

بر آن نازک بدن بارگران را

چون تو انتم که بینم باز آن سرور سبھی قدر را
نخنه خواهم که هرگز در بر خود گسوت هستی
اگر چه پیلوی آن سگ بیایم بر سر خویشش
مستم داشت عشقت تا ابد ملک جنوں بر من
به نور وحدت ذاتی چو چشم دل منور شد
رقیب سنگ دل را مشتوق خود که تو انتم کردی

بطور عاشقی هرگز بعالم بد نمی باشد

نه گویم نیک را ابد نیک گویم صرّفی بد را

هر کجا در جلوه بینم سرور ناز خویشش را
بر کف پایش بنم روی نسیب از خویشش را

در درون بگذاخت جان زین آه و سوز و عذاب
چاره ساز ما بهر کار است عقل اما بعشق
گر برون آریم آه جان گداز خویش را
گر بگویم قصه دور و دراز خویش را

مصلحت نبود که از عشق مجازی بگذریم

چون حقیقت دیدم ای صرقی مجاز خویش را
تا حلقه بگوش آمده آن آفت جان را
از بند گیش حلقه بگوششت شهرها را
زلف تو کج آفت ده و ابروی تو هم کج
زان رو با سیر تو کجا است زبان را
سرو تو متاشای لب آب هوس کرد
بر لبست سوی باغ ره باد خزاں را
مهر تو که گزشتی کند خور و کلاں را
در باغ زکی تو زبیده است نسیم
دل گفت به بیگانه مگر از نهان را
جانا هم دارند چه خورشید و چه ذره
گفتم ز خرد چاره ای درد بجوییم

صرقی تو و خلوت که وصلش چه گمانست

دائم بیفتن راه درون نیست گمان را

ب ردیف الباء

بخیال سر زلفت رو دراز چشم من آب
بدن صاف تو تا سرقم است آب حیات
که محالست به نه بخیر نگردد اشق من آب
عجب است آنکه برون ناپید از این سر من آب
ورنه از شرم شود کشته تو و کفن آب
یافته از عرق روی تو برگ و بمن آب
لیک ترسم که شود تیغ تو از سوز من آب
تا نه ظاهر شود از دیده پرانش بزن آب

صرقی آن دم که کشد سگ او سوی خودت

گر دنت را بود از رشته جان تو طاب

ای روانت ز لال خضر لب
موجه آب زندگی غنغاب

عجم تو عیش جادواں بخشد
بندہ اینچیں غمی است طرب
در زمان کمر شمشیر و نازت
نہ عجم خالی از خلل نہ عرب
بے سبب کشتیم خجل نہ شوی
گم پیرد نترکے نہ سبب
قتل عاشق بہ تیغ بے ادبی
نبست در ملک حسن ادب
گر بدوزخ رویم دیدہ ما
آب بر آتشش زندہ عجب
وصل مطلوب اگر چه دشوار است

پاکش صرفی از راہ طلب

گذشت از فلک نعرہ یار ہم شرب
نداعم چساں بگذر در روز بارب
لب لعل تو بر لب جام تا بکے
بیمیں جام از غیرت جام بر لب
خدا نگ بلا تیغ عجم خنجر کین
زبے کردہ اسباب قتل مرتب
زمن کو بیاموزد آداب مجنولے
کہ دیوانہ نیست چوں من مودب
عرق کردہ شمع از تب سوز عشقش
ولے عاقبت دادہ جساں دہمیں تب
بہم تائب اما ولم مایل فے
روانیت اس تو بہ در پیچ مذہب
مکن نقل مشرب کہ راضی است صرفی

بہ تبدیل مذہب نہ لغز مشرب

مطلع ماہ است ایوان فلک لے آفتاب
گوشہ بام تو گوید مطلع اور اجواب
بسنہ راہ خواب بر من سحر چشم جادویت
نانہ بید دیدہ بیدار من اور بہ خواب
تا بخون ماسخود آلودہ دست و دامنش
وقت تبیل کردنش کردیم عمداً اضطراب
چشم من از بہر سلطان خیالت خیمہ نیست
بنگر از مزگان اشک اس خیمہ را میخ و طناب
دوزخ آگہ شود از حال عالم آید و جہاں
تا کند از آتش اندوہ من کسب عذاب
قطرہ طہی اشک گرم ماست آتش پارہ ط
آب آتش گشتہ یارب بہر مایا آتش آب

صرفی از پیر خرد تند سیر کار من مجو

طایر محفل مرا کرد آتش عشقش کباب

ای کہ از بہر ہلاک من نہی بر رخ نقاب
گر سزوارم بکشتن تیغ برکش بے محاب
کے بہ بیداری تو اعجم دید آں روئے نکو
چوں بخنے خواہی کہ بینیم روی خوبت را بخواب

تاب روی گل رخان دیگر است از آب می
چشم بیداری ندارم من ز بخت خوابناک
گر بوی صف گل رخ خود دم زخم از سوز دل
چون خراب عالم عشقم ندارم هیچ غم
حاجت آن نیست ز خست ترا در آب و تاب
گر چه شکم میزند بر دیده اش هر لحظه آب
بیل دستا نسری ناطقه گرد و کباب
گر ز آب دیده ام گرد و همه عالم خراب
صدا میخورد من به نمود روانه هیچ باب
صدا میخورد من به نمود روانه هیچ باب

صدم از روی عالم تاب افکندی عالم تاب
شعله ز دآتش عشق و کسایم کشت دل
تو پس از قلم انیس غیرو می جنب زمین
باده عشق تو دارد بوالعجب کیفیت
شکر جانها شکست از میثدے گلگون او
چون برافروز درخت از شا می مرست من
سوختی از آتش غیرت همه در آفتاب
سوخت دل های همه عالم ز بوی آن کباب
بسکه من زیر زمین کردم ز غیرت اضطراب
عالمی مست شراب و مست این باده شراب
پای بنهاده هنوز آن شهسوار اندر رکاب
چشمه خورشید را هرگز نماند آب و تاب

ناز جانان دلربا لبت و عتابش جانستان

مے کشد صرفی بجان و دل از دنا و عتاب

دلا هوای بهشت از حریم یار طلب
شهید تیغ حبیب است زنده جاوید
ظهور نور الهی بسین ز رخسارش
بکار عشق چو باید کشید بار بلا
اگر خم رتوان مستی می هستی است
اگر ز جانب دلبر عنایت بنود
شراب کوثر ازاں محل میگای طلب
زالا خضر ازاں تیغ آبدار طلب
فروغ صبح سعادت ازاں عذار طلب
مدد ز غمزه جانان بکار و با طلب
شراب عشق بی دفع آن خسار طلب
بکام دل نرسی گر کنی هزار طلب

ز جست و جو چو بمطلوب نیست ره صرفی

نشین و پای بدامن کش و گز از طلب

مبخورم باده صفت خون جگر شب همه شب
بے تو خود گر همه خور است بخورایم بکسار
ز آتش شوق تو در تاب و تبسم و چه کنم
کاسه چشم ازاں باده لبالب همه شب
ای خیال تو هم آغوش مرا شب همه شب
که مرا سوخت دل از تاب تن از تب همه شب

محقق داشته ام شب زلیخا حیرانی بوده بر من نگراں دیده گو کب همه شب
 شام تا صبح غم و درد تواند خسته ام
 صافی اسباب طرب کرده مرتب همه شب

دارد از مستی آن ستمگر خواب
 خواب دیدم که در برم آن
 دیده ام خودم تمام بیداری
 نه بود جز بصورت چشمه
 دیدم او را بخواب و دانستم
 چون کند خواب چشم گر یتم
 دیدم آن زلف کج بخواب و
 دوش و لهاای خلق بر دوش
 فتنه بیدار و فتنه گر در خواب
 اعتمادم کجا بود در خواب
 ز گسست تو سر اسر خواب
 فی المثل گر شود مصور خواب
 که ز بیداریست بهتر خواب
 که نیاید به دیده تر خواب
 نیست تعبیر است در هر خواب
 طرفه ترا اینک داشت دل پر خواب

صافی از بس که درد آورده است

ره نیاید چشم خسته خواب

روز بکه ناز و غمزه خدا داد با نصیب
 آنیک خدای نمایست روی تو
 غیر بلا نصیب را باب عشق نیست
 نبود نصیب هیچ از خویش حق
 تیغ فراق بر سر من زو نصیب من
 بجز آن نصیب است ز تیر فغان چه سود
 آن روز بصر جان و دلم شد بلا نصیب
 بنمای روی خویش برای خدا نصیب
 پا در بلا می عشق نهادیم با نصیب
 یارب چرا شد از من بیدل خدا نصیب
 این بود سر نبشت ز کلک قضا نصیب
 کس را مجال جنگ و جد نیست نصیب

صافی شکایت از که لولا کرد در فراق

چون این بلا از روز ازل شد مرا نصیب

از کویان جهان اصل و نسب را طلب
 حشمت پا و شهری داشته محمود و
 ناز نین که دلم بر چه عیب است اگر
 از غلامی که مهر بود بنده او
 دهر بهار است غرض در نه مهر حال ز لب
 آمده جان ز غم عشق غلامش بلب
 از غلامان عجم هست نه سادات عرب
 بر سلاطین جهان ناز و تکبر عجب

نیت گرچه غلامیت زندهد و بچیه با لیکن آمارش خویاں زمانه محب

گرچه محب و عده خوبیت و لے ای صرغی

نیت جز غمزه او عشق مرا هیچ سبب

کام دل یافتنم نیت ز جاناں مطلوب
گر نخواهد که بود شاد و وصلش دل ما
بنود ز آتش عشق تو فرا شمع صفت
باز خواهیم که بزیر قدمت جاناں بدیم
میر لائے که سر کوی ترا لے طلبند
چوں دل تنگ تو ای غنچه دلم پر خورشید

هر چه مطلوب دل اوست مرا آن مطلوب
دل ما را بنود جز غم بحیراں مطلوب
جز دل سوخته و دیده گریاں مطلوب
که مرا یار پس از مرگ بود جاناں مطلوب
بلبلانرا نه بود غیر گلستاں مطلوب
لیک همچون تو ندارم لب خنداں مطلوب

از مسیحا ی لبش کام نسیا بی صرغی

گر بود چوں حضرت چشمه رجیواں مطلوب

دلبر من در جهاں بسیار دیدم روی خوب
روی تو روی پری و خوی تو خوش ملک
جز تو از خوباں ندیدم جان نایب روح بخش
دل پی بوی صبار رفت و بزللف تو رسید
راستی خوب است اما فی بهر جا سر دمن
لا این نظاره رخسار خوب تو نشد

لیک جز تو خوبی او را ندیدم خوی خوب
عاشق این روی خوبم و اله آن خوی خوب
گرچه کردم در جهاں بسیار جست جوی خوب
چوں ز القاس وی آمد در دماغش بوی خوب
کی تو اند بود جز ابروی کج ابروی خوب
تا نه چشم را سر شکم کرد شست و شوی خوب

خاطر صرغی بروی خوب جاناں دایل است

آلے آلے چوں نباشد میل خاطر سوی خوب

در ارت وصل تو ای یوسف زمان مطلوب
اگر بخت عشق تو مبتدا بود
خوشا کسیکه بود عاشق رخ خوبت
اگرچه کار تو نسبت بمن ستمکار بیت
بنا رفتنه و آشوب میزنی بر هم
چگونه طاقت بار محبتم بود

در بی زمانه از انروست نام من یعقوب
قرا بهر بودی طریقه ایوب
که از میان مجبان بهم است عاشق خوب
و لے مسم بنور عالم و فام مشرب
ز ناز و غمزه آن فتنه جوی شهر آشوب
اگر مدد نه رسید ز جانب محبوب

برون از جذبه نسیا و سلوک من یعنی
براه عشق تو صرخیست سالک مجذوب

ز چشم اوست مقصودم نگاه برانشین یارب
بدست دوست نقد جان سپردن آرزو دارم
بلا را اگر زبانه و دانه صنع تو بخشد
ز اندوه و غم عشقتش دمه خالده باشم
ز دردش گر چه دلخون و جگر افکار و جان پیش
بنای غم ز اشکیم گریه ویراں در جهاں گردد

جدا از دلبر خویشست صرخی چون تن بیجان

توئی قادر که بخشی مرده را باز جان یارب

مرض نمود فقیه که داشت میل شراب
شکسته بدست من محتسب سبیلین
بحد شرع کند حکم قاضیست اما
زمی بشارت محمد چه پرستی از مفتی
ازین جواب که تا در برابرست گویند
ببین که باده پرست آمده غلام

ندانم از چه سبب زان میان همی صرخی

نمی کشی شده بدنام ایها الاصحاب

شهر من از تو به عشق سنگری چه عجب
ز تاج حسن ترا بر سر افسر شاهیت
وفا که آدمیاں راست در رقیب تو نیست
بیک کرشمه ربا بد هزار جهان چشمت
نهبانی از نظر خلق و خلق مفتونست
برایری چه کند کاخ آسمان بدرت
رقیب اگر بتو گفت از صبور می صرخی

بے نیاز شهرهاں بنده پروری چه عجب
بخیل ماه و شش از تو سروری چه عجب
اگر رگ تو کند آد میگری چه عجب
بایں کرشمه ز چشم تو دلبری چه عجب
چنین نظری از شیوه پری چه عجب
بعرش اگر کند آں در برایری چه عجب
تو خود بگوی که بهشتان ز مفری چه عجب

مراسم هر مژده خاری شده بچشم پر آب
 ز حسن ماه و شان دگر چه حظ بستم
 میان همدم نیک و بد امتیازی کن
 خطاب تو برفیق و عتاب تو بر من
 مرض مسیح تمت کند اگر داند
 اگر نه دولت دیدار تو بود به بهشت
 شنیده ام که ترا عزم کشتن صرفی است
 بکار خیر چه تاخیر می کنی بشتاب

ای رخت بر اوج خوبی آفتاب
 از می گلگون رخ تو پر عسوق
 شعله حُرقت جهان سوخته
 لاف خوں ریزی اگر دارد اصل
 من دعایش گفتم و خونم بر یخت
 باده است مستی چه افزاید دگر
 بر سیاه روزان بتاب در دمناب
 از عرق خوابان عالم را کلاب
 ده چرا یارب نخس سوز و نقاب
 غمزه چشم تو آتش گوید جواب
 گشت در ساعت دعایم مستجاب
 ای که مست حسی و مست شهاب
 گر همه خواهی که باشی سرافراز

باش صرفی خاک راه بو تراب

دل از آتش عشق تو کبابست کباب
 پیشه رمن زره عجز و نیاز است نیاز
 یک نگاهم زد و چشم تو سوال است سوال
 ناصحا تو به ام از باده محالست محال
 وقت عزمت سوی عشاق در گشت درنگ
 رخت از باده گفتم عرق کرده عرق
 جام از آتش شوق تو خرابست خراب
 شیوه تو ز سر ناز عتابست عتاب
 از تو یک غمزه بخونم ز جوابست جواب
 قوت جهان قوت دل نیز شرابست شراب
 گاه بر کشتن ای شوخ شتابست شتاب
 زان رخ پر عرقم دید پر آبست پر آب
 صرفی از عقده هستی بگذر گو بگذر

که میان تو و دلدار حجابست حجاب

شاکه از رخش رفت دلقاب
 شام دیدم صبح یا اصحاب

منع دل چون کنم ز آتش عشق
از پی شربت مرّی غمش
مختب در گذر مستی ما
مست مارا کباب در دست است
ای که آهنگ قتل من داری

نم توان کرد منع نشنه ز آب
قطره اشک لاله گوی عذاب
مست عشقیم مانه مست شراب
غیر غم سوخته ز دست کباب
مردم از انتظار کوبش ناب

غمزه از چشم و خشمش از خویش
صرافی آموخت کشتن احباب

دم جان بخش از لب لبی طلب
گفتش کام دل از تو طلبم یانه هنوز
هر دل رانه بود آتش عشق دل من
تا بکام دل تو عمل لب او نبود
دل برد غمزه او جان بستاند نازش
صفت خوبی دلدار من از عقل میرس
معنی آیت نور آمده در صورت او

از لب هر تنفس دم عیسی مطلب
چس دران ابروی پر خم زده یعنی مطلب
خاص طور است بهر کوه تجلی مطلب
از می ناب و لب جام نسلی مطلب
غمزه نازوی از لبی سلمی مطلب
وصف خورشید جهان ناب اعلی مطلب
غیر از و پا در شیه صورت معنی مطلب

گر تمتی وصال است ترا ای صرّفی

ناز خود نگذری از دوست تمنّا مطلب

بے بیش ز ندگئی هجران مطلب
نبیت سوداگرے آیین محبت یعنی
از رقیباں سیه دل طمع رسم مکن
عقل جان و دل از آن زلف پریشان حالند
سر بارفته بسودای بتاں سامان هم
گر ترا میل تماشا رخ خوبانست
اگر آینه دل پاک شد از زنگ گنبت
نقد جان داده غم عشق بتاں می طلبی
صرافی از خلق جهان دست طمع کوته کن

دفع این تشنگی از چشمه حیوا مطلب
گز جانان بدی جان عوض آن مطلب
ظلمت کفر بس پر تو ایمان مطلب
چاره کارم ازین جمع پریشان مطلب
یعنی از اهل محبت سرو سامان مطلب
حسن رابین و ازین طایفه اصا مطلب
جز درین آینه عکس رخ جانان مطلب
ای متاعیت گراں مایه توارزان مطلب
گره بیری بغم از آب خضر جان مطلب

دے بر لب من بنہ جاں فرال لب
 کہ پیمانه عمر من شد لب لب
 زور و توتارا بلب جانر سبیده
 پیچی پر تشش درد منداں کتال لب
 اگر گویمت جاں بیک غمزه بستان
 دلم را دران التفاتت بال لب
 چو را ندیم بلب حرقے از سوز سینه
 سر اسر مرا سوخت از سینه نال لب
 ترا و مرانیت حاجت بصہب
 مرا خون دل باده است و تر لب
 کج لب دہد گر چہ جاں می ہمیش

تو تیغ مرزہ تیز کرده سخنم
 نہ سہم تو صرّفی تہی کردہ قالب

ز بس کافت دہ مستم روز تا شب
 سخنم کہ ایں روز است یا شب
 اگر روزے بوصلت شد گشتم
 رسید از پی سخنم حیراں شب
 بگویت شب مرارہ دادہ نے روز
 ز من بیگانہ روز است آشنا شب
 شب آمد محرم را ز محبتاں
 توان اندوہ پنہاں گفت یا شب
 مروای عاقبت امروز ز نہار
 کہ میعاد است مارا با بلا شب
 بشام مردن ما آندای جہان
 سیہ پوشیدہ بر بالین ما شب

الہی صبح دم خونم بریزی

چو صرّفی زندہ دارم در دعا شب

قبلہ اہل محبت کعبہ کوئی حبیب
 خلق را و سوی کعبہ کعبہ سوی حبیب
 تانہ از سنگ جفای فرقت او بشکند
 شبیشہ دل ماندہ ام بر طاق ابروی حبیب
 بسکہ از بولیش دماغ من معطر گشتہ است
 بشنوی ای ہم نشین از بوی من بوی حبیب
 خانہ اش دل روزن آمد دیدہ و بنود عجیب
 گر بردن زین روزن افتد پر نوروی حبیب
 رشتہ محرم اگر کوئہ بود گردد و را ز
 دارم از موی سر زلفش رگ جان آرزو
 گر بہ پیوندیم باں ناری ز کیسوی حبیب
 ای ہزاراں جاں فدای یکسر موی حبیب

بر من آزار و جفا صرّفی ندانی از فلک

بلکہ اینہا را فلک آموزد از خوی حبیب

نہادہ اند قدم و ررہ بلا احباب
 منم براہ بلا پیش و در قفا احباب

بپی و میدن صبح اجل شب بجران
بسوخت ز آتش پنهان باور قیب بباد
چو در طریق محبت غرض تنغم نیست
چنانکه روح مر از خم اوست بگریزند
بلا ای جانی و جز با خودت نمیخواهم
بلا ای عام بخوابند از خدا احباب
ز شام تا بصباح چندی در دعا احباب
دعای که هم نفسی آه کرد با احباب
ز بار خویش سخاوت جز بخوا احباب
به تبر غمزه اش از ناوک قضا احباب
بلا ای عام بخوابند از خدا احباب
نخاک نانه هم خوشی اوست صرّفی

نهاده سینه برایش جدا جدا احباب

ترا در خاطر است امروز میل بسمل احباب
قبیل تیغ دشمن داخل ضیل شهیدان هست
کرم کرده بیاد منزل ما و منزل کس از کس
بقتل عام رخصت داده چشم جفا جورا
چرا رخساره ات آلوده چندین نظر گردد
جیات ماست مشکل عقده در رشته امید
بکمال توان گفتن که هستی مایل احباب
شهادت باشد از محبوب باشد نقل احباب
همه من جز خیالت نیست کس در منزل احباب
ز تو بنود جز این لطفی که باشد مثل احباب
خیالت چون تواند بود شمع محفل احباب
جمیب من کن از یک غمزه حل مشکل احباب

چه حاجت آنکه سازد ناله از درد دل گاش

که صرّفی در دل یار است راهی از دل احباب

دیده ام محروم و دل پیش جمیب
عشقم از خویش آن خود بیگانه زحت
گر طیب آید که کسیر و بنفش او
قاصد از بهر تنگی تابکے
ریخت خونم روز قتل بیدلان
در دُعا صرّفی که میرد پیش دوست
و ده که بر دل هم حید دار در قیب
طرفه اندر شهر خود گشتم غریب
من شوم همیار از رشک طیب
گو شوم دلدار آید عنقریب
من هم از فیضش بماندم بے نصیب
در دُعا صرّفی که میرد پیش دوست

دارد امید اجابت یا مجیب

صبحم دست و گریبان بود با آفتاب
جلوه گر گشتی و روشنی شد همه روی زمین
میرود هر صدم جائے که بے نشو فیض غیر
یا نموده از گریبان نور نور آفتاب
روی خوب ترست تابان بچشم یا آفتاب
میکند نظاره روی تو تنها آفتاب

با تو بنوازند بر او از سحر ماندگی
مست من چون سر بخواب ناز ماندن خوانی

گاه میگردد نهان و گاه پیر آفتاب
میکنند آینه ات بودن تمنای آفتاب

ماه رویانند صافی بند آتش شمس

کز تپش شرب مدام مستی آفتاب

بسته گردیده ره نظاره ات بر آفتاب
هر کجا حس جهان تاب تو گردد جلوه گر
عاجز است ای آفتاب حسن درخیز تو
عالم افروز است عکس ساغر صهبای ما
نابا شد پر تویی از روی عالم تاب تو
جز بوسف حسن تو هرگز نمیکوید سخن

کرد از آن کرد از تا سلف خاک بر سر آفتاب
می نماید ماه من از ذره کمتر آفتاب
آن عزایم خوان که می سازد سحر آفتاب
باده بزم محبت راست ساغر آفتاب
کی تو اند کرد روزم را منور آفتاب
ماه من گری المثل بوی سخن آفتاب

از درون خانه صافی پی نظاره اش

که ز روزن می دراید گاه از در آفتاب

گماهی تو در قفا و گه در قفا رقیب
عرض نیاید کردم و دیدم تغافل
زلف صبا کشیده و عاشق کشیده آه
چون محمره خودش ره عاشق کشتی نمود
ایزای ماست دیدن روی رقیب بس
چون آب تیغ دوست کم از آب خضر نیست

همراهی تو چست بدین گونه بار رقیب
ظلم هرگز نکرده یافت ز تو مدعا رقیب
آشفته تر از آتش باد صبا رقیب
تهمت چرا کنیم که شد رهنما رقیب
سر تاب است خود همه جور و جفا رقیب
قتلیم به تیغ دوست ندارد روار رقیب

یک عاشق و هزار رقیب است قاعده

صافی منال گر بودت یک دو تا رقیب

از یک طرف رقیب و یکجا هم صیب
دارم از درد عشق تو بیاری عجب
تا دیدن صیب بجام رسانده و سبک
گل شد تمام گوش که وصف تو بشنود
می پرسد از غریب بھر کشور می تقسیم

من در میان خوف و رجایانده یار رقیب
بیمار تر ز من شود از دیدنم طریب
جان کزن مرا است سبب دیدن رقیب
اما عجب که نشود افغان عن رقیب
چشمش به تیغ نیز کند پرشش غریب

آیین اوست کشف نهانی به سبب دلا

صافی سرینج از روشش ظاهر حبیب

شداله عذاری و گرم جلوه گرامش
او از کف اغیار کشتد سحر کلکوں
خورشید اگر شب بد بد نور سخو هم
پروانه تو گرد سر آن شمع چه کردی
پیش از شب دیدار دلم بردی و جاهم
غمم گفت چه جانکاه بود صحبت نادس
دارم بدل سوخته داغ و گرامش
ما را می گلزننگ ز خون جگر امشب
خواهم همه رخسار ترا در نظر امشب
از دود دل سوخته ام کن حذر امشب
بر پای تو از دیده بریزم گهر امشب
باید که طرب را کنی از دل بدر امشب

صافی دسرش در قلم یار شب وصل

یارب که نیا بند رفیقان خبر امشب

ای پری را کرشمه ات آسب
رویت از نشاء قدح رنگین
میل این خاکسار تیغ تو کرد
رفت غم سرم بنا شکیبانی
اهل دل بایل ز غم دانست
چند پرستی حساب غم همایم
آدمی زاده فرشته فریب
گلشن حسن را زنگ تو زیب
میل آب روان بود به نشیب
پس چه پرستی که چیت شکیب
مبوه تحس و لبی آن سبب
نبیت دیوانه را خبر به حبیب

مژده او متاسم نکشاده

صافی خسته و ادجان نهیب

پری چون بشر مبتلای حبیب
دلبستم به رزم سپاهر بلا
عجب لذت دارم از جور دوست
زنگ بلا دم نه دلبست
مرا دیده گرد و درین غمت
نصیب ره عشق خوابان بلاست
ملک گفت بذا نشی عجیب
که نصر من الله فتح قریب
چه داند چنین لذت را دلبست
نت الی ز برکت گل عند لب
اگر بر سر من بیاید طبیب
درین ره قسم مانده ام بالنصیب
فقال استجب دعوتی یا عجیب

ن

حرف التاء

ن

مهر من دمدم باز از حسنت گرم در گرم است
 شنیدم میزند در شهر اسلام آن صنم آتش
 اگر دم میزنم ترسم که این کاشانه میسوزد
 عجب نبود اگر چون اشک شمع است آب چشمم گرم
 جگر گرم است و خوں دیده هم از شعله شوق
 شب تاریک آه آتشین رهبر بکوی تست
 می کامروز آمد دیده جائی دیده بود او را
 چه می ترسانیم ای پندگوار گریه می دوزخ
 ز گفتار لب شیرین جانان مجلس رندان
 رشکم گرم و آهیم نیز گرم از آتش عشقت

به مهر روی آتشناک تو خورشید گرم است
 چه دامن واقعی اما درین شهر این خبر گرم است
 که شمع من دم گرم من امشب بیش از گرم است
 که از سوز دل پر آتش من چشمم تر گرم است
 غذای درو منداں این غم تو گرم بر گرم است
 بر اوست چوں بنافتم گرم رو چوں راهبر گرم است
 که آن خورشید رو بسیار مارا در نظر گرم است
 دل اهل محبت گرم تر بالشد ز هر گرم است
 بیه گرم است کاندرا صیبت شهید و شکرم گرم است
 دیلاب سر شک و دود آهیم بحر و بر گرم است

زمستان کی بود درخ ز نام سرما که ای صرّافی

ز آه آتشیم خانه را دیوار و در گرم است

در قصد جان اجل بدخسانه من است
 زنجیر زلف حور بسیارید بهر من
 با من غم تو گفت چو در سینه جا کرد
 ملک غمش که خواهم آبا و با نعمت
 از آتش غم تو منم شمع بزم عشق
 خشم مراد مسی که ام را قیاس کن

موقوف یک اشارت جانانه من است
 گر گویم بحشر که دیوانه من است
 جان کن برو ز خساد نه بیگانه من است
 معمر ریش ز گوشه ویرانه من است
 مجنون سینه سوخته پروانه من است
 زین شیشه سپهر که همپا من است

صرّافی کے بمنزل من چساں برد

کز وادی عدم ره کاشانه من است

مشکن ای غم دل مارا و بسین کاندل کیست
 بسکه بیگانه شد از من دل آواره من
 مهر او در دل من تا چه بود در دل او

دل ما هست و بے بی که در منزل کیست
 بازاگر در کھنم آید نشنا سم دل کیست
 دل من مایل او نادل او مایل کیست

بونه کرده است گله را که بر آمد ز کلم
مردم از ذوق که چوں عقیل و دلم را بر بود
گشته از غمزه پنهانیم اما پیداست

صرافی از هجر نه تنهادل تو پر خون است
وصل جانان بجهان خود تو بگو حاصل کیت

نه تیغ در نیام است آب حیوانی بظلمات است
مترس از حق اگر قسم هوس داری که ترک من
پس از عمر که یابم وصل نتوانم رخش دیدن
ز تیغ قتل خود خواهم دم سجده با برویت
چه باک از درد خود ما را کرد درد تو جانکاه است
ز آثار الوهیت که دیدم در رخسار من
بود حصر جمال و دل ربانی از رخ خوبت
زوال نسبت عشقم بیار خویش ممکن نیست

و لے از آب حیوانت نخر مرغی حاجات است
بخونم مفتی دین محبت را روایات است
مرکی طاقت نظاره اش وقت ملاقات است
که آن محراب جانها قبله ارباب حاجات است
که اهل درد را از مدام لذات لذات است
اگر ظاهرا هر کس گوئی که اینها شطح و طمانست
مراد من ز تهنیتی که بهر نفسی و اثبات است
که هست این عاشقها ایم با آن حسی که بالذات است

سحرگاه هست و می آید نسیم گلشن کوشش
برآور صفا دست که بهنگام مناجات است

عشاق را بعشرت دنیا چه حاجت است
خواهم جان فروخت بیک غمزه اش بیک
بر ما چو جلوه گر شده بالا بلندش
در دهر مده بخدا آن طبیب شهر
و اعظم بشر و عده دیدار تا بچند
نقش حصیر بر تن خاکی ز کوی دوست

با خون دل بباده حمرا چه حاجت است
چوں این از دست به سودا چه حاجت است
تا را بغیض عالم بالا چه حاجت است
در حبیب را بحد او چه حاجت است
امروز حاصلست به فردا چه حاجت است
عشاق را بجای دیباچه حاجت است

صرافی تو خود نخواه از و ناز جانستان
لطیف غمیم را بنقضا چه حاجت است

بکف گر جان بر من پیش سگانت بر تو منت است
دقیبان چغا جوی تو یارب از چه دی باشند
که غالی دست رفتن پیش یاران از مروت نیست
که آیین چغا جوی و فادری هیچ ملت نیست

بجاک راه تو جا خواهم و گرد رست بر سر
ندارم صحبت اغیار جور اندیش را طاقت
شنیدم که بزرگ قتل این بیارے آئی
ز غیرت مردن از مردیت چو دے بینمت با غیر
نه مثل طالب دیدار باشد مایل جنت
مزن بر رندی و رسوائی من طعنه ای ناصح

گر اے گره خود لایق بتلج و تخت و تخت نیست
عذای بے روح باشد بهر می گرا اهل صحبت نیست
بحد التّ که یاری این خبر خالی ز صحت نیست
نشد بد و گفت آن بے حمیت را که غیر نیست
بے خود قیمت هر بند جز بر قدر نیست نیست
که فهم تست قاصور نه این خالی ز حکمت نیست

ز سر آنکه صرّقی شد مرید پیر میخانه
پیر سیدم که در اظهار آں از پیر خصلت نیست

ای عقل از جنون دل دیوانه پر شده است
از بهر تو دے ز کجا آرم ای طرب
ناصح طبع مدار که پند تو بشنوم
شبهای غم ز شمع و چراغ غم چه حاجت است
در دل قرار و صبر و سکون را غمت چو دیو
ای شمع جز ملائکه پروانه ر تو نیست

گنجایش تو نیست برو خانه پر شده است
کایں دل که دارم از غم جانانه پر شده است
گوش من از ترانه سر ندانه پر شده است
کز پر تو خیال تو کاشانه پر شده است
گفت از غضب که خانه زبیکانه پر شده است
امشب که بزم گاه پروانه پر شده است

صرّقی به زلف دلبرم از رشته های جهاں
بگردد که شانه را بهم دندان پر شده است

حسن او جادو دانه افتاده است
شوخ من در فن کرشمه و ناز
فک بر سر دو چشم گریاں را
چشم پوشیدنش ز من غرض است
زلف و حال ترا چو زاهد و بد
قصه ام گوش کن که خوبالک را

او بخوبی بگانه افتاده است
بے نظیر زانان افتاده است
گر ز غم عشق خسانه افتاده است
خواب نازش بهسانه افتاده است
سجده اش دانه افتاده است
بزر زبان این فسانه افتاده است

قد دے نه به پیر سش صرّقی
که بریں آستانه افتاده است

مرانظاره گل چهره تمنّ نیست
که رنگ و بو عیوی امروز هست و نیست

در روی حسن تماشا می‌سند بسچون کن
کس جمال مقدس کجا تواند دید
ضمیر ما است منور به مهر ماه و ششی
ببین که سوخته در من ز برق دیداریم
زمینش آن غم عشق کس نمی‌بینیم
ز تنگی زین و فلک بر آوردیم
دل ز لجه عشق است قطره ما
بغیر دوستی یار خود چه اندیشیم

کجا حکیم و کجا سر عاشقی صوفی

که کار سر خود حل این معما نیست

مراد اهل محبت جز این تماشا نیست
که دیده دلش از نور قدس بینا نیست
که نور او ز کمال ظهور پیدا نیست
علو همت ما کم ز طور موسی نیست
که ظاهر از نفسش مجر می‌جانیست
بعرصه که در و می‌پیش پایا نیست
برون ز حیل این قطره هیچ دریا نیست
که هر چه هست جز این دوست نیست الا

دل که جز الم عشق را در و بها نیست
حسن گر می‌بازد از یوسف است چنان
نهایم نکشش کشت و کس نمیداند
ز اهل درد بدادی چه میبری جانرا
چو کشت یار خودم گفت باز جاوید هست
مزار فتنه رفیق است یک نگاه ترا

دو کون صرف ره عشق کرده صوفی

بملک شاعری اسم تو بی معنا نیست

سختگان را این خیال خام نیست
حج ما را حاجت احرام نیست
دولت جاوید را انجم نیست
کسترا از صبح سعادت شام نیست
در خور غنقای ما این دام نیست
در ره این کعبه جای کام نیست
بے نشانان رست را نام نیست

طالب دیدار جز خود کام نیست
ما طواف کعبه دل می‌کنیم
نیرت در دعا شقی در مال پذیر
تیره روزان جهان عشق را
وصل جانان برتر است از سعی ما
کس بنزور یا بگویش ره نبرد
قیس را مجنون شد از لبی لفت

در غمش تنہا دل من خون نشد
یک دل سببیم دریں ایام نیست
جسام می صرفی ز دل زنگم زدود
مرشد من غیر سپی جانم نیست

ساقی از اسباب عیش ما شراب ناب نیست
در دامن دانرا نظر بر عالم اسباب نیست
وہ کہ شوق من فزوں میگردد از حیدار و
از زلال وصلش اصلاً تشنه و سیراب نیست
التفات ترک چشم او بحال دیگران
کست را از زخمی کہ بیند برہ از قصاب نیست
ما شبے دیدم جمال دہر خود را بجز آب
فلتس از بخت بیدارم بغیر از خواب نیست
رشته دہان مرا با تار زلفش صبر گرہ
در نہ بے و رجھے مرا ز بس گونہ پیچ و ناہ نیست
زور قسم افتادہ در گرداب دریائے غمش
طرفہ گردانے کہ پیش ساحل و پایاب نیست
گر بجز اندوہ بر اندر اضمیم بالشت اندوہ
جز رقصائے دہر خود مرفیے اجباب نیست
ساکب راہ غم عشقت بپائے سعی خود
مگے نوازند رفت اگر اندھ بہ این قلاب نیست
عرض حال عشق اگر خواہی سخن کوتاہ کن

لایق عرض محبت صرفیا اظہار نیست

دلا منال اگر یار غمگسار تو نیست
ز مستقیمش خبر از نالہ می زار تو نیست
اصل برو طمع نقد جان من چہ کنی
کہ قیض جان اسیران عشق کار تو نیست
کشد بجانب خود آب نشنہ را ناچار
بجذب ما کم از ان تیغ آبدار تو نیست
رو چشم شونخ تو بے اختیار خون ریزند
وگر نہ فلق محبان باختیار تو نیست
ز حال اہل وفا سچکس نمی پرسد
مگر کہ جان من دہی رسم در دیار تو نیست
امید وصل تو ام انتظاری بے بخشد
مرا شکایتے از درد انتظاری تو نیست
ز چشم شونخ تو پیر است نشانی ناز
ز بادہ غیبی مست من خمار تو نیست
ز آفتاب فلک بالشت سرم خواہد
وے ببالشت او میں فاکسار تو نیست
زدود آہ تو صرفی ز روشنی اثرے

بہ پیچ خانہ ہم سایہ و حواری تو نیست

مے کہ اسباب فن فتنہ و جادو نیست
باشارت ہمہ را از خم ابرو نیست
مہربان برین اگر آں بہت بد خوے بود
فلکش بہر من خستہ جفا جو نیست

فلک از شمس و قمر بر دو برابر میباید
جای برگوشه چشم تو چو حالت میگرد
پاره پاره برت بدخوی منشش کرد آخر
بیدرے کز سر کوسے تو بدوشش کردند
مویم اندر بجزغیر است اگر مرده وصل
گردل از باد بهاری ز تو لولئی پیست
دید چوں صورت تو خامه و نصویرت

بهر سجدن حسن تو ترا زوے ریخت
از پی غارت دیں ترک بهند و ریخت
دل غم دیده من گر چه باں خوبیاخت
آدمی بودے اگر باسگ آں کو ریخت
میر سیدانه تو مرا باز سپه مویخت
گلے از باغ تو ناچید باں بو ریخت
آں مصتر که بچیں صورت نیکو ریخت

بازے خواست که دیوانه کن صرفی را
ورهمان روز که نه بخیر ز گیسو میبایخت

خلقه ز تیغ تو بختنای بسمل است
من منتظر در آرزوی بسملم وے
چشمش بغمزه بسمل من کرده او به تیغ
مرانده ز بر پای ترا هم نقد جان بکف
خواهم بعید گاه کفر باں تو شوم
تیغ کز شمه تو بدم کشی است نیز

اما ترا از ناز چه پروای بسمل است
آں شوخ خشمگین ز نقاضای بسمل است
آں طرفه بسملی است که بالای بسمل است
یعنی که بیدل تو مہیای بسمل است
گر بسمل کنی بخدای جای بسمل است
امروز در جہاں تو توغوغای بسمل است

صرفی که بسملت شده خواہد جبارت تو
بازش ز غمزه تو بختنای بسمل است

زندگی بخش دل و جان من شراب صاف نیست
خایت جل است اگر جان را بجایان بسپری
صادق و کاذب چه داند ز دبه لاف عاشقی
گو بگوید یا حسن من همه نور طوق است
حاجت و وفا فی کس نیست جاسان مرا
نافه نافه مشک مے بارد ز چین طره اش
نزدہ پوشش فقر یا بر طلس گرد وں نہد
باسگانش کرده صرفی نسبت خود را درست

مے کشانرا طعمه کردن ز اهداں را صاف نیست
ورکنی صرف زین نقد و کون اسراف نیست
جز بلا می بجز نقد عشق را صراف نیست
هر چه میگویی بدیمه حق است محض لاف نیست
غیر تو ز خویشتن خورشید را او صاف نیست
آہوئے چین را بعد نیساں نافه در نافی نیست
نزدہ پوشش بختی محتاج طلس باف نیست
ایں شرف بس درد و کونش گر چه از اثر اف نیست

خالت از مکر براں گوشته ابرو نیست
گرفت خاک ریت سرو زرق و توجہ کم
تیغ بر کس نہ زده کشته تیغ تو لب سے
از خیال لب لعل تو بہ میچانہ و عشق
گر نہ باد در فراق تو نہ سازم چہ کنم
آہ از آن ساقی گل رخ کہ ز بزم طربش

چوں نہ رسوای بهمانی نشود اکنون صرفی
کامد آن سنگ دل و شیشه ناموس نکست

اے کہ دور از تو دل و جان من مہجور نیست
عرض حال خود بصد زاری کمین پیشت ولے
ہیچ گہ از حال زار من نئے پرسرگت
ریخ عشق از بہر گنج وصل اگر عالتق کشد
در دمن عشق را باید سپردن جاں بدست
نبست جز در بے وفائی شہرت خواباں ولے
میکشی کہ ہستی خود وارہ اند بادہ اش
فانم از ریخ ہجران و نشاط وصل نیز

نالہات غوغای رستاخیز در عالم افکند
صافیا این نالہ بتو کم ز نفع صورت نیست

جان من چوں از سر کوسے تو این غمناک رفت
گر نہ خاک سبہ ام بیک جاں بروں آدچہ باک
آب تیغ و وارہ انداز قید جسم و جان مرا
شبتم است این یا شباز چشم کو اکب ریخت لور
بنگر اورا کم کہ چنداں شست و شو کردم با شک
دست در فراق بار خود ز دم آواز شک
عالے راکشہ بے باکانہ رفت آن نعرہ زن

ہر کی گوشت نشینی است در و بگری ہست
قائمش گر چہ بلب رست ولے ہست لبت
قرنہ گشتہ لبت از بادہ تو لا یعقل و مست
حق پرستان جہانند ہمہ بادہ پرست
قسمتم چوں شب حیر آمدہ از روز است
ہمہ را بادہ بدست است و مرا بادہ بدست

گر ز نزدیکیان خویشم بے شماری دور نیست
آن چن زارم کہ زاری کردم مفذور نیست
پرسش یاراں دریں کشور مگر دستور نیست
عشق بازس کی توان گفتن کہ جز مزدور نیست
کر با و پیش از اہل جاں سپردم عزور نیست
منت ایزد را کہ ما و من دران شہور نیست
حکم نتوان کرداں ز اہد کہ او مخفور نیست
جز با ندوہ رخم عشقت دلم مسرور نیست

خاک بر سر کرد چہ دانے کہ ز بر خاک رفت
در دروں صد چاک دیگر اندرہ این خاک رفت
شد رواں سبلائی و از رہ خرم خاک رفت
بسکہ دور آہم از ہر تو بر افلاک رفت
کاپچہ جز نقش تو بود از صفحہ لوراک رفت
تو سنش شد نندنا از دستم آن فراق رفت
خیل خیل افواج جاں و نبال آن بیباک رفت

دل ز نقش غیر صرّقی پاک گرد و جان سپرد
شکر لشد در جهان پاک آمد و هم پاک رفت

عسری رپیے ماتم این جامه نگه داشت
مشتاق قد و منش همه شب چشم تر داشت
هرفته که آن شوخ نهان ز پر کلاه داشت
داغ سببه از آه دل من رخ مره داشت
از زلف و خط و خال سیاهی و سیه داشت

شام اجماع دهر ز شب جامه سیه داشت
من گفت که بر چشم تو مانم قدم امشب
کج مانده کله را و عیال گشته ز کاکل
شب در دل من آرزوئی خال رخشی بود
بر ما چو کشید آن شبه خوابان سپه حسن

دیر روز که بر سینه زدی از مژه ناوک
یک ناوک مژگان تو خالصیت ده داشت

از پیری آدمی گری عجیب است
لیک از و بند پروری عجیب است
بالو از وی برابری عجیب است
گر سوئے بنده بنگری عجیب است
ناز نبینی و دلبری عجیب است
گر از یی شیوه بگذری عجیب است
در ره عشق سروری عجیب است

رخ نمودن از آن پری عجیب است
گر شهانند بنده اش چه عجیب
چون ز تلافی پیشیت آیین
یک نگاه تو آرزوی شهان
در زمانت ز بسلی و سلی
شیوه لست قتل اهل وف
سر خود گر نبازی اسے عاشق

لطف طبع تو صفا در شعر
از ظهیری و الوزی عجیب است

ای همه نور خدا خورشید و مهر چون گویمیت
یا نگار سر و قد جامه گلگون گویمیت
از دل خوں بسته یا از چشم پر خوں گویمیت
گر بخوانی نامه را بشنو که مضمون گویمیت
اندک که گر وصف آن رفتار موزون گویمیت
ور شوی از حلقه عشاق بیرون گویمیت
بهتر از فرهاد یا افروز ز مجنون گویمیت

بهتر از خورشید یا از ماه افروز گویمیت
سر و بستان جماله یا گل گلزار حسن
و نه نمیدانم چه می گویم ترا از حال خود
نامه سر بسته عشق است سوئے تو دلم
نال چون بلبل کنی بسیار چون کبک دری
زینهار ای دل برو از حلقه زلفش مشو
عشقبازی چون تو صرّقی در جهان بگذشته است

نهادم شیشه دل مست من بر طاق ابهریت
یکے از کیسوانت کام دل دیگر کیسند جان
شب دیدارت ای همه دیده های اختراں باز است
ز گوشت میل جنت چون کنم هرگز نخه از زد
چو از آئینه حسن تو ظلمت حسن بچون است
نیامد مانع نظاره تو دیدن غمیرم

ز بے باکی شکست آن شیشه را چشم بجاویت
عجب فرقیست نازک در میان این دو کیسویت
فلک با صد هزاران دیده خواهد دیدن رویت
زالال کوثر حسنت بخساک از ستر کویت
چرا از اعتقاد خود نه گرد دست کرد رویت
بجوه دیگر غم دیده اما چشم دل سویت

بفن شاعری صافی طرفی ساحری دارد
مگر تحصیل علم سحر کرد از چشم جادویت

آمد سپاه حسن تو در ملک جان گرفت
تا کرد جهانمخت به دل درد مندمن
لاغر تنم گزید بدندان کیس رقیب
کس در کنار خود به جهان چو نتو دلسری
گل گل شکفته اند همه شاہان بیاض
از تار بست سر گل اندام من کمر

با این چنین سپاه جهان میتوان گرفت
جهان بر لب آمد از غم دل دل ز جان گرفت
بسگر چگونه سگ بدمان استخوان گرفت
نه گرفته است تان کناره جهان گرفت
آن سرو لاله رخ چوره بوستان گرفت
آشوب و فتنه را کمرش در میا گرفت

تا یار شد به جامه زر بفت جلوه گر
صافی بهار عمر نو رنگ خزان گرفت

تیم در دست اجل از مخمره یار من است
آه آتش بار نه بود موجب کم لطفش
بجانب صحبت شادی و من با یک دگر
مگر کند منع تماشاخی رخ یارم فلک
تا یکے بے قیمت داند رقیب خود فروش
ماه من از مهر بانی ملتفت با غیب من است
روز قتل بیدلاں بهر خدا خونم بریز
رخ چون منی بخواب آلودگان بزم عیش
سرنگوں جام نشا ط من اگر فتاده است

آب حیوان خوردن از تیغ اجل کاین است
بلکه از اسباب گریه های بازار من است
من طلب کار غم و غم هم طلب کار من است
چون کند گریه یاد آوردش شب تار من است
چشم من این بسکه جوهر او خریدار من است
التفات او بغیر از بهر آزار من است
زنده بیرون آمدن زین معرکه عار من است
لایق نظاره تو چشم بیدار من است
صافی از خاصیت بخت نگو سار من است

ہر کیا ندیدہ دل بہر زنجارے دگر است
دل من سوی تو دیدہ بروئے دگر است
چشم از پر نور بیت بخداے باشد
چشم عاشق بہو اسے تو پر آبست مدام
چہ گریزیم ز عشقت کہ بلائے زخداست
بدلم ناوگن ناز تو بدایں تیغ مرثہ

وہ کہ ہر جہاز قدم تو صفائے دگر است
دل بجائے دگر و دیدہ بجائے دگر است
دیدہ ام را ز جمال تو جلالے دگر است
وہ کہ در عالم عشق آب و سوائے دگر است
مگر انجا کہ گریزیم خدائے دگر است
آکے آکے پیے ہر درد و دوائے دگر است

صافی دل شدہ چوں گوشہ نگیر و چہ کند
کہ بہر گوشہ چشم تو بلائے دگر است

رخ نیلہ پراں راہ سودنم ہو سس است
بنا زنی کشد آقا بغیرہ سب گوید
نہ طوق و فایت بگردن آمدہ ایم
کہ دیدہ کہ خاک رہ تو رگل کردم
ز عمل لب تشہد مرا آرزوی دشنامے
عدیت شہد و شکر تپید گونی لے طوطی

چو خاک بر سر آں راہ بودنم ہو سس است
بدیں برسانہ نرا آرزو دنم ہو سس است
کہ با سکان تو خود را نمودنم ہو سس است
سخن و خاک دریاں رہ نمودنم ہو سس است
کہ از زبان تو خود را ستودنم ہو سس است
حکایتے ز لب او شنودنم ہو سس است

ہزار غنم بدل من از دواست لے صرقی
ولے ہزار دگر ہم فرو دنم ہو سس است

خیم ابروی کج یار مہ نوحے خواست
خرقہ کہ نہ دنا افس سبز فلک است
ہست در چین و خطا ہونی مستکین لیکن
شکر گویم و شکایت ز جفا بیت نکسیم
بنگراں ترک کماں ابروی من کرد مرثہ اش
دروغایم کہ کند ترک وفا یار ولے

زیں ہو سس گر چہ بسے کا ست ولے نامہ راست
جہا بحر اپنیہ میں کہنہ ز انجسم پیدا است
نسبت چشم تو با آہوی چین عین خطا است
کہ چنین قاعدہ طایفہ اہل وفا است
ناد کے ہست کہ ہیکان وی از تیر قضا است
گو نہ درد من جو روستش دست و دھان

خالی از اشک نچے باشد و بے آہ دے
صدفے خستہ کہ پروردہ ایں آب و ہواست

نہ ہمیں دست فغانم کہ بگویت بر فاست
پُر ز افغان من غمزدہ صحر صحر است

گر چه از لوله عشق است دلم یک قطره
می توان گفت که از عشق کس نمی تواند
پناه من دانه غلامی بپایم زان است
بانگ آن در هوای شکر قد و زون
سجده کردم من دیوانه بپای راز جنون

گر فلک نیست رقیب تو به عشقش صریحی

در پی سحر و جفای تو رقیبانه چراست

گر چه ماندم از عشق تو غمت کی نیست
یای بر خاک من ای سر و من خاک ریت
که کشتان نیست که در سینه فلک را چاکیت
یا که باید دل از آرایش گل بهر غمت
توئی بر تو دل و هر توئی دل من غلجی است
تا جمل گشت یکے را تو هزارا گشته

در همین قطره چسبم که چسب دریا دریاست
جز دروغ نمی توان گفت اگر گویم راست
اثر دو مستم آری ز حبیبم پیدا است
می کند تربیت سر و در لایه راست
گر بگویند که این سجده روانیت رواست

گر غم عشق از این پیش بود با کی نیست
قدم بر سر من نه که کم از خاک کی نیست
سینه چرخ هم از تیغ تو بے چا کی نیست
لا یق بودن او غمیر دل پا کی نیست
تو ندانی که جز این نه فلک افلا کی نیست
آفرین باد درین ره چو تو چا کی نیست

بار در ضمن جفا لطف نماید صر فی

کله تا که مکرر فہمی وادرا کی نیست

با یک دگر دو چشم تو در قتل من یکی است
خواهم صد دل و اند تو صد غم بهر دلی
مردم ز ضعف و چوں ملک آمد برسم
گل پرین ز لاله هزارا تو می و بس
فرق است در مشارق اہل جنون
در زنگاہ عشق تو جانها کشف صفت

بہر ملک من دولت را سخن یکیت
وہ چوں کہ نیم آہ کہ دل در بدن یکیت
معلوم اولت کہ درون کفن یکیت
یوسف ہزار و یوسف یکیت
در اصل راہ قیس رہ کہ کن یکیت
در خیال اہل حسن ہمیں صف شکن یکیت

صر فی خمشت نشین کہ بویرا نہ رہاں

آواز چرخ و نغمہ مرغ چمن یکیت

سلک دندان تو و عفو گھر ہر دو یکیت
نغمہ تازہ شنو ہر سحرے از دل موی

دہن تنگ تو و تنگ شکر ہر دو یکیت
دل نالان من و مرغ سحر ہر دو یکیت

بے دیوان تو دلم غنچه صفت پر خون است
عیب من بے نهری نیست در اقلیم جنوں
سے کہ خاک رہ تو سرمہ اہل نظر است

دل پر خون من و غنچہ تیرہ دو یکیت
خوش دیاری کہ درو عیب و نہر سرور
سرمہ و خاک رہ تو بہ نظر ہر دو یکیت

صافی آتشکدہ عشق دل سوختہ است

آتش سوزان و جگر ہر دو یکیت

بادہ و اشک من و خون جگر ہر سہ یکی است
تابکام و گرانست لب شیرینست
باغ خوبیت رخ خوب نواہی تازہ بہار
مہر و مہند بفرش رہ تو افتادہ
چوں سبہ روزم ازاں زلف شب آسایہ عجب
چشم پر غم شب غم رنجت بے گوہر اشک

کہر یا و رخ زرد من و زہر سہ یکی است
زہر در کام من و شہد و شکر سہ یکی است
مہرہ و خط نوز و سنبل تیرہ سہ یکی است
خشت آن فرش رہ و شمس و قمر سہ یکی است
زلف آن ماہ و شب و روزم اگر ہر سہ یکی است
شبسم و اشک مجھان و گہر ہر سہ یکی است

صافی افتادہ سر تا جواراں بر رہ دوست

خاک آن رہ گذر و افسر و سر ہر سہ یکی است

خوہاں ہزار و پادشہ این سپہ یکی است
ملک دل از دو چشم ستم پیشہ ات خراب
باہر بتی است حسن و لطافت جہاں جہاں
جز عاشقی کنارہ محباں نہ پایادہ
کوہے ز سنگہاں ملامت شرم و لے
رہ نیست سوی کعبہ جاں جز طریق عشق

بر آسمان ستارہ فراوان و مہ یکی است
آباد کشورے کہ در و پادشہ یکی است
حسن ہمہ بتاں ز جمال تو و یکی است
اہل گنہ بروں ز شمار و گنہ یکی است
نسبت بہ تیر باد غمت کوہ و کہ یکی است
رہر و اگر ہزار ہزار است و رہ یکی است

روئے دل من است بسوی حبیب من

صافی مرا بہر دو جہاں قبلہ گہ یکی است

دغم یکے و ز باغم یکے و کار یکے است
غبار و غمزہ و ناز و کرشمہ ان مہ من
فغاں و چوہن است ای گل از جہاں غیب
ہمیشہ با رحمت کشیدم کار است

زبان من سخن از دل کند کہ با یکیت
بہ گشتن من عنہ بدہ ہر چہ با یکیت
خلیدہ است بعد دل اگر چہ خار یکیت
مرا نہ روز ازل باز کار و بار یکیت

بسیار دلیبری از قامت سبھی قد آن
چگونه شمع بلاهای خود تو انم کرد
منهال باست و لے سر و گلعدا رنگیت
اگر هزار بلا گویم از هزار رنگیت
مریج اگر تو ایسے خواری و رقیب عزیز

که پیش یار تو صافی عزیز و خوا رنگیت

داریم صد رقیب و لے یار مایکی است
از هر طرف بجلوه برآمد سبھی قدی
بایکدگر اگر چه اسیران عشق را
دل ریش و سینه چاک و جگر خون برای او
چشم ز شوق خاک ره او است و رافشان
هر سو هزار لاله عذا راست جلوه گر
در ستم اگر صد است چه غم چون غلگی است
مارا باکی چه کار چه مقصود مایکی است
بسیار گفتگو است و لے مدعا مایکی است
دارم هزار درد و لیکن دو رنگیت
درهای من بروں ز شمار و بهایکی است
اما نگار غمزه زن دل ریا مایکی است

صافی بلا است قامت آن سر و ناز و لیس

در بوستان حسن نهانی بلا مایکی است

شوخی که دلش مایل جو و ستم است
با دوست چگوئیم که اندر تو هر دیم
از جامش روزی ما شربت مرگست
تیرش قلم ماه دوات، از دل پر خون
بر کعبه گل است شرف کعبه دلا
چون همدم مایا دل و اورت عجبیت
مارا غم او گر گشت اورا چه غم ماست
اورا چه ضرورت بوجود و عدم ماست
این است دوا مایکه نه هرالم ماست
اقسیم محبت همه زیر قلم ماست
بتحانه که شد کعبه دل از صنم ماست
که زندگی منظر و سیحان دم ماست

صافی دل ما از حرم کعبه فزون است

صد کعبه بیک گنج حرم ماست

مدهیم عاشقی و عشق بتا دین من است
همه را جام تنعم بکف و ساغر عیش
دارم از جان رفیق کال نرود تا غم تست
لب و فاداری من دیده بد شنام کشاد
اشک سرخم برخ زرد و انست از عشق
مشرجم رندی و دیوانگی آیین من است
فارغ از عیش و تنعم دل غمگین من است
منتظر مانده اجل بر سر بالین من است
نزد در باب و فاغایت تحسین من است
عشق بر رسم رقیب از پی تزیین من است

کارایام و طریق فلک است آزارم
وای اگر دلبس من هم ز پیچ کین من است
بر گلو تیغ تو صوفی بدعا می خواند
سبب آنکه قبولش فتد آئین من است

قانتش نخلی است کز بستان جان برخاست
هر چه میگویم بوصف قامت او راست است
سبیل مشکین بر آورده است از کلبه کبر تر
نوبهار من که باغ حسن را آراست است
ایزدان بر موی زلفش خواست دایم
یک سر موکم نگردد هر چه ایزد خواست است
یار بنشسته است آن بالا بلند فرستاده جو
تا نه از سر و قد او فتنه و بر خاست است
تن نمانده است آن قدر کانی تواند ماند جا
بسکه اسه صوفی را ندوه فراقش کاست است

سوی کعبه چه روم کعبه من کوی کسی است
رو بقبله چه کنم قبله من روی کسی است
جان ز من گوشه گرفته است و لے نرفت
دل گوا هست که در گوشه غایب روی کسی است
بسیج دانی که چو امیل صنوبر دارم
راست گویم که شبیه قد و لجوی کسی است
در دلم آرزوی لاله که هم رنگ یکی است
خاطر مایل سبیل که در دیوی کسی است
گفته اند مکر سامری آمد بجهان
سامری نیست که آن زر گس جادوی کسی است
بدعا غمزه عاشق کش او میبخوام
کاش داند که کمیس بنده دعاگوی کسی است

گر عجز یزد و جهان آمده صوفی چه عجب
عزت او نه همی بس که سگ کوی کسی است

زلفت آشفته مکر ز بهوس موی کسی است
میل خلقی بتو و میل تو هم سوی کسی است
جان من چشم تو چون زر گس بیا چیر است
گر نه بیا ریش از زر گس جادوی کسی است
میل تو این همه با صنوبر چه رواست
در سرت گر نه هوای قد و لجوی کسی است
گذر خلق چو نیست بکوه تو و لے
گاه گاه گذرت هم بسر کوی کسی است
تو هم امروز گرفتار بجای شسته
غالباً دایم فریبست شده بیسوی کسی است
بسیج روئی بجهان خوب تر از روی تو نیست
پس چرا در دل تو آرزوی روی کسی است
سرو من میرم از پیش هم که مریا واقد تو
خم نشود که نظرت بر خم ابروی کسی است
گر برخاست تو صوفی نظری کرد مرغ
چون نرانی نظری بر رخ مشکوی کسی است

غزل

خط تو غالب یا مشکنا ب ازین دو کدام است
 گمان برم که عرق بر گل رخت ز سیر است
 گهی بغزه خرامی و گه بنا زو ندانم
 مرا غرض ز دعای وصل و غیره است فرغم
 صلاح و باده کشی بیس که نرزد اهل محبت
 مه سپهر کرم یا شمشیر بر امارت
 اگر چه او بزمین است و من به چرخ و لیکن
 لب تو آب خضر یا شراب ازین دو کدام است
 تو خود بگو که عرق یا گلاب ازین دو کدام است
 که خلق را بسبب اضطراب ازین دو کدام است
 وای خدا چقدر مستجاب ازین دو کدام است
 ره خطا و طریق صواب ازین دو کدام است
 ملک حسین جلالت مآب ازین دو کدام است
 ز روی مرتبه عالیجناب ازین دو کدام است

ز کلبه تو که بوی کباب آمده صراحی
 بر آتش است دلت یا کباب ازین دو کدام است

ز چاک سینه گریبان جامه جان است
 ز عشوه کار بیت الماس ز یزید می بارد
 خدنگی آمده است از تو و عجب که بدل
 فنون سحر ز حشمت بتاں بیاموزند
 عجب نیات را اگر قفس لاله را بگرداند
 اگر نمش نبود مشکل است زیستم
 ز داغ لاله رخاں نکند گریبان است
 تو خود بگو که این درد را چه دربان است
 ز یک خدنگ تو ام صد هزار پیکان است
 بد رس ساحریش سامری سبوق خوان است
 بتی که خانه برانداز اهل ایمان است
 مر غمش ز بلائی اجل نگهبان است

ز چشم شتوخ تو یمن مباحش ای صوفی
 که صد هزار و پیشش بنوک مرگان است

از سرم سیلاب چشم تر گذشت
 بر سرم تا پانه ساد آن سسرو ناز
 بے رخ آن مه و کش ز هره حسین
 بارخ همچون زروا شک چو سیم
 نیست تا گوید با و این سر گذشت
 پایه من از فلک برتر گذشت
 ناله من از مه و اختر گذشت
 عاشق از سودای سیم و زر گذشت

کردم از وصلش بت ایوان عیش
 صراحی این ایوان ز کیوان برگذشت

نوبهاران ابرچون بر کوه دلمامون میگردد
 غالب و ساقم فریاد و محنون میگردد

در بهوای گل سرشک افکند ابر نو بهار
گر به شادی شب دیدار جانان داشت شمع
پند گوی من که میزد خنده با بر گریه ام
گر غمت با کوه و هامون گفتمی که تو غزال
گیر نه دل خوں گشت از درد و پروں از دیده رفت

شب همه شب شمع من از آتش پنهان دل
در دروں می سوخت صر فی و ز بیرون میگرفت

یارب آن مر بار قیباں چوں بدینا خو گرفت
خضر خور دآب بقا آمدش غارت پذیر
دل بمبیدان محبت در خم چوگان غم
تا انیس جمعیت رو صبر پریشانی نمود
و چه خواهد کرد بعد کشتن مرد و مژدم
آرزو مند که وصلت چاره ساز داشت

از نشاط کامرانی نفرته دارد محجب
صر فی بے دل که با اندوه جانان خو گرفت

نخوی تو بهانه جوی جنگ است
بدنام جهاں شدن چه عار است
از کوه غمت بود نشان
ای عشق اجل کیست تیر سیت
رنکارنگ است نام آن گل
بر تو سن عشق گاه جو لال

صر فی چه نهیم نام صلیحش
کیس صلیح نه آستنی نه جنگ است

با جان خودم همیشه جنگ است
تا تیغ کر شمه را کنی تیز
کز صحبت او غمت به ننگ است
در پهلویت از دل تو ننگ است

از بهوایت گریشدی آگه همه خون میگرفت
و نه پیش روی او بے موی چوں میگرفت
گریشدی واقف ز مردم از من افزون میگرفت
کوه از آن اندوه می نازید و هامون میگرفت
از چه رود و شینه چشم اشک گلگون میگرفت

کامم ز تو تلخ در دلم منت
از غایت حیرتم خبر نیست
کنهت نتوان بعضی دریافت
تیرش بدل و من اندرین فکر
از شکر ناب تنگ تنگ است
کز دست که یارب این خدنگ است

رسوا شدی آنچنان تو صرّفی

رسوا می را هم از تو تنگ است

یار بر ما نگاه کرد و گذشت
روز من ساخت تیره آن خورشید
قتل صد بیگناه کرد و گذشت
تیر مرثگان آن کمان ابرو
کار بخت سیاه کرد و گذشت
چون خرامید سوی سوختگان
در دل خسته راه کرد و گذشت
سپه غمزه اش به تلک دل است
حذر از دود آه کرد و گذشت
دادنم خواهم و فغان منش
اهتمام سیاه کرد و گذشت
آ که از دود نخواه کرد و گذشت

بر در او شب ابل صرّفی

نار به صبحی نگاه کرد و گذشت

دلم که بسته آن زلف شکسته است
بچشم مردم دیگر نشسته است
هزار شکر که باری شکسته بسته است
دوای درد و بیم نیست آرزو هرگز
هی که مردم چشم بخون نشسته است
چگونه سوس گشتان روم جدا ز رخ
که در دوا دست دوائی که خسته است
بپای دل چو مرا غم شکسته است

بیار خود نتوانند بدلا پیوست

مگر کسیکه چو صرّفی ز خود گسسته است

دعای مغیبه کرد و بیک جرعه مراست
آیا ز کج آمده بود و به کج رفت
یارب بکه گویم ز که پرسم که کدام است
آن طرف غزاله که میدان من بیدل
یارب ز چه قوم است و سما بچه نام است
در سینه رننگم غم او کرده اقامت
آرام دل کیست ندانم بکه رام است
صرّفی چه کند که نه رود از پی معشوق
لیکن خرم نیست که اول ز چه مقام است
چون تو من دل را بکف عشق زمام است

غزل

دیگیا

دندان تو سین آمده و زلف تو لام است
گر خون جگر من خورم از بهر حلال است
امروز غلام خودم آن شاه بستان خواند
قاصد خبر فرقت دلبسته من آورد
گر چشم ترا هست سرقتل محبت آن
جورست که ازاں بهره ورنده اهل محبت است

در کشور خوبی ز خراب تو سلام است
و ربا ده کشم بے لب لعل تو حرام است
سلطان بهانم بچینس روز غلام است
با این خبرم از ملک الموت پیام است
کارم همه اند بهم نگاه تو تمام است
مخصوص کسی نیست که انعام تو تمام است

زین گونه که بخت سیاهت تیره گی آورد
عسفی بجای نیست اگر صبح تو شام است

ز شوقش عقل و بهوشم رفت و جان نیست
تن من استخوانی مانده از ضعف
بشمیرت چه حاجت بهر قتل
من مردم این چشم بیدار
تنم شد خاک و برباد رفت رفت
گه یار است لعلش بار قیاس

هنوز دلم دل نکلف در میان نیست
سگت را تحفه ام این استخوان نیست
که مرگان تو تیغ جان ستا نیست
همه شب بر درت چو پاسبان نیست
زمن این خانه را نام و نشان نیست
ز غیرت دیده من درفش نیست

زیانی جانی اصلا کس نخواهد
به عشقت سوده صافی این زیان نیست

از محبت آن دین و دل بردن طریق یار است
دل باو دادیم تا دلدار ما باشد
ناله من کلبه ما را منور ساخت
نماک آن را میم و گرد ما همه کوه غم است
قطره قطره من افتاند دیده ما خون دل

با دل و دین تحفه دجاں نیز دادن کار است
بعد مردن پاره کردن عادت دلدار است
مهر اخور مستفید از سایه و بوار است
نه فلک زان روز گرد ما بزیار است
غالب منم گام برگ افش نئے گلزار است

عاشق از ما بیشود عاشق که شهر عشق را
صرفیاد دروازه از چاک دل افکار است

امروز جز تو خسرو عالم مطاع نیست
در ملک حسن با تو کسی را نزاع نیست

هر چند میکشم ستمت کم نمی شود
جز یار من که قتل اسیران خود کند
مردن هزار بار به است او دایع دوست
از هم فتناده اند جد عقل و جان دل
مهر و وفا بکوی سار از عشق و بس
ناصح چهره از طعن تو صرغی کند کله

بر سر عاشقی چو نرا اطلاع نیست

جان مرا چو از اجل امروز فرصت است
زمیناں که هست هر مژده ات تیغ جانستاں
بے خاک پایت سر نه بچشم بستن بود
چون نیست کم ز آب حیات آب تیغ تو
یکبارگی اگر بزنی تیغ بر سرم
نذیر کار عشق نمی آید از خسرو
جانم که از مهاجرت عقل و دل که بخت
من از فراق غم خورده و دل بوصل شاد

صرافی ز سب که زند قدح پوش می رود

بر تر ز چار مذہب و مفقادات است

گفت در باری چشمان تو بی چیزی نیست
گفت خال تو پریشان نبود بی جهنم
گفت من گم که بی فتنه بعالم بر خاست
گفت در رشته و جان تو مرا بیج و هم است
گفت چاک دل ریش نه بود بی سبب
گفت مرگشته بمیدان بلا چوں کوئی

گفت این دایع بلا بر سر صرغی که نهاد

گفتش خال ز نخدان تو بی چیزی نیست

شکر خد که فیض نرا انقطاع نیست
در ملک حسن صاحب این اختراع نیست
در روز مرگ محنت روز و دایع نیست
این فرقه را دگر بهوس اجتماع نیست
ای خواجہ در دوکان دگر این متاع نیست

بسیار من بدوست که فرصت غنیمت است
گر مشتم بخون منی جسی تهمت است
همچون بیمی که بنا بر ضرورت است
بر جان تشنه ام که نهی از مروت است
زاں تیغ نیز بر سر من بار منت است
وابسته کار ما بقضا و مشیت است
در گوشه چشم تو از اهل عزلت است
گر تیغ غیرتش بر منم جای غیرت است

گفتش رسل در افشان تو بی چیزی نیست
گفتش زلف پریشان تو بی چیزی نیست
گفتش ز گس مستان تو بی چیزی نیست
گفتش کحل بیان تو بی چیزی نیست
گفتش خنجر مرگان تو بی چیزی نیست
گفتش زلف چو چوگان تو بی چیزی نیست

جان بخلوت گاه دل با آن پرمی بختانه است
دل به عشق آن که تاراج خرد و آیین او است
نیست پیش از شعله از آتش سوزان من
زلف او مثل طه را در دست و من در غیر تم
قطعه ناگر که گوید صحیح است این حدیث
یک دل زاهد ندارد و میلش تا در کفش

دیده و دانسته اند آنجا مگر دیوانه است
آشنایی کرد گویا از خسر دیگانه است
آتش که سوز عشق شمع در پر وانه است
چاک چاک از دست آن مشاطه دل چو شمشانه است
داستان بلی و مجنون همه افسانه است
از تو سرگردان بسد دل سبزه صدانه است

صافی از دیوانگی می خواهد آن زنجیر زلف

قصه ای و پیرانه کار مردم فرزانه است

چون الف جا کرده قدرت در میان جان ما
تا مگر سازد فلک بهر تو ام زیر زمین
گفتیم دیوانه چو گشتی چرخ اعاشق شدی
از غم عشق مریض از جور حرمان و درناک
یار بر ما خشکین است و رقیبان در خمیس
جز هوای آن سهی قدر دل عشاق نیست
از بلای عشق آتیب خلاصی چو بود
انتهای سوزش پر وانه فانی گشتن است

قامت را اگر الف گفتم مرغ از حرف راست
بر زمین روشنی نیام بر فلک دست دعا است
عاشق دیوانه تو فارغ از چون و چرا است
آن مرض دور از علاج این دردیرون از دوا است
در طریق عاشقی ما را تو کل بر خردا است
جا گرفت آنجا خیال او که جای خوش بهوا است
قامت جانان بلا کامل بلائی هر بلا است
ای کار من در عشق شفی آن انتها است

بود مقصودم که دلدارم گشت اما نه گشت

آنچه من می خواستم صافی خدای من نخواست

مرا جز بسوی تو روی طلب نیست
درت کعبه حاجت و بنده محتاج
بوصل تو هر شب شب قدر دائم
بخاک رهت می کنم جان فانی
بلب جام وصل تو دارم خسته
ز درد و غمت شادمانیم و مارا
به عشقت همه عمر خود صرف کردم

اگر روی مطلوب بینم محب نیست
بمگر دردت گشتم به سبب نیست
بقدر شب وصل تو پیچ شب نیست
اگر چه خود این از طریق ادب نیست
مرا از فراق تو جز جان بلب نیست
تمنای عیش و هوای طرب نیست
از آن روز غیر صافی لقب نیست

ایضاً غزل..... Class No.....

زلف تو فرزانه گان را باعث دیوانه گی است
تا بدل جا کرد جانان از لبش جان کام جو است
من چه گشتم آشنایش اور من بے گانه شد
کشور دل هر دم از جور تو شد آباد تر
ریخت چشم دانه چن راں کاندرو دیگر نماند
زن زلفی را مگر عشق بازی غم کشید

عاشقت گویند اگر دیوانه در عشق
غالباً صافی مرا و از عشق دیوانه گی است

یارب آن غارت گر دلہای ما دلدار کیست
ہر کس در خواب نتواند جمال یار دید
غمزه پنہانیش دل خون و جان صد پارہ کرد
نام خود در خاک راہ اور قسم کہ دم بہ خون
کرد قطع یاریم آن تیز خشم تنہ رخسے
روز و شب استاده بر یک جای سرو از چیرا

آن گل نورسن کہ صافی ببل شیدای او است
یارب از باغ کہ خواہد بود از گلزار کیست

ای آنکہ ترا بر سر کوشش گذرے ہست
خون شد جگر اہل محبت ز غم او
ای ناصح اگر عشق بتاں پیش تو غیب است
یک شعلہ بجاسوز در آمد بدل از عشق
وانستہ ام از تلخی اندوہ فراقش
خاکستر کی ماندہ ز من ز آتش شوقش

صافی رنج مانند زرت ہر کہ بہ بید
واند کہ بجانب الم سیمبرے ہست

ہر سر مولیش خطے بر دفتر فرزانہ گی است
ایں ہمہ گستاخی جاں باوی از ہم خانہ گی است
وہ کہ با او آشنائی موجب بیگانہ گی است
مملکت را گر چہ از ظلم شہاں ویرانہ گی است
مرغ دل زار و ضعیف افتادہ از بے دانہ گی است
ایں چنین باری کشیدن غایت مردانہ گی است

سینہ ما از غمش پر خون و او غم خواہ کیست
تا چنین خوابے نصیب دیدہ بیدار کیست
میچ کس جز من نخنداند کہ اینہا کار کیست
تا بدانکہ کان نشان دیدہ بشد ار کیست
آنکہ قطع یاری من کرد و یارب یار کیست
وہ نسید انم کہ حیراں تو وقت ر کیست

ہیچ اندل گم گشتہ ام انج چیزے ہست
آیا خبرش از غم خویش جگرے ہست
خود گو بہ ازین عیب بہ عالم نری ہست
سوزاں ترازاں ہم بقفایش دگرے ہست
کز نہ ہر ہلاک بجاں تلخ ترے ہست
کامن نہ ہد تا ز من اندک اثرے ہست

جان مارا زندگی از یاد جانان نیست نیست
 هر بستی چون نقش بر دیوار نیست نیست نیست
 هستم از عشق تو رسوا بر تو فلان نیست نیست
 نیکی از افغان پی دفع ریسیم نیست نیست
 قتل از باب محبت شیوه او هست نیست
 نو بر چوین ظاهرا از آئینه رویان هست

قالبی را ز ندیجان بودن امکان نیست
 دلبر من صورت دیوار را جاس نیست نیست
 موجب رسوایم از خلق پنهان نیست نیست
 هیچ تاثیر در روان تیر افغان نیست نیست
 ز بی کششهای که کرد آیا پشیمان هست نیست
 در رخ منگر نشان نور ایمان نیست نیست

دلربای مایه در درد و عالم هست هست
 هر که ای صرخی و در میگردد پیدای نیست نیست

حال من آشفته و کارم بسا مان هست نیست
 نو بهار آمد بهستان گل شگفت آیا مرا
 محنت جانگاه بے رخسار روح افزای ترست
 زیست ز بے توبه مثل مردن است از حیرت تو
 هست در شبهای هجرانم امید صبح وصل
 سحر اسلام را ز نار زلف او گسیخت

اضطرابم در دل و آرام در جان هست نیست
 آرزوی کز یار و میل بستان نیست نیست
 آن کشیدن مشکل ام دیدن آن هست نیست
 جان من مشتاق این و مایل آن هست نیست
 خاطر من زان رودری شبها بسا مان هست نیست
 رونق ظلمات کفر و نور ایمان هست نیست

سینه محزون صرخی و دل غمگین او
 پیر ز درد و خالی از اندوه هجران هست نیست

و که آمد تو گله و خسار خاری ماند و رفت
 رفت و داغ حسرت آن لاله رو بر دل بساند
 داشتیم امید کن باغ خوش حسینم گل
 تا وک اندازد که رفت و ناو کش در سینه ماند
 کوه های غم بیس بالای هم زان سنگدل
 چون کنم یارب که یک دل دارم و غم صد هزار

در دلم از خار خاری عشق خلع ماند و رفت
 در دلمند خوشتن را یاد گل ماند و رفت
 خار حیران در دل امید واری ماند و رفت
 مرهمی از بهر ریش دل نگاری ماند و رفت
 بر سر اهل محبت طرفه یاری ماند و رفت
 این همه غم در دل من غمگین ماند و رفت

در کنت من نشست و بخت پیمان وفا
 کفر آن پیمان صرخی بر کناری ماند و رفت

بسته بدیده احباب جا گرفت و گذاشت
 دلش از صحبت اهل وفا گرفت و گذاشت

ایس بس است از و خود به پای من که سرم
بخوی خوب دل ما بخود کشید و برقت
زفتنه ات چو بد عوت نما ند حسامیت
ز رند تو به شکن ز ابدان چه می رنجند

بوقت بسمل من زیر پا گرفت و گذاشت
فغان که خوی بسایار ما گرفت و گذاشت
دلم به عشق طریق و عمر ما گرفت و گذاشت
که دست بخت بر شما گرفت و گذاشت

اگر نه گشت پشیمان رهبر باقی خود

سگ تو دامن صرخی چرا گرفت و گذاشت

اگر چه نامه و پیغام جانان است و ما نم ساخت
قضا چون ساخت جادو منزل جان دلم در تن
ز بهجران پیرسانی گشتم اما زنده ام ای جان
به فریاد از فغانم بود جان ناتوان من
بنازم گفته رکز خان و مان آورده چون گشتی
و گر میپند بر من این همه بار غم و محنت

ولیکن من بایں با در فراقش که توانم ساخت
غم عشق ترا جادو دل و منزلت بحال غم ساخت
به امید که خواهد وصل تو از سر جوایم ساخت
گریزی چون ندید آخر به فریاد و فغانم ساخت
چه سازم چون کنم عشقت چنان بے خان و نام ساخت
که اندوه فراق تو ضعیف و ناتوانم ساخت

منه گوید ز بانم جز به وصف او سخن هرگز

ز بهر وصفش ای صرخی خدا گو یا ز بانم ساخت

آل مست چو منزل به لب آب گرفته است
بادیده بیدار بود دولت دیدار
چون زلف خود امروز بر آشفتی و رفتی
نازک تر از آن خوس بود طره یارم
اسباب سفر خواهم ازین عالم پر غم
از دیده خیالش نه تواند بدر آید

آب از لب او رنگ مئی ناب گرفت است
ای بخت چرا چشم ترا خواب گرفت است
کو بادت از صحبت احباب گرفت است
کال طره ز آه دل من تاب گرفت است
یعنی دلم از عالم اسباب گرفت است
چون راه بروی آمدنش آب گرفت است

صرخی چو به خاک در او حسان نسپر دم

بر ما سگ او خورده درین باب گرفته است

قطره خورشید از جام نشا طافزای ما است
این شفق نه بود به زبیر اطلس سبز فلک
ماه من با مهر تو مستغنیم از چرخ دول

رقص چرخ از لذت یک قطره صهبای ما است
رشته راز باوه ناز بر قی پالای ما است
ناخوشی های فلک با ما ز استغنائی ما است

دعده رویت به فردای قیامت داده اند
افزیت مجنوں گذشت و رفت و دور کوه کن
صد هزاراں جاں بهر گامیش آمد زیر پای
لیکن از نظاره ات امروز با فردای ما است
عالم دیوانه گی اکنون بچهار غوغا است
بسکه بر خاک ره او جان فشانی های ما است

صرفی افزون شد جنونم چون بنام آں پری
گفت ای دیوانه گو یا در سرت سودای ما است

گر کند جانان شهیدم رسم بر جان من است
در طریق عشق بازی و فن دیوانه گی است
غم مقیم دل شد انا چون فسر و دآمد درو
عشق تا عشق است چون من مبتلائی را ندید
ای خوش آن روزی که خواهی کرد قصد قتل من
دل مرا از مهر ما بهی کرده رسوائی جهان
آب روی جان ز آب تیغ جهانان من است
پیر شد جنون و لطف طفل سبق خوان من است
من گماں بر دم که روزی چند همان من است
و ده که من حیران عشق و عشق حیران من است
قاتل من روزی بعل عیب قربان من است
نمی من مهر با نئی دل به فرمان من است

صرفی از چشمم ترم بر خاست طوفان بلا
صد چونو خ و کشتیش حیران طوفان من است

دلم آن ناز نیست پر شکست
غیرت عشق از نظاره کل
عقل حیران آن میاں شده است
خاطرم را شکسته بود غمیت
ذوق می چون بر روز کام دلم
پروبال از خدنگ شست بهوس
مگر آن زلف را ز سر شکست
خار مرثیگان از چشم تر شکست
از میان تو اش کمر شکست
طعن اغیار بیشتر شکست
شیشه را محتجب اگر شکست
مرغ دل را که بال و پر شکست

کک صافیت طرف نیشکری
که به وصف لبست شکر شکست

شبنمه وصف جمالت شدم گرفتار
رخت به دیده ظاهر نه دیده ام اما
دماغ جان و شام دلم معطر بافت
زیند غم خط آزادی غریبان بود
گرفت جا به دلم آرزوی دیدارت
به چشم باطنم افست و عکس رخسارت
نسیم صبح که آمد ز طرف گل زارت
خفلی که بود ز کک غریب آثارت

<p>چنین که شد ز نمی خامه شکر بارت لوتی که هست دعا گو چو بند بسیار</p>	<p>ز نیکو نشدے کام تلخ من شیرین منم که غیر دعلے تو پیچ کارم نیست</p>
---	--

رخت ندیده و لے والہست چنان صفت

کہ کوئی باہمیں دیدہ دید صبارت

<p>فارغ دل غم دیدہ ز لطف و کرم اوست شک نیست کہ جمیعت دل در قدم اوست کرے بہ ازیں گونه وجودش عدم اوست سر پایہ رعیش و طریم درد و غم اوست یاران غم بسیار من از لطف کم اوست دانست کہ بیماری من از الم اوست</p>	<p>از بسکہ مرا خوبے بجور و ستم اوست دل جمع شد آں مہ چو قدم ماند دیدہ بجور تو خواهد سفر ملک عدم کرد جام طرب و ساغر عیش است بکام گویند چرا ایں ہمہ نمکین و سزنی روزے کہ رخ زرد مرادید طبیبم</p>
---	---

صراحی صفت خط تو نوشت و معطر

عالم ہمہ از خامہ مشکین رقم اوست

<p>بیل پنهانست بقتل از تیغ مرگان ظاہر است زیر ناوک ہای تو از آب پیکان ظاہر است قے کشی ہائے کہ کردی بار قیبان ظاہر است مستیت از طرز و ستار پریشان ظاہر است از نکلتم کردن لعل و در افشان ظاہر است لیکن آثار غضبہایت ز عنوان ظاہر است ای بدل جا کردہ بر تو درو پنهان ظاہر است وہ کہ دایع سینہ از چاک گریبان ظاہر است آتش پنهان از آب چشم گریان ظاہر است</p>	<p>ترک من از مون تینت جوہر جان ظاہر است غمرہ ناوک ہای کینت را بہ زہر آلودہ است از لب لعل و رخ گلگون و چشم مست تو از مہی ووشینہ مست افتادہ تا صبح دم در مزاج تو صرف کردن سے مرست من استمالت نامہ گویاں رقعہ آ مد ز تو عشق تو جاککاه دردی کردہ پنهان دلم داغ او بر سینہ خود داشتیم پنهان ز غیر آتش مشقت بدل پنهان و آب دیدہ گرم</p>
--	---

صرفی بر مصحف ز حصارش آں ز نار زلف

ظلمت کفریت کردی نور ایمان ظاہر است

<p>بندہ شرمندہ بے تقصیر نیست بہرہ و یوانہ ز بحیر نیست</p>	<p>جان من پیشت نشان تیر غیبت زلف تو پای دلم را بست و بس</p>
---	---

میل قتلم کرده چون نالیده ام
کی میستی ز رخسار شود
در ازل سر یازیم بنوشته اند
که بود صادق به لاف عاشقی

نال من خالی از تاشیر نیست
گر ز دروغ عاشقی اکسیر نیست
سر نوشتم قابل تغیر نیست
علی شقی که جان خود دگر نیست

چون به جاں دادن رسی صرفی به دو
گر کنی تقصیر از تدبیر نیست

بر سر طاقیه اک سرور و او پر زده است
سر مستان محبت زده از بے باکی
رخ بر فروخته از آتش بے آمده است
خانه ام سوخته از آتش غیرت که رقیب
جاں که از چنگ اجل امن و امان خواسته است
مهر انور که نموده بد بیضادر حسن

طایر روح من از طاقیه اش مرزده است
امشب آن مست می ناز که ساغر زده است
آتش بوالعجبم باز به جاں در زده است
خانه بار مراد و کیش چرا در زده است
دست در حلقه آن زلف معتبر زده است
پنجه در پنجه اش آن رشک مهر زده است

تا نه درد امن او دست زخم ای صرفی
وقت قتلم به میاں دامن خود بر زده است

نگار من پری دیوانه شست
هلاکم کرده رشک جان خویشم
دعای دل بے خیال خصال تو نیست
به زلفت نشانه گستاخ است گستاخ
مروای گنج حسن از جان ریشم
مترس ای دل ز ظلمات شب غم

تو شمع و ملک پروانه شست
که در صحن دلم بهم خسانه شست
که قوت مرغ روحم دانه شست
دل ما چاک چاک از میثانه شست
که این ویراں شده ویرانه شست
چو شمع عشق در کاشانه شست

چرا صرفی نمی میری ز غیرت
که جان عالمی جانانه شست

قطره اشکی دم جاں داد غم جانان بر نخت
خون گرم دل به چشم ز آه سردم بخت
جای جان های جهان در گوشه های چشم اول است

ابر رحمت بود و بر خاکم غم احسا بر نخت
اکی چنان بر لبست نه بر تم که از مرگال بر نخت
گوشه بکشا و تا از هر مرثه صد جاں بر نخت

خوی بیشانده است مست من در روی پر عرق
جسوه گر آن راه زن می جانم بسجود است
خدا در آن ترک کافر کیش نسکینه نیافت

آن سحاب لطف برگشت اعلیٰ باران بر بخت
تابه خاک راه خود آب رخ ایمان بر بخت
تابه شمشیر ستم خون مسلمانان بر بخت

جاں به تیغ نغزده اش خواهم سپردن روز وصل
نیست ایزد را که صرافی خون من بجزان بخت

عاشقی در عالم دیوانه کی چوں من کم است
چوں وفا دار بخت کار من نه آیین رقیب
یار بایں روز سیاهم یا شب تار من است
کر بر ارم دم بر اید جان بر لب آمده
خانه چشمم اگر دیراں شود از سبیل اشک
جز غم عشقت نمی خواهم به عالم همدمی
ساقی درده می ناب و مبین در ظرف ما

وہ چه می گویم چه لاف است این چه دلم عالم است
من چرا محروم ماندم از چه روا و محرم است
یا جہاں را در عزائے من لباس ماتم است
یک نفس منشین که باقی از حیاتم یکدم است
غم نہ دارم چوں بنائی عشق در دل محکم است
شا دمانی های ارباب محبت این غم است
ایں سفالین کا سہ ما بہتر از جام جم است

در دلمدم سینہ ریشم لیکن ای صرافی مرا
نے تمنے دوانہ آرزوی مرہم است

ز عیش و عشرت آیام دل چرا شاد است
چونیت کار حیات تو جز بہ یک دو نفس
بہ عشق کوش گر آزادگی ہو کوش داری
مباش جز بہ غم عشق خورد سالان شاد
ظہور نور خدا بر تو در رخ خوبال
اگر جمیل اندل جز محبت از تو نہ خواہست

قوی ضعیف بنا کاغ عشرت آباد است
پس اہتمام بہ کاسے مکن کہ برباد است
غلام خسر و عشق از دو کون آزاد است
کہ ایں سخن ز بزرگان دین مرا یاد است
بہ سعی تو نہ بود دولت خدا داد است
چرا ترا بہ وجود از عدم فرستادہ است

چہاں بہ کنگر کاخ بلند وصل رسد
کمند بہمت صرافی کہ کونہ افتادہ است

بے مستی عشق تو بہ میخانہ کسے نیست
یک حرف بس است از سخن اہل محبت
شمنی است برا فرختہ آن عسار صنّ ظلّوں

وز شوق تو بے نعرہ مستانہ کسی نیست
اقابہ کہ گویم کہ در خانہ کسے نیست
افسوس کہ باہمت پروانہ کسے نیست

ای عشق به دل محنت و اندوه و غم نشئت
خوش آئے دریں خانہ کہ بیگانه کے نیست
ایں مدغیب نند و لے کر غم شوق
جز صوفی سودا زده دیوانہ کے نیست

جان مرا در تن محنت زده جز نہیں نیست
حاکم عشق اگر سرزد دم فرماید
سینہ ام پر الف است و بہ دستان او
در جہاں فتنہ و آشوب و بلا ہر نہ رفت
چند را کہ از و دیدہ تجھے موی
یتیم مرگان تو مخصوص ہی کشتن ما است

گر سگ یار و بد جلد بہ پہلوی خودت
صافیا بر ترازیں رتبہ تعظیم نیست

ایں اضطراب ہا ز تو در آفتاب چیست
در آفتاب اگر نہ گرفت آتش محنت
سنبل اگر نہ گشتہ گرفتار طرہ ات
ای شاہ ملک حسن و لم کردہ خراب
کردم سوال مرہم ریش جگر ز تو
ای بروہ دل ز اہل محبت بہ عمرہ
گر آب دار آتش شمع رخ تو نیست
دایم محنت غم و بحر توبہ حساب

صافی اگر دل ز تو سوز دروں بسوخت

در کلبہ تو این ہمہ بوسے کلاب چیست

منوخ چشتی آمد و صد فتنہ پیدا کرد و رفت
آمد از ہر شکست رونق دیوان شہر
من بدل جادادم اورا تا بود دلدار من
عشق باز ان را بدست ہجر عاشق کش سپرد
علی را چوں من دیوانہ شیدا کرد و رفت
نیکو اس شہر مارا خوار و رسوا کرد و رفت
او غم و اندوه خود را در دلم جا کرد و رفت
فکر بر صلی برای کشتن ما کرد و رفت

دارد شیر بلا و خنجر غم را به محسّر
غمزه اش هم جانستان و ما از و هم دلستان
سرونازش بلاست جان ماکشت و گدازشت
بیدلان ز حنی ز تیغ او نمک داشتند

بر بهشتی بودن صرغی دلیل است آنکه او
وقت رفتن زینجیان رویت نداشت کرد و رفت

نکست قیمت مشک تراست از زلف خوشبوی
به قیمت نه چینی در خطا مشک است چهل ز
بکویت روز و شب افتاده بودن آرزو دام
نشانی گریه نداشت از رخ خوبست در آینه
اگر چه آهویی چشم بتان شیر افکن است اما

اگر فرسنگ بایرون کمی زان کوی صرغی را
مکنید جذبه گشته رشته بهانش کشد سوت

مرویم و خاک ما بر کوی یار ما است
مردن برای یار و سپردن به دوست جان
یاران نهاده ایم قدم در ره عدم
گشتیم در هوا می وی از ضعف چون غبار
بے اعتبار بودن مانزد و ناصحان
ما عزت جهان به مذلت فرو خستیم

شعرم که وصف حالت دیوانه گان کند
صرغی بر اهل جنون یادگار ما است

شیوه ات بیداد و عاشق دل بای بیدار است
عشق زور آور کرد و محمود شد صیب ایاز
ترک بهشت بندگان را کشت و قتل من نکرد
میل خاطر نیست شیرین را به خسرو ذره

در کفش اسباب قتل ما مهیب کرد و رفت
دلبر من آمد و نارنج جانها کرد و رفت
باز چون شتر جلوه کرد صد فتنه بر پا کرد و رفت
آمد و قتل همه اهل نهمت کرد و رفت

همه مشکین غزالانند صید دام گیسویت
هزاران فتنه و آشوب در هر چین ابرویت
ولی اندیشه است از ناز کی دلتی خویت
چه یارای برابری بودن او را با همه رویت
بیک تیر نگاه تیر تو شد صید آهویت

حرف و فافوشته به لوح مزار ما است
هر عشق پیشه نمیتواند که کار ما است
همراهی به ماکت را کسی که یار ما است
این تیره کی بروی هوا از غبار ما است
در ملک عاشقی بسبب اعتبار ما است
ناموس و نام اهل جهان عیب عار ما است

بسکه از بیداد لذت یافت چشم از دلبست
بنده را آزاد کرد و گردن آزاد بست
نهمت آزاده کی بر بنده آن جلاد بست
غالب این ره بایک دیده فرما و بست

تا گرفتیم جان بکج غم من اندوه کش
و بر روی شادمانی صرّقی نثار دلبست

از سر زلفت کمر در گشتم بیداد لبست
صورت عالم دل سخت تر از فلک هر نشد
مردم از غیرت که پهلوی بید زد بر پوستش
یار من لب لبست از گفتار چون آب حیات
تا خیال زلفش ای صرّقی گریبانم گرفت
در گلویم شد کمندی و ره فریاد لبست

نازت آشوب غم غمزه بدای عجم است
ای خراب از ستم چشم تو افسلیم وجود
بهر تخریر غمت چون قلم پولاد است
غیر یک داغ بهر برگ نه دارد لاله
تا دلم چون تو بگرفت دل بد خویم
هر چه از کلمات فصاحت فلک است
جز بلا نیست رفیق که شفیع باشد
در خورم خون طبرک از غم حیران و مرا

بهر از غم شقیتم هیچ خرد مندی نیست

گر چه از عشق تو صرّقی به جنون متهم است

خاک سارے را که اکبر غم تو در گرفت
ترک چشمت شیوه جز فتنه انگیزی ندانست
شام تا صبح است همچون صبح نامشام هزشت
شد فنا پیرامن جانم ز رشک جسمانه
چون صبا عنبر فشانند از طره مشکین او
سرو ناز من چون کبر دره ز دامن بر نشاند
دست صرّقی کوته است از حلقه زلفش و لے

چهره اش شد زرد یعنی خاک رنگ زر گرفت
لیکن ای هندوی زلف این شیوه را از سر گرفت
آن مه خورشید رو تا طره از رخ برگرفت
کای تن نازک تر از گل برگ را در برگ گرفت
خاک را پیش نزد خوبان رونق عنبر گرفت
بهر سبب آن کرد رانی الحال در شهر گرفت
باقدر خم گشته همچون حلقه جابر در گرفت

با تو ام هر دم نماند ديگر است
تو شمع حسنی و خوبان بنده ات
من به عشقت با ختم جان و جهان
در علاج ما کش رنج ای طیب
غارت سیم و زراست آئین ترک
میرسد هر دم به دل تپه ز تو

از تو ام هر لحظه نماند ديگر است
هر غلام تو ایانست ديگر است
همچو من کو عشقت نماند ديگر است
در دمارا چاره سانس ديگر است
کار چشمت ترکست نماند ديگر است
هر ز ما نم و لیسوانست ديگر است

زاهد از صافی نماند خود میخواه
عشقت از آن را نماند ديگر است

شب فراق تو ام مونس و یار نیست
اگر نه عشق تو و رزم دگر چه کار کنم
چو مبتلا ببلای شب سیاه غمت
اجل تو منتظر جان من بے ماند
به کینج بحر تنم بے قسرا حوں نه بود
جدا از روی تو خفته است دردناک و لے

بجایم از غم بجران و نمک نیست
که در چشمان به ازین کار هیچ کار نیست
ز بخت تیره خود تیره روزگار نیست
بیا که روز فراقست و انقلا نیست
که جان غمزه را در تنم قرار نیست
چو من ز تیغ فراق تو دل نکار نیست

اگر چه بار غم اوست در دولت صافی
چه غم چو بر دل کس از تو هیچ بار نیست

کار تو بر دلم پیهم غم فرو دانت
از تو اشتهای ز سر ناز کردن است
گر مایه بدی که دهم جان بپای تو
خاطر به کربلائے شهادت مرا کشید
چشم مرا که نیست قسرا بے هیچ جا
طوفان اشک ما چو زمین را همه گرفت
آسان مرا به پیش رخت جان سپردن است
دشنامی از لب تو مراد من است و بس
صافی بهر رجه که ترا دید جملوه گر

ای کار تو چو شیشه به سنگ آزمودنت
و چشم جانستان تو صد دل بلودن است
یک حرف از تو گفتن و از من شنودن است
از تیغ نازت آرزوی ره نمودن است
شب تا سحر گر بختش از غنودن است
مارا کجا بروی زمین جای بلودن است
مشکل نقاب زلفت از آن رخ کشودن است
مقصودم از زبان تو خود راستودن است
کارش رخ نیاید براه تو سودن است

ای دل از حال اسیران خودش آگاهی نیست
جسم از تن برآمد چو به گوش دل رفت
کس ندیدیم درین شهر که او را ز غمش
همدردی کند و در دوش آگاه گشت
عشقتان زده که نزد خود بد ریاست
خس و کشور عشقیم جز ناله و آه

همه او راست و لے آنچه تو می خواهی نیست
نگر او را خبر از شیوه همراهی نیست
دل زار و تن بیاد و رخ کاسه نیست
غیر فریاد شب و آه سحرگاه نیست
یوشش نام و لے در شکم مایه نیست
کوس سلطان باو علم شاه نیست

آگاه از عشوه فیلی صفتان مجنون است
صافی غمزده هم خالی از آگاهی نیست

کاکل پر پیچ و تابش بر سر است
گردش بر سرم باید و لے
چون سرمین بردش افتاده است
شکر آراسته حسن ازبتان
از سرم در نه گذرد هرگز رقیب
بارها بر سرم مانده یار

ده ندانم تا چه او را در سر است
تاج دولت را نه لایق بر سر است
این زانم لایق افسر سر است
نازنین من درین شکر سر است
بسکه او را پر ز شور و شرم سر است
بار منتها یارم بر سر است

نیت جز بهر نیت از مقدمش
صافیا مارا اگر جهان در سر است

شیخ شتران پادشاه هوشتان را بنده نیست
یوسف بنمودی و پس در دستان اهل جهان
سرکش چابک سوارے گو که در جوانی گشت
تابه چشم از غمزده نازت داد تیغ جان سستان
زعفرانے گشته رخسار من و در گریه ام
زنده فقر محبان را حقارت تا به که

کهنه پیرے مرده به گریه جوانے بنده نیست
نیت جان دار یک از رویت کنوا شرم نیست
زیر پایے تو سزت سر بر زمین افکنده است
کس نخه بینم که چون من دلشهاں بکند است
زعفران را گر چه خاصیت بغیر از خنده نیست
کمز از دیبای شاهی قیمت این زنده نیست

سلطنت های شهران صریح سر امر به بقا
جز گدایان درش را دولت پاینده نیست

داغ تو چو لفظ در درون است

قدرت چو لاف قدم چو لون است

خود گوئی که این دقیقه چو نیست
 هر چند غمت ز حد فرو نش
 و شتام تو بنده را شکو نیست
 جان را چو نه صبر و نه سکون نیست
 گرمیست غمت و گرمیست
 اکسوں که فراق را نهمو نیست
 کرد عشق مرا سر جوف نیست

سرد من تو تا ندانم
 نبود و خدا آن که با تو گوئیم
 و شتام اگر دهمی نه بخشم
 تن بے توجس اقرار گیرد
 غیر غم تو درون دل نیست
 و در راه عدم قدم تو آن زد
 در و سرم این زمان مده عقل

صر فی مر طلب شراب عشرت
 زین جام فلک که نه نگو نیست

آبرو سے زہد بر خاک در میخانه ریخت
 طرفہ تر بنگر انگ از رخسہ دروانہ ریخت
 دلسر من بے گنا ہے خون صدیقا ریخت
 بر سرم ساغر شکست بادہ در پیانہ ریخت
 ساخت خیمہ زلم و خون عالمی نہ انشانہ ریخت
 بر سرم یاران محنت خاک این کاشانہ ریخت

لعل اور اید ز اید خون دروانہ ریخت
 افک ریزاں عاشق از کف سچہ میدانہ ریخت
 آشنایاں را بجرم عاشقی ہرگز مکشت
 یار من شرمساری اما چوں بمن نہت رسید
 شانہ زلفش را کشید و غیرت او ندانہ ریخت
 من کہ در کاشانہ خود خاک بر سرم ریخت

داشت فقر کشتن صر فی بہ تیغ غمزہ اش
 منت ایند و را کہ خوش غمزہ جانا نہ ریخت

دادند بخون بزم اما با شارت
 محرم نہ الشارت بود ابحانہ عبات
 عقل و دل و دین بے برد از خلق اعار
 ارواح شہیدان ہمہ از ہر زیارت
 خواہیم بخون دل خود کرد طہارت
 آتش نتوان یافت بدینگونہ حرارت

المنۃ لک کہ ز تیغ تو بشارت
 جائے کہ دل و عشق بہم راز بگویند
 افتاد مرا کار بہ شوخیکہ نکا پیش
 دبر چو شہبہم کند آیت رخسارم
 محراب نماز اربو داس ابروی پر خم
 آہے کہ ازین چشم شر بار روا نیست

لحقیر تو صر فی ز رگ او سر و اما
 ز نہار کے را تو نہ بینی بہ حقارت

نہیت در صورت بتاں جز دوست
گر چہ جائے بہ پیچ سولیش نہیت
نہیت بیرون ز طالبان مطلوب
نہیت خانی ز رنگ اور وئے
کہ طیب است و گاہ جمیل است
گل ز رنگ رخس بود ز بلبین

ہمہ را عاشقیم و چون ہمہ دوست
ہمہ جا جلوہ دہش از ہمہ دوست
پس چرا بر وصلش این تنگ پست
گاہ گل روی و گہ گل خود دوست
گاہ افسوں گراست و گہ جادوست
سنبل از بوی زلف او خوشتر است

بغیم اور است مبتلا صر فی

نہ اسیر بتاں نیکو دوست

دولت حسن و جوانی چند روزے پیش نہیت
دہن دیند خوباں و مسلمان کش ہمہ
کاشن بویے خوبی دہر ہم نیکو چوں روی
آنچناں بدخون گاہے کو کہ بہر بدلان
عاشقی نبود کہ از تیغ جفاے نہیکو
کام عاشق از لب معشوقہ شیریں بود

من رہ آنم کہ مغر و حمال خوش نہیت
خوب رویے رختے بلیم کہ کافر کیش نہیت
دلبرے نبود کہ بدخوی و جفا اندیش نہیت
شیوہ بدخویش ہر لحظہ پیش از پیش نہیت
سینہ اش چاک و دل جروح و جانیش نہیت
خوش لب لای شکر باربتاں بے ریش نہیت

مہوشاں را ملتفت دیدم بد رویشاں و

التفات اولضیہ صر فی درویش نہیت

بدنخے دائم آں جفا کہ از دست
ہر کہ از دوست کام خود خواہد
من از و را ضمیمہ بحال باللہ
غیر یک دوست کے روادار
گر چہ روسوے کعب آوردم
حلقہ کعبہ ام بدست لے دل

ہر چہ از دوست میرد نہیکو است
عاشق خود بود نہ عاشق دوست
گر چہ اورا بجاں ستان زن خواست
ہر کہ از عشق یک دل و یک روان
خاطر من بسویش از ہمہ سواست
حلقہ زلف او مرا بہ گلو است

گر چہ صر فی بہ غم طرب نمود

طرب انگیز عاشقاں غم اور است

مقصود ذکر اور است شکایت بہانہ است

مارا اگر شکایت اور میباید نہ است

درد دید ناز و غمزه چشم تو جان و دل
لے تند خو نکا و تیر حرفی نیست
گر در زمانه ات به زمین خیریم عشق
هستم همیشه یک دل و یک رو و یک زبان
ابر و کمان من که خدنگش ز غمزه است

هر گوشه چشم تو یک دزدخانه است
درخشه که خوی تن تو آتش تازیانه است
میریم مقتضای زمین و زمانه است
در عشق جهوشه که بخوبی بیکانه است
دلها خدنگ غمزه - اورا نشانه است

صرافی که در وفاست سگ استانه اش

روئے نیاز مانده بر سر استانه است

گرچه سوز عشق بدیل ز آتش عشق کل است
گل همه تن گوش و نالان بدیل است از شوق او
جان شیر بیم رود آن دیو گو بایب است
در جنون عشق او کردن فرازان را هم
تا بزل ف او محطرت و طغ چشم من

گر می بازار گل از سوز عشق بدیل است
با چنین کوی شیدا از ناله اش غافل است
رشته و جانم ز سر آویخت یعنی کامل است
از دوز نقش پای در زنجیر کردن در غل است
رشته و جانم بیان عشق شاخ سبیل است

در سر و دیش و صف آن لب میگوں بگوی

از صراحی بشنوی صرخی که تو نشن قفل است

رنگ ذاتی دارد آن رخسار گلگون صرغیا

تونه پیرایه ای که آن از نشا جام مل است

چون سر از خود بر تن آتش سوزان گل است
بیکه هست جام عشق آمد ندارد عنایب
تارهای کاکلت رگهای جان فتنه است
ای زحمت گل طره ات سبیل جنیت آفتاب
توز خلوت خانه بیرون پای نهاده هنوز
ای همه جوش و خروش غم ندانم بهر حیثیت

پس چه غم اورا ز آه آتشین بیل است
پیچ باکت از خنجر ناری که پیلوی گل است
فتنه از سر زنده ای آشوب جان زان گل است
سایه ات بر گل ز تاب آفتاب نه سبیل است
عالم از گوشش به مال تو هم هر غل غل است
گر نه از شوق لب بعل تو آتش در مل است

ای صمد نانه را بر خیل خوابان تاخته

صرافی بیدار مدد خواست ز صاحب دلکش

تعالی لاجه شکل است اینکه رشک خود نیست

باید ای جان و آشوب جهان در آفت دین است

که سپاهان راه عشق را کام نخستین است
نخه دایم چرا پیشش رقیب از بهر تلقین است
رقیب کج روت پهلوی به پهلوی چو فرزند است
برو از خانه دل فائده از خانه زمین است
سزاوارتماشای رخت چشتم خدا بین است

نگو یا بر سر سخی نه درن از منتی باشد
خن عاشق کشتی را بهنر از وفای کس نمیداند
شبه من من به شطرنج غمت جاسا چارستم اما
سمند ناز را چاک سوار من در بد جولان
هر کس چهره ای آئینه نو رخ را منهای

ز بهر آنکه او را تحفه جهانت قبول افتد
دعا از دست ای صرخی از جبرئیل آید

در میان بزم خوبان کار و بالا گرفت
بیدار را آتش عشق نوزد تا پا گرفت
و نه نخه دایم چرا یارب لش از پا گرفت
ماه من بیگانه از من خویشی عهد گرفت
ناوک مرزگان من در سینه من جا گرفت
تا بدست آن زلف پر خم را دل شیدا گرفت

شمع را تا از رخ تو آتش سودا گرفت
جامه ات گلگون کلام است نیز گلگون رو من
دل به مهر جوش ما را گرفت از جان خود
تا نداند هیچ کس کای ماه با من آشنا
آنکه هرگز تیرا هم دردش کاری نکرد
رشته جهان من است از غیرت دل خم بخم

صرخی دیوانه چون فرهاد و مجنون از غمت
گاه پای کوه و گاه به دامن صحرا گرفت

دل هوای عالم بالا گرفت
باره کرد و دامن صحرا گرفت
شکر عشقت همه دنیا گرفت
خوابدش امروز با فردا گرفت
رو برو سیل سرشک ما گرفت
دل هم از دنیا و داینها گرفت

تا بجای قامت او جا گرفت
لاله از شوق گریه مارا را چو گل
قیل حنوت کرد ملک دین خراب
غمزه ات چون دجین جهان ما است
شب که قصه چشم گریا کرد خواب
در غمت قارخ شویم از آخرت

صرخی از فرهاد و مجنون نیست کم
بلکه باره رود و تهنه گرفت

کسی که بانو لاف دارد اینک کوی میدان است
چو گوهر گشته چو گدا تو گردون گردان است

به میدان لطافت کوی خونی آن ز خندان است
به چوگان با خنق تا شهر سوار من شدی مایل

چو گان با خنق تا شهسوار من شدی مایل
فلک تا میل چو گان باز تب دانسته و دیده
خدا بر سرم چو گان بزن چایک سوار من
نه تنها من سر خود گوی چو گان تو می خواهم
بمیدانست نه تنها گوی را حال دگر کون است

چو گور گشته دچو گان تو گردون گردان است
همی که ده از ماه و هلاکت کوی دچو گان است
که در دبی دلاں را زخم چو گان درمان است
که چوں من این تمن در سر چایک سواران است
که چو گان نیز در دست تو همچو کوی ایران است

بمحمد الله که صرفی با قدر خم گشته چو گان
دواں مانند گو پیش سمندت گاه جولان است

شکر خدا که دیدم بر کام دوستانت
شادم که گشته پیدازان محل گوشت
صد خار خم بجایم عمر خلیه اما
من پیش کش چه آرم کاه لایق تو باشد
می خواستم که روزی باشی دوی مردم
گر فرصت تو باشد و رخا طرت نرجد

سے نیاز سودم بر خاک آسمانت
کامم که بود پنهان در حق و دمانت
گلها می عیش میدم آخر ز گلستان
پیش تو جاں کشیدن خواهم قسم بخت
شکر خدا که دیدم امروز همچو گان
جور و جفای بجزاں یک یک کم بیت

از لطف داد و بهره در حریم دولت
هرگز نبود صرفی این لطف در کمانت

خواهم حیات باقی از تیغ جاں نستان
فخرت نبود اما فخر است آسمان را
از من چو نشید در خاطر غبای
باید سپردن آخر جان خودم به عشقت
از قید زندگانی ما را خلاص کردی
داری گمان که عاشق باک از جف ندارد

تیغم بزن که نبود از سود من زیانت
گر همچو ماه منزل باشد بر آسمانت
مژگان چو تیر سازم جار و آستان
از عشق لشت گویا جان در تخم آمان
شکر خدا که بر خود دیدیم مهرت
هر چند بد گمانی بد نیست این گمانت

هر چند جور کردی ترک و فاسد کردم
بای نگو بر آمد صرفی ز امتحان

گر نداری قصد مادر کف کمان و تیر چیست
صد گره در رشته تدبیر من از زلف نیست

در بقصد درد من دانی بزن تقصیر چیست
چون نشاید این گره از رشته تعلیم تدبیر چیست

خواب دیدم کامد آں بے رحم تیغے برکش
من ز جان د لگیو سعی تو به قبض جان من
باد صاف صفائی دل دید ای شیخ شهر
گر توانی صورتش از بهر شکینم بکش

نرقم مقصود اختیار و مرادم وصل دوست

عاقبت صافی نمیدانیم تا فتنه حبیبیت

گر نخواهد قتل من ای خواب را العجیبیت
ای اجل تجیل کن بهر خدا تا خبر حبیبیت
جامی بر دست گیر ای سیمه تنزه و بر حبیبیت
ورنه ای صورت گر چنین حال از تصویر خست

میل دل من جز برج نیکنیت
آشفته من ز غم سلسله موی دست
هر تازی از آن طره پرچ کن دست
در شهر ندید است که تحت پای
از بسکه هوای خط مشکین تو دارم
جویم بخیال لبش از دیده روانست

آن کبیت که اوایل خسار نکونیت
کز عاشق آشفته بخش یکسر مونیت
کو آنکه از اینهاش کمندی به کلونیت
کز شوق لب بر سرش از باد سونیت
مونی تنم نسبت که آن غایب لونیت
نخم نسبت مرا گر لب جام و لب خونیت

صافی چون خود خوی گرفتی بجفایش

پس بر تو جفای تو از دست و از نسبت

دوش در سبکه بامغی باده پرست
قرص در دهان که یک جرعه شوقم
گفت خدا که بگو راست که مقصود لونیت
گفتش که یکسان راست بگویم که مرا
گفت پیش آئی که یک دم بنهم لب به لب
قصه کوتاه که چو پیش شدم از رشت نیاز

گفتم ای از می عشق تو دلم بخود و مست
فارغ از عالم و از هر چه درین عالم هست
از شربکه بدان از همه خوابی و از دست
تبت مقصود جز آن لب که دلم پرور دست
که مراد دل تو خواهد از آن صورت لبست
از سیر ناز به حبیب و به کنار منشت

لب خود بر لب من ماند و به کام دل خود

صافی خسته رسید از لب آن باده پرست

کو آن که از شراب لبست خست پرست نیست
بے اختیار دست بفراک تو ز دم
دی هر که آید است به هستی ز نیستی

وز چشم پر خمار تو ده موش و مست نیست
یعنی مرا غم آن دل خود بدست نیست
از تیغ باستان تو امروز هست نیست

از باد وصال تہی جام آرزو است
کو شکر ز غمرہ زنان سپہ شکن

کیس بادہ ام نصیب ز روز الست نیست
کز بک کر غمرہ تو در و صد شکست نیست

آن بت شکن کہ بود خلیل زمان خود

صرافی بگو کہ از من بت پرستت نیست

روشن از عکس جمالت منظر چشم من است

ای ز روی استیمنت جلوہ گر نور ازل

بچو مجنوں لیلی از سودے تو دیوانہ است

رخنه لمی سینہ اندیز تو و حسان مرا

غم ندارم کہ فراق جابر ندانم کت

خال تو ہندو است اما کار او ترکیت است

مردی بنام دے نشیں کہ جای روشن است

سرو قد تو بہاغ جاں درخت ایمن است

دلبر من غمرہ تو آفت مرد و زن است

از پیے نظر رہات بک خانہ و صد ورن است

کہ خیال تو بہ زندانم نشاط و گلشن است

چشم تو آہو است اما آہوی شیر افکن است

تن بجانم زندہ است ای صرخی و جانم عشق

عشق در جان من مبدل چو جانم در تن است

لے کہ مر را بندہ مے گوئی کہ میگوید کہ نیست

جاستان من شہید غمرہ خون ریزا

عبسی جاں بخش را از بیم آں تیغ مرثہ

آفتابے روی خود را در جہاں بافی فروز

سرو سرکش را از شرم قامت خود سایہ و ش

شمع ساں مے کریم از سوز دل اما اند خوشی

مہر را شرمندہ مے گوئی کہ میگوید کہ نیست

تاقیامت زندہ میگوید مے گوئی کہ میگوید کہ نیست

دل ز جاں بر کندہ میگوید مے گوئی کہ میگوید کہ نیست

از مہ تابندہ میگوید مے گوئی کہ میگوید کہ نیست

سر بجاک افکنہ میگوید مے گوئی کہ میگوید کہ نیست

اگر یہ ام را خنہ میگوید مے گوئی کہ میگوید کہ نیست

دردیے در مان صرخی را بملک عاشقی

دولت پایندہ میگوید مے گوئی کہ میگوید کہ نیست

جانم آں روز کہ در عالم علوی جاداشت

تن ز سودے تو امروز خراب است دلے

ایں مسلمان پسرک دیدہ شدی و سوانز

شوخ چشمی کہ زما قطع نظر کرد و گزشت

بہمن غمرہ کردیدہ بسے فرداے

از سر زلف تو ز بخر جنوں بہ باد داشت

پیش از ایجاد تن من دلم این سودا داشت

شیخ صنعان کہ غم و خترک تر ساد داشت

مستی بو العجب از بادہ استغنا داشت

لیکن آن وعدہ ندیدم کہ شبے فردا داشت

لعلش از دوش باغیار در افشانده غم | چشم مستش با شارت چو سخن با مادر است
 طلب شام اجل بر سر صرخی بوده است
 روز هجران تو آن سایه که بر بالاداشت

مخرام تند و تیز چنین ای جوان بالیت | ای جان شب فراق چو امیر و یزوتن
 لے سرو در سولے قدرت آب میرود
 دارم ز داغ های تو گل های آفتابین
 جانها گرفته اند عنایت ز هر طرف
 چون کشته و به تیغ جفا اهل درد را

صرخی و راهی ناقه او می کند ز دل

تا بند و شربت ناقه که ای کار و اهل بالیت

کشته تیغ ترا نیست با حیا حاجت | دم بدم خون جگر بید بدم کاسه چشم
 یار چوں رو بدل اهل تمناء دارد
 دوست چوں گفت که جانم بزم خواهد کرد
 حاجتم هست با آن غمزه که جان بستاد
 درد تو راحت جان آمد آسایش دل

خطر وقت است و نذر و بر سر حاجت
 نه بجام است مرا و نه بصحرای حاجت
 پیش او نیست با ظلمت تنها حاجت
 وعده دوست ندارد به تقاضا حاجت
 درد عایم که در و ساز خدا یا حاجت
 درد منم تو نذر و بیدار و حاجت

ترک من خود و بتو صرخی دل و دلی خواهد داد

از پی بردن آن نیست به یغما حاجت

بتو ساقیا مست مارا چه حاجت | رفیق آمل بهر تعلیم جویش
 به قلم مدد چیست از غمزه خواهد
 چرا نسل تو باده ناب خواهد
 دعا می کنم تا کنی میل قلم
 شب و روز تا روشن است از خیانت

به منی آن لب ها فرا چه حاجت
 به تعلیمت ای بی وفار چه حاجت
 به امداد وقت نه بلار چه حاجت
 بشو بر آب آب بقار چه حاجت
 به آمین کس ای دعا را چه حاجت
 به نور من و مهر را چه حاجت

چنین رنگ و روئے که داری تو صرفی

به افکار تو مدعا یا چه حاجت

که از شرمست ای شمع محفل گریخت
که که با جبران تنم مانده است
گریزان از قوم خود چون کسی
ندارم سر صحبت بسندگی
ز صبر و قرار و خرد و جان پرست
به مرگ از فراق تو بر دم پناه
بفکر خلاصی ز تیغ محرم
زهر تار زلف تو بند ب دیگر

شبها شب چو منزل بمنزل گریخت
در آن طره از دست او دل گریخت
که بجنون شد و از قبائل گریخت
که دیوانه خواهد ز غافل گریخت
چو وارسته و کز مشاغل گریخت
ظریفی ز دریا بساحل گریخت
چو صید کس که خواند بسجل گریخت
چنان می توان زان سلسل گریخت

بسته صریشا

چو نمونان اذان ترک قاش گریخت

باد و وصل تو به جام من است
کو و قبولم به غلامی شسته
یار خط بندگی از من گرفت
طرفه غزل لعل بود آن چشم مست
شام گهم ماه و شش رخ نمود
وصل که دستم نه رسید به او

آن لب جان بخش به کام من است
شاد هی که نهی غلام من است
نامر اقبال بنام من است
طرفه تراست اینک بدم من است
روشنی صبح ز شام من است
آهوی و ششی است که نام من است

یار نظر کرد به عرفی و گفت

زهره و را از رحمت نام من است

زخوی تند تو چشمت سنگی آموخت
مگر نه واد ترا خست سخن با من
پیری به شیوه دیوانه رسد مثل است
به قتل خسته دلاں مایل است
قلندری نه همی خلق و دولت باشد و بس

ز چشم شوخ تو ناز تو ز لبری آموخت
مستکم از دل چو سنجوری آموخت
ولی ز یار من این شیوه را پری آموخت
نه و انتم از که چنین بند پروری آموخت
ز عاشقان تو باید قلندری آموخت

خطی است صفی، نور شدید عارض او را

سعادت از خط آن صفی مشرقی آموخت

چرا نه یار وفا داریم قبول گشت
که صرفی از سنگش این آدمی گری آموخت

رحل و مصحف به نظرو نه چنین می بایست
در زرو مال رقیب تو کم از قماروت نیست
روز من نیزه بر کوکب بخت سپهرم
دیدۀ نا است گهر یار جدا از لب لعل
وقت بیداریت اے شیخ نه تنگم آورد
یار هر جای تمن جای به چشمم نه گرفت

سبز خطی چو تو در خسانه رزی می بایست
این قدر هست که در زیر زمی می بایست
پیر تقی زان مه خورشید چنین می بایست
بهر این خام از آن لعل نگیس می بایست
جسوه بر تو از آن آفت دی می بایست
مرد ملک وارد در و پرده نشین می بایست

صرفی از همت عالی است که مردی بر هاش
همیت عالی تو بر تر از این می بایست

جاں دزد من که حقه مر جاں کشاد و بست
بکشاد بر دلم در مقصود و بست باز
وقت سوال غیرو دم الهمت اس من
روشن از در جهان شد و تاریک هم از و
دبر گره کشاد ز زلف و بست باز

بهر نهفته در آشتن جاں کشاد و بست
چو از خمار نه گس فعاں کشاد و بست
آن کان حسن لعل در آفتان کشاد و بست
از رخ چو پرده آن مه تاباں کشاد و بست
در حیرت که بهر چه بود آن کشاد و بست

بهر و عاز بان و پی بندگان میاں
صرفی به در که شهر دوراں کشاد و بست

دبر که رشحه رقیب از من و دریغ داشت
امید و ارفط چساں با ششم از بستن
از لطف گشت مرهم ریش دل رقیب
از تاب آفتاب ستم سوخت جاں من
کے بعد مرد من سوخت خاکم گذر گشت
صد جاں به یک نفس ویدا با شتب اجل
صرفی مسرتی که مرا بود از غمشش

مردم ز تشنگی و غم از من دریغ داشت
کز محض ناخوشی ستم از من دریغ داشت
ز نخه ز تیغ غمزه هم از من دریغ داشت
آن سرو سایه کرم از من دریغ داشت
در زندگی چو یک قدم از من دریغ داشت
یک پریش آن مسیح دم از من دریغ داشت
بهر بار ما و غم از من دریغ داشت

منزجیب و یار دامن شکریا می خوشی است
دست از دامن جانان کوته و مسرور است
میل خوابان نیست سوی نیکر نامان جهان
نوغزاله ساخت دگریم ز شهر و اهل شهر
حرف نادانی سوزد سر پای و منشوری
سر نهادن بر ره تسلیم کار عاشقی است

بے سرو پا بودن اندر کج تنهایی خوش است
از غم جان کاه حیران عمر فرسائی خوش است
شهرت عاشقی به بد نامی و رسوائی خوش است
همچو مجنوں خوی با آهوسه صحرای خوشی خوش است
شست و شوی لوح دل از نقش نامانی خوش است
در طریق عشق بازی ترک خود را از خوشی خوش است

نگر بخوابی نغمه مستانه از صر فی شست
نغمه مستانه را شنودن از دم نامانی خوش است

عنایت نامه را یار نه نوشت
درینا برکت از نامه هم
بصدقت خطی بهر محبتاں
رقیب با خط نوید به من داد
مگر بارقم دستش نه برداشت
ز نام غالباً می سوخت کاغذ

که بهر خاطر اغیار نه نوشت
سلام به هر من دلدار نه نوشت
اگر بنوشت خبر آزار نه نوشت
به تو جزر عده دیدار نه نوشت
که بهر من خطی یک بار نه نوشت
اگر هرگز نامه را یار نه نوشت

ز بیم خوی نشدش صر فی احوال

ز خون دل بران دیوار نه نوشت

ز مشک کلک ازل خط بران عذر نوشت
کتاب حسن بیان نسخ کرد کاتب جمع
صحیفه حسنایم بود بروز جزا
خوشم که یاد من خسته ام به حاشیه کرد
برات لطف بود بر خسته اند رحمت

رخ تو مصحف و تفسیر بر کن نوشت
چو بر کل تو ز بجای خط غبار نوشت
صحیفه نیست که نقویذ جان زار نوشت
چو نامه به محبان خویش یار نوشت
صحیفه که ز بهر من آن نگار نوشت

ترا به بندگی صر فی این تر د و عیست

که خط بند گیت خود با اختیار نوشت

واجب العرضه ز بهر باره باید نوشت
وعده دیدار او را انتظار از حد گذشت

اندک از محنت بسیار می باید نوشت
انتظار و عده دیدار می باید نوشت

دوران بسیار و جود بسیار تا کی بشنوم
ایستادن هر چه از او کس مرگمان او
طره طرار او مارا پریشان کرده و رفت

جود بسیار و طعمه بسیار می باید نوشت
هر که پیش سینه او کمار می باید نوشت
این پریشانی با آن طر آری می باید نوشت

گر نه در بار طانی آن طر نازک فتنه
سال خود صرفی به او یکبار می باید نوشت

ز چشم تو به عالم فتنه و آشوب بسیار است
ندارم چو آن تو مطلوبی و بنود طایفه چو من
مش یعقوب کشمیر است چو یعقوب کهنانی
نمی خواهی اندک شادمانی هم محبتانش
دل می پاره بر بزرگ خود را چو خیال شمع بد
در قهرت که می گویند این نادر و مندی چندی

بدینسان نیست چشمه گرچه روی خوب بسیار است
که به من طالباں را در بهمان مطلوب بسیار است
اگر چه یوسف من در بهمان یعقوب بسیار است
بحمد الله دل مارا نعم محبوب بسیار است
بگفت این فانه که لایق بود معبود بسیار است
اگر قناران در عشق را دل کوب بسیار است

به نزد محنت یعقوب صرفی اندکست اندک
بجای خود اگر چه محنت ایوب بسیار است

از آن نامهربان بر بیدلان زار بسیار است
نمخش تا آنکه جانم پاره کرد و سینه ام پر خون
جز او باری دیگر نه گزیده ام من از وفاداری
همیشه لر گس آن مست جام حسن بسیار است
در بیجا اندک هم مایل اهل محبت نیست
رقیباں را چسبان شاه خوبان ستا هم محبت

تخل کردن اهل وفا بسیار بسیار است
هر گشت ای فلاں با تو هموزم کار بسیار است
وای یای مرا از بے وفائی یا بسیار است
عجب گز تن درستان گشته زان بیمار بسیار است
همه گای که میل او سوی اغیار بسیار است
که بچو من گدای را از اینها غایب بسیار است

وفاداری که می باید عزیز من و دشمن صرفی
نمی دانم چو پیش سگ او خوار بسیار است

که نه آتش ز در بجان آه من آتشناک چیست
شهر سوار مردم از غیرت که پا بوس ترا
سوی مهر از کین اگر هرگز نمی گردد دولت
در بنای محرم اندازد خلل سیلاب انکس

در نه تیغ انداخت بر دل سینه و صد خاک چیست
گر نه خواهد سرنگوار صید تو در فترت چیست
حکمت اندر گردش سیاره و افلاک چیست
غیر از این تاثیر آب دیده نمناک چیست

ناخدا ترس است و ہر مژگان او تیغے دگر
گر تواند عقل پئے بردن بہ سر آن دامن

اگر بریزد خون قلعے عالم اور باک چیست
بوملی را حرف ترک بر صفحہ اورا ک چیست

گر نہ ایوان کمال حسن اورا آستان
باشد از نہ فقر گر دور مر فیالولاک چیست

گر سوائے کس نداری ترکست نہ خاک چیست
گر نہ عشق آتش زده در حسرت آرام تو
گر نہ آب دیدہ ات را باعث است اندوہ عشق
گر نہ نای پیش مہر و سہ سر خود در سجود
در سرت گرفت نیست سوائے سر زلف کس
ای تو معشوق ہمہ عالم اگر عاشق شدی

ہم چو گل از ہر طرف پیرامن تو چاک چیست
آتشیں خسار من اس آہ آتش خاک چیست
بالب سے فام پر عزت نہ آب تاک چیست
بر جبین پھوخورشیدت نشان خاک چیست
گاہ گلے پھو زلف خود ترانہ خاک چیست
کیست معشوق باک و با من ز گفتن باک چیست

نیست حد من کہ گویم چوں تو خود ہم عاشقی
گر ندانی قدر عشق صرفی ای ادراک چیست

آں جفا اندیش را در دل نمی دہم کہ چیست
با وجود آنکہ جایش در دل خود کردہ ام
خواہمیش ترغیب قتل خویش تن کردن ولے
چند مے گوئی رضا دادن بہ مردن مشکل است
دل ز بس غارت گر می ہائے بہتان دل با
بر رواق روشن چشم قدم نہ نہادہ

میکشتم جو ریش ولے حاصل نمی دہم کہ چیست
ماندہ است از من نہاں جاییں شوخم کہ چیست
موجب ترغیب آن قاتل نمی دہم کہ چیست
من بہ مردن را ضمیمہ مشکل نمی دہم کہ چیست
چوں نہ بود اعدا بہ من من دل نمیدہم کہ چیست
دلبر من عیب ای منزل نمی دہم کہ چیست

مے نہ خوردہ صرفی و مدہوش مست افتادہ است
بادہ ای مست لا یعقل نمی دہم کہ چیست

دل را بود از من بختے اما نمی دہم کہ چیست
طرفہ شوخے آفت جان من دیوانہ شد
جا گرفتہ در دل من فتنہ انگیزے ولے
نازینے ریحیت خونم را و پر ولے نہ کرد
گل عذار نے کہ در شہر اندامید انم ہمہ

دلبر خود را من شیرا نمی دہم کہ چیست
طرفہ ترکان آفت جان را نمیدہم کہ چیست
آنکہ دارد در دل من جانے دہم کہ چیست
وہ کہ آں خوں خوار بے پروا نمیدہم کہ چیست
واں گل اندام سہی بالا نمی دہم کہ چیست

گشته ام مفتون و غوغائی است اکنون بریم | باعث این فتنه و غوغا نمی دانم که کیست
صرغی از وی گشت رسوائی جهان و او بنام
گوید این دیوانه و رسوائی دانم که کیست

کے ہمیں ای اہل ازمن جو جان خواہی گرفت | من بہ ہر شئی زندہ ام آن را جہاں خواہی گرفت
کشور دل را گرفته چوں کشیدے تیغ ناز | تیغ اگر این است ترک من جہاں خواہی گرفت
عہد کردم من کہ از تیغ نہ خواہم کشید | ضامن جانم اگر از من ضامن خواہی گرفت
من بہ بزم تے محابانہ حریفان دگر | گر در ایمن من حجابے در میان خواہی گرفت
جاں بیاییت وادم و دل گیر از ان گشتی بہمن | من چہ دانستم کہ از من دل بجاں خواہی گرفت
مے رود سوائے رقیبان نیز تر و سیل اشک | تا مگر تو راہ آن سرور و اوں خواہی گرفت

کے تو اہی برد جاں از ترکس خوں خوار او

گر چہ صرغی از لبش خط اماں خواہی گرفت

روح عشقی او کہ گہر ہا در و کم است | ز دہ خندہ کہ شکر ہا در و کم است
نیرنگاہ و سیراب و کمبہان من | واپہ دلشانہ سکہ جگر ہا در و کم است
از خیل خمرہ اش صف جانہا شکستہ اند | اما شکستنی کہ ظفر ہا در و کم است
چوں طالبان دوست سفر در وطن کنند | جامی وطن گزین کہ سفر ہا در و کم است
موسیٰ قویک درخت دمن و وادی بحب | کز جنس آن درخت شجر ہا در و کم است
زاہد بہ اعتقاد تو عیبی است عاشقی | عیبی است خوش نما کہ ہر ہا در و کم است

صرغی خجستہ باد سحر خیزیت وے

شام مرا نگہ کہ سحر ہا در و کم است

خریدار غم و دروت بجاں این آرزو مند است | خود تو فرما بدین قیمت ازین چند و از ان چند است
اگر گویم بیا و نقد جامے را بگیری از من | نہ پنداری مہ من گر صلا ہا ہی سمرقند است
کہ از خورشید نہ بود آن پدر کز مادر و ہر شئی | چو تو تا ہے جہاں آرای عالم تاب فریاد است
و لم از کعبہ سویت چوں نیاید قبلہ بجانب | کہ عشق تو کمند جذبہ اش در گردن افکندہ است
کشادی تاسے از زلف و بلائی خلق نہ خست | بلاؤ حسن را با ہم بایں یک تار پیوند است
بہ عاشق تہمت دیوانگی مانند بے عقلاں | ازین تہمت بہ زنجیر ملامت کوی در بند است

جنون عشق عقل حق شناس است بجزای صرّفی
اگر انصاف باشد پند گویت لایق پند است

چنان گمّم که به عالم سراغ من غلط است
شهر عشقم و خواهم به عرش رفت ز خاک
چنین که کلبه را من پر ز آه سرد من است
رواں به بلع چنانم ز عشق آب بقا است
نه آنکه طالب یارم همی مدعی بهس
رسیدست من گشته ظاهراً ز رنگش

به مشک ساخته صرفیا جدا درخش
غلط لگوے که ضبط و مانع من غلط است

شب فراق فروغ چراغ من غلط است
چو یاد اوست بدل چوں بزیردیده نه اشک
دبان او که دلم را زبوده ناپیدا است
اگر غم تو نه باشد چه در عیش در جنت
جنون عشق دماغ مرا قوی تر ساخت
همین که کاسه چشمم همیشه پر خون است

چو ز پیستم من گمّم نام بے نشان صرّفی
پس از وفات به خاکم جلاغ من غلط است

همین چه واقعه ام وقت بسمل افتاده است
منم ز دست دل از یار خویش شرمیده
اهل چو دید که جانم ز بود غم سمره او
به کامم لے خضر آب حیات تو تلخ است
به روسته مه ز حالالت بماند داغ سینه
ز جان خود که به تن بے تو ماند در کلام
اگر بختی به سفر صرّفی از بلا و بسین
که تیغ از کف آن ترک قاتل افتاد است
که جاس او دل و از جای خود دل افتاد است
گذشت و گفت که در جای مشکل افتاد است
مگر در آب تو ز هر بلبل افتاد است
به آفتاب رخت چوں مقابل افتاد است
که در سلوک ره عشق کاہل افتاد است
که پیش پیش تو منزل به منزل افتاد است

مرده گلگون که ز خون دل غم دیده ما است
چاں فد اکردن مارا نه پسند چه کنم
بر در یار سخن تا شنویم افستاده
از حکایات مجانبین نه بود گشت عشق
قطره خون دل کاهده از دیده برون
تا هم از درد نهان دل خود بی خبریم

دید چوں بر رخ من گرد سفر خندان گفت

صرّفی بادیه بیای جهان دیده ما است

یار عقل از سرم ای دل غم یارے برداشت
چشم از کرده او به خدا بینا شد
راه شجریه به یک بار توان رفت و لے
از حسد باد و سحر گاه تن زار مرا
تیغ خون ریز تو ام سر ز بدن ساخت جدا
تا غرور گل نورس شکست باد صبا

لعل الحسد که از راه تو خلسه برداشت
سرمه بود که از راه غبارے برداشت
چه توان بار غم چوں تو نگارے برداشت
چوں غبارے ز ره شاه سوارے برداشت
بر سرم منت تیغ تو که بارے برداشت
سبیل تر ز رخ لاله عذارے برداشت

قطع صد بادیه صرّفی به ره کعبه کنی

چه توان یک دو قدم در ره یاری برداشت

مدد من دم خنجر بر وصف عشق می است
بیاز باطن خم ز اهدا کن استداد
طریق مه به مهر من ستمگار است
بجا اهل محبت بلا ز بالایش
به قتل اهل وفا یار من کز است و لے
ز بسکه تافت خم زلف او رگ پیچ من

صبر خامه رهن خوشتر از صدای نه است
صفای باطن او را گواه صاف فے است
نه دامن این که حد این طریق تلبکے است
رسیده است یکے و صد و گریه است
ز تیغ غمزه او با فتم که کار فے است
نه پیچ رگ تپی از تاب او نه پیچ پے است

جدا از شمع رخس صرّفی آه تو سرد است

ز آه سرد تو وقت تنور فصل و می است

در شکایت یار ما از ناله زار من است
اگر بیدای نایب دن از جویم شکایت کردن است

گشت خلع را و خون آلوده تیغش کس ندید
تا گرفت ز رویش پر تو سے بر دیده ام
بسکه از دست غم او پاره شد پیراهنم
روشن از نور ازل چشم شب دیدار اوست
گرچه عقلم رهبر راه سلامت آمده

از فزون تر گس جادوی این یک فن است
شاد مانم که خد گشت سینه روزن روزن است
کس نمی داند گر میا نشت این یاد من است
من چه می گویم که خود بر اهل عیش روشن است
چون کنم یارب که چشمش فتنه بوی و برهن است

چاره حال تن بیمار من کردن چه سود

صر فی بیمار از بیماری جانم تن است

و مبدوم در عالم خوبان نصیب من غم است
آن نهال غم که آتش دارم از خون جگر
لایق آنوقت نه بود قنوت دلبری
سینه از یک زخم تیغ ریش مانند جگر
دستان چم چه می گوئی و وصف جام او
مست جام عشقم و در عالم افتاده ام

گرچه عالم عالم است اما هنوز زانم کم است
ایمن است از صر آهیم که بخش حکم است
دل ربای من به فتنه های که دارد ملهم است
زخم دیگر آرزو دارم که آن را مرهم است
هر که جامی بر لعل است او را بوقت خود هم است
عالم مستان این صهیبا بر دین عالم است

صرفیا از مدت ایام عشق اندوزیم

مدت دنیا را اول تا به آخر یک دم است

با من دل شاره جانا غم نیست
غیر خدای که دما به به جگر
گرچه زان زلف پریشان حال
تن فرسوده من زنده بجا
دل لباب است و غمت مهسا غم
حیرت طرفه مرا در غم نشت

چه کنم بخت فرما غم نیست
حاصل از کشت گلستان نیست
آگه از حال پریشانی نیست
جز به غم زندگی جانا غم نیست
ما حضرا یون جهانم نیست
هیچ کس نیست که جبرانم نیست

مهربان تو علی الرغم رقیب

گویش صر فی و میدانم نیست

گداز سوی چمن یار مرا افتاده است
موجب صحبت من وصل وی و آن مشکل است

سرو جبران گشته دنیا افتاده است
کار به بار وی اکنون بخدا افتاده است

از سر زلف لقا و بخت به کاکل دل من
بند بندت بکنم گفت نه کرد است
همه خوبان جهان بر سر جو و ستم اند
من به کج عدم و دل به خشم طسره او
ای بسا دل که فتا دست ز یک چسب زمین

سیر صحرائی چمن یار کند باغبان
صر فی از غصه به صحرای فنا افتاده است

ز تیغش سینه ام لیش و حکر چاک و دل انکار است
من دیوانه در عالم به نوحه کشته ام رسوا
به اندوه و بلا عشقت خریدار است جانم را
در ایام جمالت می کند کار اجل چشمت
عجب مرغیت زاهد کز غمت خوابد بر میزد
سخن داند که غیر از ابل با وصل جان بخش

از بلا رسته و نه هم به بلا افتاده است
بندم از بند ازین سهم جدا افتاده است
از جهان قاعده مهر و وفا افتاده است
من کجا و دل آواره کجا افتاده است
چوبه زلفش گذر باد صبا افتاده است

و نه می گویم با تو هنوزم کار بسیار است
که رسوایان عالم را بسیم از چو منی عار است
متاعی بس حقیر است این عجب کار افتاده است
اجل را می توان گفتن که در عهد تو بیکار است
بدین دام بلا صد طایر قدسی گرفتار است
علاج در دمندهی کز نمم آنجور تو بیمار است

بنالد زار گرد زار صر فی و بمیسر و زار
چنین کاں غم زده زار و تنش زار و دلش زار است

بت پرست از صدق و ز خوبی متواتر داشت
من کجا و آرزو می صحبت جاناں احسا
می خرامید و جهل هر طرف نظر ره کی
وی چو بر سر کله کشته مانده بگذشت از سرم
رنج به به شوقاں نموداں شوخ بے تمیز من
بخت خوشم را به تیغ ناز و حسام زار بود

سر صد تسبیح در یک تله از زمار داشت
چو سگ آں آستان از صحبت من غارت داشت
زان میان گاهه نوکایه جانب غبار داشت
گرنه با من نازنین من سر آزار داشت
گشت محروم آنکه شوق دولت و یدار داشت
کار خود کرد دست بدخونی که با من کار داشت

غم نزار و صر فی از خوری که در دنیا و دین
یا وقت عزت تا سگ کوئی نوزاد را خوار داشت

افتد جان و ادب بسیار و دستاں کار من است
میتفت از روی دل اصلا بکس دل دانیست

آنکه دلبروست و جان هم به بار و یار من است
التفات او بغیر از بهر آزار من است

لایق دیدار اگر چه چشم بیدار آید
بار اندوه مرا طاقت نه داری کوه کن
بیچکه نرگ سنگاری میباید آئین او
دل زبوده است و به چین طره میبارد نگاه

کے چنین دولت نصیب چشم بیدار من است
در گرائی صد چو کوه بستانوں بار من است
گر گویم من که یار من سمنگاری من است
دل رباعی من کجماں است که دلداری من است

چاره از قوت نداشت و صرفیا کس در جهان
قوت من خوں بهلے چشم خوشبار من است

جز آن خسار گنیم گون تمنای دل من نیست
مقام خاص از هر یک از عشق بازان نیست
من دیوانه حال خود چیرا با عاقلان گویم
ز جمع خوب رویاں مایل آں نازنین شوخ
تن خاکی ز خاک راه او گل گشته از شکم
بحر الشو که تا چشم به نور عشق روشن شد

جوع از فرغ البیداری حاصل من نیست
به ملک عشق جز کوی طاعت منزل من نیست
که کار عقل فکر اندیش حل مشکل من نیست
همین بس دولت من گر چه خود او مایل نیست
سزاوار کجیت خانه غیر از کمال من نیست
حجاب هستی از دیدار جانان حایل من نیست

جنون عشق از نقصان عقلم کے بود صرفی
جز این دیوانگی حاصل ز عقل کامل من نیست

ش حروف الشاء

که در دایب لعل تو در یکجا و اجیا بحث
چه گویم غمره و ناز تو در گوشه چشم
بیا بر بام خود تا در شعلای ای موسی سوز
به گنج ابروان در گوشه بدنامی افتادیم
به درس عشق بازان قیل و قال اصلا نمیشد

در بی اعجاز نه تواند با و کردن میجا بحث
که با هم در فن عاقل کشتی دار ندانجا بحث
مهر من گوشه بامت کند با طور سینا بحث
نه مار با کس و نی کس رامت با ما بحث
و گر باشد نه مثل آں که باشد در دولا بحث

اگر گوید ستا من جان و چشم دل به یک غمره
مستقیم ارم و کاسے ندارم صرفیا با بحث

غمره و ناز نه بوده است ز جانان بحث

مانه دادیم به جانان دل و جاس به بحث

گر چه نام در دانش آخر اثر سے نخواهد کرد
گر نه در جهان رقیبان تو سوراخ کنند
من دهم در عوض مهر سخن او صد جان
بے لبش زندگی من چو محال است محال
سما حب خانه گرت رونما یی ساجی

نه بود چشم من نیم زده گریبان به عبث
تا به که میکشتم این ناوک افغان به عبث
لعل او پیش رقیب است در افشا به عبث
باشد از من طلب چشمه جیوان به عبث
سوی کعبه چه کنی قطع بیابان به عبث

گر نه جان در قدم یار تو ادا کرد فدرا
سرفیا نیست نگهد اشتیاق آل به عبث

به بے قراری دل عشق یار شد باعث
چو جان من به غم بجز صبر نتوانست
نیم فراق بر آشفست روزگار مرا
اگر نه گشت به من مهربان رقیب چرا
همیشه کار من از دیده است خونبار
اگر مفارقت من غرض نبود ترا

به عشق یار دل بے قرار شد باعث
بمرد غم ز غمش جان زار شد باعث
دل فراق ترا روزگار شد باعث
ترا به فضل من دل فکار شد باعث
مرا به غم تو درین کار و بار شد باعث
تو خود کجی و به باعث به کار شد باعث

بزرگ گشت گلستان و باغ صرفی را
هوائ کوی توای نور بهار شد باعث

جز جفا پیش نیست آیین الغیاث
مؤش مادر و تو بالیت و نیت
نمخ کامی مله نصیب ببالا
قاتل من از پی هم می کشد
با ختم در عشق خوابا هر دو کون
عقل و جان و دل همه در مانده اند

با غیاث المستغیثین الغیاث
عم گسار جان نمکین الغیاث
آمده زان لعل شیرین الغیاث
بر سر ما خنجر کین الغیاث
رفت هم دنیا و هم دین الغیاث
در خم آں زلف پر چین الغیاث

عشق از خوبان بلا خون حشر
فوت صرفی کرده تغصین الغیاث

درین دین و بالای عقل و جان میرزا غیاث
زنده اند آنان که از تیغش شهادت یافتند

فتنه رایام و آشوب جہاں میرزا غیاث
زنده می سازد به تیغ جانستان میرزا غیاث

گر بیاید جان شهید تیغ او نه بود عجب
در زمان حشاش آخر فتنه بر خاسته
کنس فریاد کرد و جاساں بلب آمد مرا
بلکه بے سخت حیات جاوداں میرزا غیاث
قصه کوتاه فتنه آخر زماں میرزا غیاث
کاش کرد و آگه اندر دلهماں میرزا غیاث

کی تواند بود بے او زنده عالم صرفیا
حماه عالم هم چو تو یک جسم و جاں میرزا غیاث
فقیه شهر می را خور و خوراند مثلث
نقاده بے خور و بے هوش نزنه مست شراب
عجب که خاصیت رنگ بادیه خاک گرفت
بلائے آمده بود از دو چشم یار و لے
رسید غمزه و آن را به مار ساند مثلث
دقیب در فن تکسیر صرفیا شده مایل
که تا به صفحہ یکیں شکل من نشاند مثلث

ج حرف الجیم

گر کنی بسلم لے خلق تو چوں زلف تو کج
فتنه را بجاساں یار ز سر راست کند
جج ماطوف در یار و گداز شتن زد و کون
سارباں ناقه سوارم چو زناز است بخواب
پرده هستی اگر مانع هم از دیدن نشد
محکم از رشته مهر است رگ زندگیم
بر نزار از قاعده بحث و جدل حال من است
نه ترا پیچ گناه و نه مرا هیچ حرج
هر که او پاوشم حسن کلاه ماند کج
استطاعت که بود موجب رضیت جج
ناقه آهسته ترک راں که بجنب هم موج
دارم از خج خوں ریز تو اُمید فرج
چه اگر تیغ جفا بیت کندم قطع و دج
بهر ردم چه کنی مولوی انشای جج

صرفیا عشق و بلا هم نفس یک دگرند

ایں دو حرف است بروں آمده از یک مخج

ای دو ابرو بیت کج و زلف تو کج خلق تو کج
ما براه کعبه کوشش سر خود با همتیم
راست آمد بے یکسایت دل ما محسرح
سر بر سینه حاجی آمد پی اسرام ج

گرد و وصلت برکت من رقیبیاں بستہ اند
آسمان و لبرسن کعبہ اہل وفا دست
گاہ سے خواہد گئے میرا ند آن بد خرمرا

چارہ ام صبر است و آمد صبر مفتاح الفرج
آن جلاج الصفا با تو نہ من کلّی فنج
چوں کمین یارب کہ بنود طور او بر یک ہنج

صرّفی امیر امان جان نباید داشتن

دیدن الحب الذی اجبتہ لنبیب المہج

روشن دلبر من با من کج
بہ کف شوق در وصل زم
کف زنان آمدہ جوازہ کہ است
غمزہ را عارت و سبب فرما
من نہ دائم روشش تا فتنست
خلق محتاج بیک جلوہ تو

گردش چرخ فلک ہم کج
فارغ البال اذ الج و الج
مستی از مستی صاحب ہودج
کہ روانیست بدین سبب خراج
خود تو فرما بچہ طور و چہ ہنج
و انا الصب الیہا احوج

کعبہ ام در کعبہ آمد صرّفی

چہ کم قطع سیاہاں پیکج

اے بہ تو چشمہ حیوان محتاج
تا تو تائے بکمی تیر اجل
محتضر ز خلق ز آفات وے
بہر تخلیص خود از قید بدن
مژہ اش ناوک دلد و زو و لم
طرفہ کار نیست کہ در وینداری
طرہ ملتت عجب ز ناری
ساکن گلشن کو بیت نہ بود
تشنہ محتاج آب است یسے
طرفہ راہیت رہ عشق بیسے

تن بجان و بہ لب جاں محتاج
چوں خد نکیت بہ پیکماں محتاج
من باں آفت دوران محتاج
جاں بیک غمزہ جانان محتاج
بہ ہماں ناوک مشرکاں محتاج
بہ بیان است سلیمان محتاج
اے بہ نہ نار لوتد پیاں محتاج
بہ تماشای گلستاں محتاج
من بہ تیغ تو در حیندال محتاج
کہ بہ مور است سلیمان محتاج

بہر جمعیت خفا طر صرّفی

دل باں زلف پریشاں محتاج

جاں کہ بیا رتست چیت علاج	مگر آمد علاج ما احسراج
آرزو مند عمر باقی نیست	جز بہ آن تیغ جانستہاں محتاج
بادرود چشم بادویت	شبیوہ سامری گرفتہ رواج
ای بہ شاہ ہشتی تو کردہ خروج	تو ز اقسیم جاں گرفتہ خسراج
توشہ تخت حسن و برسر تو	زیب از افسر تجمل تاج
دل بہ غارت کرشمہ است برودہ	غمرہ ات کردہ عقل و دین تاراج

صر فی از کعبہ بستہ اند احرام

بہر طواف حرم او حجلاج

اوست گنج حسن و زلفش مار بر بالا گنج	وین دل صد بارہ آن ویرانہ کا مد جاسے گنج
در زرخ سیم از سر شکم ہیں سوئے گنج خوں	بادرود سیم جینم کے بود پر و اسے گنج
طالب وصل ترا راحت سخنے با بد گزید	رخ خوشتر ہرگز در سر بود اسے گنج
دیدہ ام بیدارے باشد بہ شبہای وصال	گفتہ اند آئے نیامد خواب زیر پائے گنج
ہم چو عطشانے کہ سازد آب شورش تشنہ	ہست از درار یکہ باشد دایم جو پائے گنج
در سراہل غنا غیر ہوا سے گنج نیست	زیر پای مفلساں ہیں گنج بر بالا ای گنج

در ہوا سے گنج اشک از دیدہ ای صر فی مرز

گو ہر اشک تو بہتر از دیر کیت سے گنج

شوخی کہ در زلفش دلم دار و شکنج از شکنج	نازک دل است و تند خو بر آتش و زود رنج
اے دل بہ محفل خود جھوکتہ کمال حسن او	قدش ز عقلت برتر است اورا بدین میزان مسنج
آئین رسمت تا بکے طور حضا طرز ستم	تا چند طور و طرز تو رسم دلال آئین و منج
دیوانہ ات را گر کے پس کرد ز انکشتیت	ہرگز نمیداند کہ این شش شش بود یا پنج پنج

چشم مقارن صرفیا مکشای بر آیت فقر

ہست از زمین فقر ما خاکی کہ بر سر کردہ گنج

طابی برو بہ کعبہ کویش گذار بج	کاجا است یک طواف بہ از صدہ زارج
در راہ کعبہ نعرہ لبتیک تا بہ کے	احرام آن حریم ببند و بیارج
گر جلدہ گر ز کعبہ نہ گرد و جمال دوست	بے ہودہ است عمر نیا بد بکار حج

قربان حج خویش مرا کرده ترک من | یکسجج نه بلکه کرده ادا بیشمار حج
صرّفی چو آستان و از کعبه کم نبود
یارب چربا بمکه ادا کرد یار حج

هزار سنگ سیم بر تو گرز نشد مرج
ز بسکه غافل از بندگی نمیدانی
مگو که زنده در ویشته خسالی از معنی است
براه کس بگلت پاسبی تا زانو
همیشه نفس ترا احتیاط با شیطان
ز نفس خود طمع حسرت آن چنان باشد
چگونه مانع تیر قضا تو اندیش
ز اختیار بروی کار شاه و لشکر او

تو باش در عوض از کان لطف گوهر سنج
که بر تو چند نماز است فرض شش یا پنج
که گفت اند به ویرانه جای دارد گنج
به کاسه هوست دست آرد آرد حج
تو با چو مست شرابی که در وی انتدیح
که از درخت ز قوم آرد و کنی نارج
شبهی که باشدش از نیش پشه صدر حج
بود چو جنبش شاه و پیاده در شطرنج

ز سر وی اجل ایمن چو نیستی صرّفی
چگونه گرم کنی جای در سرای سپنج

احمد آباد است و هر سوناز بینان فوج
خاکساران برده خوابان فتاده خیل خیل
گردین شهرم نماند دل بجای عیسیم کن
شیخ چشم من فرستاده پیغمبر غارت گری
تأبیت من از هنر دین مسلمانان شده
خیل لهرار تعاقب کرده چشمش بسته بود
شهر سواران را به چوگان یکست با چو کوی
دل بیک بود و کیا بش کردم از بهر غمی

بیداران افتاده در دنبال ایشان فوج
خوب رویان داده رخس ناز جولان فوج
دل ربابان پس بهر جانب خرامان فوج
خیل ناز و مخمره را در کشور جبال فوج
روسوی بخت خانه آورده مسلمانان فوج
چون شدند از رزم گاه او گریزان فوج
رانده رانده راند ترک من زمیضان فوج
چون کهنم کام مرا ز بسکونه همان فوج

از ملا یک نیست صرّفی را بکوی دوست راه
بسکه کرد آن شب در روزند گردان فوج

یعنی از لعل لببت دین مسیحا را رواج
از لب جان بخش تو اعجاز عیسی را رواج

ای به دور لعل میگون تو صهبای رواج
کشتگان تیغ نازت از لب تو زنده باز

در دمنان ترا در دلق آمد قوت جبران
خریدار غنیم و در دیم نه عیش و طرب
پیشۀ سما جان سپاری و وفاداری و بس
در سرای ما چه جونی رونق و در دمنان

یا بی که صرفی دمانش را به فن تمهید

او بهی خواهد از وفی معمار را روح

در دیار عاشقی نه بود مداوا را روح
نیست در بازار مانی گونه کالا را روح
کاش بودی نزد خوبان پیشۀ ما را روح
نیست در میخانه نسبیج و مصلا را روح

جانے کہ خود دهم بر بودن چه احتیاج
من را ضمیم باین که کنی میل گشتنم
با آنکه در نقاب اسیر تو عالمی هست
رنگ غبار چشم به وقت تجلیت
در دم ز عشق لبت بجلست که ممکن است

در بر و نش به عشوه نمودن چه احتیاج
قول رقیب را بشنودن چه احتیاج
از رخ ترا نقاب کشودن چه احتیاج
خودے رو و ز دل برودن چه احتیاج
ایں درد را دگر به فروزون چه احتیاج

بے خوابیت راحت چشم تو صرفیا

ز بینگونه چشم را به عشودن چه احتیاج

گر جستجو کنم دل گم گشته را مرغ
تقصیر در وف طلب التماس عفو
جان من شکسته پریشان زلفاشت
پیوند اگر به رشته کو تا ه عمر کرد
از الفت اس مهر و وفادر گزشته ام
گر قباله خدای پرستی بسا زمت
خواهم بکام دولت و صلت بعد دعا
چون غیر تو طیب دل در دمنان نیست
دامن کشیدی از کفم اسرو زگر زخم
آورده ام بلا به دعا با ز آسمان

ورخے برم گماں که توئی دل با مرغ
ایں طرف علمتس که ز اهل وفا مرغ
گر انتقام کے کشد از وے صبا مرغ
نانے کنیم از سر زلفت ز ما مرغ
گر آرزو کنیم ز لطف جفا مرغ
از من میپوشش لطف برای خدا مرغ
وردم دعای دولت تست از دعا مرغ
گر گویمت به درد و دلم کن دوا مرغ
در دامن تو دست به روز جزا مرغ
تقدیر داد و ده بنده ترا اسے بلا مرغ

محریت کاشنای تو عشق سنگدلیت

سهیل است صرفیا ستم از آشنای مرغ

ح حرف الحاء ح

چون جام به دست گرفتیم علی الصبح
خطی است کرد و لعل مسیحا و شش مشک
محراب ابرویش چو موذن بدید گفت
هرگز نه رنج از دستم نه هوشان دلم
جز باده نیست راحت جان های اهل دل
پاکان به آستانه میخانه اند خاک

کردم بنام مغیبه خویش افتخار
مضمونش آنکه نزد مسیحا است می مباح
جئوا علی الصلوة و جئوا علی الفلاح
الجور لا یزال علی من الملاح
راحت نه دیده ایم به عالم به غیر روح
من غیر الحدود و علیها فلاح

آمد صیاح شیوه اهل فلاح لیک

صرفی بود فلاح تو از توبه صلاح

گفتم حاشیتم آمده جان بخش چون سبج
شام است از دوزلف سیاه تیره حال
اغیار بهره ور ز من کدان غسل تو
چشمه به غمره کرد اشارت به قتل ما
گفتی کوناه تو موثر چنین چرا است
شد تازه از شمایم روح شام روح

بذا حدیثکم حسن بل هو الصبح
والصبح فی الحاله من وجهک البصر
روحی فداک یا صبحی ما هو المصلح
الرمز بالبلاغه اولی من المصراع
بذا لا ینبغی تخرج من قلبک الفرج
اخر بیت عن ریاض وصال الجدید روح

ما را به تیغ غمره کشد بار صریح

از قتلت بگذر هب الهوائ کفریح

چنین که هست کنون در سرم هوای قدح
بس است بر سر خاکم پیاله لاله
اگر به میبکده نه بود قدح مرا غم نیست
به جرعه ز قدح ناسته دهانم تر
خدا یه ابرساں ساقی قدح به لیم
اگر چه صرف قدح نقد جان شود گوشتو
غلام بهمت آن رند می کشم ساقی

چرا نه هر چه صراحی بنم بپای قدح
ولیل آن که منم کشته هوای قدح
که کاسه سرخویشم بود بپای قدح
فرود جای بتمم بوی جان فزای قدح
که جان رسید مرا بر لب از بپای قدح
که باد جهان من و صد چو من فدای قدح
که نقد هر دو جهان داد و بهای قدح

نم شراب که او مرشد طریق صفا است | نشان باطن صافش بود صفای قدح

در آرزوی شراب لبش بود صرّفی

همیشه در دامن درویش دعای قدح

حیات بخش پنهان آمده به فالبتخ
به جان سپاری اگر تن نمود تقصیری
چو دوش گفت که قتلت علی الصبح کیم
چو غمزه اش سبب عاشقی است غمزه اول است
اگر دایم عمل آموختی به فالبتخ
چرا ز غمزه شد آن شوخ متذمّعی
ره گریز گزید از تنم شباشب روح
معتمد سبق عشق و طفل مکتب لبش

ادب پذیر شود و صرفیای بدن و قتی

که از ادیب محبت بود مودت روح

صلاح کارخانه عینیت بکار صلاح

اگر به میگرد بگر بخت ز عار صلاح

که یافت دست درج خرقه شوق صلاح

کشم شراب محبت با اختیار صلاح

نمانده رونق دین رفت اعتبار صلاح

نمانده هم من دیوانه برقرار صلاح

دلایمه سر خود را بنزیر بار صلاح

چو رندی آمده ناموس ما کن عینم

ز شوق لعل بتا می پرست شرفی

صلاح را نکتم اختیار و ربکم

بدور آبت کافر نشان باده پرست

صلاح اگر چه دلم را قرار داده و لے

صلاح گشته ترا موجب فساد مزاج

به بند رخت خود ای صرّفی از دیار صلاح

از شوق طلعت تو گریبان دریده صبح

تا بعد می به مهر مه من گزیده صبح

ای آفتاب شب همه شب ره بریده صبح

نور تمام از نفس صدق دیده صبح

لے تمام شب چو دریں ره دیده صبح

از آفتاب تیغ سیاست کشیده صبح

لے آفتاب من به هوایت دمیده صبح

خورشید سزدن ز تنم و امنش گرفت

در آرزوی دیدن رویت سپیده دم

آخر نتیجه بوم کذب است تیرگی

از راه صدق دیده جمال تو عاقبت

در مهر و رزمی تو بمن تار شده رقیب

صد محنت و بلا شب بجزا کشیده

خوشش با من صرفیای که ز وصلش رسید تیغ

دشور عشق آں لب لعل شیرین | همیشه گریه های چشم تر تلخ
به کام صوفی ای جان نوش دار
دزهر قاتل آمد بیشتر تلخ

حرف الدال

عیسی و خضر اگر هم نفس من کردند
عاشقی را بنود پرستش از مذبح بدین
همت ما چو شود دست و گریبان بک
از تماشای جمال و گراں دوخته به
عاشقان را که نمکدان بود از جوهر جان
شیخ بزم غم و محنت منم و سوختگان

درد من دیده بجان طالب بدین کردند
خواه سجاده نشین خواه برهنه کزین کردند
مه و خورشید نهان در تنه دامن کردند
دیده های بدیدار تو در روشن کردند
حاشا لشکر که عکس باید تن کردند
همه پروانه صفت گرد و سر من کردند

گر نه دل خون کنی و جان نه دمی در غم دوست

صرفیا جان و دل تو بنور شمع من کردند

شوق به هزار جان نه کنجد
چشمیت کشت و لبیت دهد جان
از مهر زخم ستاره من
در خلوت خاص دل به جانان
تیر تو بود در استخوانم
تیغ تو به قتل ما شده تیر

مشتاق تو در بهاس نه کنجد
مرگ آید و در میاں نه کنجد
در عرصه آسمان نه کنجد
خود کیست بدن چو جان نه کنجد
مغز که در استخوان نه کنجد
جانی که ایل دران نه کنجد

صوفی به حرم وصل جانان

از هستی تو نشانی نه کنجد

چون غنچه کز دهن تنگ او خموش آمد
عجب که پیر عینم یاره یاره و غمش نهان
فر و دجان من از قفل صراحی

هزار نکته ام از دوی به جان گوش آمد
هر اگر کرم عشق پرده پوشش آمد
که خنده لب ساقی از ان بگویش آمد

به شیشه می اگر سنگ محسوب می زد
 ورون اهل محبت امشورش می عشق
 ز شیشه فلک و جام خور به رتبه فزوں
 به گوشش دل خبر دوست میرساند عشق
 فروخت است به مهر تو خویش را عاشق

دین به مهر بود صر فی و به مستی شوق

چو خم باده دین بسته در خروشن آمد

بد و را آن لب میگوں به بدوش آمد
 بسان خم می آتشش به جوش آمد
 سغال دردی زندان باده نوش آمد
 به نزدیله خبراں نام او سرش آمد
 سگ تو طعنه زد او را که خود فروش آمد

عشق بازاں می کل زنگ نه تنها نوشند
 ز اهدای پی در غم مرض عجب بنوشند
 هست اگر بے گهزی را بکشند معذور است
 باده وصل بار بار بختنا نرسد
 ز اهداں فوق می ناسب اگر دریابند
 ساقی جام و قدح تشنگی اندر آید

به خیال لبست آمیخته صهیبا نوشند
 که مباح است اگر زهر مد او نوشند
 کل رخاں باده ازین واسطه عجزا نوشند
 مگر این باده هم از جام تمتا نوشند
 کاسه کاسه هم بر روست مصلا نوشند
 چه تسلی دهد این طایفه دریانا نوشند

صر فی باعث می شد خط آن لب یعنی

میکشای باده به فتول مسیحی نوشند

قتل خویشم شب اندوه چه دل خواه آمد
 دل ره بجز بریده بسر زلفش رفت
 نه کنی طی ره عشق خضر در همه عمر
 اگر از محنت عشقت به تنم یک جان گشت
 حکمت رفتنم از کعب سوئے بتخانه
 بر شب تیره من طعنه مزن ای ناصح

ناگهان قاتل من سلمه شد آمد
 زلف جاود که مانده شده راه آمد
 وای بر بجز دراز تو که کوتاه آمد
 تازه صد جانم ازاں محنت جانکاه آمد
 داند آن کس که نه سرازل آگاه آمد
 ظلمتش نوره صبح چو خور و ماه آمد

صر فی از همراهی آه به لب ماندان ضعیف

جان که تا بر لبم از تقویت آه آمد

قضا اگر با جل حکم قتل عام کنند
 دلم به زلف تو پیوست آن چنانکه فراق

اجل چشم تو صد تیغ تیز و ام کنند
 نمی تواند اگر قصه انتقام کنند

هزار دل شده افتاده بر لبش تادوست
چنین که طوق و فایش بگردن است مرا
چو موسیم نه بود آرزو و تجلی طور
گل و سمن بد مد از نشان بر قدش

کرا به غنچه کشته شدن نام بر کدام کمند
سگ خودم که نخواید دگر چه نام کند
گهی که جلوه مهر من به طرف بام کند
بهر زبانی که سبزی سرو من خسران کند

بیک نظاره ات از هوشت میبرد و صرّفی
مرنج اگر نه بهر دیدنت سلام کند

دردا که آه و ناله ما را اثر نماند
هستم بلا کشته که در روز محبت هم
عاجز ز حل مشکل من صد چو بوی است
خوبان ستمگرند و بس کن و فای من

آیین مهر و رسم و فسا را اثر نماند
زور آوردن خلیل بلا را اثر نماند
قانون حکمت حکم را اثر نماند
شغال غلب آں چنانکه جفا را اثر نماند

صرّفی سرشک مابدش کارگر نشد

طالع نگر که کوکب ما را اثر نماند

ز زخم تیغ تو خورم دل ای باب خواهد شد
نشان قامت خم گشته ام بر بستر محنت
بیاد آن لب عتاب گون اشک که میرزم
سرموئی که از حال پریشان خودت گفتم
به سوسه خویش نتوانم کشیدن دلبر خود را
یکه از دیگر نامهربانیم یاد میکرد

ولی ترسم که تیغ ز آتش دل آب خواهد شد
ز بهر سجده اهل وفا محراب خواهد شد
پس بیایا بحراں شربت عتاب خواهد شد
از پس گستران من زلف تو در خواهد شد
قدخم گشته من گر چه چوں قلاب خواهد شد
متاع مهربانی در جهان نایاب خواهد شد

اگر باغیر گردد و رفتن محل گهر بارش

رواں از دیده صرّفی عقیق ناب خواهد شد

محو دل بهر عاشقی چو کام نیست
به بزم عشرت می ساقیان با ده عشق
کنند خاک لشیان بپام غرض عروج
بآب خضر و هم قند کبد نه جویان را
چو تیغ آه کشته اند اهل عشق کو خوبان

نخست بر سر خود پادری مقام نبند
ز کاسه سرخویشم بدست جام نیست
اگر ز بهمت خود نردبان بیام نیست
اگر چه ز هر پلای مرا به کام نیست
ز تیغ خسته دلاں تیغ ورنیام نیست

جنون تو خرد افروخت آمده صرّفی

نه عاقلی و نه مجنون ترا چنه نام نهند

جان فدای چو کونازک بدنی ساخته اند
که زهر قطره ازاں یا سخته ساخته اند
که زهر شکی ازاں کوه کنه ساخته اند
بهر تسکین دل من سخته ساخته اند
حله خود از دیناں کفنه ساخته اند
که چو یعقوب به گل پیرهنه ساخته اند

ای خوشاقوم که از جان بتنی ساخته اند
عرق افشاں به چمن آمده گل چهره کعبین
به تو نیست عجب کوه مخم جان گاه است
مترده وصل تو دادند مرا باور نیست
رفته ناپیر من غرقه بخون کشته دوست
میل نازک بدنی دارم ازاں قوم بسم

هر کجا صومعه بود بتاں ای صرّفی
پیراں صومعه را برهنه ساخته اند

قدح گرفت به کف آفتاب بر خیزد
ز خواب ناز چو مست شراب بر خیزد
به جائے سبز ازاں مشکناں بر خیزد
خوشست اگر زمیباں این حجاب بر خیزد
اگر ز ابلق جهنم عذاب بر خیزد
گه نشیند و گاه از عتاب بر خیزد

چو یار بهر صومعه ز خواب بر خیزد
بزار خون به لکای کنه ستمگر من
اگر نه بهر چمن نوبهال من قدمی
حجاب چهره مقصود ما است هستی ما
به محشر از نفس گرم عاشقاں چه عجب
چه شیوه است نه دامن که سرو من از ناز

به خاک فتنه اگر فتنه جوئی من بر سه

ز خاک باز بعد اضطراب به خیزد

بلکه از درد دل ما است بلا در فریاد
از رقیبان تو هستم بخدا در فریاد
همه کس چوں من از تیغ همه جا در فریاد
عالمی ز اں مکه به مهر و وفاد در فریاد

از بلا نیست دل خسته مادر فریاد
من نه آنم که بسالم ز جفا و ستمت
من گرفتارم و دل به خم زلفت آید
پیشه باوستم و شیوه او خون لبی

دل پر درد تو صرّفی بدو چو راضی نیست

همه از درد دل او زد و آ در فریاد

بهر جای که باشد عاقبت ناچار خواهیم مرد

ز غم از هجر و ز شادی به وصل یار خواهیم مرد

همیشه من جدا و متصل اغیار با یار است
 چه گویم که عتاب ناز او و دشمنی چون مردم
 چه بگوئی طیار از بر لعل صحنه بختم بے او
 به کار عاشقی پیوسته مشغولم من بیدار
 اگر گاه به رخسار عینم از دهرشت لود جانم
 رقیب از صحنه تنگ و سنگ تو عمار میدارد
 چنین که محالم اسی بدخو تو قافلے کئی هر دم

زور و بجز یا از غیرت اغیب نخواهم مرد
 اگر خود زنده ماندم هم چنین بسا نخواهم مرد
 چو صحنه یافت که بجز من تمن بیمار خواهم مرد
 بجز نه بود که در مشغول من این کار نخواهم مرد
 و گر یک دم نه بینم روی او را زار خواهم مرد
 نه دارم غم ز تنگ او دل زین عار خواهم مرد
 همه یک بار می میرند و من صد بار خواهم مرد

در رخ و آه لے صرفی نه دل با من نه دلدار است

چه پاک از بیدری لبیک از غم دلدار خواهم مرد

گر به کوشش گذری پای ز سر باید کرد
 غمش آید به حریم دل و فرمود که جان
 من عشق ز عشاق بیاموز و لے
 بیدار نشنیده ام تنگ دل از ملک وجود
 سوے خوابان نگردد هر که تو از جان داد
 عاشقی و قدح عیش به کف یعنی چه
 آخر کار تو از دیر رخ یار و لے
 نادک غمزه خوابان محسان ابر و را

فصله کوه ز سر غم پیش گذر باید کرد
 لایق صحبت مانیت بدر باید کرد
 سالها خدمت ارباب سحر باید کرد
 عزم جزم است کزین ملک سحر باید کرد
 ورنه زین طایفه البتہ حذر باید کرد
 کاسته دیده پیر از خون جگر باید کرد
 اول از هر دو جهان قطع نظر باید کرد
 لے دل از جان هدف از سینه پیر باید کرد

ناله ات رفت که بگو کند و را غمت

صرفی آن رفت کنون فکر کرد باید کرد

در چشم خود ز خاک رحمت تو نیا کنند
 با منکران رویت حق روی خود نما
 آنان که لذت غم و درد تو یافتند
 در حدیثی گفته امی دانند زندگان
 اعیانک عاشقی است خدیو و وصل تو
 چو جلوه گر تو نمی چه بخت چه در حیم

آنان که خاک را به نظر کمید کنند
 تا در رخت نظاره نور خدا کنند
 نه اگر روی عیش و نه فکر و را کنند
 بر زخم یک خندک تو صد جان فدا کنند
 ازاں بود اگر به دو کوشش بها کنند
 اهل جیم نیل بخت چیرا کنند

صرّی بلا کشتان طریق مجتنبش

از جان خود دشتانه تیر بلا کند

گرنه ما را محتسب جام تنعم بشکند

گرچه در راه محبت سنگالنج محنت است

خود فروشتن اهل عالم از عشق خواهم جدا

و چه چایا رب مرا از تنج کامی میکشد

قیمت لولوی تر قدر عقیق ناب هم

کس نمی بینم که از چشمش دشتانسته است

از هو اسنگی بناگر افند و خم بشکند

کے سمند سمیت عشاق را سیم بشکند

تا مگر باز از تعلیم و تعلم بشکند

نوشته من که شکر از تنم بشکند

عقل شکر بار غوغا گاه تکلم بشکند

چشم شوخت نایک دلہای دروم بشکند

هر کجا صرّی ز روی باد زلف بر چشمش

خار و ریای دلت از دهم کز دم بشکند

از خدا خواهم بزرگزدین پشیمانم کند

در ره دین عشق کفر اندیش خواهم تا مگر

فهم امر از غم خوابان ز دانتش برتر است

تا غمش سازد خلاص از عالم کثرت مرا

من ضعیف و ناتوان بار محبت بس گراں

حسن را از نیست با عشق و نمیداند خرد

نیست سامان ره عشق تو جز جان باختن

از قسود بپیم جمال ساقی بزم ازل

عشق ایماں سوز او از سر سلامم کند

ظلمت کفرش مدد در نور ایماںم کند

جذبہ از عشق می خواهم که فادامم کند

تن بکا بد دلر باید غارت جانم کند

قوتی بخش غمش کیس مشکل آسانم کند

غمزه خوابان خبر زین راز پنهانم کند

مشفق کو چوں حل تا فکر سامانم کند

اگر پیر از صاف نجلی جام عرفانم کند

سیکشم صرّی شراب عشق بر دم جام جام

ترسم آخر نشاء اسن فارغ ز ایماںم کند

جولاف قامت تو شاخ کحل ای سرود لجوزد

مرا آتش بدل ز دانه جایش جز درین دل نیست

بر یک ناله جو قتی درد من راں میتواند کرد

غبار راه او گشتم که گسیم و امن او را

چونش وابسته بر تار مویش رشته جانم

نسیم نو بهار از غنچه هستی بر سر او زد

غریب است اینک دل میسوزد اما او نمی سوزد

نمیدانم چه آں شوخ چندین چین در او زد

و لے از ناز دامن بر میاں آں سرود لجوزد

پیشی آزار جانم صد گره بر تار هر روزد

بیا پیش قدمی و شمشاد استاده | اگر ایستای بخدمت می کنی خواهی بود زانود

چو روی پاریان بیکو است خویش هم ولی نسیم

که از خوابان و بگر صرفیا بد خویشی آموزد

چوں جانب چین گذران سرو ناز کرد
کوتاه ساخت رشته، محرم به بیج و تاب
در دیده ام جمال حقیقت نمود و رو
رد کرد مدعی به تو داشتسته دل ز غیر
هر چیت کردش پی هم صد نیاز پیش
بکشود یار من دهن از بهر پرستم

شمتاد و سرو و افتادش سر فرار کرد
مشاطه که دست به زلفش دراز کرد
تا چشم من نظاره ز حسن مجاز کرد
بیدین بگر بغیر چهارت من باز کرد
پیش از نیازهای من آن شوخ ناز کرد
بر در دهن خود در مقصود باز کرد

محراب ابرو آن ترا دید غالب

صرفی که سجده با بر زمین نیا کرد

چه عجب برب اگر جان فکری برسد
رشته جان من از چنک ابل کی گسرد
نه مرا پاک بر منزل مقصود برسد
گر رس بر سرم آن سرور و آن جلوه کنان
خاک را بشاشده آب از مرثه میریزم از آن
سر برارم و گران تربت خود لاله صفت

عجب اینست کرب برب یاری برسد
که بدان رشته ز کیسوی توانی برسد
نه مراد است که در زلف نگای برسد
بجز آن دیده غم تازه بهای برسد
که مبادا به دل یار غنای برسد
بر سر خاکم اگر لاله غدار برسد

صرفیا اگر تو بایوان وصالش نرسی

زار می نال مگر ناله زار برسد

کاشکی غیر فلک کارگزاری برسد
کارم از عشق خرابست بیا دستم گیر
بگر از غم و آید زاره دیده برش
بسکه رسوا شده ام قصه دیوانگیم
گردشید بر تو پندارم و بر دیدنم
همدم با سگ تو می کنم و می پرسم

تا مگر عاشق زار بر به نگای برسد
اگر ای بخت ترا دست به کای برسد
ایں بود گریه بای که بیای برسد
چه عجب گم زد و یای به دیای برسد
اگر از رنگد زری کرد سوار برسد
که مبادا از عشق عیب و عای برسد

بکتاب زبیدی پر سسش صر فی چه شود
گر به کام دل خود عاشق زاری برسد

بخونی چون تن خوبان جو گل پیرا بنی آمد
ز پا افتاده انداز چشم شوخت شیر دل مرد
چه حد من با هم چون توفی جسم تو اتم شد
تو می بینی پی هم سوی غیر و من می می
خوش آمد جان زارم را وطن در گوشه چشم
ز لیخا راه سخت عاشقی پیمود روانه
چه حد گل که در خوبی تو اند با تو دعوی زد
بنی آمد مسلمانان که کارش غارت دین است

تنت در پیر من مانند جان در تنی آمد
غزال چشم تو خوش آهوی شیر افکنی آمد
سکانت را چو عار از صحبت همچو منی آمد
ندایم چون زیم چون هر ز مایم مردنی آمد
که از جنگ اجل آن گوشه خوش مایم آمد
تعالی الله که مرد این چنینی ایست زنی آمد
که او قانع از این خرمین بهر مشت از زنی آمد
چه سازم چون کنم در راه دیم ره زنی آمد

دل صر فی که دارد جاک در کاشانه رزمینه

برای دیدنت از دیده او را روزی آمد

دلم امید آن دار که باز آن سر و نات آید
بدندان خیال از میگز ملب ای شیرینش
نه دل ای که بنماید به حال بیدلان لاجی
نماز عشقیا زان کی درست آید مگر وقت
بسی تقصیر نخواهد بود عذر آن همه مشکل
خیال بوی آتشاک او دارم بدل اما

خرد گوید محالست اینکه عمر رفت با آید
نراکت بس که ظاهرا در دل آید
نه غم خوا ریکه مایه چاره گار چاره ساز آید
که طاق بروی دلدار محراب نسا آید
بیک نازش اگر از درد مندا صیدیا آید
مبادا همچو شمع از آتش دل در گذار آید

چو حسن صورتش بے حسن معنی نیست ای صر فی

خوش است از عشق ما هم به حقیقت از مجاز آید

بهر خویش هلاک تو زندگان که نباشند
چنین که دام دل است و کمند جلی زلفت
چسان شهنشاه سرسوری با فسر شاه
بحیر نسیم ازین واعظان شهر که خود را
تو بے نشانی و یارانت از تو صر فی کم نام

چه زندگیت چه عمر است بهتر آنکه نباشد
تو خود بگو که اسیر تو می توان که نباشد
سے نهاده بر آن فلک آستان که نباشد
چرا بخلتی نمایند آچنان که نباشد
نشان چگونگی بیابند بے نشان که نباشد

چو از سر و قدش آب روان را یاد می آید
شب هجران که در فکر قد او می برد و خوابم را
دل در گوی او رفته بشادی میبرد و غم را
بیک غمزه تو مجنون می توانی کرد و بسببی را
رقیب سنگدل را رخساره با در دل تو اتم کرد
بجنت گریز باغ گوی او پوئی بر در رهون

سر خود می زند بر سنگ و در فریاد می آید
به خوابم در نظر که سر و دگر شمشاد می آید
از بنسوی می رود و عکسین ازاں سوشاد می آید
نخه آید ز شاگرد آینه ازاں استار می آید
که کوه بے ستون را گشت از فریاد می آید
پیشی در بانی آن شوخ حوری ز ادر می آید

مکن روی ارادت سوی شیخ خالقه صرفی

که پیرایه فروشت از پیشی ارشاد می آید

در میان بر لب شمشیر و به قتل و عداوت
سروناز من دهن بکش و هر چه سکشم
با غم ما ہی که دیدم از رخسار تو راز
عالمی دارم به عشق او ازاں عالم بیرون
در عشق او که دارم سینه پر خون ازاں
گرچه از عشق نکوبان در بلا افتد و دم

گفت اینک در میان تیغ است بهر اعتماد
غنچه امید من بکشتاد از شاخ خرا
بسته ام عهدی که ازاں عهد است آمد بیاد
هر که بیرون است ازاں عالم درین عالم مباد
خواستم از دل برونش سازم اما دل نداد
بر بلای عشق دل ناچار می باید نهاد

یوسرم افتاد در کوشش رقیبان را گذر

بر کس یارب نیفتد آنچه بر صرفی فساد

گرچه بر ما ستم خوی تو بے حد باشد
الف قد تو ای سرو خوش آمدار
تا بکے حرف رقیبان تو بر لوح قبول
سرو شمشاد چرا پیش قدت نکشند
صورت دلبر عاشق کش خود میجویم
بنده خسرو عشقیم و شه ملک و فاد

گر نگوی خوی نه گویم ترا بد باشد
این نه حرفیست که از روی خوش آمدار
چند بر نام محبان رقم رو باشد
که نکو نیست که هر کس بسر خود باشد
نقش لوحی که مرا بر سر مرقد باشد
اگر کشد دست ز زار تو مرند باشد

بسر زلف چو زار تو صرفی دل لبست

گر کشد دست ز زار تو مرند باشد

چون زاهد ترا جویاں عجب باشد اگر باشد

به معبود منش ایمان اگر باشد عجب باشد

چند بر نام محبان رقم رو باشد
که نکو نیست که هر کس بسر خود باشد
نقش لوحی که مرا بر سر مرقد باشد
اگر کشد دست ز زار تو مرند باشد

محالست اینکه جز واجب کسی داند و بالمشرا
دو چشمش را که بے باک اند کافر کیش مردم کش
ندیدم هیچ لعلی و عقیقی چون لبست آسے

وجودش نیز در اسکان اگر باشد عجیب باشد
ترجم بر سلماناں اگر باشد عجیب باشد
به عالم جوهری چوں جاں اگر باشد عجیب باشد

دل صرفیست ای کل عند لب کشن کویت
چو بیل مایل بستان اگر باشد عجیب باشد

دل من زنده بے جانان اگر باشد عجیب باشد
رخش را ماه عالم تاب گویم یا نخه گویم
همہ در جبریت اندے دوستان ایا کنش چوں من
مجاز من سر تدبیر کار خویش و سامان هم
تو می نازک نهال باغ خوبی سر و ناز من

بدن را ز ندگی بے جاں اگر باشد عجیب باشد
یا بس خوبی مہ تاباں اگر باشد عجیب باشد
به کار خویشتن حیران اگر باشد عجیب باشد
که عاشق را سر و سامان اگر باشد عجیب باشد
نهالی چوں تو در بستان اگر باشد عجیب باشد

اسیر اینک میں دل با و دار ہدای صر فی
دل او مایل ایشان اگر باشد عجیب باشد

بیا ساقی کہ باز آن سرو قد گل خدا را آمد
رسیدم آن کہ ہر دم زارے نالیدم از ہجرش
ز عین مردی مانند نور دیدہ چشم
بکام من شد از باغی جہاں سب ز نخل انش
قراے در تنم بے اونہ بود ایں جاں محزون
به وصل یار خود خبر شادی و عشرت چہ ایدم

بدہ جامیکہ بستان دلم را نو بہار آمد
بحمد اللہ کہ آخر نالہ زارم بہ کار آمد
نیامد تانہ چشمم از غم او اشکبار آمد
نهال آرزو و نخل امیدم بیا را آمد
بحمد اللہ کہ آل آرام جاں بے قرار آمد
کنوں غلجیں جہاں با شتم کہ یار غم گسار آمد

بر آورد ایزد امیر تو اے صر فی بلے نو مید
نہ گرد دہر کہ بر در گاہ تو امید وار آمد

سمند ناز را جولان کسں آل شہسوار آمد
ز ذوق جام و صلتش پای کو باں کف ناناں گویم
کرم کن یک دو جامے از شراب کہنہ ام ساقی
و ملغ دل معطر گشت مشام جاں محبت شد
برآمد سوی ما آن دل را کو جان مالتان

غبار آس برقص از ذوق آن ایں خاکسار آمد
بحمد اللہ کہ یار آمد بحمد اللہ کہ بار آمد
کہ باز منو عروسے کا مرانی در کسں آمد
چو از گلزار وصل او نسیم مشکبار آمد
و گرد نہ جانب اہل و فابہر چہ کار آمد

بجای بودم ز درد انتظار و صلش ای صرّفی

بمحمّد اللّٰه که خود در مان در و انتظار آمد

جو آیین ستمکاری نه بیند

عزیز عشق تو خواری نه بیند

اگر بیند به بیداری نه بیند

چنان بیند که بیداری نه بیند

به دور تو خسرید ای نه بیند

ز کس یاری و غم خواری نه بیند

اگر یار خود را یاری نه بیند

بدینسان کس گرفتاری نه بیند

کس از خوبان وفا داری نه بیند

بعشقت خواری ماعزت ماست

رخت را چشم خواب آلود بچشم

خوش آن لحظه که چشمت سویم از ناز

عزیز من به مهر حسن یوسف

گر از غم میرد این بیه چاره یار

به یاران دگر دل را چه کار است

گرفتارم به عشق تشنه خوشی

منال ای صرّفی از بیماری تن

دلت باید که بیماری نه بیند

هر چند سعی می کنم آمل نمی شود

دلدار یار میشودم یا نمی شود

هرگز گل مرادم از دوان نمی شود

خندان به ناز گفتن باینه نمی شود

دزدی ربوده است که پید نمی شود

در گوش تو حدیث مرا جانی نمی شود

آن ماه مهربان من آمل نمی شود

و ده چوں کنم چگونه بدغم که عاقبت

تا نچو دلیان نه کشاید به پرستم

و ابریم جان و دل که بستر شود وصال

دزدیده است نقد و لم را دلیان او

از بسکه پر ز قول رقیب است گوش تو

صرّفی دوا می درد خود از غیر او مجوی

بمبار عشق به ز مسیحی نمی شود

مرا چوں لاله بر دل داغ تو میدی زیار خود

منم در گنج حرمان حرمان باد و چشم اشکبار خود

منم به یار خود در پانده و حیران به کار خود

ندام چوں دهم تسکین جان به قرار خود

بدست خویش مارا نیست اصلا اختیار خود

امید وصل هر کس راز سر و گل عذار خود

همه محرم حریم وصل را با غایط خورم

ز یاران یافت کار هر یک از عشاق ساقی

سکونه و قرار نیست در تن جان زارم را

فراق یار تو نسیم کردن اختیار را

سیر روز و پیریشاں روز گارم از سر زلفش | | بروز خویشتن گریتم یا بر روزگار خود
امید وصل آن جهوش چو مارانیت ای صرّفی

کنون ناچار باید ساخت با شبنمهای یار خود
دلی سخن کو آن دلیان تنگ و گلزار آمد
من دل خود را ندادم جز بیاد غمزه است
چون کشیدانه بهر قسم چشم تو تیغ جفا
غیر ما غم خواری هر سیدی خویاں کنند
این زمان باید صاحب شد مرد کویتو
خرقه حسن می به دور محل میگویند تو کرد

غنچه را چیرانی آن مانع گفت از بود
ورنه جان من به عالم خوهر و بسیار بود
غمزه سخن ریزم هم با آن جفا جو یار بود
یا و آن روزی که مارا هم کسی غم خواری بود
با کسی که صحبت او پیش از نیم غار بود
زاده می کال خرقه او را پرده پندار بود

دوش دیدم عاقبت دیدار جانان را بخواب
دیدم بخت من ای صرّفی مگر بیدار بود

هلال عید نگو بر فلک هویداشد
رسید عید من نمود رخ ساق
رقیب کرد و تغاضای عیدی از لب
ولم که بیل و ستان برای بخش بود
چو روز عید در آمد سجده و لب من
مرا که بود تمنای و شلش بر عیبت

کلبه میگردم گم گشته بود پیداشد
بیار باوه که بزم طرب هبیا شد
مرا که شمه او مانع تغاضا شد
ز قند ناب لبش طوطی شکر خاشد
نظاره کی همه تن دیده در تماشا شد
که روز وصل دو چند من آن تماشا شد

بزم وصل دل مرده زنده شد صرّفی
که ساقی می جان بخش من سچا شد

ابروانت دو هلال است و نه روی تو عید
غرق خون جگریم با قدر هم گشته خود
نه هلاست که کرد از ده تعظیم فلک
گر نه دار و هوس آن که کاسب تو شود
و عده وصل تو در عید مرا بود و س
روز عید آن همه تیر که فکند به پرف

جز به دو روز و ماه نو یک عید که دید
چو هلالی که نماید به نفوق در شب عید
از ز ناب بر لب دوری نه کلبه
شهر سو را بچه رویشست مگر عید عید
و عده نزد یک رسیده او فاما زده عید
بشد الحمد که جز به جگر من نه رسید

پیش آں یاد کشم حسن به رسم عید
صر فی دل شده جز ستخفه جانرا بکشید

مسکین من بیدل بجاں از فرقت دلدار خود
عید است و محروم مساز از دولت دیدار خود
ای دایم مکر و کبیر تو از طره طرار خود
خواهد دل ما هم بجاں از بهر او آزار خود
در پای او ریزم گهر از چشم گوهر بار خود
بر سینه من لاله ساں داعی ز گل رخسار خود

عید آمد و یاران همه خورم بوسل یار خود
وصل تو عید اهل راز از روی خود کن پرده باز
دارستگان در قید تو مرغان قدسی صید تو
گر خواهد آں نامهربان آزار جان بیدلان
یا از ره لطفم اگر بر سر نهاد آں سیمبر
ز گس صفت در بوستان ساغر بدست دستان

حلوای عیدی آرند و در ایام جوی صر فی از
ای کاشک بکشاید او لعل شکر گفتار خود

ای وصال غید مشتاقاں مبارک باد عید
بارصال تو مرا بر مغبته و سفت و عید
بے جالالت کی تواند کرد مارا شنا عید
هیچ کس هرگز بدین خوبی نه دارد یاد عید
باز در عالم مکر طرح دگر بنهاد عید
و نه دایم که مطلوبم نخواهد داد عید
اگر نیانے داشته گرف چو من فریاد عید

مرشده دیدار تو باد و منداں داد عید
خلق را جز یک دو عیدی نیست و رسالی تمام
شادمان هر کس بروز عید ماه من لے
روز عید از جلوه خوبان جهان پر زین زین
موجب شاد نیست عید و بے تو انعمان کشت
جز تماشا ی رخت در عید مطلوبم نه بود
بسکه فریادم به عید است از غم نادیدنت

روز عید من روی سودن برورش مقصود بود

و نه که ای صر فی در مقصود نه کشت و نمید

پس یاران غم ابر بلا آں دود میگرد
پس آں بے وفا از وعده خود زود میگرد
اگر غیار حفا اندیش زان شنود میگرد
به در هاست نکو یاب بهر این مقصود میگرد
چساں من میشوم مقبول او مردود میگرد
ولیک این یک زیان سرمایہ میگرد

پراز دود آسمان زین آه دود آلود میگرد
چه غم گرد بر می آید جانان وعده و مسلم
نخه رنجم ز جو ریا روی میرم ازین غیرت
نکور و نیست مقصود دل و دستجوی دوست
چنین کال بے وفا مایل با غیار بدامود است
بسودای محبت جز زیان لغت هستی نیست

به فکر آن دلمان و ذکر پنهانش عجب نه بود
اگر صر فی کهنه مع روم و گه موجود میگردد

بود چون غنچه پیکانش که خون آلود میگردد
چسبان بدین کهنه من سوی خوبان و گریه چشمم
و فایم را چهره داند تا نسوزم نه آتش عشقش
اگر میخواید آن مهر صحبت مادر می خواهد
نماش موجب شنودی او غییر جان دادن
به شمشیرش چه حاجت به رفتن مادر افکاراں

وزیر یک غنچه حاصل صد دل مقصود میگردد
که میل آتشش شرکاکاں خون آلود میگردد
که بعد از سوختن معلوم بوسی عود میگردد
و لے دیگری میگردد در محبت زود میگردد
قدایش صد هزاراں جاں اگر خوشنود میگردد
که از یک غمزه او عیالے نابود میگردد

چو میگردد در دل از ملک وجودم دوری صر فی

بیک دم جبهه اسباب سفر موجود میگردد

چون سخن آن غنچه در من میبکند
دلبر من تیغ جفای کثید
نه آرزوی نافه خال بتاں
فرش راه سرو خرامان من
از حرم سینه مسافر شره
ساعری رهزنی نه اهدان
موی شگافه به فن دلبری

در دهن غنچه سخن میبکند
بیدل او فکر کفن میبکند
خون دل آهوی غنچه میبکند
باد ز سرین و سمن میبکند
جاں به درد دوست وطن میبکند
زاں دولاب توبه شکن میبکند
طره آن نادره فن میبکند

یار که صر فی پی قتل من است

پیر و پی خاطر من میبکند

ز بهر عاشقی زاری که در کوتهی بتاں افتد
به رنج من مشو یار رقیبان جفا پیشه
نه گویم سوز دل با شعله شمع چراغ مهشبه
بجانان کارم افتاده است و شد عالم بسی مشکل
نخواهم طوبی بخت کز پس مرون
و شادری بشکفته کل باغ و باغ هم گل گل

بلا ی گریه نباشد بر زمین از آسمان افتد
مکن کارے که کار دوستاں با دشمنان افتد
نکونه بود که سر عاشقی در هر زبان افتد
کسی حال مراد اند که کارا و بجاں افتد
به خاکم سایه قد تو ای سرور و با افتد
چو سرو گل رخ مارا گذر در بوستان افتد

به تعریف میان او کشت در شعر طبع من
اگر صرفی ز اهل طبع شعری در میان افتد

<p>ترا بر لب رسد می خلق را آتش بجا افتد که از حسنت بعالم فتنه و آخر زمان افتد گریبان باره سازم پرده اندر زانها افتد که دل وقت تکلم کردن او در گمان افتد مباد آنکه کار میج کس با ناکسان افتد وگر آهی برارم آتشم در خانسان افتد</p>	<p>شراب آتش نوشی و شوی در جهان افتد زمان حسن تو آخر نخواهد شد و لے ترسم نهان را ز بخت داغ سینه ام لیکن چو از ثنوت وجود آن دهاں نبود یقین اما گمانے هست مراد کوی جانان کار با اغیار افتاده است اگر دم در کشم از شعله غم جان و دل سوزد</p>
---	--

چو تیرے بر جگر ای صرفی آید زان کماں ابرو
کند دل دعوی آں بر دی و جاں در میان افتد

<p>دلک سوخته و چشمک گریبان دارد دم زدن بے غم عشق تو چه امکان دارد روزگار سیاه و حال پریشان دارد در دمن تو تنه این دارد و نه آں دارد</p>	<p>در دمنے که غم عشق تو در جساں دارد همدم عاشق مسکین نه بود جز غم تو هر که سودای سر زلف تو باشد به سرش غم دنیا به یکے و غم دیں با دیگرے</p>
---	---

نفسے بے غم عشقت نتواند بودن

صرفی دل شده تا در تن خود جاں دارد

<p>ترسم غمسم از دلم بدل یا در رود آسان ز تن بر آید و دشوار در رود و آنگاه بیست اف آهوی تا تار در رود سرو از نجاشش سوی دیوار در رود خواهم جیساں به دیده دیوار در رود کیس تو تنیابدیده خونبار در رود</p>	<p>زیناں که یار در دل افکار در رود جائے که مضطرب به بوائے و حال است از شرم زلف یار در آید بینا و مشک بالا بلن من چو خسر آید بسوے باغ چوں جز خیال دوست نگنجد بدیده ام از گد راه و تن خود برفش آں چنباں</p>
--	---

صرفی که بار عقل و دل و دیں ز سر نهاد

خواهد به کیست عشق سبکبار در رود

<p>از سینه ناو کش بدل زار در رود</p>	<p>در جاں خسته از دل افکار در رود</p>
--------------------------------------	---------------------------------------

<p>از شرم تو به سایه دیوار در رود یک غم ز دل براید و بسیار در رود گر یار من به دیده خونبار در رود در دیده ام زهر مرده سمادر در رود تا که ز گلشن به دلم خار در رود</p>	<p>در کوی تو چو جلوه کند نور آفتاب از مقدم حبیب و ز بهر اهی رقیب ترسم که باز بهمت خویش کند خلوت تا جبه بروی او نه تو انتم کشا چشم ای تو بهار خوبی او این از خزان</p>
---	--

خواهم میل کشن صرّفی به خاطرش

باله بدین سبب به دل یار در رود

<p>مهر خود را از دلم یارب چنان بیرون کند کی منت آید جان بیدلان بیرون کند نت یار و غیرتش از گشتن بیرون کند روز وصل از راه چشم خویش بیرون کند آخرش از پرده زده آب جوی بیرون کند اگر غمش اهل جهان را از غمش بیرون کند</p>	<p>گر ز کوی خویشم آن نامهربان بیرون کند طالب و سلیم و نتواند مهر من گر ز ند گل لاف خوبی در زمان حسن او دل غم و اندوه جانگاه فراق یار را پیرهن پیر نصیحت کوچی من خواهد درید شاید این شوقیکه دارم نه کنی در جهان</p>
--	--

جای بدون تنگ خواهد گشت از غم های او

تا نه صرّفی از درون سینه جان بیرون کند

<p>مشکل تر از این دگر چه باشد کز دوست خوش است هر چه باشد از حال منش خبر چه باشد از عشق تو خوب تر چه باشد کی ترسم از آن اگر چه باشد انفاس ترا اثر چه باشد جز سینه من سیر چه باشد</p>	<p>از دوری او تر چه باشد از جور و حقای او نه بهم اوست شراب تا ندایم کاریکه در پس زمان توان کرد گویند عشق بیم جان است سوی به دولت چو نیست ناصح از بهر خدنگ غمزه او</p>
---	---

جز عشق بتان بهتر ندایم

صرّفی به از این سیر چه باشد

<p>فراق ز سر خود اتمیای نتوان کرد</p>	<p>باختیار جدائی زیار نتوان کرد</p>
---------------------------------------	-------------------------------------

ستاره های فلک را شمار نتوان کرد
که در خزاں بهوس نو بهار نتوان کرد
فسانه های تراختب را نتوان کرد
به پیچ وجه دیگر پیچ کار نتوان کرد
نظر به لاله و گل در بهار نتوان کرد
جدا از روی تو صبر و قرار نتوان کرد

سر شک چشم منست از حد شماریدن
از شاخ گل عیش بے تو نتوان چیدن
خدای را بروای پند گویده پندم
همیشه عاشقی روی خوب کار است
چنین که بے تو خزانست باغ عمر مرا
چه تاب صبر چه جای قرار بے رخ تو

چهره چاره گمزد قضا کار با بستی زار است
که صرفیایه قضا کار زار نتوان کرد

خار و در پهلویش از اغلب یادم میبیدد
گر سر زلف بتی ز نار یادم میبیدد
کبک خویش رفتار از آن رفتار یادم میبیدد
آهوی مشکین چشم یادم میبیدد
جان من زان نرس می یادم میبیدد
چون از خم تیخت آن ایگار یادم میبیدد

قالب گل در سپین از یار یادم میبیدد
کافر عشقتم بجای سجده ز نار یادم
گر به گورستان بگیرم جای همچون کوه کن
در به صحرائی جنون مانند جنون در غم
از شفا بیماری بهتر که در کج فراقی
می فراید جان درون سینه بیمار من

گر چه صد پروانه سوزد شمع را صوفی چه غم
و ده که بے پروا می دلداد یادم میبیدد

مقرر است که بے یار چون قرار بود
چگونه از نو جدا کسی با ختب بود
چو سینه چاک و جگر ریش مولفگار بود
دسبکه منزل من گوشه مزار بود
ز خار خار غمش صد هزار خار بود
چو من کینه سکه را چه اعتبار بود

مرا چه گونه قرار جد از یار بود
با ضطرار جدا از تو ساخت گرد و غم
چرا نه دمبدم از دیده خون بیفتانم
به خاک من افکن ای سرو سایه زکرم
چو میرم از غم آن گل درون مرقد من
روم ز راه دف بردر شش لایعجا

غبار خاک ریش نوردیده صوفی است
اگر تیرگی دیده از غلب را بود

کدام دل که ز عشق تو در دناک نشد
کدام سینه که زین در و چاک چاک نشد

چنان ز درد دل زار من شود آ که
چو دیده سمره من یار را رقیب چه سود
بر آستانه سر نهاده اند سمره
چگونه بهره برد از اهدا شراب طوب
دلم ز ناوک تو بهره نه داد بجای

چو پیچ که دل آن شوخ در دناک نشد
چنان مردانه بی قصه و هلاک نشد
کدام سر که بر بی آستانه خاک نشد
چو پیچ که لب او تر از آب ناک نشد
نفسه خر بهی که راضی با شتر اک نشد

چگونه عکس رخس در دلت فتد صر فی
ز رنگ غیر چو آئینه تو پاک نشد

یا د آں روز که بر دیده من جای تو بود
یا د آں روز که منزل به دلم داشت تو
یا د آں روز که دماغ دل ارباب وفا
یا د آں روز که بودم به ریت خاک صفت
یا د آں روز که مرغ دل من طوطی او را
یا د آں روز که در مان خود از وصال تو یا

سرمه چشم من از خاک سگ پای تو بود
سروستان و لم قامت و جوی تو بود
عطر پرور ز سر زلف سمن سای تو بود
بر سرم سایه اقبال زبالا پی تو بود
پر سخن از لب آن لعل شکر خایتو بود
در دمن تو که عمر به تمنای تو بود

یا د آں روز که چوں وعده لنگا به کردی
صر فی دل شده گستاخ تقاضای تو بود

ز قصد واقف در دم کج آں ماه خواهد شد
میجانی امثل گریه تو خواهد سدی کردن
بجست و جوی جانم که بلائی بر زمین آید
اگر من جان و هم به لعل جان بخت عجب بود
نه من تنها و راں چاه ذقن افتاده خواهد بود
اگر بدخواه من ز حسرت نیکو می ترا بیند

اگر در دم بتا شتر است خود آگاه خواهد شد
مریضان محنت را صحبت جانکاه خواهد شد
ز بهر رهنمونی دل با و همراه خواهد شد
ز غم عمر در از حضور هم کوتاه خواهد شد
بسیه یوسف رخاں را نیز جادو چاه خواهد شد
ز بدخواهی پیشیاں گشته نیکو خواه خواهد شد

بمبار عشق او صر فی که خواهد شد دلت زنده
اگر سوگند می خواهی زمین یا بنده خواهد شد

بعد عمر و دلش آں احوال پر سیدن چه بود
چون نهادی سرو من پا بر سر آن خاک راه

پس چو عرض حال خود کردیم نشین چه بود
دامن خود را چو گل از ناز و در چیدن چه بود

بود مفضو دو خاطر جوئی اغیب رو بس
چون به حال بیدلان و شبیه میبید ز لطف
چون گنہگار از زکوی خویش تن را ندی مرا
نالہ رزاں کو شنیدیم و بہ غیرت آمدیم
ورنہ بے موجب ز قول خویش گردیدن چه بود
وہ نمے دائم بسوی بندہ نادیدن چه بود
جرم این بیچارہ غیر از عشق و زیدن چه بود
اکاں چناں ابحا کہ مے نالید نالیدن چه بود
گر شب غم گریہ مہر فیفتادے کارگر
شمع ساں بر گریہ لای خویش خندیدن چه بود

سحر مرزودہ ویدار از دلدار آمد
دیدہ سخت من از دیدن اوقا ہر بود
ہر سحر کار تو بود آہ کشیدن اے دل
ہستم اے دیدہ گریبان تو تمنوں کہ کنوں
سینہ ریشم و دل افکار وے شکر خدا
گشت ہم صحبت من گریہ سگ کویش

صبحی م جلوه کتاں بر سر من یا آمد
تا چه یارب سبب دولت ویدار آمد
عاقبت آہ سحر گاہ تو و سکار آمد
اشر گریہ زار تو پیدیدار آمد
مرہم سینہ ریش و دل آفکار آمد
صحبت سحجو منی موجب صد عار آمد

بوسہ داؤد سبب و قن آن تازہ تہال

صرف نخل نمت اے تو دہ بار آمد

بہ لب و لب من شکر بشکند
غزال ختن صید شہرت بود
نقاب از رخ خود اگر افکنی
براہ رقیباں اگر بگذری
ز غیرت قد و لکشت سرورا
نمے دارم از تو کہ صد کوه را
وہد زینت گلشن حسن را
چرا نشکند قدر قند از لبش

بہ دندان رواج گہر بشکند
خطت قیمت مشک تر بشکند
رخت رونق ماہ و خورشید بشکند
دل من از یں رگدز بشکند
برا نڈاز و از یا و سر بشکند
ز بار غم تو کمر بشکند
چو سید بہ گلک تر بشکند
چو وقت تکلم شکر بشکند

ملاف از سیاہ خرد صرفیا

کہ چشمش بہ تیر نظر بشکند

گر یارم ازاں کوی بر اند چه توان کرد
اور سوی خودم یار بر اند چه توان کرد

گر ناله زارم نہ کتد گوش چہ چارہ
زین گویند کہ تیغ مرشد اش آفت جان است
که لطف و گنج جو را زو میرسد آری
خواهم غم خود گویمش اما اگر آن شمع
چوں از لب جان بخش نداد آب حیات

در حال من زار نہ داند چہ توان کرد
در جان محبتاں بست اندچہ توان کرد
گر غیر یک مال نہ اندچہ توان کرد
این قصہ شنیدن چہ توان کرد
اگر مشربت مرگم بچشاند چہ توان کرد

صرّفی کہ بہ کام دل دشمن ز فراق است
گر دوست بہ کامش نہ رساند چہ تواند کرد

رقیب را و ترار حسے ای پری بنود
ہزار بندہ چو من داری ایستہ خوبان
تو شاہ کشور هستی و خوب رویانرا
بدعل یار فرو شیم جو بہر حال
ز بود و دل ز من آمانہ کرد و لداری
لب تو معجزہ عیسوی کند ظاہر

کہ کار دیو و پری آدمی گری نہ بود
و لے طریقہ تو بت بندہ پروری نہ بود
بخدمت ہنر غیر چہ گری نہ بود
و لے چہ سود کہ آن ماہ مشتری نہ بود
تے کہ شیوہ او غیر دلبسری نہ بود
اگر چہ کار تو لاف ہمپیری نہ بود

ز چشم جادوی آن شوخ کن حذر صرّفی
کہ مثل او بہ فن سحر سامری نہ بود

اگر گاہے بہ سوی بیدلان جانانہ می بیند
نگار من کہ حسن او ز عشق ماست مستغنی
ہے گوید مہ من بہر تشکین دل زارم
نگاہے از دو چشم اوست اصل ہر چہ مطلوب است
چشم لطف می بیند ہر سو نازنین من
شدم رسوای شہر و از من اوراق رے آید

نخے دامن کہ می بیند بسویم یا نخے بیند
بسوی عاشقان خود استغنی نخے بیند
کہ خواہم دید روز بسوی تو آفت نخے بیند
و لیکن او بسوی طالبان اصلت نخے بیند
نخے دامن چہ واقع شد کہ سوی مانع بیند
ز عار آن مہ مگر سوی من رسوائے بیند

مرا امروز گفت آن مہ کہ فردا بینم احوالت
یقین میبرد اتم ای صرّفی کہ فردا نخے بیند

مشکلی کہ ز چشم تو بحال نظر افتد
سرماندہ بخاک رہا و در ہمہ وقتم

افتد بہ طغییل و گر اتم اگر افتد
باشد بسر وقت من اورا گذر افتد

گر شد قدم از بار غمش خم عجب نیست
باشد شرک ز آتش پنهان در و خم
هر چیت که آهیم همه سوز و همه درد است
خود گو سبب اینکه چرا عاشق بیدل

گر کوه دس بار بود از کمر افتد
هر قطره خونی که ازین چشم ترافتد
مشکل که ازین سنگ دلاں کرافتد
هر چیت که نزد یک شود دور ترافتد

ای صر فی غم دیده تیش از ره کین
تا چند برافتد بتو یارب که برافتد

در داکه به کوی تو رسیدن نگذارند
بسمل چوت تمام نکند تیغ جفایت
بر کام جهانی لب لعل تو و مارا
از سحر قیباں عجب نیست که مارا
فریاد منت اگر که از تیغ کشد اما
صد دایم حیدر کشاید که سویم

و در خود برسم سوی تو دیدن نگذارند
بر خاک دران کوی طبعین نگذارند
یک جرعه از ان باده کشیدن نگذارند
باوی هم از ان کوی وزیدن نگذارند
فریاد که فریاد کشیدن نگذارند
مرغی هم از ان سوی پریدن نگذارند

حرفی ز لبست چون شود صر فی بیدل
آواز سگت را چو شنیدن نگذارند

به هوس قطع بیابان بلا نتوان کرد
گر نه از جذبه بود ناو و صحرایمانی
تا صبح گفت کن از بهر خدا ترک بتان
دوستان را نه در خود مهن میراند
بر درش مرون خود را از خدا می خوام
از وفای دیگرانست جفایت خوشتر

و در بود چاذبه عشق چرانتوان کرد
سفر جاذبه عشق بیانتوان کرد
ترک این طائفه هرگز بختانتوان کرد
دشمنان را هم ازین گونه جفانتوان کرد
بر در کعبه جز این هیچ دعانتوان کرد
به جفای بچو نوی غیر وفانتوان کرد

تا زلف خود اگر از کف صر فی بکشی
رشته بهانش از ان تا جدا نتوان کرد

سر و گل رخسار من مست شراب ناب شده
نه خوابش می توان دیدن که او را خواب نیست
نیم حرفی عرض هالش کردم و گفت انجوش

عارض گلگونش از می لاله سیراب شد
نه به بیداری که چشم سخت مادر خواب شد
چند میگویی که بیرون از خدا کتب شد

روزگارم را بر اشتفت و نه گفتم با کسی
کو کلب بخت سپاهم بین و بخت رو شستم
بهره ور خلق ز خوان نعمت دیدار او

و نه سخن دانم سر لافش چرا در تاب شد
تیره تار یک از آن خورشید عالم تاب شد
و نه که خون دل از این خوان روزی اجباب شد

خسب به شوق و محبت زاری و کاری بکن

چون مهیا بهر تو صرقی همه اسباب شد

گر وعده وفا بمن آن دلریا کند
خواهد نگار من که کند ترک تازیم
با آه و گریه اند محبان که اینچنین
پیوند بکسلد و لم از بند زلف او
آید به گوشی و رود از گوش دیگریم
ز ابد به اجتهاد تو هر پیر بسد گو

هرگز امید نیست که آخر وفا کند
یار بسبب چه باشد الهی چرا کند
آب و بهوای عالم عشق افتد کند
تنیخ اجل چو بند ز بندم جدا کند
ناصح مرا چکه نه بدل بیند خاک کند
فرض است اگر نصیحت من گرفتار کند

صرقی می که نور خدا ظاهر است اندو

بیگانه ات ز خود بخود آشنا کند

عزیزان یوسف دیگر بعالم باز پیدا شد
بحسن از یوسفی مصری مه من کم نخواهد بود
ز بهر سلوه چون برخاست سر خوش خرام من
رقیب از وی جا افتاد و او شد مهربان من
سه بر تر بود از سحر اگر گوشت بختتم
چگونه شکر این نعمت که وقت نکند بر داد

که حسن او بلای صد چو یعقوب ز دنیا شد
که مصر حسن از آن یوسف لقاشه ز بخارا شد
بعالم فتنه از قامت او باز پیدا شد
بمحمد الله که اسباب وصال او مهیا شد
که روشن روز من زان آفتاب عالم آید شد
از آن بهای شیرین طوطی طبعم شکر فاش شد

نمن بود ما را رو بجا پای او سودن

بمحمد الله که صرقی حاصل آخر آن نمن شد

روز که سر در آرزوی روی او رود
خو کرده ام بعاشقی و خوی من وفا است
گر در شراب چاشنی بنود از لبت
ز ابد به دور لعل لب او ز مبد کده

یار بباد کز سرم آن آرزو رود
مشکل که جان من ز بشر خلق و خود رود
در حیرت چیکونه فرود از گلور و د
در خانقاه شیخ سبور سبور رود

در جستجوی وصلم بسیار اندک است
در باغ حسن دلبر من تازه رس گلست

گر صد هزار سال در پی جستجو رود
اما نه چون گلے که از وزنگ و پو رود

صرفی دعایش از من و در شتام من از تو
ای کاش عسر من به همی گفتگو رود

عاشق که خون دل به رخ از چشم او رود
گل ساخت خاک کوی ترا آب دیده ام
بند و هزار آهوی مشکبیس بیک کجند
چشم مرا سر شک کست شست و شوی
گر در پیش بروی منست آبروی من
هر دم اگر چه می شوم صد هزار پند

بای از پی جهان چو رود سرخ رو رود
باشد که پای من بگل انجف فرو رود
گر در خطا زلف تو یک تار مو رود
کی نقش تو دیده بای شست و شوی
ترسم که از سر شک من ای آبرو رود
در دم ز یاد من آن پند گو رود

صرفی بر آستان تو ماند و رقیب فرت
بچوون گلے که در به در و کو به کو رود

خیزد هزار فتنه هر سیه که او رود
تیرش ز سینه بگذرد و جاکستد به دل
در دی کشش شراب نمش سیر کی شود
از زلف عنبرین تو بوی که بشنوم
زنجیر مو است یا ز دل بپوشد من
این تشنه لب در آرزوی آب تیغ لشت

وہ چوں کنم کہ دل پی آں تندخو رود
پیکان ز دل براید و در جاں فرو رود
در لای حسم اگر بمش تا گل رود
جاں ہمرہ صبا شد و دنبال او رود
دیوانہ ایست اگر پی زنجیر او رود
مپسند کہ جہاں ہمیں گفتگو رود

گفتی چرا نہ صرفی از پی کو رود در دیو
گفتم بروں رو در جہاں گفتگو رود

گر ز غزال من به چمن جلدو گر شود
گویند سرخ رو شود آخر اسیر عشق
چوں شانه جاک جاک شود سینه ام ز شک
خواهم کہ از زلف او من شود شکر
او کرده ناز و غمزه و من داده جان و دل

از خاک آں چو سبزہ بروں شکستہ رود
آہے شود و لیکت بہ خون جگر شود
گستاخ زلف او جو نسیم سحر شود
ساقی درال بہ گوش کہ او بے خبر شود
من را نسیم اگر بہ ہمیں سر بسر شود

با این یلا و محنت و جانکاه شا کرم | از سسم مباد و عالم ازین هم بتر شود
جز بسملت دیگر چه بود مهر با پیش
آن شوخ مهربان بتو صرّفی اگر شود

دوستان بر درش از زاری من یاد آرید | وز وفا داری ار باب وفا یاد آرید
چون شب وصل سرود طرب آغاز کنید | از فغان مای شب فرقت مای یاد آرید
گر ز گل برگ جالش بنواخته برسد | از غم بلبل بے برگ و نوا یاد آرید
کس ندارد که بحباناں بدید یاد از من | از من و یکسیم بهر خدایا یاد آرید
نیست امید که آن شوخ ز مایاد کند | او اگر کرد فراموشش شما یاد آرید
سربالیش چو نهید از سر زاری چه شود | که ز حرمان من بے سرو پایا یاد آرید

صرّفی غمزده را ملتئم از لطف شما

آن که در حضرت سلطان زکد یاد آرید

دلبر من عاقبت بیگانگی با ما نمود | آشناینها که بوده است آنهمه گویا نمود
گر نه گیری نفیر جانم را زبان من بود | از زبان من ترا یارب چه خواهد بود
ایکمی میگیری ز من بیگانه کنون خویش را | پیش ازین با آشناینها نمیدانم چه بود
طرفه جانکاه هست و در و بیدار و ای عاقبت | طرفه تر که در در جانکاهم شش حیات من فرو
تا خدنگ غمزه او را دل من شد هدف | تنگ تر بر من ز سوزا است میداد و بود
میکشی تیغ جفا و میزنی تنه سپر بلا | تا یک عشاق را خواهی بدینها آزمود

سوخت صرّفی و زد و دوش بوی درد آید بلی

بوی خوش ظاهرنه گردد تا نخواهد سوخت عود

جامه گلگون که آتش در همه عالم کند | در کلاه سرخ او شد آتش خونی بلند
قطع پیوند و لم از بند زلفش مشکل است | گر به تیغ کیس جدا سازد و قسیم بند بند
قطع پیوند و لم از بند زلفش مشکل است | گر به تیغ کیس جدا سازد و قسیم بند بند
قند بے یا دل او تیغ در کاهم چو زهر | در دمان من زیادش زهر شیرین تر ز قند
ای گرفتار سر زلفت همه صاحب ران | پیچ دل را نیست امید خلاصی ز پس کند
شادمانند از غم تو بیدار آن غمزده | درد تو آمد و دوائی خستگان درد مند

شہسوار من چگویم از سمت دناز تو
چشم باد را انتظار یک نگاہت شد سپید
جز تو ناپسند دل مادر بایں رائے

تیز چوں تیور رواں مانند تیر است آن سمند
ای سیہ چشم این تغافل با خدا را چند چند
دلربا بے را کسی شاید کہ باشد دل پسند

صرفی بیدل کہ کار او بجاں کندن رسید
مے کند جہاں بے تو اما دل نخواہد از تو کمند

مرشودہ الے دل کہ یار محی آید
شاد ز می بلبل خزاں دیدہ
بوی زلفش مگر صبا دارد
نقد جانست بہر ایشارش
جاں کشم پیش او وے اورا
در نظر مے نمایم گر دے

دلبہر غم گستاخ مے آید
کہ کنوں نو بہار مے آید
کہ بے مشک بار مے آید
ورنہ آن خود چہ کار مے آید
از چنین تحفہ غار مے آید
مگر آن شہسوار مے آید

چشم دارم کہ شاہد مقصود

صرفیادر کن مے آید

حسن سید کمال را نگرید
گلرخ من کہ او ز آل نبی است
سر و شمشاد را چہ مے بیند
بہر مرغان قدس دانہ و دام
رخ من زرد و حال من زار است
شب ماہ آمد آن ہلال ابرو

آن کمال جمال را نگرید
در رخسار رنگ آل را نگرید
قد آن نو بہار را نگرید
بر رخسار زلف و خال را نگرید
رنگ بزمینہ و حال را نگرید
ز ابروئے او ہلال را نگرید

در خیال دیوان و صرفی

آن خیال محال را نگرید

یادایا مے کہ چشم روشن از روی تو بود
یادایا مے کہ بزم در سجود عاشقی
یادایا مے کہ بر سر خاکساران ترا
یادایا مے کہ مقصود دل بمطلوب جاں

تو بتای دیدہ ام خاک سرکوی تو بود
قبلہ ام روی تو و محرابم ابروی تو بود
سایہ رحمت ز سرو قد و دل جمعی تو بود
حاصلم از حسن روی و خوبی خوی تو بود

یاد آید یا میکده فارغ بودم از مشک و عیسیر
یاد آید یا میکده بود آینه رویت به پیش

در دماغم نکبت زلف سمن بوی تو بود
سوی من روی تو بود و روی من سوخت تو بود

گرچه روزی چند دور افتاد صرّفی از درت
هر کجا باشد بجان و دل دعا گوئی تو بود

تا مه رساندم آه ز رشک هلال عید
مردم ز رشک مه که برین چو محرمان
بر عیس اگر نه مهر ترا گشت مشتری
خورشید ز در فام اگر نیست عاشقت
انجم ز دیده ریزم و این غم که پشت چرخ
از رشک زهره ام بغضان همچو چنگ و غود

کز میل ابروی تو چرا قاشقش خمید
بهر طواف کعبه کویست مگر دید
سهم سعادتش ز کجا ماه من رسید
این رنگ عاشقانه چرا گشت از و دید
خشم چو شد از نه باز غم عشق تو کشید
کام من به بزم عیش سرودش مگر شنید

روزی به ماه روزه مه من نیامده است

صرّفی امید آمدن او بود بعید

اگر دلدار خواهد صحبت انبار چه توان کرد
من دل خسته میجوایم که خاطر خواه او باشم
ز طعن ناصح و جور رقیب او در آزارم
اگر بر من کشد تیغ حفا آن شوخ چه توان گفت
تنم زار است و جانم نیز زار است از غم هجران
اگر با من نباشد یار منم خواهم سکس با خود

و گریه با بیدلان خود نه کرد و یار چه توان کرد
ولیکن گریه نخواهد خاطر دلدار چه توان کرد
اگر دلمیرسم آید بر سر آزار چه توان کرد
و گریه بخش کند جان مرا افکار چه توان کرد
من بیدل اگر میرم ازین غم زار چه توان کرد
و گریه از صحبتتم او نیز دارد یار چه توان کرد

جهانم آرزو مند و بند اما در استغنا

اگر نه نماید ای صرّفی بکس خسار چه توان کرد

با سمن مانده بخاک ره او روی سپید
پیش ابروی سیاهش چه برای من
نرک من هندوی خال تو سیاهست بلی
بجز رخم نگرا نه خون جگر گشته روان
هموس سبزه بلخی است مرا ای صرّفی

نسترن ساخته جاروب ریش موی سپید
دلربانی نتوان کرد به ابروی سپید
نتوان ترک سیه یافت و هندوی سپید
چکنی کو بکن از شیر روان جوی سپید
چه عجب گر بکشد خاطر من سوی سپید

الفصل

ماه من تا چن کار تو جفا و کین بود
زیر لب خندان مرا گفتی که چندین گریه عین
در همه عالم بلا و فتنه و آشوب از دست
عاشق نشد که حبیب خود بر بخدا طرم
عاشق صادق نباشد آنکه در راه طلب
نازنین من چه داند شیوه جور و جفا

شرط یاری و طریق دوستداری این بود
گریه های متنخ من زان خنده شیرین بود
آفت جهان فتنه و دوراں بلائی دین بود
گر چه بے مهر و ستم و کیش و جفا آئین بود
گر بیازد جهان ز جانان طالب تحسین بود
گر نه اغیار بد آموز شایسته تلقین بود

نسبت ز خسار و صرغی بگل کردم و لے

نرسیم از خویش اگر چه این سخن ز نگین بود

گر ز غم ای چشم پر خوں گریه زارت بود
مردم چشم چنان خواهی درون پرده ماند
بر جفا صبر تو بسیار است و لطیفش اندکست
دوستداراں بسکه بے رحم اند ای همدم اگر
که توانی کرد ای طالب سلوک راه دوست
فکر دگانی کن ای عقل در بازار عشق

خنده های عیش را ای گریه کفارت بود
گر تفتتای تماشای رخ یارت بود
اندکش بسیار ترا س دل ز بیارت بود
تنیغ غم صد باره ات سازد که غم خوارت بود
گر درین ره جز به عشقی مدد کارت بود
تو نه پنداری که اینجا کس خریدارت بود

خواهی ای صرغی که آید یار در خوابت حله

کین چنین خوابی نصیب چشم بیدارت بود

آئینه خدای نما جامه بود
همدم چه میشویم به یاران پر نفاق
از آه سرد و مبدم ما چه کرو فر
تاریکه خود ز زخمه دلدار خنکیم

جز غافل از خدای و زانکار کی بود
آن همه درمیکه خالی از انستنی بود
فصل نمون مرد ترا از وقت دی بود
ای کاش در تنم چو درگ و مثل پی بود

صرغی چه چاره است برین آستان مگر

مردن بر آستانه رفو کار و بے بود

بیک خرگاه جمعی از بستان لاله خسارند
چنان که باد ما هم شاخهای گل در آ میزند

بسان برگ های گل چو در یک غنچه جا دارند
از مستی یک دگر را در کن از خود شمع آردند

همه از باده ناز و شراب حسن مدهوشند
اگر چه هست جام باده ناز ندهوشسته
بدست اصلا نمی آرند دلهای مجبور را
بشرط بوسه که نرد و که شطرنج می بازند

همه بند قبا و اگر ده و آشفته دست دارند
ولیکن در طریق فتنه و آشوب میسپارند
ز قن و دلربایی ششمه از دست بگذارند
اسیران نقد جان را از پی آن شرط بسیارند

شبه این خیل میرزا شاهم است و این همه با
بزلف پر خموش چون صرّفی بیدل گرفتارند

سر پوشیده جان را چو عیال ساخته اند
بدن صاف نواز عین لطافت آبی است
در تنها است که پاشیده شود و در ره تو
باشهر هیدان ترا نوحه گری می بکنند
در دمنده ان تو با خون جگر خورسند اند
اهل سودای حجت که همه جانباز اند

ظاهر از صورت تو معنی جان ساخته اند
که برای چمن حسن روا ساخته اند
آب خضر که بظلمات نهان ساخته اند
ترک من تیغ ترا نیز زبان ساخته اند
که از اسباب تنغمم بهمان ساخته اند
سودنا دیده ز سودا به زبان ساخته اند

صرّفی رشته بهان تازه بقای عجیب است

که در آن پرده نهان جان جهان ساخته اند

رفت یار ما و رجمی برگرفتاری نه کرد
و مبدم آزار ملای اولی قصد جان است
نبیت کار در دمندها جز وفا اما دیر لغ
شد فکار از تیغ مرگالش همه دلهای ریش
حال عشاقست زار و آن که نامهربان
قند ناب است آن لب شیرین ما بیار او

عمر بگذشت و در لغایت ماکای نه کرد
بر لب آمد جان و لیکن ترک آزار نه کرد
کام حفا آیین نگاهی بر وفاداری نکرد
و ه که فکر مرهم ریش دل افکار نه کرد
هیچ که لطفی بحال عاشق زار نه کرد
شربت زان وقت ز ناب از بهر باری نکرد

تازه و انحنی بر دل صد چاک خویش از غم نهاد

صرّفی دل خسته بیل لاله خسار نه کرد

و ه که جورت بر من افزون گشت و برگزیده نشد
حسنات از بهر جنون من دلیل روشن است
مردم از هجر و شدگان و ز غمت جا کندهم

خواستم کمتر غم بهجرا و لے آن هم نشد
تانه نا طمع دید خسار ترا ملزم نشد
مهر با غم وقت جان کردن کسی جز غم نشد

کشتی بگردول که بود از موج آشکم مضطرب
عالم جان شد سیمه ویران و سلطان غمت
ای خوش آن بیمار گز در دنفجان میکند جان

تا نه کوه محنت شد لنگر من محکم نشد
تا نه ویران گشت از و آ باد این عالم نشد
با سجا یک نفس بهر شفا هم نشد

در نیاز ما و ناز او است اسرار شگرف
صرغی این اسرار را هرگز که محرم نشد

هر که در دل غم آن کج خوبی خسانه کرد
در دل زارم خدنگ غمزه اش محکم نشد
گرچه مردم را پری دیوانه می سازد و دل
نوحه و فریاد ما از ماتم بهسرا تست
طره اش در سم شد ای دل چون با و یک صبا
اول آنکی فرز آنکی در باختم

خانه د خود کرده ویران خسانه در ویرانه کرد
تیر آیم در دل سنگینش اصلا جان کرد
خود پری را زلف چو زنجیر او دیوانه کرد
خانه رما از غم هجر قمر ماتم خفانه کرد
عرض احوال پریشان تو گستاخانه کرد
آخر آن دیوانگی دیوانه را فرزانه کرد

صرغی از سوز دل خویشست دایم در گداز
کسب سوز سینه از آتش نه چو پروانه کرد

نازنینان نیازمند تواند
شهر سواران نهاده سر به دست
همه آزادگان چو سرو سبزی
تلخ کام من و کس طبعان
دل و جان و خرد به زلفت اسیر
پنبه در گوش از سر شیشه

رستگاران اسیر بند تواند
خاک جودانگه سمند تواند
بنده قامت بلند تواند
بهره در از لب چو قند تواند
همه وابسته رنگند تواند
واعظان میکشان زبند تواند

همچو صرغی دوا نمی طلبند
بیدار آنکه در دمنده تواند

مرا گشت چو دلستانم برآمد
در آمد صنوبر بیک کج بستان
من خسته جز نامرادی ندیدم
بقدر تو بستم دل و کشت پر خون

نه ترسم ز غم تا نه جاسم برآمد
چو از خانه سرور دایم برآمد
مرا که از مهر و شادانم برآمد
ز شاخ امیدار غوانم برآمد

بعمد تو ام عهدہ یا عشقت
مرنج از فغانی کہ کردم بگویت
ازیں عهدہ کی سے تو انم برآمد
کہ بے اختیاریں فغانم برآمد
بہ سعی و قیامم او کشت صرّفی
مراد دل از دشمنانم برآمد

براه عشقت کہ صد بلا است بر مایاد
بجاں رسیدم و اسباب قتل خود خواہم
قدم ضعیف غبارے و تابدیں صورت
اگر نہ بر سرم امروز سایہ ہمیں فکنی
دے مباد از سودے قامتش خسالی
جہاں ہمہ ز غم مہوشاں خراب شدہ
قدم ندیم دریں راہ ہر چہ باد اباد
زمانہ و غمزدہ تو آن ہمہ مہیا باد
بخانہ رنو تو انم در آمدن با ما باد
دے کہ خاک شوم حاصل این ثمت باد
سرم کہ خاک رہ آن بلند بالا باد
خوش آن زمان کہ کشم رخت ازین خراب آباد
حجاب چہرہ مقصود نام و ناموس است
چو صرّفی آنکہ طلب گارا و است رسوا باد

غم دریں شہر از برائے جستجوی من رسید
ہر کجا گرد آمد از جانہا و دلہا شکرے
ز آتش غم سو ختم در حجر عشقت چو غود
شد رواں لشکم ز روی چشم لاہر شد غمت
مردم از درد فراق و ابرو بلرکان بلا
از شراب تشبیب خو کردہ بہر کشتنم
گر خرابست از جنوں حالت دل سود از دہ
بزم میخواراں بہ دور لعل او گرم است لیک
بر گلوی خشک من بہاد تیغ آب دار
باز آب رفتنای صرّفی بجوئے من رسید

شد دلم دیوانہ چوں زنجیر موئے من رسید
آب تیغ خوشتر از آب حیاتم و گلو است
غالب از بہر قتل صرّفی پے دین و دل
در بلا افتادہ جاں نافتہ جوئے من رسید
آنکہ تیغ آبدار است بر گلوی من رسید
شوخ پیغمبر خشم و تند خوئے من رسید

ایضاً عکس

دل از دیار هستی سفر اختیار دارد
سپه اجل میا گو که بکفن سینه جانم
به دلم گرفت منزل غم او که جان ستاند
بروای قرار از من مکن التماس صحبت
ز فریب های زلفت خبر است مویه مویم
چکنم مویس کنارت چکنم من این مویس را
اثر غریب دیدم برت من ز تیغ تیزت
بکشی دگر بسوزی پس از آن می پادام
من اگر بنالم ای گل تو چرا ز من برنجی

که ز بهر مقدم او عدم انتظار دارد
ز خیال او صیقلی عجب استوار دارد
اگر این مویس ندارد به دلم چکار دارد
که به بقیار می خود دل من قرار دارد
که بخلقه حلقه را و دل من گذار دارد
پهمن که دل خیالی ز تو در کتار دارد
که خطور آن بخاطر جگم فکار دارد
سمن و قیپ پیشیت اگر اعتبار دارد
سزوار که بنال که سینه خار دارد

جو فوئی طیب دلدادی در دهن صوفی

طلب علاج کردن ز مسیح عار دارد

چنان او کار قتل بیدار آن تن خود دارد
جفایش لشکر در دو بلا بر من کشیدن
نگار من اگر در لب سخن از ناز بکشد
بلا و فتنه را سر کرده آمد ناز بین شوخه
چه پر می عالم از هجران چنان حال کسی باشد

زبان تیز چون بهر گواهی تیغ او دارد
وقای من سپاه صبرم او را و پرو دارد
بچشم و ابروی خود با اسیران گفتگو دارد
که مرثیه کن بلا انگیز و چشم فتنه جو دارد
یا تیغ تیز و سرور گلو دارد

وصالت آرزو و آیمه شمس

همین بس دولت صوفی که آرزو دارد

ای بر لب از غم تو مرا جان زد و شد
خاک ده تو سر و نشانی نهال من
تو بر سمت ناز بهر سو و عاکنسار
من خاک راه بر سر من پانچی نهی

بر حال من اگر نه بگرفتی یکے بخت شد
چون پست است است چو دانه بلند
صد میرهیل دست بفرست که آن سمند
په التفات تو بدیشگونه تا بچشد

از رشته را میبندم دراز تر
روشن ضمیر گشتم از آن تیغ جانستان

از گنگر وصال دلم کوی آن گزند
کز چاک سینه شعله درون دلم فلند

خواهند صرفیا همه کس مهربان مہی

خاطر پسند است نگار جفا پسند

حاجت بنده که جان بکشد از تن بپزند

بیکے جلوہ سمند نوستانند صبحان

چہ حد من کہ تمنای وفا از تو کنم

آنکہ از خندہ دید جان و ستانند گمش

فرقتش بر من محم دیدہ بسے دشوار است

اثر صحبت من میں کہ چو من دیوانہ

کلک صرفیت شکر بار نہ ہر کلک دیگر

آری آری نتوان یافتن از ہرنے قند

آن عہد شکن در سخن کیست کہ داند

بے شمع رخت کلبہ ماتیرہ و تار است

از فرقت او دیدہ خزاں باغ حیاتم

از غمزہ پنہانی او رفتن بعالم

پیاں شکنی گر چہ مرا گشت پس از من

جز غم کردہ فرقت او مسکن مانیت

بد عہد نہ آموختن کیست کہ داند

از نوردہ آبخسمن کیست کہ داند

او تازہ بہار سخن کیست کہ داند

عالم ہمہ حیراں کہ فن کیست کہ داند

عاشق کش و پیاں شکن کیست کہ داند

نزد متہنگ وصلش وطن کیست کہ داند

جان از تن صرفی پی آن سرور وصال رفت

بر خاک رہافتادہ تن کیست کہ داند

ملک را بہر گنج گفت از بشر در اجہتہ او خود

عجب روز سیاہی بر من کلک قضا بنوشت

مرادش قتل ما اما حیاتے عے شد ما را

رخت را دیدہ و برگشتہ است از اعتقاد خود

مگر کرد از سیاہی ہای سخت من مدار خود

کہ مانع آید و نگذارد او را از مراد خود

چو در دنیا دل خود را با آن بیدادگر دادم
غبار آسائتم باد که در کوشش برویادم
دل غمناک من در سینه رتن گم بجا آمد

مروت نبود از خواهم از و در حشر داد خود
بسین بر باد بنهادم بنای اعمت سازد
ایچاک سببه از تیغ تو میبیداند کشاد خود
بیاد او چنان خود را فراموش کرده ام صرّفی
که یاد خود اگر خواهم نمی آید بسیار خود

کاکلت را کافت جانست بر سر جا بود
بر سر ما گرفت از سرو قدش سایه
چشم نا صح راجه خط از پر تو در پیش بے
میل مهر بید لاں هر دم فزون گردنم
مثل او رسم وفاداری تمید اندک
طعن رسوای زو است امروز بر من پندگو
چون کشد صد خنجر و شمشیر کیس بر من قیب
خانه دل را متاعی نیست جز کالای عشق

کام بخش است آن دهاں تنگ و ناپید بود
رحمتی بر بید لاں از عالم بالا بود
بے نصیب از پر تو خورشید تابنا بود
یار اگر بدگوی و جور آئین و بے پروا بود
بے وفائی های او نسبت بمن عمدا بود
دارم امید آنکه او در جزا رسوا بود
در برابر تیر آسم بسایم تنها بود
بر دیو دل پاسبان جاں بهراس کالای بود

گرستم بر تو رقیب کبیت جو امروز کرد

صبر کن صرّفی بسین کامروز را فردا بود

پیش بر مردی کجا خواهد گشت آرام کرد
من بدل گفتم که دارم قصد جاں دادن بدو
گشته جانانه می یابد حیات جاوداں
از اجل پیغام مشتاقانه می آید بمن
ای مسلماناں چه می گوئید از اسلام و دین
ناز کردم بر فلک از وصل بر من کینه داشت
مردنست و مردنست انجام کار عشاق شقی
صوفیان میکش زبزم وصل مست می شدند

شیر مردی گو که آن سگ را تواند رام کرد
جاں چو قصدم را شنید از دل در آن آرام کرد
زین حیات جاوداں تیغش مرا اعلام کرد
محنت هجران او تبلیغ را پیغام کرد
ترک من تالاج دین و غارت اسلام کرد
رفت وصل و کینه ام ظاهر در پی پیام کرد
عشق در آغاز کار ایما بدین انجام کرد
عاقبت آن میکشای را هجر خوں آشام کرد

اولی صرّفی بچشم عشاق

آخر آن بے رحم فیض خاص

تو و پس

سام کرد

بقدر شتاق خود جاں سپارد

نظاره که بهر رخسارے گذارد

که سنگ بلا بچو باران سپارد

و نه ایام عمرش چسبان سپارد

از خامه خوابد که و صفت نگارد

ای بے هر کسے بد و در آنچه کارد

بسیار قدم نه چشم که صرف

بامید تو چشم در راه دارد

اسیاب نثار کم نه دارد

چشمی که سر استنجم نه دارد

بیشتر است حس الم نه دارد

چشمی که ز من و منم ندارد

بنو و نیک چشم نه دارد

جز خاصیت کرم نه دارد

سعدان سر پر عشق صرّفی است

فکری چون چشم نه دارد

با جو پیشه من حرف و فکری گوید

سر و روان مارا این با چرا که گوید

با و بر من از من این مدعا که گوید

با آن غیب دلها در و مرا که گوید

یاد بچه چاره ساز داس قصه با که گوید

سوی سر و من گرفتار است آورد

کنم سجده پیشیت ز عاشق بزم است

ز آه من ابرو که بندد عجب نیست

چو عاشق ز جاں روز بچو این قیاس است

روایت از سیاهی دیو آب بویان

منم بار قیبت بد و تو بکن بد

دل شیر بلا و چشم نه دارد

جام ز سفال خاک رنگوار است

از تیغ نکت دل فکرم

زینسان که ز من وجودم گردد

من بار غمی کشم کز این

جودش که سر و در و در است

از بیداری بچشم بادل نه گوید

جاریست در هوایش آب در دیده آما

خواهم که جان هم از من استاند آنکه در

در و دل فکرم جا نگاه و مرا که گوید

چون من کسیکه دلبر از من داد و دل هم

با او اگر رقیبان پیغام می‌دستند
 اینها هم نشان بگویند احوال ما که گویند
 هر کس سلام هر کس با یارین رساند
 از بیکسی چو صرغی با او رسد که گویند

ما عاشقیم و خوبان رسیده به ماند دارند
 جز مهر ماه رویان ای پست گو نور زیم
 ما را عشق خوبان پروای جان خود نیست
 آیین خوب رویان جور و جفاست اما
 هر چند دلربایان دارند نفس حیانم
 بهر خف است ما را سودای خوب رویان
 از جور نازنینان جان نریا از مندان
 مردان راه عشق اند آنانکه به چو صرغی

در عاشقی مراد غیر از بلای دارند

ای خوش آنان که ز کوهین کنایه گیرند
 نکته زان میم دهن گویم و کز لبه چیت
 چن که دامن صحرا و کوه دامن کوه
 بے قراران غم عشق ترا ممکن نیست
 بسر خود نتوان ماند قدم در ره عشق

نرک اس شیوه کنند و پی کایه گیرند
 خرو و بر حرف چنین نکته گزایه گیرند
 به که جندل صفات دامن پایه گیرند
 که به آرامگاه و بر قرایه گیرند
 ختم آنانکه پی شایه سوار گیرند

صرغی من رگ آن طایفه گوشت نشین

که دیر دیر کهن گوشت غایه گیرند

شب غیبه راه جالش به بینند
 چو بیند روی گل و قاصد سرو
 ازان رخنه کز تیر او سینه دارد
 دلم را خیال وصال نگار نیست
 دوا بر روی بچول هلاش به بینند
 شافیه گله بر نهالش به بینند
 بدیل جا گرفته خیالش به بینند
 خدا از خیال محالش به بینند

کمال صباحت بود در روز او را | ملاحت بود چو کاشش به مبین
چو صرّفت بد حال از شوق رویش | از آن مصحف حسن فاش به مبین

تا چن حسرتش در پرده بوده باشد | ای کاش از رخ خود برقع کشوده باشد
گویند غایبان نیکو است عشق بزی | من غیب را چه دهم شاید که بوده باشد
بر عهد بی ثباتش دل دارد اعتماد | مسکین بگویند آنرا اما بوده باشد
نشیده ام کند یار افغان و ناله ام را | صد بار اگر چه بدم آن را شنوده باشد
مهر از چه رو منور بالای آسمان است | روزی مگر بر امش رخسار سوده باشد
دل در درون سینه بر جای خود ندیم | شاید که دل ربانی آنرا بوده باشد

خویشد در خیالت در عین اضطراب است
صرّفی مگر رخ خویش او را نموده باشد

به عرض خسرو خواباں ز من دعا که رساند | مقیم کوی دعا را بمدّ دعا که رساند
عریضه که بنویسم بخون دیده مرثکان | بدان جناب ز من آن عریضه را که رساند
دعای دولت او در دما ز روی نیاز است | دعای ماکه بگوید نیاز ماکه رساند
شبه فقیر نواز است از عنایت عا مش | نواز شنبه فقیران بگویند که رساند
دوای درد دل من نوید دولت و صلست | بدر دوچو منی آنچناناں دو که رساند
نیاز نامرچو قاصد ز ما برد سوی جانان | هزار گونه نیازش کنیم تا که رساند

اگر بد دولت پا بوس او رسم عجیبی نیست

امیدوار بود صرّفی از خدا که رساند

قتل مردم ز گس بیمار جانان میکند | طرفه میسای که قتل تند بستان میکند
گرچه رخ بنمایم باز که کار آفتاب | سایه ملو بر سیه روزاں بچراں میکند
خویم آن دل که ز غم جانان بود خوش حالش | غمزه اش هر که که غم غارت جان میکند
معا بر آید جان با استقبال تیر غمزه اش | خانه آباد آنکه عشقش غارت جان میکند

چوں بمسجدے خرامی نرک کا کھکیش من
خے زیم نے میرم از عشقت کہ الہ جان مرا

رخنہ در دیوار دیں آں تیر مرثگان میکنند
کہ مشعبد وار پیدا گاہ پنہاں میکنند

عشق اگر خواہد بت ناموس صرّفی شکست
مرشد راہست و گبر را مسلمان میکنند

شاہ خویان جہاں آمدہ سلطان مقصود
گرچہ در باغ جہانست سہی قد بسیار
اوست مقصود دل ماوتن داریم
گر تماشا کی گستاں گذرد در دل من
نہ بدیناوندہ در آخر ہم بیغم او
در شب تیرہ خود خواہم اگر ہمتا بے

بجہاں اوست مرا از ہمہ خویاں مقصود
ما نذریم جز آں سرو خراماں مقصود
کہ بہ بنیم بکام دل خود آں مقصود
گکش کوی تو باشد ز گلستاں مقصود
در دو کو نم زد و کون آمدہ جاناں مقصود
نیت جز روی تو ہم از مہ تاباں مقصود

تشنہ نہاک کف پای تو آمدہ صرّفی
ہمچو خضرش نبود چشمہ حیوان مقصود

دل بکوش رفت و از شہر خودم آوارہ کرد
یارم از غیر شکست آئینہ را اگر ساد کے
افک ریزاں تا کمر غرقم در آب چشم خود
تبع تیزش وار ہا ند از محنت جاں کند ہم
گر بگر یاند غمش چشم مرا بنود عجب

باز اگر رفت دید ستم خواہش صد پارہ کرد
عکس خود را دیکرے پنداشت چوں نظارہ کرد
نسبتم در باغ کوشش دہرنا ہموارہ کرد
شکر لبت چارہ کار من بجبارہ کرد
مے تو اند چشم را بیدار سنگ خارہ کرد

بر فلک چوں رفت فریادم ز مہر جہوشاں
صرّفی اوّل غمزہ اش ایں شیوراکار کرد

عاشق ز بخت چارہ کار آرزو کند
نخل امید ہمچو منے بر کج بادید
بے یار مایل طرب و عیش بر کسے است
در آرزوے تو ز جہاں دل کنارہ کند

خرمای تر ز دست چنار آرزو کند
از شاخ بید کس برو بار آرزو کند
کاند رخزاں ہوا ی بہار آرزو کند
اما چساں ترا بکشتار آرزو کند

قطع نفل کند ز جهان و جهانیاں
خواهم که تو سمنش نه رود از نظر و لے

چشمی که دیدن رخ یار آرزو کند
هرگز که ز باد قسرا آرزو کند

صرّقی دل از بلای فراقست در گمیزد
بیمار باز مرگ قسرا آرزو کند

از زخم ناخن پاره پر فزون مرا خستار شد
او دمبدم بر من جفا می کرد و میگفت خلاق
قتل جهانی ترک من آید ز تنها غمزه ات
کوشید و نتوانست ز دره مؤمنان را بر من
جاں می ستاند غمزه خواب خوار تو پیش از اجل
چون چشمم گریانم غنود آں ماه را دیدم بخواب

آینه را از دیدم خون جگر افکار شد
جور بختی بر عاشقی بسیار شد بسیار شد
یار بگر در کشتنم ناز تو با او یار شد
از عشق ایمان سوز تو یال شد که منت دار شد
از دستبرد غمزه ات دست اجل بے کار شد
از آب چشمم دیده بختنم بگر بسیار شد

طالع نگر از کوی اوافتا ده ام صرّقی برون
چون اشک شادی موج زن هر شوشت دیدار شد

گیرم که زیاران خود آن یار کند یاد
گر مشفق از بنده کند یاد چه حال
از دردش اگر زار بمیرم من بیدل
گوید سخن را که ز من یار برخیزد
زینساں که دلم برده مرا کرده فراموش
همدم ز من از صد گل و یک خار نیامد

امان زیاراں وفا دار کند یاد
خواهم که ز من یار سمنگار کند یاد
آیا ز من و درد من زان کند یاد
گاهے ز من از پیش وی انگیار کند یاد
مشکل که از من دلشده دلدار کند یاد
از خاطر او گل رود و خار کند یاد

صرّقی مگر این قاعده در شهرتیاں نیست
کز یار جدا مانده خود یار کند یاد

تیرت درون سینه پنجبیر میرود
دیدم ترا بخواب بگفتم رسم بوصل
پیوسته می کشتم جفایت بجاں و لے

از سینه اش بجان من آن تیر میرود
معذور دار سهراب تعبیر میرود
شرمنده تو ایتم که تقصیر میرود

گر میرود و دلم بخم زلف تو مر سچ
 کا کل بدوش و طره به رخ جلوه میکنی
 چون وصف زلف پر خیمت آغاز میکنم
 بروی دل من و به تنم جان گذاشتی
 از دوست شکوه ای دل نالان اگر کنی
 حال مراد مسیکه ملا یک رستم کنند
 ز قلم می و به تو به مرا حکم می کنند

دیوانه البت در پی زنجیر میرود
 از دست عقل رشته زنجیر میرود
 صد تاب در زبان و دم تقیر میرود
 مرگم رسید جان ز تو دیگر میرود
 از ناله تو نشاء و تاشیر میرود
 یارب چگونه خانه تحریر میرود
 این بحث در صحیفه تقدیر میرود

صرغی چو تیغ بجز نوشتند بر سرت

آیا بسر نوشت تو نفسیر میرود

عشاق همدیش محقر نه بسته اند
 هرگز به هیچ حال چه بیدار و چه خواب
 گر جای مانگشته طرب خانه وصال
 جمعی که به نصیب ز دیدار مانده اند
 شاهان و تاجدار محبت به لوح دل
 نقر است در تاج شهبان ملک عاشقی

یعنی که دل بطوب و در کوزه بسته اند
 چشم دل از تفرقه و دلیر نه بسته اند
 تقصیر است ورنه بتان در نه بسته اند
 در جستجو کز محسبان در نه بسته اند
 نقش کلاه کسری و قیصر نه بسته اند
 در پی چنین با فاسد سر سبز نه بسته اند

صرغی که فارغ است ز مال و منال نیز

پای دیش بلسله زرنه بسته اند

جان بر لب از رفاقت آه و فغان بماند
 خون ریز ز ندگیم بر امید وصل
 نیجه گداخت جان ز غم آناچه لایق است
 انسانه اسم ز قصه مجنون داده است
 جان رقت و خاک راه عدم گشت قائم
 یک حرف پندگوی چو کوهی است بر دلم

نقصان بهمت است که از همرازان بماند
 جان در میان خوف و رجا همچنان بماند
 از بهر تحفه تو اگر نیم جان بماند
 در دهر یادگار من این وارتان بماند
 شکر خدای که بر سگت استخوان بماند
 بیچاره ذره ننه بارگراں بماند

صرّفی ز عشق نام بر آورد در جنون

او خود نماند و نام وی اندر جهان نماند

بجواب امشب بدستم گیسوی خوشنوی دبر بود
بدستم زلفش افتاده است در خواب به بیداری
کشید آن زلف را دستم بخواب و بعد از آن عمر منی
بجواب آن آفتابم رخ نموده است و غریبیت
کماں بردم که گر بنیم بخواب او را نه بنیم غیر
شب در خواب شیخا دیده بودم دلم بر خود را

پس از بیدار گشتن دست من بر مشک و عنبر بود
داعتم بلکه این کا نشانه هم از وی محطّر بود
ز دست من بتاں را التماس مشک او فرمود
که چوں بیدار گشتم خانه ام از وی منور بود
ولی چوں دیدمش او بار قیاس ستمگر بود
ایسه قدر شب من از شب قدر تو برتر بود

به اندر صدر روز عید است آن شب میگو که ای صرّفی

بجوابش دیدم و کام دلم زان لب میسر بود

طرفه اشک که ازین دیده جگر گون چکید
گل دمیده است از آن شوره زینتی که در آن
بعد بیدار شدن خواب گهم پر خون بود
قصفتا که خون از رگ لیس برود
هر که غم خانه من خواند دلش سنگین بود
خون چکید است ز چشمم نرم افزون از حد

طرفه تر که ز چشم وقت سخن خون چکید
قطره از عرق آن رخ گلگون چکید
چوں بخواب اشک ز چشم من محزون چکید
او بزدلشتر و خون از رگ مجنون چکید
خونش از دیده بدانست مضمون چکید
فتنه از چشم تو از خون من افزون چکید

صرّفی بسته شد از سوز درون خون جگر

و نه ندانیم که از دیده بروں خون چکید

سر نوشت در دمن عشقت این مضمون بود
که قبول و گاه ردم میگرد آن یه وفا
چوں کشیدی تیغ بهر قتل من تا خیر چیست
شکر الطافت نیاید از رقیب آن جان من
مدرک هر سر نه گردد سر عشق و عاشقی

کاین سر از تیغ تو افتاده بخاک و خون بود
و نه ندانم که آخر خستیم کارم چوں بود
بر تو بر من هم مبارک باشد و میموی بود
جو بر عاشق کنی و او از آن میموی بود
صرّفی عالی تر از ادراک افلاطون بود

غزل

حال زارم شبیدنی دارد	بلکه از لطف دیدنی دارد
مے کند جان مرلیضی سحرانت	بر سر او سرسبیدی دارد
چوں ندانست قدر وصل و لم	درد و حیران کشیدی دارد
ست حسنه نمیکشی مے عشق	لیکن اندک چشیدی دارد
نبود آسان بسیار پیوستن	از دو عالم بریدی دارد
لب جام است بهر ورزیش	لب ز غیرت گزیدی دارد

دل صرفی که آر میبد بعشق

از خدایق رسیدنی دارد

زهر چاک دل مجروح صد تیرت برود آمد	دل تیرت که بیرون آید آغشته بخون آمد
خندنگ تو که جان من با و سپید و محکم بود	بمروں آمد ز دل اما نمیدانم که چوں آمد
بفراک تو صیدت سرنگون و من درین غیرت	که بهر پایپوس تو مگر خود سرنگون آمد
غمّت کز بهر قتل من بکف تیغ اجل دارد	ز یون او نگشتم گر چه سخت من ز یون آمد
باب دیده دادم پرورش نخل محبت را	عجب نخله که برگش حسرت و بازش جنون آمد
بافسوں کے تو انم کردت سحر پری رویئے	که چشم جادوئی او آفت اہل فسوں آمد

مکن نسبت بمن فرمود را در عشق صرفی

که سنگ راه او در عشق کوہ بے سنوں آمد

درلم و اورا طلبیدہ است کہ دلدار بود	نه که دشمن بمن و دوست باغبان بود
کے گماں داشتہ از یار کہ آخر یکبند	قطع یاری ز من و بادگراں یار بود
در رہ خہر و وفا ما ہمہ ثابت قدیم	آہ اگر یار حیفاجوی ستمگار بود
عمر کردم بطلب صرف و نمیدانستم	کہ یکام دگراں دولت دیدار بود
عزت آنست کہ کلبے بہرہ عشق کنی	حیف از اوقات عزیز است کہ بیکار بود
خوی او دیدہ و دانستہ با و دادم دل	گلہ اش کے کہم از بر سر آزار بود

صرّفیا گرنه وفادار بود یار مرّیج
نمّواں یافت لنگاهے که وفادار بود

مہ نو آن چناں شرمندہ از ابروی جانان شد
بُت من کفر کیش و نور بچوں از رخس پیرا
شراب شوق جائی ماست لیکے از یاد لبّش
ز تار زلف نو شیرازہ خواہد دفتر عسّرم
مسلماناں در آمد در دلم ہر دم بستے دیگر
ز تار سر زلفش بکفر عشق افتادیم
کہ تا ماہی ز بس شرمندگی از خلق پنهان شد
عجب کز وی مسلمان کافرو کافر مسلمان شد
زمینش ہر کجا کنیم بیرون آب حیواں شد
و گر نہ در دے از آہ من خواہد پریشان شد
چہ سازم چوں کنم ملک دل من کافرستان شد
و لے از ظلمت این کفر تاباں نور ایماں شد
تعالی الشّہ چہ ناز است اینکہ چوں بگریتم صرّفی
نظر بر گریہ ام آں شوخ را افتاد و خندانی شد

ن حرف النّال ۶

گر فتمّ خامہ بنویسم اندوہ تو بر کاغذ
نویسم سوی جانان حال ز انویشتن میکن
عشرتک سبگون و روی چوں زر حسیّت میدانی
بخط صفحہ رویت نہ دیدم هیچ رخسائے
پہ سویت نامہ رفت و دل ز نوک خامہ ام صد
اگر بنود غرضن تحریر او صاف رخ خوبت

مرصوّر صورت او چوں کشت صرّفی کہ از جرت
ز یک دستش قلم افتاد و از دست و گریہ کاغذ

مثل و فاجفای تو ای دلستان لذیذ
مانند صاف بادہ عبّیش است مست من
شیرے کہ از لبّت چکدای طفلّ نازنین
ز ہر نہ دست تو چو شکر در دہان لذیذ
و در شراب درد تو در کام جان لذیذ
کے نعتے و گریہ بود اندر جہان لذیذ

مثل غمت که نعمت خوان محبت است
شیرینم از حلاوت یاد لبست دہان
بے تو نبیا فتم ز مہی تاب لذتے

بالہ کہ نیست شیرہ جان آچنٹاں لذیت
ای نام تو چو شہد و شکر بر دہان لذیت
خون جگر کہ می خورم آمد ہماں لذیت

صرّفی بطرف باغ بود موسم بہار
از دست گل رخاں می چوں ارغوان لذیت

حرف التّاء ✓

در ہر چہ بینم آن رخ نیکو است جلوہ گر
یک لحظہ بے مشاہدہ روی او نیم
ای باغبان نہ سرو گلست این نہ بوستان
خلقہ ہر طرف شدہ گرشہ بہر او

دہ صد ہزار آئینہ یک روست جلوہ گر
یعنی بہر چہ مے نگرم اوست جلوہ گر
کاں روی خوب و قامت دل جوت جلوہ گر
وین طرفہ تر کہ دوست بہر سوست جلوہ گر

تا در میان حجاب خودی ہست صرّفی
مشکل کہ در دل تو شود دوست جلودگر

گویند غیر عشق کن اندیشہ دگر
ہر چند یار من ستم اندیشہ یوفا است
در باغ دل چو نخسل خیال قدرت نشست
گر دیدہ ہر یکے ز زبانہای واعظان

وہ چوں کنم کہ نیست مرا پیشہ دگر
حاشا کہ جز وفا کنم اندیشہ دگر
شد بہر آن ز ہر رگ جان ریشہ دگر
بہر خراسان خاطر ما پیشہ دگر

صرّفی بعشق طرفہ غزالے چو وحشیان
سگرشہ گشتہ است بہر پیشہ دگر

دہنت تنگ فکر بلکہ از اں شیریں تر
گر چہ صورت گرچہین جان کشد اما ہرگز
بشکر خندہ کشالب بہ سخن پردالے
خندہ ہا و سخنان تو بہر شیریں ات

لب شیریں تو جان بلکہ ز جان شیریں تر
صورتے از تو نبیا مدیحہاں شیریں تر
کہ سخن گفتن او خندہ کتاں شیریں تر
حرکات و سکناں تو از اں شیریں تر

عشق ظاہر نہ کنم گرچہ بسے پر شور است
گرچہ از نام شکر کام نہ گردد شیرین

شورش عشق تو بہر چند نہاں شیرین تر
ہر دم از نام تو داریم دہاں شیرین تر

شعر صرفیت بوصف لب شکر شکنت

از کلام ہمہ شیرین سخنان شیرین تر

بخدا از تو رسیدم نہ ز جاسے دیگر
نبود تو خدا را چو رخت آیینہ
ای کہ حسن ہمہ عالم ز جمالت عکسی است
فیض نور از مہ رخسار تو یا بد خو رشید
در دمن تو ام و درد تو ام باد افزون
بیدلاں را زد و چشم و لب تو پیوستہ
غیر ذکر خم ابروی تو ہم شام و سحر
سرو من بود بلای دل و جان بالایت
بہیل نغمہ سرائے چمن کوی تو ام
بہ ہوائے قد تو سرو و عنو برنگم

بخدائے کہ جزا و نیست خدائے دیگر
دارد آیینہ سودے تو ضیائے دیگر
عالم حسن ز تو یافت صفائے دیگر
نیست مثلت بجاں ماہ قفائے دیگر
بہ ازیں درد مرا نیست دوائے دیگر
ہر زمانست فناے و بقائے دیگر
نیست در گوشہ محراب دعائے دیگر
کاکل تو ز سرا بلجنت بلائے دیگر
چوں من اینجا نبود نغمہ سرائے دیگر
شکر لبت کہ مرا نیست ہوائے دیگر

خاک کولیش شوم ای صرفی اگر خاک شوم
کہ ازاں کو نتوان رفت بجاسے دیگر

مگور قیب تو از ماست در وفا بہتر
چساں شوم ز تو بیگانہ و چہ کار کنم
کنند کسب جفا محوشاں نہ یکدیگر
میان مردم عالم نشنتت حیف است
بلاست قامت سروے کہ جا بجاہم رخت
خندنگ غمزہ بزن چند بیم آن کشدم
چونیت قاعدہ اہل عشق راحت خویش

اگر رقیب بہ از ماست سگ ز ما بہتر
کہ بہت پیش تو بیگانہ ز آشنا بہتر
بتان ما ہوش از یک دگر جدا بہتر
ترا چو مردم چشم بدیدہ جا بہتر
بلے بجان من بیدل این بلا بہتر
کہ گفتہ اند ز بیم بلا بلا بہتر
ز من وفا و ازاں بے وفا جفا بہتر

چوے کند ہمہ بر عکس مدعای کسان | اگر نخه کنمش عرض مدعا بہتر
 جفا می او یکشم و منع او ازاں یکشم | زمین وفا و ازاں بے وفا جفا بہتر
 اگر ز عشق دلت دردناک شد صر فی
 دوا بجوی کہ آں درد از دوا بہتر

ہر لحظہ بہر کشتن آمد غنہ دگر | ہر دم مرا بگردن خود ماعنم دگر
 تو مست بادہ و ز تو قصد شور در جہاں | عالم ز تو خراب و تو در عالمے دگر
 گاہے اگر دے بزخم خالی از غمی | آید ہزار غم ہم تادے دگر
 سودای زلف خم نجم لست در سرم | افتاد ازاں بہر رگ جام غمی دگر
 پینہاں ز غیر جہاں بتو خواہم سرودیت | این راز را بغیر اجل محرے دگر
 ہر لحظہ پر عرق شود از تاب می رخت | ہر دم گل جہاں ترا سبب غمی دگر

جام جہاں نہایت آورد از قنہ
 صر فی کہ در زمان خود آمد غنہ دگر

احمد آباد و بہر گوشہ لگاے دگر | نتوان یافت باین حسن دیارے دگر
 سینہ چاکست بہر گوشہ لب و داغ بلا | ہر طرف جلوہ کناں لاله عذارے دگر
 کار این خلق ہمہ عاشقی و معشوقی است | کس دریں شہر ندیدیم بکارے دگر
 پیچ کہ نیست خزانہ و مدام است اینجا | ہر دم از لاله رخاں تازہ بہارے دگر
 اہل این شہر ہمہ مست و لعل تباں | جز بدینے نبود بادہ کسارے دگر
 زندہ لعل بتا نہ ہمہ احسا لیش | زندگان را بجز این نیست قرارے دگر
 گشتہ و خنجر عشق اند ہمہ امواتش | پرا ز انست بہر گوشہ مزارے دگر
 گر چہ این شہر پرا ز ماہ و شالست وے | جز ابو الفتح نخواہیم لگاے دگر
 گر چہ فارغ از یاریم آں بے پروا | عاشق شد کہ شوم مایل یارے دگر
 بے رخس گر بگل و لاله کشایم دیہ | باد بردیدہ من ہر مرثہ غارے دگر

ہمہ را سینہ ز تیر غمش افکار وے
 مثل صر فی نبود سینہ لگاے دگر

اے بدل چاہی تو بے منزل یارے دگر | نگزیدیم بجائے تو لگاے دگر

دل پر از داغ و جگر پاره مرا کرده غمت
مست من تالاب میگون ترا زاهد دید
نوغزالاں جہاں چوں ہمہ خود صید تواند
کار من عشق و مکن منعم از اں ای ناصح

صالح یا سے بہ وفا داری صرّفی بنود
مکش اور از پیے خا طریکے دیگر

مکتسم آرزو سے لالہ عیذائے دیگر
نہواں یافت چو او بادہ کسے دیگر
پس چہ حاجت کہ روی بہر شکائے دیگر
عاشق لبت کہ شوم در پی کائے دیگر

روان شد از دو چشم اشک دراه عشق شد ظاہر
از اں بد خو کہ جز قتل مجتانش بجا طریت
چہ سحر است اینکے چوں چشم او سیاہ او شد و گویا
بیک غمزہ رہا بد صد دل و کس را خبر بنود
اگر چہ صبر کردن در غم ہجر تو نتوانم
بسحر و فن دلت را جانب خود کردے مایل

بے راز یکہ بیکہ رشت از دو ظاہرے شود آخر
من دل خستہ دارم آرزو یک گوشہ خاطر
برنگے ریخت خون من کہ ہرگز کس نشد ظاہر
بفتن دل رہائی نیست چوں او دیگرے ماہر
وے کس نیست چوں من در بلای عاشقی صابر
مرا اگر فن سحر آموختی آں زر کس سحر

نہ گویم غیر از راست در وصف سہی سرواں
اگر چہ راست کم گوین صرّفی مردم شاعر

صبح وصل آمد بجائی شام ہجر ان غم مخور
گر چہ ای یعقوب محنت ہجر جو ایوبت رسید
جاں حزین و دلم حزین در سبیلے لیک
چوں عزیز آخر بتخت مصر خواہی ساخت جا
شد پریشاں حالت از سودای زلف جہوشی
گر چہ او جاں از تو بستاند تو دور اندے مشو

خواہم بہت روزی سپردن جان جاناں غم مخور
یوسف کم کشتہ باز آمد بکشتاں غم مخور
کلہہ احزاں شود در و رے گلستاں غم مخور
گر چہ ہنچوں یوسفی آخر بزدان غم مخور
جمع خواہد گشتن این حال پریشاں غم مخور
مشکل تو عاقبت خواہد شد آساں غم مخور

گر چہ ای صرّفی ز عذات مشکلی داری مشو

مشکل تو عاقبت خواہد شد آساں غم مخور

در میان ناخناں سیم فامت جام در
گفتہ ایم پس از مرگت اگر سے ایمت
از خیال آں لب شیریں فروں شد سوز دل

باز باغ حسن تو زر کس بر آورد است ہر
من بایں ہم را ضمیمہ اما ہلاکم کرد اگر
آسے آسے در طبیعت گرمے باشد شکر

کی توانم جام جم از باده وصلت کشید
غیر تو خوبان همه منظور نا اہلا شدند
گر بعالم نیست مانند ترا بنود و عجب

چون لب شکم بیک قطره نشد از بایه تر
حسن ایشان ہم بود دلکش و لے فیہ النظر
ای بخوبی از ہمہ خوبان عالم خوب تر

گر ہنرمندی روز کشمیر ای صرّفی بروں

کا تدریس کشور ہنر عیب است و عیب آمد ہنر

کوہ را بار بشت از لالہ جہرا کر
بار اندوہی کہ دارم با تن چونکاه خوش
از ہمہ نہاں میانش بکین آن نازک میاں
تا کر در خون ز قتل در دمنان خودا
ایشہ خوبان بخدمت گاری تو بستہ اند
سالہا در خدمت دیو الکان کوی عشق

یا بشت از گریہ سفرم در خون ناکر
گر بود بالای کوی بشت کند آنرا کر
چون کمرے بندو آنرا میکند پیداکر
یا ز گلگون فوطہ بست آن دلبر عناکر
در میان گلگون لباسان سہی بالاکر
از پی کسب جنوں بستم من شہیداکر

را د صرّفی جان جودا من در میاں از نازد

کج کلاہ من کہ بست از بہر قتل مالکر

ای سنگ دل حدیث رقیبان بدگر
شرح صفات زلف و قدت چون دراز بود
مثل تو سر و نیست ولیکن ترا عجب
از قیہر و دوعالم از اسم فراغت است
ہر گل نہ بر جمال تو راز
از کشور وجود بملک عدم رویم
خلقے قضاوہ بر سر راہ تو میکنند
گفتی اگر ترا کشم از غم مگر رہے
گفتی حدیث و از لب شیرین او بہا
جمع بکار دینی و قومی بفسک دین
مرغان باغ کردہ لکد کوب سرور
قرۃ اگرچہ خون جگر میخوری بسار

جادو دل تو ساختہ کا ل نقش فی البحر
کردم سخن بوصف و بیان تو مختصر
ای ناتراش اگر ز قدت کشید سر
کافقادیہ ام ز عشق تو در عالتے دگر
ز گس کشاد چشم ز کوتاہی نظر سر
فکر دہان نیست دریں راہ ہم سفر
دست ہوس دراز بہ دامانت الحذر
خوش مرزہ ایت کر نکند دغل اگر کر
قاصد خوش آمدے و دہان تو پیر شکر
مست شراب عشق تو در عالتے دگر
آن ناتراش چون ز قہ تو کشید سر
بایے نصیب تو ز قضا آمد این قدر

البصفا

از دوزلف تست در هر حلقه غوغای نگر
نیست ای راه ادب سویت بایں پا آمدن
روزگارم بیره از سودای زلف تست و لب
گرچه از غیر مانیت مقصود ترا
عقل زورت و محشوق تو در کشور انجا گشت
نقد جانم رفت و غم شد حاصل از سودای عشق
سروراه خدمت قدرت بیکس چنان رود
رویم از هر سو بسوی یار خود رانی من است
ای که غیر از کشتن مانیت مقصودی ترا
تا خرد رفت از من و شد انشای موزم خول
اهل ننگ و نام را از صحبت تو عار گشت

چون

وز دو چشم تست در هر گوشیدایی دگر
از سر خود ساختم در راه تو پایی دگر
غیر از نیم نیست در سر هیچ سودایی دگر
لیک دارد دلبر خود راخی را رانی دگر
آمد کنون پاوشاهی کشور آرائی دگر
اینچنین سودی ندارد هیچ سودایی دگر
گر نیار دانه صنوبر عاریت پاهای دگر
غیر از نیم نیست روی دیگر و رانی دگر
نیست جز مقصود تو مارا منت ای دگر
همچو من نبود خرد مندی و دانایی دگر
نیست صرّفی چون تو بدنامی و سودایی دگر

ناصحی روز جزا رسوا تو خواهی شد ز من
گرچه کنون همچو صرّفی نیست رسوائی دگر

بدست ای پندگوار عاشقی منعم گوینگر
تغافل تا به که ای شهر سوار حسن گوینگر
نسیم تو بهاری عطرسای و مشکبوینگر
بفریاد و فغان ای خسته دل را موبیوبنگر
بتان شوق چشم تیر چشم و نرسد خوبنگر
بهر سو جلوه های دلبران رفتن خوبنگر

مکن بر من ملامت هارخ نیکویی او بنگر
بمیدان غمت پیوسته چون گویم سر کردی
نگر کردی پریشان بر سنبل گل تازه
زبانی هر مرمویی تنسم در تاله شد یعنی
میرس ای دل که چون صرّفی چه حالست از غم عشق
عجب بنود اگر پرفتنه خواهد شد همه عالم

نمیدانم چرا روز تو صرّفی تیره و تار است
جهل فیه روشن از رخسار آن خورشید رو بنگر

عیش و نشاطم بدهاں بیشتر از بیشتر
که زرقیباں تو نیست بدانند بیشتر
حق نیست آن منم از همه درویش تر

ای غم و درد تو ام بیشتر از بیشتر
گرچه چو بخت بدم نیست بدانند لیش چرخ
صدقه شهید و شکر گرد لب خود دهی

غیر بد اندیشیت کیش دگر نیت لیک | نیت کے نزدیک من از تو نکو کیش تر

ای دل عاشق تو ریش ز تیغ نیت
صر فی خویش جگر از ہمہ دل بیشتر

عجز و نیازم بتو ہر نفس بیشتر	عجز و نیازم بتو ہر نفس بیشتر
پیشہ سنوان جفا کیش محبت ان وفا	پیشہ سنوان جفا کیش محبت ان وفا
تو کرم از تیغ تو کو جگرے و دل	تو کرم از تیغ تو کو جگرے و دل
جز غم عاشق کشتی ناوہ اندیشہ ام	جز غم عاشق کشتی ناوہ اندیشہ ام
دل کہ غم گشت خون رفت ز چشم برو	دل کہ غم گشت خون رفت ز چشم برو

بارخ مانند زر صر فی بے خسان و مان

انہ ہمہ زردار تر و ز ہمہ درویش تر

ہر نفس چہرہ تو زیبا تر	ہر دم این بیدل و دین شیدا تر
دورخ خوب تو لے رشک پری	ہر یکے از دگر کے زیبا تر
گرچہ رعنا است سرو قد و لے	سرو قد تو بود زیبا تر
در ہمہ روی زمین جای نیست	کہ نہ از اشک منت اجا تر
خوب رویاں ہمہ بے پروا بند	ہمہ از ہمہ بے پروا تر

گر بہ گرو دل رسد از جاہ رقیب

صر فی بیدل و دین رسوا تر

لے و چشم شونت از ہر کافر بیباک تر	در رہ مردم کشتی از یک دگر چالاک تر
گر بخواہی صحبت یا ران بے ادراک را	از رقیباں کس بعالم نیست بے ادراک تر
ای شفق بنود مرہ من بلکہ در شام فراق	شد ز موج بحر شکم دامن افلاک تر
خرقہ ات پرداخ و زرق و زائدہ ام پڑاغ می	خرقہ ات از زائدہ من نیت ز ابد پاک تر
دمدم غم بر غم افزاید مرا گردن دون	گرچہ از من نیست در عالم کے غمناک تر
حیث جانم اے صر فی دارد ہزاراں چاک تر	میخواہد آن را خاک تر

تیز تر ہر خطہ تیغ غم مرہ خون ریز را
سینہ صد چاک من صر فی و مادام چاک تر

ایضاً

هر دم اندازد فلک از یار خویشم دورتر
دور از دور بودیم و دوران دورتر انداخته
گر فلک بر حال رنجوران تر حسم داشته
یا دآن روزی که بود از پر تو رخسار او

هر زمان سازد من هجور را هجور تر
لیک میترسم که اندازد هنوزم دورتر
کس نبوده است از من محنت زده رنجور
خانهای چشم ما هر لحظه پر نور تر

صرفیاد در عالم عشق و جنون خواهم شدن
آخر از فریاد و مجنون در جهان مشهور تر

ز به فکنه بر رخسار خویش برقع نور
اگر چه اندام هر نزدیک تر توئی بامن
نظاره ات ننواں کرد جز بدیده دل
چه عیب حسن تر اگر ندید کور و لعل
ز غمزه ات بود آگاه مست باده عشق
حرم آمده بر میثاق جام غمت

ظهور نور بطون موجب بطون ز ظهور
بحیر غم که چرا من فتاده ام ز تو دور
اگر چه جز تو کس نیست ناظر و منظور
اگر نه شب پر دید آفتاب را چه قصور
عجب که حاصلش از به شعور نیست شعور
نهی حلال بهشتی چو با رخ انگور

بعمر خود بهیمن یکدمت صرّفی شد
که غایب است از غیر تو در مقام حضور

ز به چو من مهر سر تابیا نور
بتو نبینم نیست مسکین خط را
تو خود بهیمن نور می از خود کشیدی ز من
چو تو مرطوب شد از آن نور نامت
رقیب سیه رو هست پیوسته او
چو او عین نور است گیر و همیشه

نرا نام هم نور نور و غم
ز ظلمت بود فرق بسیار تا نور
از آنم و فلک نام کرده تر نور
و گرنه در اصل است نام خدا نور
ندانم چنان سایه بار است با نور
مهر از مهر و مهر از رخ یار ما نور

بود ذکر از باب زهد الشّاد

و لے ورد صرفیت یا نور یا نور

ای رشک پری و غیرت حور
یارب ز چه فوسه و قبیله

وصف تو بعقل نیست مقدور
از تو چه مقام و جایست معمور

از جنس پری نه و لیکن
گویند ترا بشر و لے نیست
فے مهری و نه مهری و لیکن
خوشتتر ز نعمت کجاشاط
ای مایه عشرت از غم تو
دل نیست باختیار صرفی

دارای چو فرشته خلقت از نور
از آب و گل آفرینشت دور
چون مهر و مهری بحسن مشهور
تعلیق تو در د و کون مسرور
اهل ملکوت و ملک مسرور
در جنت دلرباست معذور

چون مثل تو نیست کس بعالم
صرفی بهوای نشت معذور

بسی در صورت آن ماه پیکر
چو پای از شب نیم کل شیشه آن هر
زبان کوی او آمد آنسجی
هم از به در بهیاں می بار شد اما
ترا اهل تناسخ دیده گفتند
چو سبزه گر ز سر در زیر پایت
رخه دارند مهر و مبه چو تو لیک
بود نام تو تکبیر شمارم

که یعنی معنی خوبی مصور
بلف آورد در گس طشت از زر
بیک دم ساخت گلشن را مظهر
ندیده چشم عالم از تو بهتر
که آمد در بهیاں یوسف مکرر
صنوبر مانند او را خاک بر سر
ندارند این خط و خال معنیر
عجب نامیست این الشداکبر

چو صرفی با قد خم گشته باشم
که باشم حلقه ساں پیوسته بر در

ز به بطره خم در خم تو عقل اسیر
بگرد مصحف روی تو خط مشکین حیت
ز بهر قتلسم اگر آمدی بکن نجیل
نشد روی تو ز روشن دل سیاه قیب
بیک نگاه تو گر جان خویش سپردم
ز نیز تو تن نجیر را همی یک زخم
جد از روی تو چون دوزخی است صرفی

گره فتاده زلفت برشته دندیر
مگر حساشیه آن نوشته زلفیر
بکار خیر کونیت جان من تا خیر
اگر چه رو شسته و شب بود ماه منیر
مقدیریم چه خوانیم عذر آن تقصیر
بزار باره دل من ز غرست نخیر
اگر چه رشک بهشت است گلشن کشمیر

ایضاً

بجانم از غم تو در عیادت خود دگر
به زلف تو دل دیوانه است پابسته
هزار شکم مرا نیز سهم نوشتر رسید
نه درد کون توان نشست نه از تو
چو چاره گر نه ازل شد بلا نصیب من
چسبان یزم وصال توره تو انم یافت
چگونه سر کشتم از تیغ بر سرم بزدی

مگر دم تو بود گرم ز آتش دل تو

که صرفیافت نیست خالی از تاثیر

خدای را مکن ای ترک جانتار تقصیر
ولی جنون وی افزون شده است این بجز
چو سوی اهل وفا ساختی وای دوسم تیر
گر بیز از همه داریم و نیست از تو گرین
نصیب از فی نیست قابل تغیر
تو شاه کشور حسنی و من گدای فقیر
که سر نوشت من است این ز غم تقدیر

بنای عمر اغیار از سر شکم شر خراب آخر
بود خواب اجل خاصیت افشانه عشاق
عذاب دوریم را از تو باعث بوده است غیا
دلم بر یار رقیب از آتش محبت که دانا
چهره و آن خنده است بر اضطرار گشته بمر

رگ جانم ز زلف او رقیب پر خم و پیچ است

نه از ننگ اجل چون رشته به جانت بتاب آخر

به دل میگویم انا دیده بودم روزی این رخسار
ز روی مهر و در کوی تو مه را بر زمین رخسار
کش زلف شب آسا و نما ای مه چوین رخسار
اگر باور من آید ترا زنگین بین رخسار

بود چشمت بالا رخسار تو آفت که ای صوفی

ستا ند جان و دل چشم و روده عقل و بین رخسار

چشم گرم می آتی به ای رخسار
هوا دار جمالت ذره سال و رشید عالم تاب
شب من دور از آن رخسار تا روز من تیره
ز شوق شب همه شب ریخت خواب جگر چشم

قد تو بر عمر من ای هست از همه بالاتر
حالت ز خط و خطت از خال تو بیاتر

نه سرو نه شمشاد است از تو به عزت تر
زیبا است بر آن عارض جمال و خط مشکینت

دیوانگی دل بی شیراسی من بنگر
دیر آمدی و رفتی زود از سرشتاقان
ناصح که مرا مفتون میداشت و رسوائی
مجنون پری رویاں نزد یک نعره دمنداں

دل از من و من از دل دیرانه و شیراز
از چشمه حیوانت ناگشته لب مانر
نادیده جمالت را از من شده رسوائی
هر چند که نادان تر هست از همه دانان

از سیل سرخک تو گر خانه نمی افتد

سهل است اگر صرّفی گردد همه کالان

ای ملک از تیغ تو ترسان زانسان بیشتر
آب شمشیرت نمذللے گلوی خشک ما است
جمع کردی خاطر ما را بیک پر سش و لے
بے نشا نیم و بخت و جوی ما هر سو بلا
دمدم هر چند بے سامان تریم در عاشقی
هم مسلمانست هم کافر بحسان از جور او
گاه اندوه و غم از دهر است و که عیش و طرب
حیرت من در غم عشقت بر دل از حد و لے

قلبش جانها بود ز انجمنه ترسان بیشتر
نشسته آن آب روح افزا بود جوان بیشتر
موجب جمعیت آن زلف پریشان بیشتر
گشته سرگردان و غم را بیل جوان بیشتر
بنده را از اهل سامانست سامان بیشتر
لیکن او حے خواهد آزار مسلمان بیشتر
در دمنان ترا این کمتر است آن بیشتر
من بجان خود زشتن هر لحظه حیران بیشتر

و ده که از عاشق کشتی خوابان پشیمان نیستند

صرفیا عاشق کشت من نا پشیمان بیشتر

ای صبا از یوسف من بوی پیرامن بیار
ساقیا با آن می گمزدور کیفیت نه بود
ای صبا من بودم و یک دل نمیدانم که حوت

تو تیا می بے غبار بهر چشم من بیار
بهر ما گمزد تو اتی بسم مرد افکن بیار
مشتی از هر گل برای ما ازین گلشن بیار

صرّفی از گلزار و صلتش داشتی گلها طمع

وقت گلچیدن مبادا بگذرد دامن بیار

حرف النّراء

نخواهم وعده فردا رخ خود را نمائم امروز
چگونه یک روز فراق یک دوروزه حال من چیست
جدا گشتی و کردی وعده باز آمدن فردا
مشو دور از من و بادوستان همدم
چو مجنون هر کس دیو و پری از عشق میزدوم
منی عشقت چشیدم دی و امروز آنچنان ستم
به فردا وعده دیدار حتم میداد و اعظ

چه میدانم تا فردا چه خواهد شد آیا امروز
که صد روز قیامت دیده ام از دینه تا امروز
کجا ماه و کجا فردا چرا باشی جدا امروز
نخواهی یافت پاری چو من از اهل وفا امروز
بجز من کیست تا بردارد این بار بلا امروز
که از مستی نمیدانم که اکنون دلست یا امروز
ولی من دیدم از رخسار تو نور خدا امروز

چسان دل یرو قای تو نهی صرّفی که این سکین

اگر چه یک وفا دید از تو بیند صرّفی امروز

چه عجب چشمست اگر هست ذی بینده هنوز
سر بخاک و دلق مانندم و جبال بسپرم
سرو آزاد کشید است سر آناه ز تو
یک تبسم که تو کردی به تو دادم دل جهان

عجب اینست که از چشم تو من زنده هنوز
مردم از شرم و بخت کم ز تو شرمند هنوز
نامش آزاد دلی قید ترا بند هنوز
و که لب های شکر بار تو در خنده هنوز

صرّفی خرم طمع را سر و پیدار بین

دل و جهان در طلب وصل تو تا کند هنوز

بیم غم سحران به دل تنگ مینداز
مانع مستوان ناله جان سوز دلم را
هر چند که تنگ آیدت از بهد من
ما نیم براه طلب و برد و سرگامی
بر خاک درت جای و بسرگردشت پس
با غمزه مفر ما که کشت قتل محبان

بر شیشه مابهر خد سنگ مینداز
ای مرغ خوش آواز ز آهنگ مینداز
بیرون ز حریم خودم از تنگ مینداز
ای راه فرود آره به فرسنگ مینداز
در سر سوس افسر و اوزنگ مینداز
اورا باب روح فزا جنگ مینداز

در فصل گل آں لاله عذار آمده صرّفی
از دست کنون ساغر گلرنگ مینداز

جان دارم و نشد غمش از جان بدر مینوز
جان من از غم بدر آمدن انتظار
نه گنبد فلک ز فغانم پُر از حد است
بگذشت عمر ما به تماشای مقدمت
هر دیده ور که سر به خاک ریخت نه خشت
دور از تو جابه کج عدم ساختم و لے
روز حیات عمر دگانت لبش رسید

عمرم بسر رسید و هوایش بسر مینوز
جانان من ز خانه نیامد بدر مینوز
افغان که نسبت ماه و شانرا خبر مینوز
خاک ریخت شدیم و نه کردی گذر مینوز
نه بود به خاک پائی تو صاحب نظر مینوز
خواهد فراق از تو مراد دور تر هستوز
پیرانه گشت شام غمت را سحر مینوز

صرّفی چو زگر گداخته در بونته و فراق

در سر خریال خامش از آن سیم مینوز

گلبن و سرو چه نازند به پیش تو که ناز
مرو از ناز بسیار سر من نه قدم
ای رخت قیده و ابروی تو شد محرابم
ای که شاه چو تو در کشور محبوبی نیست
گر چه مردم ز غمت جز بغمت جان ندیم
بر من از روی بتاں نور خداجلوه گراست
و اعظا چون دلت از درد و غم عشق تپا
روسیاه ابر که گریاں نه ز دردی و غمی است

از قدمعت دل آید نه ز کو تاه و دراز
ای بنجاک سر کوسه تو مراد و ناز
روز و شب سر به زمین مانده ام از بهر تاز
بنده حسن تو محسوس و غلامت ایاز
فی المثل گر پس ازین جان دگر یابم باز
بند الحمد رسیدم بحقیقت ز مجاز
ویده تر ز سر شک از سر تقلب مساز
سرخ رو شمع که گرید ز سر سوز و گداز

گر شد از عشق نهانی جگر ت خوں صرّفی

چسب تو از کرد که با کس نتوان گفت این را نه

گزید یار چو بیگا نکاں جدرائی باز
زیاده از دوسه شب مبه نهان نمی باشد

دگر عجب که گشت میل آشتائی باز
تو رخ نهان کنی آتانه صیفائی باز

چو عید آمدی اسال و باز بگذشتی
 سپه دم بتو جان لبیک اینچه شعله است
 چو رخ نهفتنت از بخت تیر روز است
 کنون که دیده من بیتوش سغید آقا

و لے عجب که چو اسال دیگر آئی باز
 که گاه میدهی نگاه می ربائی باز
 عجب که پرده ز رخسار خود کشائی باز
 که یایم از مهر روی تو روشنائی باز
 امید نیست که صرفی بتا کنند وفا
 و گر کنند نمایند بے وفائی باز

هوس محبت ما یار ندارد هرگز
 زار می میرم از این غصه که آن بے پروا
 جانم آمد به لب از جوروی آمازخی
 جز جفا بر من نغمه دیده نخواهد اصلا
 گر چه پیوسته دلش بایل آزار نیست
 کاکل از آتش می تارخ خوب بشفقت
 گر چه از عشق تو گشتم بهماں خوار چه کس
 آن عزیزان جهاں را همه در سر پست است

میل یاران وفادار ندارد هرگز
 خبر از حال دل تو ندارد هرگز
 بر من آن شوخ شتمکار ندارد هرگز
 سر آردن اغیار ندارد هرگز
 دل زارم ز وی آزار ندارد هرگز
 شمع کل گرمی بازار ندارد هرگز
 عاشق از خواری خود عار ندارد هرگز
 یوسف امروز خسریدار ندارد هرگز

زیر بار غم و اندوه تو صرفیت و لے

خاطر از عشق تو در بار ندارد هرگز

نمای روی و چشم پر آب و ناب انداز
 همه جمال تو بیند و وقت دیدن من
 روا مدار که بر نور طلبت آرد نور
 سیاه چون شب تاریک روز من تلک
 همیشه چند کند جلوه بر فلک خوشنمید
 کنون که ز آتش شوق کباب شد جگم
 بزم عشرت عشاق درد نوشش بیا

که گفتند اندکونی کن در آب انداز
 رقیب گریخت کنون بر رخ نقاب انداز
 ز آفتاب رخ خویش ز نقاب انداز
 بیا و پرده ز روی چو آفتاب انداز
 چو ذره اش ز رخ خود در اضطراب انداز
 کثاب و نمک از خنده بر کباب انداز
 بسا غرطرب از غسل خود شراب انداز

بغیت خویش اگر صرّیا سگش خواهی
به گردش زرگ جان خود طنباب انداز

ر بودی دل از یادش از سپهر نیز
نه بی تنگ و تار یک در راه چه نیز
کنه کار را میکشی به گنه نیز
دل پاره ام خوں شده تپسته نیز
که دارم شب تیره روز سیه نیز
ترا سجده خورشید کرده است و مه نیز
خدا را قدم نه برین خاک ره نیز
اگر ابر و رت کرده جا پا دشته نیز

شکستی سز لطف و طرف کله نیز
هوای بهان و خط و غیب تو
تو گشتی قیب و من از رشک مردم
بفکر و بهان تو مانده غنچه
مه و آفتاب منی رو سے بهنا
رخت قبله ای یوسف ثانی آمد
اگر سوئے دل و فاسد خرامی
ندیدم که سے کاند و بیت ندارد

ببین حال صرّی و بنگر بکارش
که کارش خراب است و جانش تیره نیز

داریم آن محال را در میان همنوز
راه نبرده ایم بسود و زیان همنوز
شهباز جان مغیب این آستان همنوز
غوغای زلغ بر سر این استخوان همنوز
شطرنج غایبانه و مادر میان همنوز
ایک گل بچیده ایم ازین بوستان همنوز

حرف ز عشق زده گذرد بر زبان همنوز
جنس وفا اگر چه است
هر طایفه که بود قفس بر بدن شکست
دشتم و سوختیم ز تنگ وجود خود
صد دست نرود باخت نمودند حاضران
از رای چه بسیار زود بود

صرّی هزار نقد وفا بر محکم ندیم
با ما زمانه در صد و استخوان همنوز

حاجت نبرده ام دیگر سے همنوز
در کار مکرده که خنجر سے همنوز
آنان شد حواله ما ساغر سے همنوز

بگردم ای فرسته بگردد در سے همنوز
زخمی نخورده ایم مدا و اچمه سے کنسم
بر من و صحبت و منی هست در میان

تا اوج وصل زحمت پرواز داده اند
صدر بگذاشت عشق شر با ریخته اند
خواهد کشود طالع فافال عاشقی
صد آه سرد بر نفس گرم مازدند

مرغ بهوس نه ریخته بال و پر بهنود
پایه فرو نه رفته بخاکستر بهنود
نه گذرشته بر ستاره ما اختر بهنود
یک دود بر نخوخته از خاکستر بهنود

صرّفی چه چشم جابزه داری ز دوستان

نه نوشته بنام وفاد فتر بهنود

من نسایم اینچنین آتا گرفتارم بهنود
بچینان کوته زبان از بخشش یارم بهنود
ورنه مشتاقان گل و گلگشت گلزارم بهنود
آں توانائی که باید نیست بم یارم بهنود

یا همه وارستگی مشتاق دیدارم بهنود
گر چه در دل حرف های گفتنی دارم بهنود
زین گل گلشن ازان دورم که خواهی در دست
داشتن دست از علاجم سخت در دست آتی

بچه صرّفی گر چه از بخشش نمی گویم ولی

آں که ورت کند تو در دل دایم بهنود

س حرف السّین

از روی بیاں دیده ام انوار مقدّس
ای آئینه ساخته از صورت عالم
در جلوه جمالت به لباسی عجب آرد
بوییت به دامنم رسد از سنبل مشکین
غیر تو که نیست چه در راست چه در چپ

المنّة لیث تقدّس
هر لحظه ازین آئینه فلک بر توئی و بس
یعنی ز جوانان گل اندام ملک
زنگ تو در اید به نظر از گل نورس
جز تو نتوان یافت چه در پیش چه در پس

صرّفی بجهان نیست عیاں غیر تو

دیدن نتواند رخ او دیده هر کس

از توئی پیرس و ازان خاک در پیرس
ای باد صبح اگر گزری جان بچسب

خا صبتش ز مردم صاحب نظر پیرس
شمشاد و سرور از قد او خبر پیرس

ناصح زمین پیرس که دیوانه ات که ساخت
پیرسی که از چه روست رخت زرد مثل زر
هرگز شب فراق توام نیست هیچ خواب
یک بار اگر به پیرسشم آهی در راه لطف

ازان فتنه جوی غمزه زن و عشوه گر پیرس
من وجه آن چگونیم ازان سیمبر پیرس
گره باورت نیاید ازین چشم تر پیرس
گفتن چه عید بنده که با بے دگر پیرس

درد و بلای عشق چه پیرسی زبیر لال
این قصه را از صرّفی خویش جگر پیرس

بند یقین یار و سر و چمن پیرس
عسل لبش بجوی و عقیق یمن مخواه
از درد و حیران لب شیرین به کوه نشم
چون نستر فاده گل از گریه بے رخش
پیرسی که چسیت حال تو دور از جیب خود
آن زلف را بهوی و ز مشک خطا مگو

نظاره کن بروی وی و از سمن پیرس
اشک مرا بس و در دین پیرس
جان کن زن مرا نگر از کوه کن پیرس
در دیده ام ز عکس گل و نستر پیرس
بد عالم و خراب از احوال من پیرس
و از چشم را بس ز غزال خست پیرس

صرّفی فتاده ام به دیارستان غریب
شادم بدین غریبی خویش از وطن پیرس

گر جان بستاند غمش از ما چه کند کس
جز جو رو جفا پیشه و اندیشه نداریم
از ناز و کرشمه چو پی قتل محبتان
گویا به تو گفتند رقیبان که به عشاق
چون آرزو دیدن رویت همه دارند
معشوقه اگر آفت عقل است چه چاره

خلعتی است بجا از غمت اما چه کند کس
پس مهر و وفا از تو تمنّا چه کند کس
داری همه اسباب مهیّا چه کند کس
تو بر سر کین باش و بس تا چه کند کس
در باغ گل و لاله تماشا چه کند کس
و عشق کند و الم و شیدا چه کند کس

در آرزو روی تو صرّفیست و بس کن
گر رونه منی بانی به کس صلا چه کند کس

بجز پیش از مردن و مردن پس از هجرت و بس
قصه کونه جز بلای جان ندارم پیش و پس

کیست جز آنهم که روز غم بودم هم مرا
و نه ندانم چون کنم یارب که سوزش نیست راه
هم نشین با هر کس و ناکس میباش ای تازه گل
مے ستانی جان و مے بخشی ازاں لب بوسه
فارغ از حسن بختانم جلوه حسن تو ساخت

لیک آں هم کی تواند بوسهش از یک نفس
روزم از ترس دقیبان و شب از بیم غم
نوکله چون تو نشاید بدم هر خار و خس
مے دمی سود و مے خواهی زبان پیچ کس
کافر مگر بت پرستیدن کند دیگر بوس

از حیات خود به فریاد است صرفی بے رخت

نیست امیدم که حزم گرم بود فریاد رس

یار من فایله از ارشد افسوس افسوس
مهربان بود بمن یار و لے در ره کین
ز آشتایان دگر مهر و بیم بیگانه
دیسر من به رقیبان ستمگر همراه
انک اندک غم بجزاں به ولم مے آید
بار سحر آمد و مارا دگر از تیغ نهمت

بے وفا گشت دستم کار شد افسوس افسوس
پیر و خواطر اضیاء شد افسوس افسوس
آشتای دگر ایا شد افسوس افسوس
بهر آزار من زار شد افسوس افسوس
آمده آمده بسیار شد افسوس افسوس
سینه مجروح و دل افکار شد افسوس افسوس

صرفی غم زده در آرزو یک نگهش

مرد و محروم ز دیدار شد افسوس افسوس

در بزم طرب با ده ز خون جگر م بس
پرسی که به رویت ز سعادت چه نشانت
شد ز آتش عشق تو کب هم دل بر میان
خواهم من بیدل سفر ملک عدم کرد
گر سر و بلند می نه بود بر لب جویم
بر فرش رخت خفت ام و بالش راخت

سر یایه عشرت ز قضا اینقد م بس
از خاک سر کوی تو برخ شرم بس
از خوان وصال تو همیں احضرم بس
انده غم عشق رفیق سفرم بس
نقش قدر غم ای تو در چشم ترم بس
خسته که ازاں فرش بود ز پر سرم بس

خواهم که بخاطر رسدش حال تو صرفی

یک گوشه خاطر بتوان اهل کرم بس

غزل

گرچه نبود ز لیبتن دور از رخ یارم هوس
چشم من هرگز نیار و تو متبارا در نظر
یک دو تلک زان دوزلف مشکبایم آرزو
گرچه از تیر تو افکار است جان من و لے
تا هوای لاله رخسای مراد در سرفرازی
محنت بیدار می شبهای غم تا که کشم

صرفیا بر من جفا می کش سر اسر لطفهاست

اندک از لطف می آید است بیدم هوس

گرنیت وصال تو خیالت به نظر بس
گر سر مه ز خاک کف پایت نتوان خست
خاصیت اکیر غمت سیمبر است
گر بر دلم آید رگمان تو خدرنگ
گر حقه یا قوت لب نیست بکام
بر چشم اگر پا زره لطف نماند

صرغی چشم از تلخ تر از مرگ غم دوست

بر کام من از یاد لبش شمرده شکر بس

به نزد قائل من عاشقی گنایم بس
شب فراق چه حاجت مرا بشمع و چراغ
درین زمانه منم پا و شمع ملک وفا
اگر بیای تو جان داد است گستاخی
خوشم که خوار و تسلیم بر استرانه تو
ازان دوزلف شیم صرغیا سیه بنگر

بدین گناه سر تنک و فغاں گنایم بس
چراغ این شب تاریک شمع آیم بس
بلا و محنت و اندوه و غم سپایم بس
کمال لطف تو امروز عذر خواهم بس
که این مذلت و خواریت غرضایم بس
که یاد کار دوزلفش شب سپایم بس

عسکر

صور تے کو در جہاں مانند آں گلگون لباس
غالباً شد مزین عسکر مرا وقت درو
شد سگ کوئی تو یار ما ز عین مردے
محکم از سنگ جفا با شد اس س محنتم
تو ہمہ شب مست خواب نازی و شب تاب تو
یوسف مصری کہ آمد سورہ در شان او
کرد جانم را بیک غمزہ ز قیامت خلاص
صحبہ دم چون مایل شد خورشید من

تا چن نغمے تو اتم بست بر لوح قیاس
ور نہ از بہر چہ خم شد قامت من مثل داس
کس ندیدم مثل او از مردم مردم شناس
تا نہ ویراں گرد و از سیلاب شکم ایل لباس
مردمان چشم بیدار منت دارند پاس
آیت از مصحف حسن تو کردہ است آفتاب من
لاجرم آن غمزہ یک جان گویم سپاس
ماہ نو شد دستہ سطاوس فلک گردید طاس

چوں گرفتہ جاجان صرّفی دل سوختہ
آتش در جانش افتاد از نوای گلگون لباس

ش حرف الشین

بکہ میوزد و رگ جانم ز تن دور از لبش
چشم بے باکش ہمیشہ می کشد عشاق را
گشتہ اندا ستاد و شاگردان ہبتا یکدگر
شدر و اں دریای نور از چشمہ خورشید من
دل پر از خون شد صراحی راز غیرت غنچہ ساں
در لطافت قالب جانان نیامد کم ز جاں

گر طیبہ دست بر بنضم نہد گیر و نبش
فرصت عین آمد مگر مردم کشی در مذہبش
کاشکے ہرگز نیفتادی گذر در ملکیتش
برکت ر موج آں دریا از غنچہ لبش
جام گلگون تانہا داہم می لب بر لبش
بلکہ جاں کسب لطافت سے کنت از قالیبش

وہ ندانم چوں کنم صرّفی بہ شبہائی فراق
گامہ بدتر ز صدر روز قیامت یک شبش

مرغ غمت کہ شد بہ دلم آشیانہ اش
آوردہ ام کعبہ روئے دل باو

از قطرہ ہائے اشک منش آب و دانہ اش
زیرا کہ ہست کعبہ جاں آستانہ اش

گردم غبار و همدم باد صبا شوم
احوال ما ز مشعلہ دانی کہ شمع من
یک روی و یک دل اند محبت و عشق او
مطرب کہ کرد نغمہ سرائی بوصف دوست

باشد بایں بہانہ درایم بخسانہ اش
در نرخ سوز ماست زبان از زبانہ اش
زیراکہ یافتند بخوبی یگانہ اش
شوقی دگر فرو و مرا از نژادہ اش

بمجنوں بہ دور صرّفی دیوانہ خلق را

از یاد رفت و گشت فراموش فسادش

دل من غالباً دیوانہ گشت از روی زیبایش
من دیوانہ ام پالبد زلف چونہ بخیرت
بر سوا یان عشقت مے کست نہ صاحب طاہرت
بی تیغ ناز قلم وعدہ کرد آن ترک عاشق کش
بفرمائی قیمت وعدہ دیدار خویشم داد
چہ مے پرسی کہ از سودای آن زلفت چہ حاصل شد

کہ بے وجہی نخواہد بود ایں دیوانگی ہائیش
خوش آن دیوانہ کہ زلف تو زنجیرست برپایش
نماد خسار خود تا بچو خود عیشم ز رسوائیش
مرا گشت انتظار و از ادب بنود لقا فائیش
چو امروزش ندیدم کہ تو انم دید فردایش
نہمیں روز سیاہست آنچہ سودا مد ز سودایش

پس از مجنوں بجائے دوست در ملک جنوں صرّفی

ولے ترسم کہ خواہد ماند خالی بعد از وجائیش

چوں غم نصیب یاست بہر جا ز بخت خویش
ای بر سر تو تاج تختی نما سے روی
چوں برگ ہمی لالہ و گل در ہو اے تو
از جہم آنکہ نزد رخت لاف حسن زد

بیروں چرا کشیم از بیں شہر رخت خویش
تا سرنگوں نت در شہر انجم ز تخت خویش
بر یاد دادہ ام جگر رخت رخت خویش
بر دار گل نشسته ز شاخ درخت خویش

صرّفی حبیب دید و لے ہمراہ رقیب

ہر نیکہ ہوید کہ دید رسیدش ز بخت خویش

جو تو نے کسم نہ اداں کوے رخت خویش
وارد و داد و ترقی منقش ز داغ مے
وہ عشق آن کہ تاج و تاجہ بستہ اش

شکر از تو مے کیم و شکایت ز بخت خویش
تا شیخ سادہ برد بہ میخانہ رخت خویش
بلکہ شہ اند تاج نشینان ز تخت خویش

خوبان چگونہ رسم بفریاد ما کنند
تا شیر آں ندیده به دلهای سخت خویش
صرفی به لاله زار بیاد رخت رود
با جان چاک چاک و دل سخت سخت خویش

لطیف و صاف جواب لال پیر منش
نجات گل رنگین ز رنگ رخسار منش
رقیب بد گهرت گفت از جفا سخن
ز روی نرسد خیال ندیده ام شب بجز
شب وصال تو و حسن سر کشیدن شمع
ر بوده دل ز من آمانه کرد و لداری
چو عکس مهر نمایاں چو آب صاف تنش
شکست سبیل مشکین ز زلف پر شکش
چو در ناب به گوش تو کرده جان منش
خیال روی تو شمع است و دیده ام لکنش
کنایتی است که برگیر تیغ و سر فلکش
بسته که به سبب آخر گرفت دل ز منش

بحسن یوسف ثانی نه گویش صرفی

که صد چو یوسف مصر است در چه دقش

برون ز پیر منش کس نمی رسد به تنش
بسخلق تابناک ایند صورت جاس را
کش دست من از خواب ز کس مخور
ز یوسف است ایسه بهتر از زلیخا هم
بلاکشی که اسپر محبت است اگر
بر اوج بام فلک تا بچند جلوه ماه
خیا هم نه برده درون پیر منش
بداں نزاکت و لطف آفریده اند تنش
و لے عجب که نگاہی فتد به سوی منش
به هیچ کس نبود نسبت ز مرد و زنش
به دوست جاں نه دهد مشکست ز تنش
کشای پرده از رخسار و بر زمین فلکش

شهرید عشق بصحرا محشر ای صرفی

چو لاله سرکش غرق خون شده کفش

بسته که آمده از جاں لطیف تر بدنش
نگار من که بود جان جان من چه عجب
مشعبد که ازاں همه نهفت مهره مهر
شدند نغمه سرا طوطیان شکریا
بجاں حیات منت و حیات جاں ز تنش
اگر نه رشته بهانست تا به پیر منش
نهاده جوهر جام حق و حقش
به وصف طوطی خط و لب شکر شکش

سیح را چه مجال سخن بجای بخش
که صد سخن لب یار مراست در سخنش
اگر به پیش قدش سر و سرکش صرّفی
ز تند باد دم سرد خود را پافکنش

جامه گلگون که رجه نیست بر حال منش
یوسف ثانیست آن گل پیر من از مهرش
منکه هستم خاک راه او دو چشم چاکش
تیغ غم کاشانه دل را دو صدر وزن کش
آن تن نازک ز بار پیر من آزرده است
روز من چون تیره و تار از فراق جوشی است

کاشت صرّفی در زمین دل هم تخم وفا

عشقبازانند ز انرو خوشه چین خرنش

گر چه نتوانم که گیرم در برش
بر بستر در زد کلاه و کج نهاد
خجری در پهلوی آن ترک شوخ
دمبدم وقت نکلمه می چلد
چون بمیدان جلوه گشتد تو منش
با چنبره حسن که دارد ماه من

دولتم این بسکه باشم بر درش
و نه ندانم تا چه باشد در سرش
چاک دل در پهلویم از خجروش
آب حیواں از لب جان پرورش
رفت چشم من بجز گان ترش
که بود حاجت به زیب و زیورش

مے خورد صرّفی و مادام خون دل

نیست جز خون دل خود در خورش

اصل چو در زده پرویز را بجای آتش
نگذره شعله بجای های بینجای تخت
ز بسکه آتش عشقت نصیر فخر کرده
ز بسکه سینه ام از سود عشق برگشته

شراره لیشه فرماید بوده آن سلتش
مراقت داده ز غیرت بجان و مان آتش
چو خول شده همه جاد تنم روا آتش
برو برآمده از چشم خونگش آتش

نہ گل بود کہ جسد از جمال دلبر خود
ز سوز من شوی آگہ جو بر تو عرض کنند
بسوز کودلم از سوز غم و لے ترسم
دلم پر آتش و ہم چوں چراغ غم از روغن

ز سوز عشق سمند مرا جسم ای صر فی
محب مدای کہ مرا گشتہ قوت جان آتش

چرا نہ سوخته اند سوز سینہ این قلمش
یقین کہ بے پروا این فنک بعالم عدش
بودیدایت جو راز نہایت کرمش
کہ جز بمن نرسیدہ است نعمت ستمش
بشکر از کرم عام و لطف دلبدمش
و لے سخت کہ دریافت لذت المش
کہ ماند چشم ترم را نشانی از قدش
کہ یاد کعبہ کوے تو آمد از حرش

مرینہ بر در او خون دیدہ ای صر فی

نخواہم آن کہ بخونم کند منہمش

بود کیں شیوہ را آن خاموشی ساز و فراموشش
بظلمات است یعنی کردہ این ماتم سہ پوشش
بہ گوشش نہاں بگفت احوال شکم آن درخشش
شب سوز و سرور است امشب از بار غم آلودش
بہ کام خود نیاید تانہ گرد و دیش چوں پوشش
نخے دایم چرا کا کل پریشانت بردوشش
کہ می مستش تو اند کردنی بے پوش و مدہوشش

چو می نوشت ملک حال مبتلای غمش
کے کہ شک بہ وجود دلم ان اودار
بن نگار کرم پیشہ کرد جو ر آغاز
ز خوان عشق ولی نعمت خود دم محفوظ
ستاند از ہمسہ جان و ستم کثیر دم
دوای درد خودم مرہم جراحات خویش
ہماں نشان سعادت بھرو و کوئم بس
دل از عرب بحسم باز کرد عزم سفر

سحن دایم کند با غیر و می خواہیم خاموشش
زالال خضر وار دایم بحسب جانان
حد با ہم شبی مے باشد اقران و امثال را
شب ہجران ہم آغوش است جانم با ہم جانان
لب نوشین اورا خستہ دیش غم و ہجران
پریشان زلفش از رشک بدوش افتادن گل
دم عاشق کشی ماہ و ش مے بینم مستی را

دلالتاکی توان در کهنه جسانی زندگانی کرد | غم او گر خردیداری کند ز نهان بفروشش
شب دیدار چوں می گفت صرّفی حال خود با او
که در نظاره اول نه طاقت ماندونی بهوشش

<p>بیت طرار را کند میرسدش چون نهادند نکویان به ریش روی نیاز گر به زخمیکه ز تیغ مرزّه اش میرسد غیر از حسن نکویان چو با انجام رسید در مقامی که ز رخ پرده بر اندازد باز آنکه مردم ز رو ایش لب او جان بخش است</p>	<p>هر چه آن سر و سرافرازان کند میرسدش گر بخوبان جهان ناز کند میرسدش در راحت به رخم باز کند میرسدش جلوه حسن که آغاز کند میرسدش که دلم چنگ طرب ساز کند میرسدش گر مراد زنده بلب باز کند میرسدش</p>
---	---

بار خوبان و گر چپد کشی ای صرّفی
ناز اگر آن بیت طرّاز کند میرسدش

حرف الصاد م

<p>رقیب از تو شود دور من ز سحر خلاص عوام را نتوان داد ره بخلوت خاص به رخم تیغ تو هستم ز خوشدلی رفاص زهی هوای رخت در سر عوام و خواص سر شک ما و دران بحر مردک خواص ز قصّه های دگر بسته اند لب قصاص</p>	<p>رقیب را بگشتم تا مرا گشتی بقصاص ولم ز ماه و شان منزل تو آمد بس طپید رخم ز تو چوں مرغ نیم بسمل نیست نه ذره است و نه خورشید خالی از مهرت نه چشم ماست که سحری پراز دور ناب است ز بسکه قصّه ما و تو بر زبان دارند</p>
--	--

ز غیر بگسل اگر مخلصی که ای صرّفی

نیامده است دوستی در طریقه اخلاص

جو تو از لطف عامت با من دلخسته خصاص | شکر لب بد پیش تو هستم ز اهل اختصاص

<p>عزم بتنگ آمد و لے ہرگز نخواہد شد خلاص محرم آن راز پنهانی نباید جز خواص لیس لکھنی ادھتم فکانه فیہا الرصاص انتی فدرت نفسی فی النوی اذ لامناص حسنکم فی الاذ دیاد نورہ فی الانتفاص</p>	<p>من بہ عزم خوشحالم اما از دل پر خون من حسن را از لبت با عشق و از ان غافل عوام موجب روئی چو زربانہ صباں گویم و لے عاقبت از دولت وصل تو گشتم تا اسید نسبت رخسارت ای مہ نیست باید رمنیر</p>
---	--

ریخت صرفی خون و چشم خود و لے بنود مجب
گر بریزد خون او چشم تو از بہر قصاص

<p>عزم تو عام و لے دولت خوبی بتو خاص کہ ازین دامن نخواہد شدن آن مرغ خلاص نہ گرفتہ است کسی پادشہاں را بقصاص کہ دعا ہای منت عرض کنند با اخلاص</p>	<p>ای اسیر عزم عشقت چہ عوام و چہ خواص بہر مرغ غمت از رشتہ جدا نم و ای است خونم ای شاہ بہتاں ریز و بیندیش ز پس در دعائے تو من مخلصم اما کس نیست</p>
---	--

تا بوصف رخ تو نغمہ سرا شد صرفی
بہ سماع نغماتش شب و روزم رقص

حرف الضاد

<p>حلقہ چوں ہالہ و مثل مہ تابان عارض تا بہ زلفت سیمت شعلہ فکند آن عارض حسن تو تازہ بہار است و گلستان عارض ای بگلزار جمالت گل خندان عارض کہ ترا ہست بہ از شمع شبستاں عارض جا بجا ظاہر از ان زلف پریشاں عارض</p>	<p>آمد از حلقہ زلف تو نمایاں عارض رنگ طاؤس بہشتی است سر زلف ترا گل گل از نشامی عارض خوبی تو شدہ دیدہ گریاں ز تو چوں ابر بہار است مرا شب بزم تو چہ حاجت بہ چراغست ای ماہ ہمچو مہتاب پریشاں شدہ در سایہ سرو</p>
--	---

صرفیا عارض او مہر جہاں افروز است
روز من تنبیرہ و او ساختہ پنهان عارض

عکس

گر رود جان از تنم جانان بود جانرا عوض
در شب وصل تو گر بهتاب بنود گویم باش
باغبانان غم مخور از قحط باران در چمن
سروستان سرخوش است اما اگر گویم راست
چون بخت بدوسته آن محل شیرین را یگان
آتش گلها بود در سینه و من داغ ها

ورود جانان چه خواهد جانان را عوض
پر تو خسارت آمد ما بهتابان را عوض
آب چشم اشکبار اهل بیت باران را عوض
کی بود آن سرو خسروان را عوض
گر قبولش نقد جان افتد دهم آنرا عوض
در بهارستان عشق آمد گلستان را عوض

بعد خست و جانی ببل باغ سخن
گیست جز صر فی کمون آن مرغ خوش خوانرا عوض

تیر مرغکان که دهمی آب ترا چیت غرض
استی ان کردن عشاق مگر می خواهی
از وجود من مسکین بلاکش یارب
خبر غمزه تو نیز به خون ریزی ماست
عاشق خویشی ورنه در آئینه ترا
از رخ خوب تو صاحب نظران را از من

جز بدف ساختن سینه ما چیت غرض
ورنه خود گو که از من جور و جفا چیت غرض
غیر برداشتن بار بلا چیت غرض
یارب از کشتن ارباب و فاجیت غرض
از تماشای خود ای ماه لقا چیت غرض
غیر نظاره انوار خدا چیت غرض

حلقه سال با شش بران در چود و تا گشت قدت

در نه ای صر فی از من قد و تا چیت غرض

ای که میگویی که حال خویش کنن بایار عرض
نخچنای یار که فکر حال زار من کند
بر دل از کوه غمش صدمه دارم بلکه بیش
و نه نمیدانم که گرسویش نویسم نامه
ترسم از نازک دلی و بیش که خواهد شد لول
مهربانی را نمی بینم که با آن دل ربا

سینه پر خون کنم یا دیده خونبار عرض
نمی یار که حال خود کنم بایار عرض
نیست یارم تا با و این غم کنم یکبار عرض
محنت بهجراں کنم یا طعنه یا غبار عرض
گر کنیش اندک از محنت بسیار عرض
می تواند کرد حال بیدلان زار عرض

قصده آن دارم که نقد جان نثار او کنم
قاصد انقصود صر فی کن با و ز بهار عرض

ایضا غزل

رنجوری این خسته بجانان که کند عرض
گر جان نفریسم به وی این تحفه احقر
یارب به نکالے که فتنم به بخشش خون
حالم شده ذال طره آشفته پریشاں
من نالم و از دردمن اورا خبر نیست
صد قصه پر غصه مرا از غم هجر است
خواهم که به عرضش برسانم غم من

درمانده گئی بنده به سلطان که کند عرض
از مور ضعیفه به سلیمان که کند عرض
خونباری این دیده گریان که کند عرض
بایار من این حال پریشان که کند عرض
با گل الم بیل نالان که کند عرض
القصه با و غصه هجران که کند عرض
آنانه بود در همه شهر آن که کند عرض

صرفی که کمیس بنده داعی است دعایش

در حضرت آن خسرو خوبان که کند عرض

نیاز بنده با آن شاه خوبان ای صبا کن عرض
بهوس اول به لب های ادب خاک در اورا
جدا از خاک پایش دیده غم دیده خون باد است
بلائی هجر جانکاه است و درد شوق نیز آقا
ز بس غمناکی من روز بجزاں حاسم شاد است
نگو فاسد بلا و محنت من با سگ کوشش

دعا گوئی است آیین من و از من دعا کن عرض
پس از بوسیدن خاک درش احوال ما کن عرض
نیاز دیده خون بار با آن خاک پاک کن عرض
چه حد من که گویم با وی این درد و بلا کن عرض
عده هم جدا و شادی حاسد جدا کن عرض
منو بیانه حال آشنا با آشنا کن عرض

همه روئی که هست آئینه نور خدایش رو

نسب اشتیاق صرفی از بهر خدا کن عرض

بایار چنان حال دل زار کنم عرض
فریاده که تا تشیر کند دردش اندک
یارب الم این دل خوب بسته دهم شرح
بے مهری آن ماه به عرضش برسانم
از سینه ریش و جگر چاک نه گویم
فاصد چه بری نامه که خواهم من بیدل
آیا بود آن روز که باد دیده گریان

نشیده کند گر همه صد بار کنم عرض
هر چند که درد غم بسیار کنم عرض
با محنت این دیده خوب را کنم عرض
با جور رقیبان دل آزار کنم عرض
با جریان حزن و دل افکار کنم عرض
خود بیدلی خویش به دل آزار کنم عرض
غشهای دل غم زده بایار کنم عرض

یارب بوداں شب که باں نرگس پر خواب
 خواهم که گریباں بزم چاک به پیشش
 سودی بکند که چه وفاداری خود را
 در ره نتوان یافت در آن خانه که مار بیت
 شوخیکه بے نازک و تشنه آمده خویش

بے خوابی ای دیدہ بیدار کنم عرض
 یعنی که باو سینہ افکار کنم عرض
 با آن مهر بے مهر سنگار کنم عرض
 بار غم خود باد رود و دیوار کنم عرض
 خوش نصیب که با او غم و تکرار کنم عرض

دشوار نه بے رحمتی جاناں شده عالم
 صرفی بکه این قصه دشوار کنم عرض

ک

حرف الطاء

لا

در راهت ابر نروم شوخ سبز خط
 چوں جانب رقیب میروی کاش میخوری
 دل زنده ابد شده زان محل جانفزا
 در لجه که گشته زان از سر شک من
 دریای رحمت است سر اسر حبيب من
 تفریط در ترسم و افراط در ستم

تیغم بر بزن که قلم میرو و ز قلم
 سویم بود که راه ز مستی کنی غلط
 سر برباب زندگیش گشته خضر خط
 پر تاش ده از مرزه با چشم ن چوبط
 اما نصیب است از و آتش فقط
 چشم تراست نه چو میان ت حد وسط

گفتی و هم مراد تو امانی دهی
 صرفیت شادمان بهمین وعده فقط

در عاشقی خط تو مارا نش غلط
 جز قصد جان من زار آن غمزه کی کند
 دل در میان چین سر زلف پر خمیش
 طفل سر شک را که رواں می کنم ز چشم
 مجنون نه بود هیچ من از خیل عاشقانه
 که آب و آتش است گهی شیر و شکر است

قد حدث الثقات علیکم بحسن خط
 اگر محل خویش اجل که کند غلط
 منزل گرفته است که الخبیری الوسط
 باشد که آن بروز جزایم بود فرط
 از جنس طیر نیست مساوی همای و بط
 هرگز ندیده ایم نگارے بدین منظر

دور است صرفی دره عشق و عاشقی
 که لطف یار خویش کند فرق تا سطح

ایضا غزل

همه گشتند خاک راه تو خوبان مشکین خط
و میدار عارضش خط تا کشید آن ترک عاشق کش
نه دیده ام تازه باغی در بهار حسن چون رویش
مه من پادشاه نو خطاں در کشور حسن است
به دین زاهدان که ترک عشق آفریده غم نیست
بخط سبز شد آراسته رخسار گلگونت

غبار آن بود بر صفحه رخسار تو این خط
زدیوان ازل در کشتن عشق افکین خط
گل آن عارض است و سنبش زلف در حسن خط
بخدمت چون غلامان داده اند اورا سلطان خط
که دارد مصحف روی تو بهر نسخ آن دی خط
به رنگ دیگران رخسار داده است تزیین خط

خوانان سرش را غالباً صرغی نمیدادند
که زیب و زینت خوبان بهیض اید ز مشکین خط

گر لب را باده گفتم گفتم ای دلبر غلط
من براں بودم که ماند جان بتن چون بنیت
مصحف روی ترا آیات صحت ظاهر است
کو بمجم کان مه خورشید روی کی میرسد
ره غلط کردی و افتادی بچاه غیغش
چون رقیبان بد آموزند و ایم همیش

چون گفتم که مستی عشقش فتادم در غلط
چون ترادیدم یقینم شد که بودم در غلط
نسخه حسن بتان دیگر است اکثر غلط
گر بنی افتد ترادد سیر ماه و خور غلط
از غلط ناگردنت آمد دلا خوشتر غلط
کی کند ره سوی ما آن سرو سیمین بر غلط

رفتی از میخانه جستی سر عشق از خانقاه
آن یک صرغی خطا کردی و آن دیگر غلط

نست
سیدمیر

حرف الظاء

چو گیر و جابه منبر از برای طعن ما و اعظ
لامت کرد با دیوانگان عشق را لیکن
به منع عاشقی تا چند درد سرد بد ما را
سبوی باده که بر دوش و گد بر سران بهتر
بلا ای عشقم آمد از قضایش طعنه ام تا که
سرفشک دیده بر روی خجسته چوں مار الضیبت کرد

نما محراب ابرویت که خواهد شد ز جا و اعظ
اگر بیند رخت دیوانه تر گردد ز ما و اعظ
چون تواند بروں کرد از سر ما این هوا و اعظ
که دوش و سر بسیار اید به دستار و و اعظ
مگر قادر تواند شد به تعبیر قضا و اعظ
ولی دارد بروی اشک از روی ریا و اعظ

اگر که شود از راحتی کن محنت عشقت
فضیلت با حق عشقم از بدانستی یک از صد

کنز بهر مزید محنت عشقم و محسوس و اعظم
بر و عظم خود نه کردی غیر فضل عشق ادا و اعظم

چو می بیند خدایا صرّفی از خوابان چکونی پند
اگر بهر خردا گوئی بگو بهر خردا و اعظم

خوش است فصل گل اما جد از یار چه حظ
مرا که سینۀ یار و داغ لاله رخسار لیت
بکام دل چو لبش نیست جام راحه کنم
به ریش خویش نخواهم هر چه که ز عشق
خوش است با ده بکف بر کف باغ و لعل
مگو که صورت زیبایش خالی از معنی است

جد از یار خود از موسم بهر چه حظ
ز نو بهر چه حاصل ز لاله زار چه حظ
جد از لعل دی از جام خوش گوار چه حظ
بغیر سینۀ ریش و دل نگار چه حظ
چونیت شایسته مقصود در کنش چه حظ
از صورتی که نه دارد بجز نگار چه حظ

بخانه نیست حبیب و رقیب من اینجا است
چونیت گل به چمن صرّفی از خار چه حظ

ع

حرف العین

و

مگو به حجتی زان غمزه زن قتلش شود واقع
اگر خون من بیدل بریزد کار خیر است این
چو ترک چشمش از من برده عقلش بهوش وین دل
مهر من با رقیبان دانه ماهی خال را منهای
چه حد من که تعریفیت کنم ای آنکه خونخوار است
به شهر عشق و رسم به وفائی مانده مشهور

که تیغ غمزه بخونریزشش آمد حجت قاطع
ولے ترسم ز شمشیر آید از چینه چنیں مانع
چه خواهم داد دیگر گر نخواهد شد بدین قانع
به سنگ بدگر تخم نکوئی را مکن ضایع
رسم لطف را مانع فنون جور را جابج
نگشته غیر از این آئین به ملک دلبری شایع

اگر واقع شد از دلدار صرّفی به وفائی با
چو این با لازم حسنت عیبی نیست در واقع

از خوی بدان سیرت نیکان چه توقع
سامان شد و سر رفت به سودای تو آید
زان طره که جمعیت ز دل بهر که کشدش

یعنی ز رقیبان تو احسان چه توقع
از اهل محبت سر و سامان چه توقع
جمعیت دلها به پریشان چه توقع

مسیل رخ و خط تونه دارد دل زاهد
متکین دل من که دهد غم سیر می آما

در شوره ز مینه گل و ریساں چه توقع
ایں شیوه ازاں فتنه دوراں چه توقع

صرّفی که ز خود گامی او جساں بلب آمد

پس کام خودم از لب جاناں چه توقع

ای ز روی آتشیت سوخته جانم چو شمع
اینچسب کز شوق تو می سوزم از شب تا بروز
تو خوش و خندان امشب مجلس افروز قریب
چون نمی سوزد دولت بر گریه شبهای من
اے که می پرسی ازاں نسبت که من دارم باو
من به سوز عاشقی سرگریم آما ناصحا

آرزو دارم که پیشیت جساں برافشایم چو شمع
نبیت امیدم که آخر زنده می مانم چو شمع
من به کنج تیره و تاریک گر یا نم چو شمع
هر شبی بر گریه های خویش خندانم چو شمع
هست چوں پروانه جسم من روی جاناں چو شمع
از دم سردت بے ترسان و لرزانم چو شمع

آتشی در جانم افستد از غمت و چون کنم

چساده جز سوختن صرّفی نمیدانم چو شمع

سوز و گداز عاشقی پیوسته می باید چو شمع
گر من بسوزم موبهور و روشن شود حالم براو
شکر خدا کرد و وصل او روشن بشی دایم و لای
گر در رخ او عالمی پروانه ساں خواهی ریخت
جمعت امشب مهوشاں لیکن همه خوابان آں
از حال خود گردم ز غم مایل شوی سوی قریب

آرزو ام جز سوختن از من نمی آید چو شمع
در هر سر مو آتشی عشق و ایم باید چو شمع
نور و حالش تا بروز اصلاحی باید چو شمع
خسار آتشناک خود هر که که بنماید چو شمع
کاں مبروی آتشی مجلس بیاراید چو شمع
رفتن بیک دم جانب دیگر نمی شاید چو شمع

گر سر به تیغ غمزه ام خواهد بریدن شام وصل

نور حیا هم صرّفی بالست که افزاید چو شمع

چوں بمن وقت جدائی گفت جاناں الوداع
مردم از غیرت که گفتی الوداعی با قریب
وقت رفتن او سخن با من نکرد از ناز لبیک
در حریم سینه من چوں غمش منزل گرفت
بے رخ او سیر باغ و کشت بستاں چوں کنم

جانم آمد برب و گفتم که اے جاناں الوداع
از ادا معلوم شد که دل نه بود آں الوداع
گفت چشمش با اشارت های پنهان الوداع
ای دل و دیں الفراق ای همه و سامان الوداع
نوبهار من چو رفت ای باغ و بستان الوداع

ایں زمانہ مارا قرآن نیست در ملک وجود | عزم اقلیم عدم داریم یا راں الوداع
تا بہ کے صرفی بلا و محنت ہجران کشد
نخرم آن روزے کہ او گوید بہ ہجران الوداع

ع ح ر ف الغین

اے کہ دارم الف از دست تو بر سببہ چرخ
نتوانم کہ زمانے ز تو یا ششم فاسخ
جانب باغ اگر بگذری اے تازہ بہار
بوی زلفت اگر از مشک و عبیرم برسد
من جد او بسر کوی تو جاکردہ رفیق
نقد جاں کم شد و گفت کہ چشم تو ز بود

شب ہجراست الف و داغ تو ام شمع و چرخ
اے کہ از ہر دو جہاںم بہ غم نیست فراغ
بہ تماشا شایہ جمالت شکستہ گل باغ
کی ز بوسیدن اینہا شودم تازہ دماغ
وہ کہ بلبس ز چمن دور در ال منزل داغ
زلفت در گوشہ چشم تو دلم بہر سراغ

آن سمنبر چو کشت بادہ گلگون صرفی

چمن از غنچہ صراحی کشد از لالہ ایاغ

تو بہار چہ روم لالہ رخسار جانب باغ
غیر یک داغ بہر برگ نہ دارد لالہ
چوں شب بزم برافروخت رخت ز آتش می
نیت مخلوط ز بوی خوشنت اے گل زاہد

کہ بہ داغ تو ام از باغ و بہارست فراغ
دل بصد پارہ و ہر پارہ آن با صد داغ
ز آتش غیرت تو شب ہمہ شب سوخت چرخ
مگر از خشکی ز ہوش خلع یافت دماغ

عند لبیاں ہمہ خواہند رفیق تو شدن

صرفیا گر گذرد کلونخ تو بجانب باغ

صد بار اگر چہ واعظ بر من زد از زبان تیغ
خطی است راست تیرت بر دفتر حیا تم
شم شیریں بقبت سلم یارب چرا کشیدی
دل کہ از بہر کشتن من

چوں نام تو گر فتم کارے نہ کرد آن تیغ
گر سر کشم از ال خط کو بر سرم براں تیغ
چوں داشتہ ز مژگان ای ترک جانسا تیغ
در پہلو بیم شستہ سازد ز استخوان تیغ
کوہے کشی بہ تیغ منت نہد بجاں تیغ
دارد ز بہرقت سلم در آستین جباں تیغ

اکنوں کہ من بجا نم از محنت فراق
آن ساعد است یارب با ترک پرفتن من

خنجر کہ در کمر زد و آن کج کلمہ سبب حسیت
چوں بہر قتل صرفی بس بود در میان تیغ

دل ز من برد و جدا شد بے وفا منی من دریغ
ایں گرفتار است بابت کند زلف او
راحت و خوشحالی آمد قسمت اغیار حیف
او خراماں رفت و نہ تو انستم از پی رفتش
درد او دارم درون جان و ز بس دردم بجا
روز و شب جابر در او چوں سگال دارم لے
نئے دل اکنوں در برم نے دلربائی من دریغ
واں ستمکار است در بند جفا کے من دریغ
درد و محنت آفرید نذاذ برائے من دریغ
ز آب چشم خویش در گل ماند پائے من دریغ
نیست آن بیدر در افکند دوائے من دریغ
او سہمے خواہد رقیباں را بجائے من دریغ
در بلا افتادہ ام صرفی ز درد چہر او
نیت او آگاہ از درد و بلائی من دریغ

ف حرف الفاء

ای کہ کوئی سینه ات نیست جانی بے الف
از برم آن سر و رفت اما بجز اللہ بماند
ہمدم من آہ شد تا زدیہ لوح دل رخم
آرزوئی آن قدیم چوں الف در سینه ام
معتدل قدرت نہ چوں سرو و الف نیست و بلند
جای تو بر آستان شان و ز پر پائے است
چاک نامی جامہ جان من است آن بے الف
در میان جان نشانی از قدش یعنی الف
زخم تیرش ہی و زخم تیغ او ہی ہی الف
پس بجای ہی فعل داغ ایں سینه را اولی الف
کی نہ دلاف از قدرت سرو و کن دعوی الف
شد وطن زان رو براوج آسمان ای الف

افسر اقبال اسکندر میں آں خاک پا
ور نہ صرفی بر سر او نیت بے معنی الف

مرا میرا ند آن سگ ہر شب از کوی جانان حیف
بحر دیدار تو پشت دینا ہ من نبود اما
کف پایت کہ نازک تر ز گلبرگ است سرو من
رقیب ظالمت محرم شدہ ایں بینوا محروم
من لب تشنہ دیدم آب تیغ در گلو اما
عجب جائے کہ بر باران بر وادارند یار آن حیف
بیک موحے کہ ز دوری ای شکم گشت و بر آن حیف
بچشم ماندی و آزرده شد از خار ترکان حیف
ز شد سلطان من بر ہیج مظلومی بدین حیف
ز گشتم بر و افتادم جدا زان آب حیوان حیف

نیاید جز بکام دیگران صاف نشا طویل

نصیب عشق باز از نیست در در پنهان

بجانان بیاں سپردن بود مقصود و لم صر فی

بمقصود دل خود نار سبزه داده ام جان حریف

ساقیا چون به شریفی همه شب یار و حریف
او بنام است شریف و شرف و هر باو است
شرف بسکه غبارم بر دوسویش باد
آنکه رسم کرم عام بود خاصه او
اوست مجموعه خوبی و بیاں نمودن کرد
هش از عالم پاکست و در بی عالم پاک

چه شود گر کنیم یاد در اوقات شریف
صورت و سیرت او هر دو لطیف و لطیف
خاک راه طلبش گر شود این جسم ضعیف
چسبند ما که کنیزش بحقیقت تعریف
همه اصناف کمالش هزاران تصنیف
مثل روحی است لطیف آمده در جسم کشف

چسبند کتی صر فی اگر قافیه یابد تکرار

که نیاید به زبان تو جز آن نام شریف

از الف تا ستم در بزم عشق از دلف دلف
عکس خوبان عالم را بتا شام و لیل
شهر سوار من بمیدان غمت در راه عشق
وصف دندان تو گر گوشه فخر خواهد شد
پادشاهان را ز خشت فرش کویت بخت و جاه
در پس و پیش سبزی قدان و باغ کوه و تو

بادف و لعل جام شوق ایدل نبوش و لالتخف
در میان جان توئی خوبان دیگر بر طرف
باز پائنی شوق میرانم غنای داده ز کف
از خجالت باز خواهد آب شد در در صدف
خسروان را بر سر از خاک درش تاج شرف
چون خیال وانی که هست از سر و شمشاد و صف

ترک من جان و دل صر فی بهم دارند جنگ

کز پی تیر تو خواهد هر یک خود را برف

تیر ما تو نا صحا را تا بکے با شتم برف
ناوک اورا که افتد در میان جاں و لیل
صد بلائی جان براه عشق در هر منز است
روز عقل و دانش آوردم سوی عشق و جنون

قلم لحن ان ینتھوا بغض خم ما قد سادف
ای کشد از یک طرف سوی خود و آن یک طرف
نزد پس ره نه قدم مردانه لعل دل لالتخف
حیف ز اوقات که شد در جیل و نادانست

زاهد از انسانی و لب خشکی از افسردگی
رتبه حسنت بے عالی ترا ز خورشید و ماه

از بهایم اشتراک از مستبش لب پر زلف
ای پسر آری عسکری را تو فرزند خلف

شکر نازت که بر خیل محبتان ناخفته
گشته افتاده است صرّقی در میان آن دو

پیش قدم تو گزیده صنوبر زده است لاف
گر تیغ تو سرم بشکافد چه غم می
چون جان کم نثار تو نه بود عجب اگر
هر گاه که تیغ غمزه کشد ترک چشم تو
آب حیات از دلب جانقزای تو
احرام بسته اند نلک آید ملک اگر
خونست دل ز شوق دو چشمش بخرال را

بید از چه رو کشید بر و خنجر خلاف
ترسم هوای تو بدر آید از ان شکاف
گستاخی چنین ز کرم داریم معاف
نبود سپاه هموش و خمر در احوال صاف
مانند در و بادیه بود از شراب صاف
خواهد که کعبه در او را کند طواف
صرّقی گمان مبر که بود ناقص اش بناف

ایضا

بقولای شد ای شیخ عمرت تلف
اگر محتسب بیند آن مغیبه
بخاک درت سوده خورشید رو
بشان جلوه گر هر طرف صد هزار
گریبان جانم از آن پاره است
ز جان من خسته دل بگذرد

بکش می عفا الله عما سلف
بگوید مرا می بخور لا تخف
از آن رواست خالتش بر اوج شرف
مرادم تو نمی دیگران بر طرف
که دایمان وصلت ندارم بکف
خدا نکه که جنانان زنده براف

ح

چو یعقوب بے یوسف خویشتن

بیت الحزن صرّقی و دایف

حرفات

در سر من نیست جز سودای عشق
بعد از بی خواهم شدن رسوای عشق
کشور جانی شد پر از غوغای عشق

منکه هستم و اله و شیدای عشق
عاشقم باشد نخواهم ننگ و نام
پادشاه عشق ملک دل گرفت

هر که نتواند چشیدن ز هر جسم
گوهر مقصود نماید در کف دست
کی بود محنت کشتان عشق را
راحت خوشتر ز محنت با عشق

صرفیبا از هر دو عالم فارغم
تا شدم دیوانه و شیدا به عشق

هر دم کشم آه و فغان از دست که از دست عشق
از خانه ماندم جدا گشتم به غربت مبتلا
کوئی جنون شد منزلم دیوانگی شد حالم
دارم دل این ناتوان اندوه و درد بیکران

دیوانه و شیدا شدم در مانده و حیران شدم
صرفی صفت رسوا شدم از دست که از دست عشق

در آینه رخ خود دیدی و گشتی بخود عاشق
رقیب عشق بازان چون تو خود گشتی چه حد آن
چه حاجت آن که خود باشی اسیر خود که جان من
به پیش چشم آتی روی خود را بین چشم من
تا شکن باب دیده من عکس بالایت
به دیوهای خلاق عشق دارد طسوفه تأثیر
بخود گر عاشقی
بخود گر عاشقی بد با رقیب کنون چو باشی

چه می زبید که باشد با رقیب خویش با عاشق

ندامم عرض حال خود چنان بر تو کرد عاشق
مهر من عاشق لبیلی بنوده غیر یک مجنون
بشوق صاد چشم وصال زلفت مبتلا خلقی است
چو قدول ربایت شد خرامان جانب بستان
که خواهد شد بیک نظاره رویت ز خود عاشق
ترا مانند مجنون آمده بسیر در زهد عاشق
ولی سرگزسته یابی یک چو من ز صد عاشق
صنوبر گشت با صد دل ترا ای سر و قد عاشق

منے خواہم کہ غیر دیدہ عاشق رخت بینم
چگونہ اینہمہ بار بلائے عشق بردارد

فلے برتہ دیدہ بلائے خویش ہم وارد دہد عاشق
کہ از معشوق خود ہرگز نہ یابد مدد عاشق

رقبتش گرنہ بامن نیک خواہد بود بدگو باش

براہ عشق تو تو رفیق یا فہیم رفیق

رہ دلاز فراقت ز شوق شد کوتاہ

منہ براہ طلب پائے بختیم جاناں

مکو کہ عقل کند مشکلات عشق آسان

محو ز شیوہ ز اہل طریقہ عاشق

بہ فرقہ فرقہ رسیدم و جمع اہل صلاح

اگر دہیم دریں راہ جان زہے تو رفیق

دریں بہت مرا شوق تو رفیق و شفیع

کہ گفتہ اند دلا الرفیق ثم طریق

کہ جاے چہ کند فہم نکتہ پائے رفیق

کہ نیست بیج مقلد جو صاحب تحقیق

بغیر تفرقہ حاصل شد ز بیج فرق

بیاد لعل تو ریزد ز دیدہ در صرّی

و لے ز خون دل آں در شدہ رنگ یقین

اتابے ترا بر رخ آتشین عرق

یار ب بروی چشمہ مہر ایں جہان بست

بالای عارض تو عرق تانشتہ است

سر بر کشیدہ لالہ تر در دم از زمین

ای پر عرق ز بادہ شب بزم عارضت

بر برگ لالہ قطرہ شبنم نظارہ کن

جام در آب و آتش از انروی این عرق

یا قطرہ قطرہ بر رخ آں مہ جبین عرق

بر صفہ صفات شدہ بالانشتین عرق

چوں بہجت قطرہ درخت بر زمین عرق

ستمعیست اشکیا رازاں آتشین عرق

یعنی بروی لالہ غداراں بیس عراق

از دیدہ کاسہ کاسہ چو صرّی خویم خون

اما قدح قدح کشید آں نازنین عرق

تانشتہ بر مہ رخسارہ جانان عرق

جبرتی دارم کہ چوں پرویں بروی منہ

گر عرق شد ز یور حسنت عجب مزہ کہ بہت

عطر گل رویاں گلاب آمد لے در بوی خوش

آبروی چشمہ خورشید دیدم آں عرق

چہیت پرویں بر رخ توای مہ تابان عرق

در بنا گوش جمالت چوں در غلطان عرق

از کلابت کم نیامدای گل خنیاں عرق

قطره های آب ریخته نیست بر رخساره ام
آتش از غیرت افتاد است در جام شراب

بلکه این بیمار کرد است از تب بجزان عرق
چون کشیدی دست من در بزم میخواران عرق

نیست شبم بلکه پیش عارض او صر فی
بر رخ از شرمندگی دارد گلستان عرق

شب بجز آن چنانم آب شیش را بجان مشتاق
چه پرستی که چونت اشتیاق من بدیدارت
چه حد دیده امی که مشتاق رخت باشد
بهار است ای سهی قد جانز گلشن گذاری کن
چنانم آرزو مند گل اندامان شب بجزان
جهان تیره و تار است بے خورشیده رخسارت

که نبود تشنه حشر آب کو شرابجان مشتاق
تو خود فرما که چون باشد تن بجان بجان مشتاق
بخاک پای نیت این دیده های خون فشان
تشریف تو دست هم زمین و هم زمان مشتاق
که گلهای بهاری است بیل درخشان مشتاق
نما خسته بدیدارت همه خلق بهمان مشتاق

بود مشتاق آب آن مایه کافد ز دریا دور

و صر فی زلال وصل اورا پیش از ان مشتاق

ساز جز بدل خویش منزل غم عشق
همیشه با غم عشق است شادمان اما
رسید عشق و قدم ماند در حسرتیم دلم
همیشه باد دلم در گذر آتش شوق

بمعشوق کوش که خوش عالم عشق
خوش آن دلی که می نیست غای از غم عشق
کشاد صد در دولت زمین مقدم عشق
مدام باد و چشم پر آب از غم عشق

چنان تو همدمی عشق خو کن صر فی

که عشق همدم تو باشد و تو همدم عشق

چنان امروز دارد آرزوی کویت این مشتاق
محمد نامی و یوسف ایقا عیسی دے ایجان
بصد خورشید روز تیره اما کی شود روشن
نشین با مردمان دیده ام در پرده چشم
مثال بیدلان خوبان دلبرا آرزو مند شش

که فردا دوزخ باشد فردوس بر مشتاق
بسی نبود اگر باشد نزار روح الایم مشتاق
بیک پر تو ز رخسار تو ایم ای مر حبیب مشتاق
جو اهل انجمن میں مردم خلوت نشین مشتاق
چو ارباب نیاز اور بستان نازین مشتاق

ملا یک منزل او بر فلک خواهد بند چو خورشید

که اهل آسمان او راست چو اهل زمین مشتاق

مراد جان و مقصود دل یعنی به وصل تو

دل غم دیده صرّفیت چو جان مرز مشتاق

بر فلک آیم رود هر لحظه ای ماه از فراق

چو فراق تو بروی از ملک هستی وادی است

همنشیت شد رقیب و من به هجران مبعست

آرزو دارم که پیشیت جساں دهم روز وصال

سینه مجروح و دل افکار و حسرت پر خون مرا

گر چه کاهی را نباشد طاقت کوه و لعل

و نه اندام چو کیم آه از فراق آه از فراق

لاجرم بروم به ملک نیستی راه از فراق

گاه در شرابدم از رشک وی و گاه از فراق

جملتی در کشتنم یک چند در خواه از فراق

باشد ای جان از فراق شست و آلود از فراق

کوه غم دار بدیم با این جسم چو گاه از فراق

بسکه صرّفی در نظر نقش تو دارد روز و شب

گر چه دور است از نوا نای است آگاه از فراق

هر گز غم نهم ز سر خویش بار عشق

گلهای آتشین بود این در غم های دل

دلهاست چاک چاک پر از خون دانه ای

گر ناله با چو تبسّل از آن گل کنم چه غیب

بے اختیار شد دلم ای شهسوار حسن

بگذر ختم بهوت و هجران جو ز رو لعل

ای قصه خوان حکایت اصحاب کعب چند

سینای از اجل بمن نافتا رساند

کار نیست عشق و دهم سر بکار عشق

گلگل شکفت باغ در بهار عشق

تو به بهار هستی و آن لاله زار عشق

چو خار طاعت در دلم از خار غم عشق

وادم غم آن دل بکف اختیار عشق

شکر خدا که کم نه بر ابد عیار عشق

ای من سگ که کند جان نثار عشق

پیک غم که آمده است از دیار عشق

صرّفی بهر دو کون بس است آبرو من

گرفتم که بر رخسار بود از بگذار عشق

جز در حریم دل نه کشاد است بار عشق

کار تو قصه جان من و من بکار عشق

هر کار و ان غم که رسد از دیار عشق

خواهی بجرم غم شقیم کشت ترک من

تا بر جسم نشسته ز راهت غبار عشق
آخ گل مراد بر آید ز خار عشق
جز بر وفا و صدق نیامد در عشق

شادم که کس مگوی که نشاخته مرا
در باغ عشق اگر چه خلد خسار و جگر
گر صادقی مدار بدل زنگ رنگ غیر

کز ترک آشنائی یاران مرا چه غم
عشق است یار صرّفی و صرّفیت یار عشق

ت

حرف الکاف

ک

که شدستان جام عشق را پیرایه جان چاک
بمحمد الشهداست کس نیفتاد است بدمان چاک
زدان شوق جالش جامه را گل و گشتهای چاک
هزاران پاره و پاره آتش را هم هزاران چاک
مهر من روزن کاشانه رسیده شده است چاک
که دارد ترک من زلف تیغ مرزگان چاک

مگر جان من ز دانه سرستی گریبان چاک
عزیزان او است اکنون یوسف گل پیرین لیکن
لیم صبح چوں بوسی ازان گل پیرین آورد
دل پیش مرا از تیغ عشق و خنجر شوق است
خوش است از چاک سینه دل که بهر دیدن او را
جگر خون و دل مجروح و جان افکار چوں بنور

نهان میداشت داغ سینه را در پیرین صرّفی
در یغاکشت ناچو لاله زد و گریبان چاک

چوں لاله باز سر بهوایش کشم ز خاک
زیر و زیر زمین و زیر فلک گر شود چه باک
دل پاره پاره دارم ازان سینه چاک چاک
عشاق را رسید بلب جان در دناک
این لوح تا ز نقش دو عالم نه گشت پاک
خواهم شد از رفت سرم سایه ز تارک

گر داغ عشق گل رخ خویشم کند هلاک
چوں بر زمین و زیر فلک نیست منزل
تیغ که ترک چشم تو از غمزه بر کشید
در داکه از فراق لب جان فرساید تو
صورت نیست حرف محبت به لوح دل
کشم رنگ شراب ز لعلت چنانکه هست

صرّفی جواب گوی که عشق است دین من
در خاک چوں سوال کننت پس از هلاک

البیضا و دیگر

چو گفتم خواهم از دست عیّتی قتل خود ای بے باک
خرا ماں آمده بر دی دل از خلقی و بگذاشتی
مجبلی که دارند آرزوی قتل و خسارت
مخّی خواهم اینست جز خیال تو شب بچرا
سمندت گر نه آزار کشت ای شهسوار من
بمحمد الله که نقش صورت خوبان دیگر را

به تیغ غمزه خورم رنجی در دم ز سپه ادراک
نه دیدم مثل تو سرف بره و لبی چالاک
پس از مردن نیمجو امند جز شلخ گلے بر خاک
بجان در دمن و سینه ریش و دل غمناک
سرم روز شکارت باد او نیز از اذان و تراک
ز دیده شست و شوئی آب دیده بر دیاک پاک

از ابل لب های شیرین تا جدا افتاده ام صرّفی
بکام من در هر قاتل آمد تلخ تر تر یاک

چون ز داغ خنده به ریش کوه کن شیرین نمک
خوایم نوش از لبش لیکن بجا شور می فلک
کم نخواهد در ریش دل از خنده اش
ای که خوانی نعمت روحانی آمد حسن تو
تا نمک بنود چگونه دل بر دحسن بتان
گر چه بسیار ماه من بتان بر چینی و

کوه از ابل در شور آمد هست در کان این نمک
تعبیه کرده است گویا در امت شیرین نمک
کی تواند داد در ریش را لشکری نمک
از ابل ملاحظه که حضرت راست بر خوان من نمک
حسن را آمد من موجب تر نشین نمک
نیست مانند تو در حسن بتان چین نمک

تو بر نمک یک از شکر شیرین تر است
و عجب صرّفی که یارب چون شده شیرین نمک

حکیم عقل اگر چه در دلم تنگت آرد شک
کس گر شک بدیدار خدا دارد درین عالم
بجالت ای اهل عشق دارد شیخ رسوایی
چون اید شک برین عاشقی دارد باد من شین
کس کاندرو وجود هر فروشن یقینی نیست
چون صحرای یقینی نیست در حقیقت عشاق

چو سوسطانیان اما درین شک نیز دارد شک
نمادی مظهر نور خدا رخ تا گذارد شک
چنان شک مگر که سر تا پا از ابل بیدر دارد شک
که او یادم نشین خویش آخر می سپارد شک
که بیند و طاعت را در ابل هرگز نیاید شک
عجب بنود که شیطان بر دل او می کارد شک

یقین دارم کہ خواہد مرد صر فی بے رخت لبیک
رقیب بد گمانت این یقین را پیشمار و شک

<p>بہ مطلوب ارنہ واصل گشتہ و سالک چہ خوش حجبی است طوف کعبہ وصل ہمالک در ہمالک در رہ عشق گرفتہ ملک دل را ملک جہاں ہم بلا و درد محنت در رہ عشق کے را خواجہ احرار گویند کثیر بار محنت پاک طینت نہ در کشف کشف آیت عشق</p>	<p>عسل الشد بجد شہ بعد ذاک نہ احرار می دریں حج نہ مناسک اجل مسکین ہلاک این ہمالک بہ غم ہای تو محصور این ہمالک بے مشکل سلوک این مسالک کہ محلو کست اورا عشق مالک نباشد کار ہر حجام و حاکم نہ درک آن نواں کردانہ مدارک</p>
---	---

بہ تحریر بلای صر فی افتد
ز حیرت خامہ از دست ملایک

<p>از خیال دانہ ممال و سر زلفت ملک من یقین دارم کہ نبود جز گمان آن میاں تو نہاں در خانہ مانند نمک در کان ولے گرچہ صد جورم کنی ہرگز نگیرم ترکش تو غنیہ پر خوں گل گریباں پارہ لالہ داغدار چوں اسیر عشق آن یوسف رخسار یعقوب وار</p>	<p>ساختن تسبیح دعا گو یان تو یعنی ملک در گمان من ہمہ اہل یقین را نیست شک در ہمہ بازار شہور ہی از تو ای کان نمک لے دل سخت تو نقد عشق را سنگ محکم در گلستان بیغم عشقت زیادہ پیچ یک از زینجا صورتاں کی گوش دارم نہایت لالہ</p>
--	---

گر رود فریاد یارب ہای من صر فی بچرخ
جز ہماں نتوان شنید از گنبد سیر فلک

<p>بہ غم دید لطف یار اندک جفا بیت کہ چہ بسیار است شادم غم و درد من دشتہ بسیار بہ تیغ کینہ از صد پارہ سازی</p>	<p>ولے نسبت بہمن بسیار اندک مکن این لطف را نہ نہار اندک قرا و صبر و این بسیار اندک رقیبت داند این آزار اندک</p>
---	---

چہ سود از گریہ بسیار صر فی
کہ کردہ در دل تو کار اندک

ایضا غزل

غم بدل دادی و گفتی الهی با من شرک
 نعمه مرغان قدسی وصف دایم زلف لشت
 زان نمک های که در خنده لب لعل تو ریخت
 گوش از در بنا گوشش اینچنین آذوقه گشت
 در فلاح عاشقان که ناصح اندازد شک
 کاسه سرگرتهی دارد نه سودا بیت چسرا

دل ز بهال بشنید و گفت امانه تنها خوشترک
 ای به ذکر دانه رخسار تو تسبیح ملک
 جهان من افتاده شوروی در دل کان نمک
 یاب و در آمد چو این غمهاش کفتم یک بیک
 غم نه دارم چوں یقین ز ایل نمیکرد و در شک
 ایچونه در ناله فریاده با شرع عجت

صرّفی بیدل که دارد کلبه در کوی دوست
 سایه دیوارش افتاده است بر بام ملک

ل حرف التّلام

عالمی را بقت رشت گرفتاری دل
 زار می نالم از این غم که دل من زار است
 چو دلم در دو بهماں جز تو ندارم یاری
 ترک آیین ستم کن چو ستمکاری تو
 طالب لشت دلم لب کن اگر خا طرت
 غیر بار غم تو بر سر دل نیست و ل

چون صنوبر شده قد تو زیاری دل
 رحم بر ناله زارم کن و بر زاری دل
 گو تو جانانه کنی پس که کشت یاری دل
 نتوانست پس آمد به وفا داری دل
 نه کند میل چه حاصل ز طلب کاری دل
 غم کسار می که نه دارد سر غم خواری دل

کوه غم بر دل تو نیست گراں لے صرّفی
 قطع صحرائی طلب کن به سبکبازی دل

لے طیب دل عشاق شنو زاری دل
 در غمت کار دلم غیر جگر خواری نیست
 چوں گرفتار غمت شد دلم آساں نه بود
 دل به کوی تو بهم دور و لب کن چه عجب
 دل ببازد از غم لشت مناعی ارزاں

که تو نمی آنگه کند چاره بیباری دل
 ده که خوں شد جگر من ز جگر خواری دل
 لبیک در مانده ام آخر به گرفتاری دل
 که تنم هم رسد انجس به مدد کاری دل
 چه عجب گریه کنی میل خسریاری دل

بسکه دل ما ز لبش چوں مگسان فکری کند | دهن یار به تنگ است ز بسیاری دل

صرّفی چوں بشب بجز بلا زور آورد

در چنین واقعه و کرد و نمیش یاری دل

عاشقی را که ز دی تیغ نواں گفت بخیل
کویت از فیض و فتوح است همه مالاکال
روی زدم که کبود است ز سنگ شمت
خنه گم نگرد و گرد به بسیار بس
ناج عزت بسم خاک مذکت ز درت
جاں به اندوه غمت بود کفیل دل من

جاں که به تیغ نه داد است بخت و دل
چند حاجی بره کعبه رود بیل بیل
جامه بجاں زدم از مانع غم در غم بیل
همه از لطف تو دارم چه کثیر و چه قلیل
ای عزیزان جهان بر در تو خوار و ذلیل
دل چو بگر سخت دران زلف گرفتند کفیل

چیت تاخیر مردن ز غم عشق کنی

کار خیر است و بخیر آمده صرّفی بخیل

رویت گل است و زلف تو سبیل باغ دل
جا کرده در حریم حل من تو سی و بس
هرس بصل لاله رخسار شادیاں و
فارغ ز چشم ز کسم و از پیرای گل

از سبیل و گل تو معطر دماغ دل
و ز هر چه هست غیر تو دارم فراغ دل
زین قوم نیست حاصل من غیر دماغ دل
ای آنکه نیست غیر تو چشم و چراغ دل

صرّفی که از صنوبر و شمش و فارغ است

آمد خیال قدر تو عشق سرو باغ دل

آن گل که به رخسار نکند سو به باغ دل
در راه شوق از شب تاریک غم چه پاک
زلفش که رسم دارد از و مشک بوی خوش
از جلوه مان شاد گل در حریم باغ

دانش بگل نهاده نهادم بدماغ دل
چوں دارد از خیال رخ او پیرای دل
دارد هوای بوی از و درد دماغ دل
دارد بسیار لاله غنزاران فراغ دل

از کوی گل رخسار چو سیح و زبده است

صرّفی شلفه است از ابل باغ باغ دل

خوشم که گشته ام از ضعف تن خیال بشال
شب فراق تو روز وصال را دپای

که تا بخاطر تو بگذرم مرثال خیال
شب فراق تو روز وصال را دپای

نزد بعین کمال دولت خویش
وصال تشّ محال و پستی دل
چهره جستم بر و بال و پیوی در عشق
بنان باقد خود با صنوبر و شمشاد
همیشه ز آتش هجر تو عین سوزم
اگر بقول رقیب سنگم بکشی
اگر دلی بچهاں کم شود نرا گسپرند

خدا همیشه نگه دارد ن زمین کمال
کنیم فرض که فرض محال نیست محال
که هست و امنم از سیم اشک بالمال
که نیست تازه هسالی چو تو باغ جمال
بزن بر آتش من آبی از زلال وصال
نواب آں بنود بر رقیب تشّ و بال
چرا که زلف تو بر بدن دل عدال

جفاکش بره عشق باید ای صرّفی
اگر تو عاشق از جور یار خویش منال

از ره دیده خیال تو گذر کرد بدل
تیر مرغان تو رفت از دل و جا کرد جبال
از ره لطف چو بر دیده من ماند قدم
وہ کہ نادوخت یک چاک تیر مرزہ ات
دل کم خون غمت اساخت بجایم ممکن
نیت جز سوخ بدن از سفر تن حاصل

پس از یں رگد رم عشق اثر کرد بدل
ناوک طمره ات از سینہ گذر کرد بدل
دیده از مقدم دلدار خبر کرد بدل
خبر عشق تو صد چاک دگر کرد بدل
جان دہم درد تو ام منزل اگر کرد بدل
در ره عشق تو خواہم سفر کرد بدل

صرّفی از عشق رخت دیده دل روشن رخت
پس در آئینہ روی تو نظر کرد بدل

تعالی اللہ کہ رخسارت شکفت از تاب مل گل گل
بہ گشت گل چو سوی باغ رفیع سرو ناز من
بر غم اہل قیل و قال ای مطرب بوصف می
پہی جام ملے جان برب آمد این تامل چیست
او ان عشرت و بزم لطیف و ساقی گل رخ

تیرا از طایران قدس چوں جبریل صد مل
شکفت از خرمی گل باغ بلخ و بلخ ہم گل گل
کن آہنگ سرودی چوں صراحی گویند قل قل
چہ تاخیر است ای ساقی کرم کن بے تامل مل
بگو مطرب کہ میگو صراحی و مبسم قل قل

برہ عشق آن چاک سوار نشت در و صرّفی
رفیق خاکساران است لطف صاحب دل

شفای ماست بہ دیدار جہاں نزلے خلیل
بہ می شقای علیل است بے نقای خلیل

دل پر آتش من گلشن از خیال ویت
رسیده اند بمطلوب خویش از دل و جان
اگر به تیغ جفا جانستند شش ہوس است
چہ مدبند کہ ہمز انویش تو اند شد
خلیل جا بہ دلم ساخت بلکہ در جان ہم

کہ گلستان شدہ است آتش از برائے خلیل
کہ بہت کعبہ مقصود در انہائے خلیل
منم کبیکہ بجاں سے کشت جفا سے خلیل
مرا چو دست دہد سر ہم بیالے خلیل
وگر چہ گو نہ گزینم کے بجائے خلیل

چو نسبت غیروی از کعبہ جلوہ گر صری
بہ گرد کعبہ نواں کشت دیہوئے خلیل

از نقاب غنچہ ظاہر شد رخ زیبائے گل
چوں بقای موسم گل چند روزی پیش بین
لالہ جز لعل زد در صحن بستان چوں بروں
گل بجنبہ از صبا کردہ است اشارتہا نیاز
در بہار حسن چوں دے تو شکفتہ گل
چوں نقاب تو بتوشی غنچہ بر رخ پردہ چند

لیک در روی جمال تو کرا پروتے گل
چند روزے میتواں بدون بسو در پای گل
آمد از خرگاہ غنچہ شہادہ رعنا سے گل
غیر بیل کے نفہمیدہ است اشارتہا سے گل
ای عرق ہر روی تو چوں شبنم بالے گل
اے ترا پیرائے چوں جامہ یکتائے گل

غیر سودائے تو در نسبت صرفی را بے
بیل شوریدہ را در سر بود سودای گل

مرا نہ ہم فراقست و نہ امید وصال
ز بسکہ فارغم از ہجر و وصل ساختہ عشق
دے کہ یاد تو کردم بر رسم از دو جہاں
ز غنچہ دل من ایں چنین بر از خون
چگونہ شرح دہم حلے نئے کہ من دادم
اگر بشور و سرورم و گر بہ محنت و غم

کہ کار عشق چنین است چوں رسد بکمال
مرا نہ فرقت تو نیست پیچ رنج و ملاں
خوش آنکہ یاد تو کردم دہائیس او مہ و سال
کہ از شراب نعمت شیشہ است مالامال
کہ در بیان چنین حالتی است ناطق لال
بیاد و بر خویشم ہمیشہ در ہر سال

بعالمی است ز عشق تو منزل صرفی

کہ نزد آں دو جہانست مثل خواب و خیال

علیم اے ناصح مکن گروادہ ام با یاد دل
زاں ہے ترسم کہ خواہد شد دل از آتش لقب

گر تو ہم سے بینی اور امید ہی ناچار دل
ورنہ سہلست گزینہ جورا و کشت آزار دل

بر من آسانست جان کنان ز عشق او دله
ز ابدان راتن به کار و عشق بازان را دل است
چون دل من رفت در زلفش دگر پیداشد
چون دل مارا بودی سرو خوشش رفت از من

عاقبت بے اختیار چوں ز تو خواهر دانه
خود تو بے صر فی بسیار خویشش بسیار دل

بے که تا گوش تو افتد پریشان کا کل
در گشتان جمالت بودی تازه بهار
غالب بر سر است ای آفت جان طومار است
کا کل خود به نمودی و دگر پیدا کرد

مشکل است ای دوستان بر کنان از خط اول
کار تن سودی نه دارد گر بود بے کار دل
بے که گم در هر خم زلفت شد بسیار دل
بیت بے گم در هر خم زلفت شد بسیار دل

گوش کن جان پریشان مرزاں کا کل
لاله رخساره و سبیل خط ویرجاں کا کل
بهر تعویذ چشم بد دوران کا کل
فتنه بار از سران بهر دل و جان کا کل

ما چو صر فی شود احوال جهان دیگر کون
گر چه آشفته کنی زلف و پریشان کا کل

رقیبان را ز کوئی یار دور انداختن مشکل
گرفتاران عشق و درد مندان محبت را
چو عشقت جان ستانست از نفس آن مپسند
در ایام سپاه غمزه و ناز تو خوابان را

اسیران را بایں قوم خفا جوین جتن مشکل
و خود بگذاشتن آسان بخود بر جتن مشکل
که باشد بر چشمتن پروان جان جتن مشکل
لواحه بے بری در ملک حسن افراختن مشکل

جهاں بے پر ز رخسار او تاریک ای صر فی
لقاب از آفتاب روی او انداختن مشکل

تن اسیر محنت بحران و ماستاق وصل
طالبان وصل را باید گذشت از هر دو کون
که به وصلم نیستی به هجر است تا خوشم
نه هر هجران را به کام خویشش دارم آرزو

فارغ از مادتن ما جان با تفریق وصل
غیر از بی کمال از ل نداشت در ایاق وصل
من بجان مستم ز عشاق تو نه از عشاق وصل
تا کله بایم به تقریبه پس تریاق وصل

با فرقیش صر فی ناچار با بیست ختن
چون کند طاققت ما کوته است از طاق وصل

چون مرا از روز قسمت نیست استحقاق وصل

تن اسیران در دهم با شتم بجان مشتاق وصل

بعد عمر دیدمت اما قسیم با تو بود	بر چنین وصلی ز غیرت چون کنم اخلاق وصل
گر نخواهد خاطرت جز محنت چه جویم	زهر بهجرانم بود شیرین تر از تریاق وصل
دشمنه و جانم الهی بگسل دست اجل	گر بکار آید پی شیر از زه اسواق وصل

کی تواند داد صرّفی دولت و حکم فلک
چون ز بام قصر گردون زیر آمد طاق وصل

م حرف المیم

اجل را در بلائے بهجر با خود مهربان کردم	پس از دیدار یارش وعده تسلیم جان کردم
امان از دخل شادی یافت ملک دل بکمال شد	بسلطان غمت ای ملک را دارالامان کردم
فلک یاور نمی گردد ای بلا عالم نیکو دارم	به ناوک با محبتش یک یک خطر نشا کردم
دل خود را بخوبان ستمکار حیف آیین	نه دادم تانه با صد جورش اول امتحان کردم
جگر را پاره و دل را فکار و سینه را پر خون	بهر نوعیکه مطلوب غمت بود آنچنان کردم
خضر شد طالب آب حیات از چشمه جود	من از تیغ غمت تمنای حیات جاوداں کردم

مرا ماند و روان شد سرو من چون دل باودادم
دل و جان را هم ای صرّفی به دهباش روان کردم

در راه عشق نام سلامت نمی برم	بدانم چنان بقیامت نمی برم
مار از اهل صدق ندانند روز حشر	تا داغ او بسینه علامت نمی برم
گو عقل کن ملامت ماکر جنون عشق	حظ تمام جز بسلامت نمی برم
دخت وجود را چو بملک عدم کشم	از کوی دورت بارقاقت نمی برم
قد قامت از مؤذن اگر میرسد گوش	تا سجده جز با آن قد و قامت نمی برم
اسرار باطن خم می کشف می کنیم	اما چو شیخ نام کرامت نمی برم

صد بار تو به صرّفی اگر می کنی ندانم

هرگز با و گمان ندانم نمی برم

دلم صد رخنه کردی تا مگر بیرون شود مهرم	ندانستی که از هر رخنه افزون شود مهرم
--	--------------------------------------

فتد در خرمین خورشید و انجم آتش عشقت
پیر از فرما و کرد کوه بر محنوں شود مایوں
چنانم پر ز مهر او که گرسنیغ ز ند مهرم
چو تیغ جو و پیکان جفا بیت جالف سزا آمد
در ایام حیاتم آ که از مهرم نشد آنم

چه غم که اول از مهرش دلم محزون شد الهی
که آخر مایه عیش دل محزون شود مهرم

اگر پرتو فکن در طارم گردون شود مهرم
چو پید آذر در کوه و در مایوں شود مهرم
رواں از رخم تیغ او بجای خون شود مهرم
نور خود فرما که از بیداد کم چون شود مهرم
از غم مردم مگر معلوم او اکسوں شود مهرم

جسلائی دیگر از گرویش دارند چشمانم
اگر گردون سخا بد گشت گریه و کعبه گویت
بسته شد آفت دینم که ایمان پیش او کفر است
نخواهی در جهان اسباب جمعیت نه جمعیت
گریبان خاک ازاں صبح است که دست فلک کو
و مادام حیرتم بر حیرتم افزون شود در عشق
ملک را رشته تسبیح از ز تار زلف او است
مگو واعظ که روزی خواهی از رندی پشیمان
ز من عالم چه می پرسید کاندز بلبل و حیرت

ریش دارد صفائی دیگر از جبار و سبزه گانم
به آه خویش از سیریکه دارد باز گردانم
بسم الله که بار آورد آخر نفس ایمانم
اگر ناصح بدانی لذت حال پریشانم
شب وصل آمد من بانگ دست و گریه
چو حیرانی است کارم من بکار خویش حیرانم
باین زمار اگر ایمان ندارم نامسلمانم
نخواهی دید در روز قیامت هم پشیمانم
چنان غرقم که حال خویش را خود هم نمیدانم

زیاران محبت گشت خاک گوی محنت گل

وزان گل دست حسرت ساخت صوفی جوهر جام

وصف حسرت بصدر کتاب گنم
آه آتش فشان ز دل بکشم
گر بسیار قید بر خشم
بر دورت جا اگر توانم ساخت
کف دریای من بود مهر
چه عجب که کمال ضعف بدن
رخت هستی بدست پیروغان

غمره و ناز باب باب گنم
چشمه مهر را سرب گنم
مردود در خاک اضطراب گنم
تکیه بر قرص آفتاب گنم
عالم از گریه چون پر آب گنم
جای در کتب حساب گنم
رهن یک جیره شراب گنم

غرض من بخواب دیدن او است
صرّفی آن دم که میل خواب گشتم

<p>آتش زدیم در می و پیمانه سوختیم ما مضطرب نبامده مردانه سوختیم وز سوز سینه خانه ویرانه سوختیم اورا بیک زبان چو پروانه سوختیم در سینه صدق در یک دانه سوختیم کز آتش محبت جسانانه سوختیم</p>	<p>ساقی برو که از دل دیوانه سوختیم پروانه وقت سوختن آید با اضطراب ویران ز آب دیده خود خانه سوختیم جبرئیل آمد از پی تسکین سوز ما در پا چپه بجوشش نیا مد که از دمه از تنده با و مرگ نخره مرد آن چرخ</p>
--	---

با آتشیم هر که بجا گشت بمنشین
صرّفی چه آشتا و چه بیگانه سوختیم

<p>بخون ناحقش شهرت من خواهم بشویدم چو من گم گشته عشقم بجویدم بجویدم ز بوسه من بسوزند ای حریفان که بجویدم شما هر تسلی از زبان او بگوئیدم</p>	<p>چو خرم بے گنه ریز و شهید او بگوئیدم بصحرای غم جوینده ام آواره خوابده شد بزم عشق عود و نغمه شوق چهاں سوزم اگر از وعده دیدار حرفی او نگفت آقا</p>
---	--

بود کما سنگدل آهی کشد از مردن صرّفی
چو میرم از غم او بر سر کوبیش بگوئیدم

<p>وز زحمت غیر رسته بودم این بخت و آن شکسته بودم از لوح وجود رسته بودم از هر دو جهان گسته بودم زین دامن فریب گسته بودم عمر دے که بعشق رسته بودم</p>	<p>با دست شبی نشسته بودم جام خودی و شراب سستی آثار رقوم خسامه رسته پیوند دے که بسته و اوست پروانه کتاں بهال همت جانرا که سپرده ام نمین است</p>
---	--

فارس ز دو کون به چو صرّفی

در کج عدم نشسته بودم

<p>دور فلک به کام او گردش روزگار هم</p>	<p>جابه درت رقیب را پیش تو اعتبار هم</p>
---	--

روز من از غمت سیاه گشته و لعل سپید از آن
وعده وصل میبردی لبیک و فغانمیکنی
محنت و غم نصیب من عیش و طرب رقیب را
گر چه من به کوی تو بختی آبروی من
در دل سخت تو اثر سنگ و لایمیکند

موی سیاه من شد و دیده اشک بارم
در فراق تابی که محنت انتظارم
حیف که بر مراد او دولت وصل یارم
زار و نزارم از غمت در نظر تو خوارم
نال و ماله من من گریه مرز زارم

هر که اسیر عشق شد جان به غمش سپرد و رفت

داده قرار بر عین صرّفی بے قرارم

بر خیز تا ز دنیا و عقبی بروں رویم
زین خاک داں که نیست مقام مجروح
جاد و قضای وحدت ذاتی کنیم پس
هر جا که گردش فلک دیوں اثر کند
پای طلب به وادی دیدار کی نهیم
در عرصه حقیقت هستی قدم نهیم

یعنی ز تنگنای من و ما بروں رویم
از کسوت و کون مسرتا بروں رویم
از سنگلاخ کثرت استیما بروں رویم
پایر فلک نهاده از انجا بروں رویم
از پای و خطای مردم دانا بروں رویم
از وادی حقایق اشیا بروں رویم

مار از ما بروں نه برد تا قفسه شکوک

صرّفی براق جذب کجا تا بروں رویم

عاشقان فارغ از خسر و دایم
نزد عاشق نه دارد اصلا فسق
عشق هم جانستان و هم جان بخش
شهر دل را خراب کرده غمت
ای شمع حسن در زمانه دلست
گشته دلست زنده جاوید

لایخافون لومته اللایم
عالم از احمی احمی از عالم
ایں دو وصفش بیکدیگر لازم
حاکم شهر است بس ظالم
عقل محکوم عشق و او حاکم
عقل را شک در آن و دل جانم

نظم صرّفی به وصف دلبر بارت

آفرین صد هزار برناظم

تا ترا عهد شکن دانستم
کاش که ناصح من دانسته

جسامه بر خود چو کفن دانستم
آنجکه از طرز تو من دانستم

گوهر اشک من و خاک درت	قیمت در معدن دانستم
بحیال قدر و دمی چمن است	حکمت سر و دهن دانستم
نغمه را که بیا و نوازه بود	کسترا از صوت زغن دانستم
نتوان کام گرفت از دهنیت	سر تنگی دهن دانستم
دل ر بود و نشدم آگه ازان	کار آن نادره فن دانستم
سختش بهر بیا کام به رقیب	عرض او از سخن دانستم

نوبه تو میرسد ای صرغی غم
حاصل دیر کهن دانستم

چاه ساز آمد که دوز و جامه ص پاره ام	جامه خود پاره کرد و در گذشت از چاه ام
خاز چشم پر است از شعله های سوز دل	گرفته پوشید دیده سوز و عالم از نظاره ام
بمحو موم از آتش شوق جالت شمع من	آب گرد و گردی باشد چون سنگ خانه ام
در ره شوق خیال آفتاب نار صفت	شب ز بهر رهنموی بس بود سیاه ام
غم به دنبال من است افتاده و بهر وجود	می کند آخ به صحرای عدم آواره ام
بیندانی های خویشت عرض کردم بار	و نه نمیدانم چرا بنواختی یک باره ام

گردنت خواهد شراب ای شیخ شهر از من بنوش

بمحو خورشید من صرغی میبخش آره ام

در دمی کاین نامه مسکرم دم رقم	کان بحری الدمع خمر و جام بدم
هر قسم که خواهم ظاهر شد	کان یحوا و معی ذاک الرقم
محو حرف اشتیاق از لوح دل	لیس لی و معی و قد جف القلم
در بلاست محب و حکمت مایه بود	لیتنی کو ملتفت من تلك المحکم

صرغی از دریای اشکم نه محیط

لیس الا - هوش بر شرف من دیو

بان پر سوزم فرور ان نغمه و ناله سستش تنم	پیر من فانیس را بس پر تنم پیر منم
بود بجنون مبتدای صورت لبیله و رفت	در جهان مجنون لبیله صورتان اکنون تنم
بهر مردان دیو بودم چو تو کشیجا و لے	چشم کافر کیش او شد در ره دیو تنم

تا بکے باشند من دیوانه را از بنجیر عقل
خانه و دیوان چسکار آید من دیوانه را
از غم چشمت چو مجنوں گم به صحرای سرهم

کعبه کوی تو آمد قبله صرفی و بس

کافراست ابرو دیگر داند ز قبله ای صم

معاذ اللہ کہ بہرناں بدوناں ہم نفس ہاشم
نخے خواہم کہ بازغ و زغن ہم آشیان کردم
کنم پرواز چوں غنقا پر قاف قدس سازم جا
چو وارستم زرقبہ ی و بکستم زہر بنی
برائے ناقہ ہمت رسم در محفل جاناں
چو زان گلین تو انم چید در ہر دم گلے دیگر

امید آں چنان از ہمت خود دارم ای صرفی

کہ ہر در ماندہ بے چارہ را فریاد رس ہاشم

در سببہ چوں آمد غمش اکنون جدا از من شو
دغ الف پہلوی ہم برینہ است اندہ تم
بادی پس از مرگم وزید از کوی او بر خاک من
خواہم کہ سریر پای آں سرورواں مالم دے
در دو بلا ای عشق را از جاں نخے خواہم جدا
جورت کہ آمد خوشتر از لطف نکو یان دگر

ترکی ز تیغ او قلم کرد استخوان و بس

صرفی بہ لوح نام اوزاں استخوان کردہ قلم

ز درد چشم خود زان رو من غم دیدہ گر یا ہم
بدر از حسرت پایوسش آمد چشم گر یا ہم
ز درد چشم من زان رو بہ درد آمد دل دارم
دوامی طبیبان نیست نافع درد چشم را

وقت آں آمد کہ ایں زنجیر را من بشکنم
گر ضرورت افتد ویرانہ بس میکنم
حلقہ کردہ آہواں باشند در پیراہنم

چہ غم دارم چہ کم دارم چہ محتاج کس ہاشم
چون نتوانم کہ بامرغان قدس ہم نفس ہاشم
چرا چوں بیل و طوطی گرفت ز نفس ہاشم
نہ در قیہ ہوا آیم نہ در بندہ ہوس ہاشم
بہ دلباش چو قانع بہ آواز جری ہاشم
بہیہ انم ضرورت چیست تا با غار خوش ہاشم

امید آں چنان از ہمت خود دارم ای صرفی

کہ ہر در ماندہ بے چارہ را فریاد رس ہاشم

خوش نیست در وقت چنین ایدل گذشتن ہم
یعنی ملا در سینہ دہ چندا نہ محنوست ہم
چوں کرد بادم از خوشی ز قضاں بصحرائی عدم
چوں آب از ایلے اختیار آیم ز سر کردہ قدم
بالند کہ آید صحبت یاران جانی مغتنم
اگر اندکے افزائی از لطفت چہ خواہد گشت

ترکی ز تیغ او قلم کرد استخوان و بس

صرفی بہ لوح نام اوزاں استخوان کردہ قلم

کہ ظاہر شد ز چشم درد نا کم درد نہ ہاشم
چو بہنہادہ است یا بردیدہ آں سر و خرامانم
کہ آمد مانع از نظر راہ رخسار جانانم
کہ باید سرمہ از خاک پایت بہر چشمانم

خیال لعل میگون توام سوسه در چشم است
از آن رو بستم این چشمی که از بجزرت به دو آمد

از آن سرخ است همچون لعل چشم گوهر افشایم
که بے رویت نیفت ز دیده بر خون دورایم

ز چشم میرود اشک ندامت صرفی یعنی
ز هر نظاره کا فکندم بغیر او پشیمایم

جدا زیار چرا در دیار خود باشم
کم عزیمت شهرے که یار من اینجا است
قرار داده به مردن اینم بر آتش ستر
باختیار خود آن خواستم که برود او
زیار خود چو مرار روزگار ساخت جدا
مرا ز باغ چه حاصل ز نو بهار چه خط
زبان خلق بکار است در ملامت من
چو نمک ز شکر کس ز هم نشینانم

سفر گزینم و جو یاب یار خود باشم
نهاده سر بر دوش شهر یار خود باشم
اگر چه سر برود بر قفسار خود باشم
برون برآمده از اغتیب یار خود باشم
چرانه در کله از روزگار خود باشم
اگر جدا ز رخ گلزار خود باشم
مرا حکار بآن من بکار خود باشم
بخود نشینم و خود نمک ز خود باشم

خوش آن زمان که من نمک زای صرّفی

نهاده سر به ره شهر سوار خود باشم

هر دمت یاد کنم گرنه کنم پس چه کنم
گردم بس کنم از ناله شبهای وراق
چون نه امید وصال است مرا بنم بجز
در چمنها به هوائے قذآن سرور و دل
چون غباری شوم از ضعف به کویتو گز
که چو مجنون سوی مامون گذرم گاه بگو

آه و فسر یاد کنم گرنه کنم پس چه کنم
باز بنیاد کنم گرنه کنم پس چه کنم
دل خود نشاند کنم گرنه کنم پس چه کنم
میل شمشاد کنم گرنه کنم پس چه کنم
همدم یاد کنم گرنه کنم پس چه کنم
رو چو فسر یاد کنم گرنه کنم پس چه کنم

بم که کاشانه و برانه دل را صرّفی

از غم آ یاد کنم گرنه کنم پس چه کنم

گویی بے یار کنم ورنه کنم پس چه کنم
من که دارم سرو کالے عجیبه با غم او
بیج کس مردن خود گر چه تمنّی نه کن

ناله زار کنم ورنه کنم پس چه کنم
سر دریں کار کنم ورنه کنم پس چه کنم
بے توان چار کنم ورنه کنم پس چه کنم

به هوای رخ تو ناله کشان چون بایسل
چون که در روز ازل قسمت من خاتم نیست
آه من بے مہر ویت به فلک گزیده رستد

گشت گلزار کنم ورنه کنم پس چه کنم
خوبه این خسار کنم ورنه کنم پس چه کنم
ناله اش یار کنم ورنه کنم پس چه کنم

صرّقی از ناخن حسرت به شب مانتیم بجز
سینه افکار کنم ورنه کنم پس چه کنم

مانامه پیمیده دل را بتو دادیم
از کشتن مار و زجزا پاک چه داری
ای دل غم خورشید رخسار تو سپردیم
چون گفتش از غیر تو پیوند کس سستیم

جان نذر تو کردیم و بکل را بتو دادیم
چون روز ازل خط بکل را بتو دادیم
نورے کہ برو ظلمت کل را بتو دادیم
گفت غم پیوند کس را بتو دادیم

صرّقی به دل خویش بکش صورت نوبان
صورت گریه چین و چکل را بتو دادیم

ساعری را دریں ایام همدم یافتیم
هر چه خطر از بهر آن شد طالب آب حیات
در دمندهاں را بتو دامید خوشحالی و لے
چون سگت با ما است در فریاد و افغان بخران
گر چه ویران شد بنای عمر ما از سبیل نیک
چون کنیم از جنت کویش اگر بیرون کنند

چون صراحی در بهماں ہم مشربے کم یافتیم
از لب جانا بخش جانان ما بیک دم یافتیم
چون غنم دلدار آمد از پی ہم یافتیم
در دمندهاں را بهر عشق محرم یافتیم
ما بچشماں در دل اساس عشق محکم یافتیم
چون ہمیں میراث از جد خود آدم یافتیم

نبیت غیر چهره زرد و سر شک سیمگون
هر زرد و سیجی که لے صرّقی به عالم یافتیم

چند هر دم ناله از درد دل پر خون کشتم
بیلتی من حالمے دارم که افلاطون اگر
رفت جان و آرزوئی او نه رفت از سیندم
دوستاں بنود از آب چشمه چشم عجب
کی توان کردن شکایت زان مہر نامہربان
ساعری چون نہد لب بر لب او سا قیا

با که گویم درد خود یارب ندانم چوں کنم
هم نشین من شود با چوں خودش مجنون کنم
از درون سینه اش یارب چساں بیرون کنم
گر تماشا نشانی فرات و در جلد و جیون کنم
گر کنم از بخت خود وز گردش گردون کنم
ویدہ را پر خون چو حجام بادہ گلگون کنم

رفته رفته شعر من صرّفی شود موزون اگر
وصف آن رفتار خوب و قامت موزون کنم

بنا مرادی من کس مباد در عالم
نه دیده ایم دل خویش نشاد در عالم
اگر ز آه من آتش رفت در عالم
کس نمی کند از بند یاد در عالم
مگر ز مادر دوراں نزا در عالم
همین مراد دل من نه دار در عالم

نیافتم من مسکین مراد در عالم
بنوده ایم دمی خالی از غمی بجهان
چنین که آه من از آتش غیب بنود
نه دوستی به وفای نه دشمنی به خفا
برادرے که طریق برادری ورزد
فلک بکام همه اهل عالم اکت و لے

دعا از عالمیاں صرّفی مدار طمع

مکن به پیچ گشته اعمت در عالم

روز و شب می گذرانم به مشقت چه کنم
شد نصیب من محنت زده حسرت چه کنم
ماندم از عشق تو در وادی حیرت چه کنم
دلبران رانده بودم پیچ هر وقت چه کنم
پس چپ نشدیم اصلاح نصیحت چه کنم
گر به زوریم نه کشتاید در دولت چه کنم
یعنی ای دوست کیمن من بتو خدمت چه کنم
جانب کشته کشمیر غزیمت چه کنم

شب بغم می گذرد روز به محنت چه کنم
دارم از حسرت ویدار تو صد محنت پیش
منتظر شده در کار خودم از غم تو
دل ربودند و نه کردند مرا دل داری
دل که کارش نه پذیرد به نصیحت اصلاح
از تکلم بمن آن شوخ دهن می بندد
نقد جان گر کنم ایشا را تو آن چیزی نیست
دلبران که وطن ساخته در کجرات است

روز عیشم ز غریبی شب آمد صرّفی

آه و فریاد چه سازم شب غریب می کنم

سر عزت به فلک بودا ازاں ره گذرم
بود ز آئینه رخساره تو اندر نظر سرم
می نهاده قدم بر سرم از راه کرم
اشک چوں سیم روان گشت بر دمی چو زرم
سر مه چشم نبوده است جز آن خاک درم

یاد باد آن که چو بر ره گذرت بود سرم
یاد باد آنکه چو بلی که بود بلی کم و کیف
یاد باد آنکه چو بر راه تو می ماندم سرم
یاد باد آن که چو دیدم بدن سیمینت
یاد باد آن که برویت چو کشیم دیده

یا دبا دآں که سمندت چو ره جلوه گرفت
یا دبا دآں که چوانداخته رناوک ناز
نهد کردم که اگر همت مردان خدا
تا بود جاں بتن از کوه تو بیرون نه شوم
شب همه شب چو سگ کوهی تو باشم بدر

ساخت جارب و بیهت دیده منوگان ترم
هدف ناوک خود ساخته از جگر
برساند بسر کوه تو بار و گرم
نه روم از درت از جاں زتن آید بدرم
اگر شب غایب از اں در شوم از سگ بترم

گر هوای سفاقت بسرم چوں صرّفی

یارب از کوی تو ام سر سلامت بزم

نه کردم سیر اگر صد بار رویش در نظر بینم
گذر هرگز نخواه کرد آن سرور و اں سویم
مهر من زیر کاخ آسمان و بر زبر خورشید
امید دیدن او نیست لیکن بر درش هر روز
از عکس اصل میگون تو خواهم چشم خود کلکوں
از سر پا کرده ایم که بسوی خود مرا خواهی
لب لب چوں گل بود ز لیلین و مانند شکر شیرین

که هر بای زبای دیگر اورا خوب تر بینم
مگر مانند عمر خویش اورا در گذر بینم
چو نیکو ساخته کیس کاخ را زیروز بر بینم
روم بهر نستی و به دل گویم مگر بینم
بصد خون جگر بینم بدین دلش اگر بینم
عجب باشد اگر فرقی میان ما و سر بینم
شوم بیمار تا بر کام خویش آن گل شکر بینم

طریق عاشقی راه خطرناک است ای صرّفی

و لے من بر نخواهم گشت اگر چه صد خطر بینم

هزار دل ز صنوبر سزد که وام کنم
نه حوری و نه پری نه فرشته و نه بشر
روم سبب باغ و بهشتا و سر دگر که ازان
کنون که آن بت هندو است رام من چه عجب
سهی قداں همه در جاده اند و من چنان

بهر دله غم آن سرور را مفهم کنم
بحیر غم که ندا غم ترا چه نام کنم
شکایت غم آن سرور خوش خرام کنم
که در خویش شب و روز رام رام کنم
که مایل که شوم و سوئے کدام کنم

اگر به عشق بتاں صرّفی شوی رسوا

طمع مدار که پر و لے نمک و نام کنم

می شادی به کام خویش تن یک دم نمی بینم
نه معشوقی است مانند تو و نه عاشقی چون من

به درد و غم قناعت کردم و آنهم نمی بینم
ترا از لیلی و خود را از مجنون کم نمی بینم

جگر خور شد مرا از حمد می باشد شمع حیران
مرا محدود و جاں کاه است پنهان در دل پر خون
نخه خواهم سحر را هم نشین خویش در عالم
نه تنها من درین عالم چنین غمگین و ناشادم

چه حال است اینک یکدم خویش را بسیم نخه بینم
چه سازم چون کنم ظاہر که یک محرم نخه بینم
که آئین وفادرم عالم نخه بینم
که هرگز هیچ کس را خوشدل و خورم نخه بینم

شوم در کوہ و صحرا ہمنشین و خشیان صرّفی
کہ آئین مروت در بنی آدم نخه بینم

ای بندہ جمال تو مہ و آفتاب ہم
زلف ترا بر سر موئے گرہ گرہ
وارند آرزو سے جمال تو مؤمنان
پا بوس آن سوارہ چال و دست میدہ
نخے یار بار قیب می ناب می کشید

بیروں بر آذخسانہ بر افکن نقاب ہم
عشاق را بہ رشتہ بجاں ناب تاب ہم
خوانند مصحف رخت اہل کتاب ہم
و ستم نخے رسد کہ بہو ستم رکاب ہم
مے سوخت دل ذالشی غیرت کباب ہم

زاں رو سے آتشین عرفانک صرّفی
دارم دلی پُر آتش و چشمے پُر آب ہم

زمن تابجاں نہ برواں مہ نہ مردم
جفا جوئے کہ وار و قصد خو نم
بیاساقی اگر چہ صفاق می نیت
ز مہر دوست و رستے بزرگم
چو اقل بجاں بجایاں و اوم غمت را
خیالش کو کی و نقش اغصبار

بجدا اللہ بجایاں جاں سپردم
چہ خون دل کہ بہرا و نہ خوردم
کہ من زین میکدہ قانع بہ مردم
بصورت گریہ پچوں فدہ خوردم
ز دست این غم آخربجاں نہ مردم
ز لوح دل بدیں کز لک ستردم

بعشقم زندہ جسا و پیداما
نہ گزشتہ زندہ تا صرّفی نہ مردم

خسرو کشود جنوں ناز کہ ہم را بسیم
بختیم از دو دیدہ غول نہیں کہ ہم تو کشت
کہ ہمیشہ پُر سیم من بدیں تو شمع کہ سوخت
لے رخ او اگر دہے نیست ہم مقصدم

خاک در تو بر سرم افسر باد شام
اشک عقیق نام من داد بکوں تو بسیم
ز آتش علم حسود را پر سش کاه کا بسیم
جاں بہ درخش کنوں رواں دی پی غدر خو بسیم

گر در هست بروی من مانده و راز دارم او^{است}
نامہ سیاهم و عجب نیست ز آب دیده ام

ورنه شدی غم نهان فاش ز روی کاہیم
گر ز صحنہ عمل سے برداں سیاهیم

جز من بیکت ہمہ کشتہ دوست صرقی
بیچ گنہ مگر بتر نیست ز بے گناہیم

ز من رنجیدہ یار و لہذا ز دم
نہید انم چرا آن شمع ہرگز
شب فحنت دراز و تو ز من دور
متاب از نا ز روی از من خارا
سرم را پایمال خویش کردی
چہ داری بامن و اعظا چہ داری

نہ انم چوں کہنم یار پوہ سارم
نہ گشت آگاہ از سوز و گدازم
چہ دانی قصہ دور و درازم
بہیں بر پائے خود روی نیازم
بحمد اللہ کہ کردی سراسر افرام
کہ من رند و لوند و عشق بازم

بحمد اللہ کہ صرقی آخر کار

حقیقت او نمود است از مجازم

نام رایے کہ وفا از تو ندیدہ است منم
ہمہ بے رنج رسیدند بہ کنج وصلت
جام جام از می لعل تو کشیدند ہمہ
آنکہ خوشد از فراق دل او جز من نیست
نالہ زار ہمہ خستہ دلان یار شنید

در دمنده کہ جفا از تو کشید است منم
و آنکہ صدر رنج کشید و نرسید است منم
و آنکہ یک قطرہ از او می نچشید است منم
و آنکہ خون دلش از دیدہ چکید است منم
در دمنده کہ فغانش نشید است منم

عند لیے کہ بہستان جہاں چو صرقی
گلے از گلشن وصل تو پخیدہ است منم

شب ہجراں ز نالہ پس چہ کنم
در سر من ہوا لے قامت او
دامن وصل او بدست قریب
بیکس افتادہ ام بہ وادی غم
چند منع از فغان من کردن
بلیس باغ قد سم لے صرقی

گر نین لم نہ ہجر پس چہ کنم
سرو شمش و راہ پس چہ کنم
گر مرا نیست دسترس چہ کنم
کس من نیست بیچ کس چہ کنم
جز فغان نیست ہم نفس چہ کنم
وہ چہ سازم دریں نفس چہ کنم

بہ کہ در راہ طلب دل ز جہاں بگیریم
چند کلفت کشم اندامی خود در رشتن
کار من عاشقی و دل ہمیں کار ہم
یار من ہے گز رہا کہ من بجای اصل
اگر سبب نشاط و طربم نیست چه نعم
ہم گویند کہ برگیر دل از سبب من

تو شہ راہ خود از عالم جاں بگیریم
وقت آن شد کہ کلفت زمیاں بگیریم
خاطر از ہر چہ بود مانع آن بگیریم
حاصل خویش ز عسر گذراں بگیریم
مایہ رعیش ز غم ہای بتاں بگیریم
وہ ندانم چہ کنم آہ چساں بگیریم

گر چہ وصالش نتوان یافت ولی راہ طلب
صرفیانا کہ کتاں اشک فشاں بگیریم

گر بعد جور و جفا اند کوے خود میرانیم
حیرت من در غم عشق تو آمد از ازل
ای براون حسن چوں خوشید گشتہ جلوہ گر
لے کرے خوانی بسوی خود گراں بکویدا
وہ ہمید انم کجا باشم کہ دور از کوی شست
ساہا شد کہ تو جیر انم بحال خویش شست

من جاں یار و فادارم کہ خود میدانم
تا ابد خواہد کشید این طالت حیرانیم
در ہوا می نشست بہچوں ذرہ سر گروانیم
از سکہ کم نیستم کرموی خود میخوانیم
خانہ چوں زندان و من در خانہ چوں بنیانیم
تا بیکے در وادی حیرت فرسے مانیم

عالم از جاں کردن ای صرّفی بسے دشوار شد
خمزہ خوں ریز او شد موجب استسانیم

جانب کعبہ سویت بنیان آمدیم
سویت ای قبلہ دل آمد از کعبہ گل
از دلت بخت بد آوارہ مرا ساختہ بود
بندہ را گر بنوازمی بہ نگاہی چہ شود
یاد بروی تو محراب مسجی دیدیم

بستہ احرام حریمت ز جہان آمدیم
شکر شد سحقیقت ز جہان آمدیم
طالعے کرد و کار می و باز آمدیم
کہ بہ امید توے بستہ نو از آمدیم
وہ نہ اینجا نہ من از بہر نماز آمدیم

کز سر زلف بدستم بنوازمی چہ شود
کز رہ دور با میدور از آمدیم

ناله کز شوق جاناں میکشیدم کشم
از فغاں لای و دادم جہاں بلب آمد مرا

مجنن کز درد حیراں میکشیدم میکشیم
لیکن افغانے کہ از جاں میکشیدم میکشیم

کشد ایسا بیدل از لفتش پریشانی بیهوش
دل ز خوبانم نشد شاد و نخواستند سیر شد
گرچه میدانم که کج و وصل نموان یافتن
بر مرادم نفیست هرگز گردش چرخ فلک

هر چه زان در لطف پریشانم کشیدم بکشیدم
درد و اندوهی که ز ایشانم کشیدم بکشیدم
لیک رنجی که پی آں سست کشیدم بکشیدم
مخندت که چرخ گردانم کشیدم بکشیدم

چون شدم مانند صوفی پیر در راه وفا
هر جفا که ز جوانانم کشیدم بکشیدم

جانب کعبه بیاد سر کویت گذرم
دارم امید که غیر تو کس درگاه
به لب شوق چو بوسم حجاب الاسود را
گمبیه دانه کمر در حرم کعبه ایست
دست در حلقه کعبه زده خواهم که رسید
مردم از زمزمه شوق تو ام در گریه
از در توبه در کعبه سینه رستم بیاست
فلک از کوی تو ام که چه سوی کعبه برد
زندگانی به غم هجر تو مشکل بود
من کیم در چه شمارم که گمبیه از ره لطف

بجما نش بهیله رخ خوبت نگرم
دو نه جامه کعبه نه شود جلوه گرم
غیر حال سیم تو نه بود و نظر سرم
که حرم تو بیاد آیدم انجاس از حرم
دست در حلقه زلفین تو بار و گرم
چشمه زمزم از این زمزمه شد چشمم نرم
چه کنم چرخ فلک ساخت چنین در بدرم
ننواں بردم هوای سر کویت ز سرم
گر خیال تو نه بود به سفر هم سفرم
بخر خویش فرست و بیرسی خرم

نذر آن کعبه جان شیم و ز سر ای صوفی
نیست چوں اشک چو سیم و رخ مانند زرم

این دم که بر سرم قد می ماندی از گرم
بهر شرم مقدم تو نیست شیرینان
یارب ترا چگونه بسویم گذر رفتاد
که پر تو به خاک فلک زده است آفتاب
از محنت فراق الم و استیم بیهوش
لایق نه بوده ام بچنین دولت عظیم
صوفی که از فراق به وصل تو شد خدای

مطلب خویش یافتنم زین دم و قدم
این تحفه را اگر بپذیری ز به کرم
من بنده کینه تو سلطان محترم
از نور آفتاب نگشته است هیچ کم
وصل تو ساخت فارغم از محنت و الم
لطف تو آخرت است مرا و رزق من کیم
گمبیه یا همی ز مال به وجود آمد از عدم

عکس

توئی خوشتر و خوب رویان عالم
نه دیدیم مانند تو توئی بهای
جہاں بے رخت تیرہ و تار تاکے
سلاطین و شایان ہمہ بند گانت
زہے محل تو خوشتر از جوہر جہان
زلف تو احوال عالم پریشان
چو صرغی کمین بند نشست بنگر
سوئے بہرہ ای شاہ خوبان عالم

وصف رخت شنیدہ بسوی تو آیدیم
ای آنکہ هست قبلہ اہل صفا رخت
از بسکہ وصف روی تو کردند بکواں
ای گل معطر است ز تو بوستان بہند
ای موی حلقہ حلقہ تو دام مرغ جہاں
چشم نظارہ ایست ز عین غنایت
بہر نظارہ ہمہ روی تو آیدیم
بہر طواف کعبہ کوئے تو آیدیم
درا آرزوئے روی تو آیدیم
انجمن کہ آیدیم بہوئے تو آیدیم
از جہاں اسیر حلقہ موئے تو آیدیم
چوں بازویدہ کردہ بسوئے تو آیدیم

صرغی صفت اسیر کند محبت است

از حسن روی و خوبی خویش تو آیدیم

گرب شہم کافر عشقت مسلمان نیستم
میکش و بے باک گوینم ہمہ شیخان و ہر
گرچہ از زلفت ظلمت کفر من است
چند تکفیرم کنیدی ز ابدان خود پرور
ماہ فیض مطلق از نقبید بیرون آیدیم
پرز گوہر ہای اسرار است در یابی دلم
کافریم گر زین مسلمانان پشیمان نیستم
ہرچہ گوینم قبول آوازشان نیستم
از رخ چوں معصفت بے نور ایمان نیستم
کافر عشقتم ولیکن نامسلمان نیستم
ہرچہ گوینم ہمانم گرچہ خود آن نیستم
بہر گوہر مایل در یابی عیان نیستم

نہست در روی بدتر از نادر و مندی ہرقیا
منبت ایزدرا کہ از نادر و مندان نیستم

مشکل

گر بنالد و مبدوم هر نه که روید از کلم
مشکل است احوال من تا جان زارم و درشت
کوه محنت وادی و اندوه و صحرای بلا
رشته های جان زارم که چه از هم بکشد
تا مگر برخاکم افتد سایه سرو قدت
جس از عین مرومی کردی چشم من و لعل

که تو اند شد دمی خالی ز غم و ایت دلم
جزیه تیغ جانستانت حل نه کرد و مشکلم
تا به اقلیم عدم اینست منزل منزل
رشته دهر از سر زلف تو هرگز نکسم
از حیات خویش و لکیر و به مرون مایلم
پرده های چشم از نظاره ات شد حایلم

که نه مقبول سگان آستان او شوم
که بر بزم صرّفی از یاران چو خود ناقلیم

خواهم که رخ نبکرم و زار بمبیرم
عشقست مرا کار و درین کار بمبیرم
میستند که با صرّفت دیدار بمبیرم
ز و آه که پیش من بمبار بمبیرم
بر یا و تو در گوشه گلزار بمبیرم
صد بار شوم زنده و صد بار بمبیرم

حیف است که نادیده رخ یار بمبیرم
تا زنده ام از کار خود اصلاً نکشم دست
بنمای رخ خویش چو بمبیرم من بید
و پرست که بود آر زویم پیش تو مرون
گل پریشان ناله کنان رفته چو پیش
هر دم نصیر وصل فریسی و نربانی

عار است مرا ز یستم بے رخ جانا
لے صرّفی اگر ز یستم از عمار بمبیرم

گفت از آن نور الهی در نگه گفتم بچشم
کن ز جهان خویش قطع نظر گفتم بچشم
تا ساز و جلوه گاه از گریه بزم گفتم بچشم
گفت این خاشاک را از ره بزم گفتم بچشم
کو بچشم تا بگریه بزم گفتم بچشم
منزل ما ساز در جائے و گفتم بچشم
از سر شک خود و فشان در و گفتم بچشم
گفت ای صرّفی برو ب این ره گفتم بچشم

دوش گفت آن مهر پر ویم کن نظر گفتم بچشم
گفت اگر خواهی نگاه بے زان و چشم جانست
گفت وقت جلوه های ما چشم خود بکوی
گفت بر ره پیشت این گفتم که مرا کان من است
گفت اگر خواهی فروغی راز صبح وصل ما
گفت این کاشانه دول تیره بهت و تنگ هم
گفت اگر خواهی ز لعل و رفتنم گوهری
گفتمش گشت خاک ره گذارت بهوشان

سرم بر گردنم بار گرانست آرزودارم
پس از بیداری شهباشی یارب بخواب
بلا و دردم از تو تو بنو هر روز می آید
انانت جوهر جانم ز فعل نشت آن نمره
سر سودا هم آخر بکار عشق خواهد رفت
بروید نخل اندوه و دید بر سوه حسرت
بید خدای دل خود داده ام ز خویشم کرم

که بردار می نه تیغ جانستان از گردنم بدارم
بود واجب ادای شکر این هر روز دارم
بود واجب ادای شکر این هر روز دارم
بزد و از من ستاندگر نه بالعسل تو بسیارم
ولیکن همچنان باشد بسودایت سرو کام
چون تخم آرزوی در زمین مهر می کارم
محب نبود ملامت گر اگر گوید ستمکارم

اگر صرّفی بمریم از غم بے مهر می آید
ازین مایه سیه پوشی بنام جزشت تارم

هرگز به شب عبیش کشتب غم نه فروشم
یک دم چون بختی خنجر خوں ریز به حلقم
این یک دلی غمگین که پر از درد تو دارم
از مدت ایام محبت من بیدل
صد ملک نیاز من و یک ناز تو گفتم
ز آن کوی براندم اگر آنک بریزم

چو تو به لطف همه عالم نه فروشم
آن دم به دم عبیعی مریم نه فروشم
بالند که لب و خاطر خرم نه فروشم
ای خضر لب و عمر تو یک دم نه فروشم
گفتا چو نفیس است مت غم نه فروشم
فردوس بیک دانه چو آدم نه فروشم

چا می که به در یوزه دید پر مغنا
صرّفی به همه سلطنت جهم نه فروشم

من به این رخسار چوں مهر عشقم
عشق با زدی راسته ز غم مرا بد
شاه حسن است آن که معشوق من است
یار من هر جا که از راهی رود
من بیاد و رو به عالم تاب او
من همیشه عشقم ای مدعی

عاشقم بالشد بالشد عشقم
وہ کہ با این غم کوته عشقم
من شہ عشقم کہ بر شہ عشقم
هم بد اں جا ہم بد اں ره عشقم
کہ یہ مهر و گاہ با مہ عشقم
نئے چو تو کہ ز اہدو کہ عشقم

تہ بہ تہ صرّفی دلم خوں بسته است
با دل خوں بسته تہ تہ عشقم

نہایت محبت که کاری کرد از تو چشم تبارم

عشر الیکبر

شکر خدا که من بتو نا آشنا شدم
گرفت ز جلوه گاه تو خواهم به چشم خود
بیگانه گشت هر که بمن بود آشنا
یاراں بهم چو روز ازل آشنا شدند
معصوم ملک عشق به درد و غم و بدایت

بیگانه از خود و به خود آشنا شدم
از بهر این عرض به صبا آشنا شدم
خوبان شهر تا به شما آشنا شدم
من با غم فراق چو آشنا شدم
شکر خدا که این همه را آشنا شدم

درمانده ام به آنکه ندانم که صر فی
با او کدام وقت کجا آشنا شدم

نسبما چوں غباری گشتم و بروی دریاں گویم
جفا جوئے کہ قتل دوستدارانست به بینش
گرفتم با بلا خوئی و بدم با غایت خویاں
شب سحراں به تیغ فرقت او چو را ندادم سر
فراستم سر نوشت و گریه ام گو یابی هم آفت
ز خورشید جانش پر توئے آفت ز بهر چشم

مرا برداشتی از خاک شکر تو چسبان گویم
اگر از دوستی خونم بریزد دشمن اویم
عجب بنود اگر خوش بدار و کرد بد خویم
ز بهر گشتم تیغ است بر سر هر سر مویم
که خطا سر نوشت خوباب دیده ام نشویم
بحمد الله که آب رفت آمد باز در جویم

به کاخ آسمان گرافی المثل صر فی بود عجب
بیال آید از زیر زمین بسلا سلا غم سویم

حرف النون

ن

ن

من نمی خواهم و می و عده زان پیاں شکن
تا بیکه آفت ز نادانسته جانها خط تو
چون غم عشق ترا دل و او را بر غم چیاں
یا و زلف تو کمندم گشته سویت می کشید
که خدنگ جانهاں که تیغ خون ریزت مرده
در دم از اندوه یعقوب و زلیخا بر تراست

تا به تقریبی تقاضا یا شدم راه سخن
که ترا نبیره بساط سبزه بر چاه دقن
جاں به دل گفت آخر از وی نه تو میمانی نه من
یمن لا عز مثال تار موئے وید سن
بهم خدنگ اندازد یک چشم تو هم تیغ زن
جاسه آن وارند اگر گویند بر من مردوزن

طرفه فتائی است ای صرّفی نگار من که هست

فتنه را از دوست او انگشت حیرت در دهن

چون صبا وصف قدرت با سر و گفت ای نازنین
چون رقیب او تسلیم شد شب بزمیایم
ختم کارم بر جنون خواهد شد آخر از سبب
صحبت عقل فراغت دوست چون جانگناه بود
بے تو سپردم به غم جان تا شب و صبح و دم
طالب دنیا بکے و مایل دین دیگرے
تحت رجاں از من بیدل اگر وار و قبول
هم به دنیا هم به دین باشد زیاں از صحبت
از جالت در زمان حسن آن رشک پری
نہ و نہ عقل من واقف شدہ است از برکش

سر و جنبانید سر یعنی کہ آری اینچنین
نبض من بگرفت و مرگم داشت اندر سستین
روز اول شد ز من بیگانه عقل دور بین
جان من در گوشه چشم تو شد عزت گزین
ہیچ کس جگرے نہ دیدم این امانت را امین
در دامن تو نہ و نہ آرزو دار و نہ دین
سازدم ممنون چه جائے آنکہ گوید آفرین
صحبت من اینچنین است الحذر ای ہنستین
دامت در پردہ غیب است پنہ ان جو عین
جو ہر جام جو برو آن غمزدہ آفرین

از عذاب گور کمتر نیست بے او محنت

صرفیار وے زمین گشتہ چوں زیر زمین

پیش از آن روز یکہ قتلہ کردہ کافر کیش من
روح سوئی قبلہ ہر سجدہ طاعت نہم
چوں بہ زخم تیغ ہجرش لذتے دارم چہ غم
بسکہ از دیوانگی رسوائے عالم گشتہ ام
بے جفاے تو ز حد پیش و وفایم پیش از آن
گر نہ از عشقش رسد یک نوسن و حد چشم رسد

در عزائے من نشسته عقل دور اندیش من
کافر مگر بنو و از یادش بختے در پیش من
گر ز وصلش مرے ہرگز نہد بر ریش من
قطع پیوند از من دیوانہ خواہد خوش پیش من
مے نماید کم ز کم نزد تو پیش از پیش من
کی بود آن شوخ را پروای نوش و پیش من

چوں شہیدہ سیم افشانے من آن شاہ حسن

گفت سیم اندوز بنود و سرخی دور و پیش من

میان آن قباوتن چو چاہل گشت پیرا من
نہ تنہا شد چراغ کلبہ نازکایہ من آہم
لڑی بر گروم تیغ و خلاص از محنت کردی

بہ تنگ آمد قبا و زد گریباں چاک نازا من
کہ گشت از شعلہ آں خسانہ ہم سایہم روشن
مرا مانده است بار منت تیغ تو بر گردن

مہ من آفتاب از روزن مشرق برادر
ز روی آتشینت گل رخ تو رخسار آفتابان
اگر خواہی کہ باشد گوہر راز غمت پنهان
نہ ہر دل سے زباید دل کے گز جان بود خوشتر
چہ سود از جیلہ و تدبیر عقل عاقبت اندیش

تو بنما از دریچہ رو کہ گردوں بند دامن روزن
نہال قامت تو چوں درخت وادعی آئین
دل من حقہ این گوہر است آن حقہ را شکن
صنوبر عرض دل ہم کردہ و نہ گرفتہ سر من
کہ نتوان شد خلاص از فتنہ آن غمزہ ہر من

بہ قتل نوشتا بدیار اگر جاں کن نہت ببند

چو صرّفی چارہ جاں کندن آمد دل نہاں بر کن

آمد غم عشق و گفت با من
مطلوب رقیب لطف ایت
گردا من خود کشی ز دستم
جاد و دل و جان و سببہ کردم
بے جوہریتاں چہ لذت از عشق
خواہم شب و صبح ما شب مرگ

جان تو درون سینہ یامن
ممنون تو ہستم از جفا من
و ہستم بقیا منت بدامن
غم ہائے ترا جدا جدا من
و انہم بہمت بہر از وفا من
شہانہ کہم جز این دعا من

صرّفی زویم امید وصال است

تو مبد نہ کروم از خدا من

بہ کوی یار نتوان دم زدن و سوی صحر کن
ز بد خوئی اگر خوںم بریزی را صدم بالشد
ز خوی ناز کشش مارا بہ او راہ تمتا نیست
ز لطف خاک راہ او ہوا را باد مبد گوید
نہ از تیخت چو مرغ نیم بسمل سے طیم ایجان
چہ حاجت آنکہ خود کار مسیحا و عمل داری

ولاہر چند خواہی نالہ و فریاد آنجا کن
نخے گویم کہ ہر من تو خوئی نیک پیدا کن
بہندیش لے دل از خوی وی و ترک تمن کن
بجاک راہ جانان شست و شوی روی دریا کن
بر قصیم و بیار قصیدن مارا تماشا کن
بیک دم از لب جان بخش پیدا صدی کن

مکن تا خیر در جاں دادن از اندوہ ای صرّفی

چہ گویم کا بچہ باید کردنت امر و نہ فردا کن

زاشک خود ہمہ روی زمین ای دیدہ دریا کن
من از روی بتان تو رخسار امروز سے بنیم

لسان مردم آبی بہ دریا خلاق راجا کن
تو لے ز لہ تمنائے تقابش کو بہ فردا کن

بیتغ غمره قبض جان زارم و عده چشمش کرد
چو خوانی قصه مجنون چه دانی صدق و کذبش را
تنهای محال است آرزوی وصل او ایدل
دیوان یار من هم هست، هم نیست ای خردمیشک

پیکر دور گوشه چشمش دلا اورا تقاضا کن
یقینت چون جنون ما است شرح قصه ما کن
ولیکن من نمی گویم که ترک این تمت کن
ترا مشکلاکت گویند حل این تمت کن

دراشک تو، همچون نقطه رمل است ای صرّفی
اگر رمالی آن دزد که دل برداشت پیدا کن

بر بیدلے گذر ز پی بسملش مکن
خواهد دلم که جا بخم زلف تو کند
جان دادمت که بوسه دهم و نه دایم
تاراج محفل و دین عمل ترک چشمش نشد
ای عشق هر بلا که ز بالا آید اورسد
صد بحر معنی از دل عاشق روان میرسد

ورمے کمی حذر ز فغاں دلش مکن
جایش بده و گرنه بخور و مابیش مکن
حقّی که بر تو هست مرا باطلش مکن
جز در دیار اهل وفا عالمش مکن
جز در حریم جان و دلم منزلش مکن
واعظتظار بصورت آب و گلش مکن

صرّفی چه نانی از غم جانا که این بلا
آسان شود به دادن جان مشکلاش مکن

روی نیازم بر درت ای کعبه مقصود من
آئینه مقصود را زنگ از غبار، ستیم
از سینه پر آتش و دودی بر آمد تا فلک
رومی عبادت دارم از بهر خدا سوی هستی
سودای خوابال و درم سرم سودم جنون عاشقی
مقبول واعظ از ابدان مردود و درمی کشی
از مطلع امید من شده راه روی جلوه گر
گر سیر پای او نهیم و جباں براه او هم

اما غباری بر درت از روی گرد آلود من
نابودن من در جهان بهتر از نیاید بود من
از بهر باران بلا ابرسیه شد و در من
باشد حسن این عمل راضی نشود معبود من
سودم زیانت ای خرد یعنی زیانت سود من
مردود او مقبول من مقبول او مردود من
نور سعادت ظاهراست از طایع مسعود من
خشنودی گریه در من دلدار نشود من

مقصود من و بیدار او مقصود در و دیوار او

صرّفی تنافل کار او از مقصود و مقصود من

زلف تو سواد کا فرستان

چشمیت زده راه حق پرستان

نازی بکن و بس دل و دین
در سر که غنچه گل رود باز
ای تازه بهار روضه قدس
دارم به دو چشم مست تو دل
پیر خردم بمکتب عشق

یعنی که یکے بدو دلبستان
گر خیمه زنی بطرف بستان
ختم بهوای تو گلستان
ترسم شکند شیشه مستان
افتاده چو طفلک دلبستان

صرّقی روشنت به می پرستی

خوشتر از طریق خود پرستان

در دلت به دل ماست نهان از تو چه پنهان
آه و بے گفت زبان پندکان را
دزدی که در آمد به دل و جوهر جان
چاک جگر خشم خلق بداند که از کبست
محرم بجهان نیست رفیق و غمت را
کس نیست که داند سبب گرید ما را
هر کس بجهان فسله و خود کرده هستی را
بگذشت ز پوشیدن عشقت جگر ما
خون کرده دلم را غم پنهان و جز این نیست
یکه بوسه مرا دم ز لب شست که خواهم

از دور نهانیم بجهان از تو چه پنهان
اما نه ز دل گفت زبان از تو چه پنهان
داریم بحشم تو کجا از تو چه پنهان
از تن تو اتم هست نشان از تو چه پنهان
پنهان کنم از اهل جهان از تو چه پنهان
از شوق تو ایم اشک نشان از تو چه پنهان
من جز تو نخواهم زبانت از تو چه پنهان
سرایت که گفتن نتوان از تو چه پنهان
خون که شد از دیده روان از تو چه پنهان
از مرگ بدین حیدر اما از تو چه پنهان

گفتی ز سر ناز که از کبست وفانت

صرّقی ز تو آمد بغال از تو چه پنهان

طریق بی لای پیوسته یاد ز با کردن
فراق دوست بر جان پاش جفائی کرد
امید وصل یار خویش نتوان داشت از کردن
وفاداران خود را تا یکے خواهی فراموش کرد
بعضی آنکه بر چمی است دروین بتان و آب
جیاتن باقیم بخشد آب تیغ خون ریزت

ولی آنکس او از دور دمندها یاد ناکردن
که نتواند کسی بروشنی هم این جفا کردن
چو کار دوست یاران را ز یکدگر جدا کردن
مهر من نیست غیبی یاد ارباب وفا کردن
توان یک وایی را بلکه فرضی راقصا کردن
عجب حقی از و دارم که نتوانم ادا کردن

بسا آن منظر نور خدا کے روی بنیاید
کہ کارش نیست صرّفی کاری از بہر خدا کردن

کشا چشم ترجم بر من بیدل نگاہی کن
رہ بیرون شدن از سینہ من نیست غمہا
بود دستور شاہان جہاں قتل گنہ گاراں
توئی سلطان عالم بیدہ نو پا و شاہانند
سخاک راہ خود روی نیاز نازنیناں میں
شدی مست می عشق و فتادی در زخمدیش

اگر پیوستہ نمواں کرد باری گاہ کاہے کن
تیغ غمزہ خود سینہ ہم بشکافد راہے کن
تو برکش تیغ ناز و قتل چوں من بیکناہے کن
بیاد ناز بر ہر بندہ و پا و شاہی کن
کلاہ نانج نہ ناز بر ہر کج کلاہے کن
کہ گشت ای دل کہ درستی گذر بر طوفیاہے کن

اگر صرّفی رقیباں منکر سوز دلست باشند
بیک دم روسے ایشا نر اسیاہ از دواہی کن

در محبتے کافز سخن از ناگیہا ہیبتاں
ایں طرفہ کاں کان نمک از خندہ شکر رنجیت
گرد ہوا ہی قامتت بچند نیسے در پس من
گر نام آتش بر زباں کبیری سخا ہی سوختن
نا خوردہ شکر کی شود شیریں زیادش کام جاں
کافز چساں تاب آور و سخریر شور شوق را

جز دھند آں از کہ پیاں نبود حدیثے در میان
وہیں طرفہ کر شکرش شوقے فتادہ در جہاں
سرو بیک جا ماندہ آتش از جای خود گرد و روا
زینساں کہ در سخریر آں کلکم شود آتش فشاں
اما زیاد لعل او شیریں مرا گر دود دہاں
تا شیر عشق او ہمیں کر نام او سوز و زباں

بگذر ز پیراں صرّفی بگنہاں جو انان را کہ نیست
از عقل پیرت حاصلے کہ نبودت بخت جواں

چارہ جز مردن ندانم گر رود جاناں من
ہر زماں آیم بہ تقریبے کہ اہی بر درکش
از غم عشقت بکاں من ہمہ در حیرت اند
خون دل ناچار باید رنجستن از دیدہ ام
آہ آتش بار اگر اینست سوز و غم سالے
گر چہ پنہاں کردہ ام در دل غم عشق ترا
ناصح گوید کہ بیرون کن ہو ایش را ز دل

چوں نمواند زندہ ماندن گر نہ اند جان من
تا مگر کبیر دہ کوہے او سکش داماں من
وہ کہ من جیران عشق و دیگران حیران من
ور نہ گرد و نشترے بر دیدہ ہر مژگان من
بے وفا نی من حذر کن ز آتش سوزان من
وہ کہ دل ہم نیست آگہ از غم پنہان من
چوں کنم صرّفی کہ بیرون شد دل از فرمان من

غزل دیگر

ز کوی سروناز خود گذر کردی توان نتوان
چنان کای مست جام حسن دارد خوب استغنا
چو آن خورشید عالم تاب از رخ پرده اندازد
سین بے صبر و سامان یکدم با او نه او با من
چو بکشاید خدنگ غمزه آن ترک کجای ابرو
رقیبان گر چه مارا از سر کوشش جدا کردند
نه دایم چوں گریزم از خدنگ غمزه اش صرّفی
که از تیر اجل هرگز حذر کردی توان نتوان

اگر سازم ترا از مردمان در چشم تر پنهان
نمیدانم چه سحر است اینکه همچوں مردم چشم
ولا چوں غنچه رخسار بسته ام در سینه پنهان
خف را تلخ کامی مای من پسند جان من
ز رخسار و سیم اشک ظاهر ما گدایان را
بدل عشقت نهان لیکن ز چشم خورشیدان ظاهر
مکن ظاهر غم عشق بتان را بلکه ای صرّفی
بسی خوشتر بود هر چه باشد بیشتر نهان

با ما همیشه جور و جفا میکند مکن
ای ترک شوخ جور و جفا میکشی مکش
هر دم بجانب دیگران میروی مرو
ره سوے خود رقیب مرا میدهی مده
داغ فراق بر دل ما می نهی مننه
هر دم گره به زلف دو تا میزنی مزن
ما را اسیر دام بلا میکند مکن
از صرّفی شکسته جدا می شوی مشو
سلطان من جفا به کدای می کنی مکن

نموانی تا منش بیرون ز سر کردن نتوان
ز احوال خود نش گاهی خبر کردن نتوان
به رخسار و می از جبریت نظر کردن نتوان
ولی با او دل خود را دگر کردن نتوان
بغیر از سینه ز خویشش سپردن نتوان
ولی ز اینجا دل مارا بدر کردن نتوان

دو چشم نیز خود ایندیت ز رشک یکدگر پنهان
بچشم من گزفتی جفا و گشتی از نظر نهان
که پیکان خدنگ تشنه در خون جگر پنهان
چو داری درد مان تنگ صد تنگ شکر پنهان
طریق مال داران اینکه باشد سیم و ذر پنهان
نه دارم غیر از این کاس اگر پیدا و گر پنهان

غزل دیکس

مردم ز غم بجز و ترا نیت غم من
 هر کس دوسه روزی قدمی چند زوایا
 تا بخدم من یا دلست آمده پیدا است
 عشاقی بجاهاں جمله چه فریاد و چه محن
 محنوں لقب قیس ز لیلے بجا ناست
 پیش تو مساویست وجود و عدم من
 در راه غمت نیت کسی بر قدم من
 خاصیت انفاس مسیحا ز دم من
 در ملک جنون شد بزر عیسم من
 یعقوب از اں یوسف ثانی علم من

صرّفی قسّم زورم او صاف جالش
 شد ملک محبت همه زیر علم من

گر نه در ملک وفا آمد جنونم بهمنون
 گشوم پراز دلم میل جوا ناں چوں رود
 ساغر حبش و لثالم ساغر جوشش و لے
 چند میگوئید یاراں چونی و حال تو چیست
 آن جفا جو بر من آخر مهرباں ناچار شد
 هر یک از غمره و ناز و عتاب ناست
 چوں طلب کردم ز لعل یار زنجیر من
 بلکه میگویند کرد و حرص در پیری ناز من
 وه چه سازم چوں کنم کافقاده این غزل من
 حالت دارم که نتوان گفتن آنرا چند چوں
 چوں سپاه جورا ور کرد صبر باز من
 لے بقتل در دمنده ان محبت زوفنون

در گمان آن که گشتی غیر از رشک من
 چوں نشانی دید بر شمشیر تو صرّفی زخون

امشب اگر بایک و گریز ز نیم ای سببتن
 شیریں کلامی چوں لبش گویا سخن گوید یا و
 تن زنده از جالست و جاں دارد ز عشقت زنده
 از غمره او ریزه چوں الماس در جانم فتد
 در جلوه گامش هر طرف دل با و جاں با بسته صف
 چوں در خم زلفت دلم رفت از حرم سینه ام
 تو لب بدیده من جاں دهم چپ ز نو چپ ز من
 غریب او بالمش کو آنکه زید هم سخن
 یعنی بود در جان من عشق تو چوں جاں در بد
 هر سو بگرد و جلوده گر آن شوخ چشم غمره زن
 چشمش فتاده دریاں مانند ترک صف شکن
 مشکل که دیگر جان من یاد آید او را از وطن

پیرانیت گریه شد صرّفی مکن تدبیر آن
 چوں تیغ ناز ترک من دیدی مهبیا کن کفن

پیش از آن دم که پدید آمده از پادشاهان
 خاطر بادیه کشاں بود سوی بادیه کشاں

جام می گشت مرا آئینه بر رخسار
باده کز دو بهام بر ماند ساقی
مردم و خاک شدم در هوس آن باد
نشسته را تشنگی افزاید ازین باد
ای دل از در و کشان باش و در خواهر زن
خرم آن باد که کشته که می ایستاقی
بے می محل بست آتش دل نشیند

کلمات پخته را و غار من خورشید و شال
که چشیدی تو مرا نیز خدایا پیشان
جرعه زان می جان بخشی بر این خاک فشان
بیس بروی آبدن نشان بجا یا عطشان
دست در زمان این طائفه عالی نشان
ساعز محل لب کشت یکام دل نشان
بے تو در مجلس رندان بنشین و نشان

صرفیات شده مختلف می باشد

غیر ازین نیست بشارت که تر نیست نشان

بسته به عشوه در آمد چه طرفه عشوه گراست ای
رسید آن پسر نازنین و مادر ایام
اگر در آئینه دل به بنیت غیبه نیست
مرانهر دو جهان ساخت در عشق تو فارغ
به پند تو جوهر آیش من رود ز سر من
چو شمع هر کشد و الحذر ز شعله آسم

بیرم که پری یا فرشته یا بشر است این
بجرت است که یارب چه نازنین پسر است این
که از صفای دل و روشنائی نظر است این
خوشم به عالم عشقت که عالم دیگر است این
بر زبانه خدا پند گو چه در دهر است این
بلوے دود و دلم را که خالی از اثر است این

شکری شکن لبش ای صوفی از سخن به ترقیب است

چه شکری که به کاسم ز زهر تلخ تر است این

اگر دل ریشه از پیش کسان از صبر بر هم کن
ز دست دوستی گریز تو آید سنگ بیدادی
اگر جز جور و بیداد نخواهد کس درین عالم
اگر چوین خاک پامالت کنی یاری مرغ از و
اگر خواهی که باشد صورت تو دال بر معنی
اگر جزای معجون محبت آرزو داری

مریخ از دوستان و دوستی با دشمنان کن
اساس دوستدارے را تو با آن سنگ علم کن
طریق شکایت پیش آید و شکایت از کسی کم کن
از خاک پایی و را تو بلب چشم پریم کن
قد معجون الفقه را بهر تقطیر کسان چشم کن
و غناء صدق و اخلاص و محبت را بهم ضم کن

بزاری رام باید کرد صوفی اهل عالم را

ورت زوری است بیرون اهل عالم را ز عالم کن

غزل دیگر

سرمه چشم خود بکش گوشه زلف بر شکن
مست بر او در شکن بزم نشا طبعی غماں
عهد وفا بے یمن کرده و شکسته
دیر نوش خند من سے شکند بیت شک
کار مرا عجب ملاں گر گره است در گره
طرفه که دیده مرا طاقت بر است

صر فی اگر گل و فانیست بگلشن رخس
خارج فاش را به دل جا کن و در کمر شکن

گر چه دلم که وصل تو رسیدن نتوان
گوئی شعله حسن نقاب رخ ندرت
رشته بجان مرا قطع توان کرد زجا
کی توان وصف تو از غیر شهود از غیرت
آں چناں زار و معیقم که دم قتلتم اگر
جام جام از می وصل تو چساں دید

آه از این غصه که چو غنچه از آن گل صر فی
سینه صد چاک شد و جامه دریدن نتوان

گر نغمه سازم ز آب چشم خود تر پیر من
بهر گشت گل ترا میدی بهستان سرو من
مے نماید مست من چوں برگهای گل بر آب
جامه و جام ز غیرت ز شراب سر چاک چاک
گر بدوزی بختش چاک گریسم چه سود
تا نسیم آورد از آن گل پیر من بوئے زباغ

بر تنش پیر منی از رشته رجا نها خوش است
ورنه اسے صر فی نغمه زیبید به او هر پیر من

سوز و از سوز درون من سر اسیر پیر من
گل نغمه گنج ز خوشحالی از آن در پیر من
قطره لایمی باده گلگون ترا در پیر من
چوں تن پاک ترا بگرفت در بر پیر من
دارد از هر جانب صد چاک و یک پیر من
شاید گل دارد از بویش معطر پیر من

نثر لیکر

اندکے ہم نیست آگہ از غم بسیار من
وہ نہ انستم کہ گرد و جانستاں دلدار من
لابق دیدارش آمد دیدہ بیدار من
یعنے آمد بانو کا رخیر غیسر کار من
کے تو اندھائی کروں نالہ ہای زار من

دلبران غمخوار عشاقند آبا بار من
دل بہ او دادم بہ امیدے کہ فلذاری کند
چشم خواب آلود مردم را ز دیدارش خط
غیر سے خوابد وفا و من بقایت میکشم
ہم چنین کہ گفتہ و اغیار گوش تو پرست

ابن چنین کا فتادہ ام صرّقی بہ کینج بیکسی
گر ز غم میرم خوابد شد کسے غمخوار من

ور زیم بے اور مردن بدتر است آن زیستن
عقل سے و اندک ممکن نیست بیاں زیستن
بر اسیر محنت ہجر است بہت آن زیستن
پس تو خود فرما کہ دار و بے تو اہک آن زیستن
آب تیغ بر شہیداں کرد آساں زیستن
جز بہ این امید نتوانم بہ ہجر آن زیستن

کے تو انغم من جدا از روی جانان زیستن
عشق سے گوید کہ جان با دوست دادن زندگیاں
گر نہ آگو بند بے اور زندہ ام باور من
تن بجاں دار و حیات اما حیات جہاں تن است
کشتگان تو حیات جا وانی یافتند
گرچہ و صلس مشکل است اما نیم تو میداں

نوکمان زیستن داری شب ہجر آن ولے
من مجرب دارم لے صرّقی کہ نتوان زیستن

دل ز دروش خوں شد و آں در و ہم ہچناں
دل پراز غم سببہ پر خوں دیدہ پر غم ہچناں
پشت من باشد بار فرقتش غم ہچناں
تا ابد جان من و عشق تو باشم ہچناں
وہ کہ من محروم آں بید و محرم ہچناں
رفت از دنیا و در گور است ملزم ہچناں

در غمش جاں دادم و در جانم آن غم ہم چناں
جاں فراقش برد و تن شد خاک سر بر باد رفت
فی المثل گر راست خوابد گشت چرخ کوز پشت
در ازل منزل بجان من غم عشقت گرفت
در گمانم گر قیاب آخر دولت خوابد گرفت
موجب الزام افلاطون جنون عشق بود

رتبہ عشق است ای صرّقی کہ قنیس ہمارے

مردہ است و زندہ نام او بجاں ہم چناں

چوں کہم بار آں چناں افتادہ و کار ہچناں

یار بے رحم است و کار عشق و شواں ہچناں

من سمند طبع و گرد و کاتبه ام آتش کشیده
 آرزو دارم که قتل من بدست خود کنی
 صد خدنگ کین نهان در بزم گاه لطف شست
 شب چو بیدم یارنگ کویت شدم فریاد کرد
 بر سر آذر که کین گر رقیب آمد چه عشم

گر بود آه من بیدل شش ر بار اینچنین
 چون ز یا افکنیدم از دست مکرار اینچنین
 جان ز از من از آن تیر است افکار اینچنین
 من نه دانستم که آید از منش عمار اینچنین
 بر سر اهل و فام بگذشت بسیا اینچنین

بار هستی صرعی از سر نه که در راه طلب

من تو از رفتن اگر باشی بسکبار اینچنین

چو دیدم باده گفتم آن لب چو لعل تابست این
 به گرد و کوب تو ز گشته دیدم به سرو پای
 بست میخواره من قتل تو اهل محبت را
 من بیدل که مژگانهای خود را به نیم برهم
 ز به مری به قتل آمدی و مضطر گشته
 ز دردم گفت دل حرم و خلتی را بکار خون زنگار

سر ای که به بیت زشته پندار و که آهست این
 ز غیرت سوختم و نسیم آخر کاف تا بست این
 غرور حسن و خواهر نه تاثیر شش بست این
 ز غیر دوست چشم خویش به پوشتم نه خواب است این
 مسیحا و اهریاب کردی از انجم افطرب است این
 به صورت بخت یک طرف و کسبی صد کتاب است این

سوال یک نگاه است کرد صرعی و زدی بخش

سوال این چنین کس تاخ را که جواب است این

با من نفسی باش خوار که بس است این
 عاشق که بجز بید ز لبست کام دل خود
 شیرین شده ز بر اصل از یاد تو یار
 مخصوص من جور کن از لطف تو عجم است
 از نوع بشر کس بجانش نمیتوان یافت
 خورشید جهان گیر کست سپیدی آفتا

عمر لبست مرا که چه ترا یک نفس است این
 عاشق نمیتوان گفت که صاحب هموس است این
 از نخل خیالت رطب ناز و رس است این
 از لطف عجم تو مرا منمنس است این
 حور است و فرشته است ندانم چه کس است این
 در راه طلب نایب مارا جرس است این

مارا چو اماں داد و صرعی از آن تیغ

هر دم که براریم و به باز پس است این

ای دل از قدش چکوبیم فتنه بر یا این
 از غبار خط جانان در نهوا کرد بلاست

سرکش زان فتنه جوی از عالم بالا است این
 چون به گرد عمارش بنشست آن بر خاست این

قوت و زور دل محنت کشم را بنگید
پست بهشت نیست نامر ز راه او کشم
وید و سودای جنونم وید بهر خورد لم
نیم خبری گفتنش آهسته از اندوه خود

صد سپاه محنت از هر جانب و تنها است
گر برایش سر کشم از بهمت والا است
خون دل داده است و گفتا شربت سودا است
از غضب فرمود غمش نشو چه غوغا است

اوست مستغنی و من محتاج او انا بنیاد

از نسخ گویدم صرفی چه استغنا است این

جفا آیین بسته یعنی لکای و فانی من
نہاں درد درون سینه من دشت و دلم
اگر داری قدرت سلم ز تیغیت بر ندارم سر
چشم اشکبار خویش مجنونم کہ در کویت
برائے دیگرانے رحمتی از غلام بالا
طیب من مزاج تو اگر محتاج درمان نیست

و فادار و برائے دیگران، جور از برائے من
نخ و داند کہ در دیر غیر از خدائے من
دلے دیگر نخ و یابی وفا داری بجائے من
ز آب ویدہ ام در کل فرمود است بایے من
قلے کر ویدہ بالائے بلند تو بلائے من
چرا هستی پیے درمان درد بے دوائی من

بخلق خویش خواہم آب تیغیت در دعا صرفی

دعا گویم کہ یارب مستجاب افتد دعای من

چوں کہ سے را من ناشاد و بہ بنیم غمکین
ہر کہ آہ کشد افتد بہ دلم آتش ازاں
جای درد ویدہ من برازی و کریم ز حد
یا رغیب مشوا ما نزل انم کفستن
من کیم در چہ شام طمع آن حکیم
حجوشتم من و یکسان بودم لطف تو

میرم از غم کہ مباد از غم شربت حنین
کہ مگر آہ و بست از غم و او از تو غمین
کہ چرا مردمک ویدہ بود با تو قسریں
کہ ہم خانگی خود چو منے را بگزین
کہ فت رسایہ سر و تو بر این خاک نشین
نہ دلم ناشاد از انست و نہ غمناک ازین

من چکدیم کہ ہمیں جانب صرفی یک رہ

اوست خاک رہ تو خواہ ہمیں خواہ ہمیں

خط تو سنبل و ریجاں رخ تو نو گل خنداں
لب تو چشمہ و جواں دم تو معجزہ عیبی
دل تو خرم و شاداں غم تو مؤنس دلہا

رخ تو نو گل خنداں خط تو سنبل و ریجاں
دم تو معجزہ عیبی لب تو چشمہ و جواں
غم تو مؤنس دلہا دل تو خرم و شاداں

رخ تو قبله زندان در تو کعبه حاجت
قد تو طوبی رضوان در تو روضه اعلا
رخ تو چوں مبر تابان خط اتی چوں شب بیدار
خط تو چوں شب بیدار رخ تو چوں مبر تابان

سگ تو صرّفی نالان غم تو باعث ناله

غم تو باعث ناله سگ تو صرّفی نالان

بصورت تو مصور نمود معنی حسن
هنوز طفل تو آموز بوسف مصری است
همیشه حسن طلب کار عشق در دو جهان
برون ز پرده کتم عدم بملکت وجود
هزار دامن و مجنون و کوه کن باید
اگر مشاهده حسن آرزو داری

تو می که نیست شریک ترا بدعوی حسن
بملکت سبقت نیست جز الف بے حسن
مدام عشق بگویند در تمنی حسن
بهم برانده مجنون عشق و بیل حسن
کنون که هست فراوان معاد و سحر حسن
دلا از آئینه رویا بے یس بجلی حسن

حسن معنی ازاں صورت نکو بر سر

چو صرّفی آنکه بر دینی به کنم معنی حسن

لب تو آب حیوان جهان
باغبان دهر را نبود سگله
تو بهار حسنی و از روی شست
پیچکه پیدایش ای کان حسن
در جهان هر روز خوابان حیل خیل
تا که گشتم بنده معشوق و عشق

هم جهان جان تو هم جان جهان
چوں رخ تو در گلستان جهان
سبز و خورم باغ و لیستان جهان
چوں لب تو بعلی از کان جهان
دبر من شاه خوابان جهان
کرد از ادم ز زندان جهان

قطع پیوند از جهان کن صرّفی

تا بدانی سر پنهان جهان

اگر می کشد شیخ خلوت گزین
غم او چنانست امانت به دل
بسوز و بسوز دل محرمی اگر
بجان می کشم جور و جان می کشم

عسکی آن بکون من الصالحین
نهد دست بر سینه ام بهمنشین
که آنکه از ان نیست روح الا بین
نخه گوید آن سنگدل آفرین

مرا از غم بجز محنت فرار
ولم پاره پاره نه تیخت به تن

چون بر زمین است روی زمین
بسوی باطنم را و طاهر مبین

چسان صر فی احوال خود گویدیت
چو دم میرزند مبعثی تیغ کین

ز دل چو بر کشد آن شوخ و لستان بیکان
چو تیر غمزه ز در آن نازنین بسینه رستن
چو دل نشان خدایت شد و شکست خدنگ
به دل چو تیر تو آتشتم تو از آتش شد
به استخوان چو رسیده خدنگ دل و دست
دل مرا ز تو سوراخ و می گنی پا و

کنیم نامه و لاله از فراق آن بیکان
به دل ز سینه گذشت ز دل بیکان
هزار شکر که ماند است در نشان بیکان
که داد قوت این جسم ناتوان بیکان
درون درآمده چون مغنا استخوان بیکان
بشرح عالم می شود زبان بیکان

مگر ز آب حیات است آب بیکانش
که داده از اجلیم صر فی امان بیکان

گر سوای حال داری ترک قبل و قیل کن
هر چه آید بر تو از دوران بدال خورسند باش
گیرم از عمر تو هر ماهی شود سلسله چه سود
طی نه گم در راه سحر از کام میل و میل تو
گر توانی بهره گیر از دل سخت بتان
در ره فقر از سر بهمت قدم در اندانه نه
چون غرض درد آمد است از غصه سحر چویم
دولت دنیا و اقبالش چو سورت رو کند

نیمتت در پوزه از زندان صاحب حال کن
گر اهل آید بسروقت تو استقبال کن
رو بسوی عالم بیرون ز ماه و سال کن
قطع این وادی به زور جام مال و مال کن
باز بهمت را از آن دل است بین جنگال کن
تا ج و تخت پادشاهان را همه پاهال کن
ای غم اهل عشق را از آن غصه فارغ بال کن
پشت بهمت جانب آن دولت و اقبال کن

سوز و درد و خسرو از شکر تو خواهم صر فی
من نمی گویم چو جسمی و صف خط و قال کن

بسکه هستم در خیالت هر که بیند سوی من
بسکه پیوسته به زلفت رشته بجان موبو
بس که میجویم ترا و بس که خیریت نازک است

پر تو ز خسار تو افتد برو از روی من
بوی زلف غنچه برینت ظاهر است از بوی من
ترسم افتد خوی تو بر عکس جبهه جوی من

ناو کے کانداختی بر من کماں ابروی من
میرود خون جبکہ راہ مشام بوی من

بس کہ پیوستم بتو ترسم کہ تاثیرت کند
بس کہ چشمم بر خیال تشّت راه اشک تشّت

بس کہ بر زانو نہیادم رو بہ فکر حال خود
صرّی از نوک مرّہ سورخ شد زانوی من

صورت غم ظاہر از آئینہ زانوی من
ہر کہ باد آورد سوبیش شمشیر از بوی من
گفت بارے شرم دار از نرگس جلدی من
اشک غماز من آخر بخت آب روی من
بود از یک گوشہ چشمش نظر نامسوئے من

ماندہ در فکر طرب بر روی زانوی من
سو ختم در محرم عشق تو چوں خود و سوخت
چوں مرادیدہ است در نظر ارہ نرگس باغ
گرداہت را از رویم شست آب دیدہ ام
حرف میزد یار با غیب روینہ سائے ازو

تانیہ بجم جذبہ از جانب دلدار خود
صرّی بے حاصل افتاد است جنت و جہنم

بر کشیدہ تیغ از بہر چکار آمد بروں
باز چنداں زد صبحی کمر خمار آمد بروں
چوں بحریم بوستان آں گلزار آمد بروں
با چنین ضحیٰ چیاں ایں جان زار آمد بروں
جانب میدان چو آن چائیک سو آمد بروں
شہسوار من چو از بہر شکار آمد بروں

گر نہ بہر کشتن عشاق یار آمد بروں
شب ہمہ شب بادہ خورد و صبحم خمور بود
سرو نتوانست استقبال عذرش ظاہر است
سیرجاں در ملک تن از ضعف پس دشوار بود
آفتاب از اضطراب افتاد از جنگ فلک
بر دل من آمد آں تیرے کہ بر بنجر زد

گلبن امید پروردم باب چشم خود
گل نہ داد آں گلبن صرّی و خمار آمد بروں

ف حرف الواو و

شہسوار من شنید و گفت خنداں باش گو
واقف طراریش زین رہ گذار شد موہو
ہر رگے جانت است اورا ریسمانے در مخلو

گفتہ ام باشم چو کہ رگشتہ و چو گمان او
دل بہ زلفش رشتہ زجاں بست و انجا یافت راہ
عشقا زیرا کہ زلفت جانب خود میکشد

حال خود خواهم با آن آئینه رو گفتن و
حاجت عشاق ازاں نبود شهید عشق را
چون تو انم لذت جور و جفا بشنم رفت

کی تو انم زو نفس آن دم که کردم رو برو
کاب تیغ قاتل او کرده اورا شست شو
اگر بود بد خو چسرا خواهم زو خوشی نکو

جست و جوشش می کنی صر فی مگر نشنیده
کاندریں ره گفته اند اول بیابانکه بجو

منشب است زلف سیاه که هست بر رخ او
ز بسکه پیر ز خیال لب تو امم هم تن
چو دل سجور تو خو کرده لطف کم بینم
اگر پیر سدم آن غمزه زین زود درون
بنا ز ابروی خود ترک من شکست کی
منشب وصال مخوش است لعل خوش گویش

و لے شبی است که باروز میزند بهر
هزار چشمه خضرم بود بهر بن مو
هزار باره شود بارب این دل بد خو
اشارت کندم غمزه اش که هیچ مگو
شکست صد دل ازاں یک شکست ابرو
عجب که تشنه دل افتاده ایم بر لب جو

بیت که برده ام صر فی از خوے بدش
چه گویم تو که من می شناسمش نیکو

چون کند خنده شیرین لب شکر شکن تو
مست جام لب لعل تو چنان گشته دل من
در چنان تنگی و تاریکیست احوال چنانست
از تو دل ریشم و این طرفه که ریش دل من
تنست از بسکه لطیف است مہ من عجیبیت
باغ خوبی همه آراسته شد ای گل نورس

ازاں شکر خنده شود پسته قندے من تو
که ز خود رفت وافتاده بچاه ذفن تو
نا شده در گره طره اش لے دل وطن تو
تمک از خنده فشان لب شیرین سخن تو
که کند جوهر جاں کرب لطافت ز تن تو
سنبل تو چو دمید است ز برگ سمن تو

صر فی اگر کند آن کافر بے باک شهیدت
بس بود پیر من غرور تو بهر بخت کفن تو

خواهد که بر و جان بست کلم و دهن تو
چون شربت مرگ آب حیاتم به دهن تو
در طره تو صد شکن و هسته دلاں را
لے بار و بر نخل قدست فتنه و افت

دانسته ام آن را داولے سخن تو
دور از لببت ای چشمه حیواں دهن تو
در هر رگ جاں صد شکن از هر شکن تو
امید زهی نیست ز سبب ذفن تو

ای گل چه کنی پاره دلم که جزا و نیت
ای دم ز بخت و زده هر که که بمیری
مرغی که بود لغز سرای چسب تو
در راه عدم یار تو باشد کفن تو
باید که غم بار خود از جان تو صرّفی
هرگز نذر و گریه رود جان زین تو

تا بسجد آمدی ای قبله من روی تو
دل که از دور و غم جانکاه من بگریخته
پشت محراب است سوی قبله روی تو
غالباً پنهان شده در گوشه ابروی تو
گر زمانه جان تو انم یافت دریلوی تو
راست میگویم که هست آن قامت بکوی تو
خوبجاں بدون شدای جانم فدای خوی تو
دولت و صلت نمی یابم ولی میجو بیت

کرده صرّفی نسبت روی تو با خورشید و ماه
و نه ندانم چون کنم شرمند ام در روی تو

ماه من خوی تو هم نیکوست همچون لعل تو
روز و شب در گوشه محراب زاری و دعا
بند روی تو گر دم یا غلام خوس تو
حس کم در آرزوی گوشه ابروی تو
علی چوں روشن است از آفتاب روی تو
گشته ام سرگشته بر عالم محبت و حبه تو
تا بایں تقریب باشم با سگان کینه تو
ای کشیده خیل نرکان غارت هندو تو

روئے قومی نیت سحر قبله از کفر و دین
روئے دل از قبیح آ و در صرّفی سوی تو

نخل بلا سر و سر مالک تو
خود تو بفرما که چه فرمایم
میه جاس سبب ز نخلدان تو
چوں دل من هست بفرمان تو
رودید از غنچه پیکان تو
بیرت حسن آمده در شان تو
تیر قضا ناوک مرشکان تو
خسته دلاں را گل باغ طرب تو
ای که بود مصحف خوبی شسته
چوں ز جفائے تو گریزم که هست

گوهر مقصود نیاید بدست گزیده و به لعل در افشان تو
تو بفتخاں شب همه شب صرفیا خلق بفریاد از افغان تو

که بر سر من پانهد که سر نهم بر پائے او
کز چشمه خورشید خورشیدیم بر نشه گز پائے او
در صورت خنجر ل از انا افتاد اندر پائے او
کز اشک من دارد گداز بر درو گوهر پائے او
یعنی بود بالائے سر خورشید ز افسر پائے او
دیگر کجا آید بدر از کوه دلمبر پائے او

خواهم که از روی نیاز اتمم دے بر پای او
خواهم که بآب دیده نشست آن پای اما چون کنم
لاف صفای و فقره در حای و شد از این تجل
چندان برایش ریختم گوهر چشم در نشال
خواهم پامالشی سر خود را شهبان تابور
گر عاشقی بے پا و سر باید به کوه او گذر

که بر سر صرّفی نهی یا از سر لطف و کرم
در راه جست و جوی تو تا کشته از سر پای او

که ز چرخ است و که از بخت خود و گاه از تو
خواه از من بود این قطره خوں خواه از تو
داد از ایام و فغان از فلک و آه از تو
هر که باشد همه من اندک آگاه از تو
شکر شد بخدا یافت ام راه از تو
مے کشم هر نفی ناله بهماں گاه از تو

نه همیشه گل و من بود لے ماه از تو
چند که ناز گله غمزه پی برون دل
خواهد از من ایام و فلک تیر و تهم
بر من ایر طعنه بسیار روا کی دارد
دیده ام نور خدا از آئینه رخسار
نالشی دلمبرم کاسته جان را و هنوز

آرزویت که کند یار تو آن مه صرّفی
تو که الی و کجا یاد کند شاه از تو

سرور اچوں قامت رعنائی تو رفتار کو
جان ہمیں دم میدیم آن وعده دیدار کو
ناله های دردناک و گریه های زار کو
مے توان هر جا گل و مل یافت اما یار کو
با گل و سر و دم چه کار آن سر و گل خسار کو
در کلستان جهان آرسے گلے بے خار کو
دل ربا دیدم نرسے بنما که یک دلدار کو

غیره و امثل دهاں تنگ تو گفتار کو
گفته بودی روی خود بنما بخت گریه جان کو
گر ترا در دلبست از عشق بتاں ای مدعی
جام مل در پای گل از دست یادم آرزو است
باغبان نا جانب سر و دم خوان و سوی گل
من غمت خواهم نه عیش اما غمت بے عیش نیست
گفتم صرّفی که دلداری کند دلمبر ترا

غزل دیگر

روز نیت دارم که شب بنیم رخ نیکوے او
 نه شب از وصلش تو اغم بهره و گشتن نه روز
 شب نهم بر آستان او ستر خود تا به روز
 روز می باشم پس دیوار از ترس رقیب
 روز و شب پهلوی من پر خاره و خاغم است
 در پس زانوی محنت شب همه شب می کنم

شب گمان دارم که روز افتد نظر بر روی او
 گر چه روز و شب بنیم فارغ ز جنت و جوی او
 روز تا شب نیست کارم جز طواف روی او
 شب روم آهسته آهسته که آیم سوئے او
 آن سعادت کو که یابم بیایم در پهلوی او
 آرزو می آنکه باشد روز بهمرا نویس او

روز می بیدارم رخ خورشید و شب رخسار ماه

صرّقی بی دل بیاد و عارض نیکوے او

چون تیره روزم از محنت ای آفتاب رو
 ایام ساخت چشمه خورشید و روان
 ذرات کاینات هموار در مهر او است
 گر بے نقاب جلوه دهی حسن خویش را
 در قتل اهل عشق ز مستی شش افقی
 امشب بخواب دیده بیدارم آرزو است

بر من چو آفتاب بتاب و مثاب رو
 چون صبح خواستی که بشوئی بآب رو
 با آن که در آشته است نهان و نقاب رو
 نخواست آفتاب نمود از حجاب رو
 قصد نهفته من نمود از شراب رو
 باشد که در برم بنماید بخواب رو

گر آکب روی هر دو جهان آرزوی نیت

صرّقی بنه بخاک در بر تراب رو

دو چشمت هندوان و خال مشکین تو هم هندو
 هر کیسه و دینه غالباً عشق تو فرض آمد
 اگر هندوی چشمت می کشد مارا چه غم دارد
 نه گوید رام رام ای مطلع نور خدار ویت
 رقیب روسیه را بر در خود راه ده برگز
 به ملک عشق اسپر هندوی خال تو ترکانند

ز هندستان کنون در ملک خوبی همت کم هندو
 که شیا ای عجم تو هم مسلمانست و هم هندو
 که از قتل مسلمانان نه دارد هیچ غم هندو
 رخت را دیده گوید الشاد شد و مبدم هندو
 روا نمود که ماند بر در کعبه قدم هندو
 عجب بلکه که بر ترکان کند انجاستم هندو

اگر آن قبله جهان چنانچه بخرامد

نخواهد سجده کردن صرّقی اسیر چشم هندو

غزل دیک

دارند طالبان خدا رو بسوس تو
 ابروی کج خوش است ز خوبان نه خوی کج
 دشنام تو ستایش من بس بهر دو کون
 از رشک بلبلم بغال زین کان هست
 داری اگر حال فقیران ترسجی
 کوته فتاد رشته عسمر من دور از
 بر صلح و جنگ آمده غالب میان خلق

کایینه خدای نمایست روئے تو
 کج تر ز ابروی تو فتاده است خوس تو
 ای شهید و شکریم ز لب تلخ گوئی تو
 میل کشی بواسطه رنگ و لب تو
 بنود کسے فقیر تر از من به کوی تو
 می خواهمش بو صله بیکتا می تو
 زان در چشم فتنه گر جنگ می تو

صرفی به زیر آب ز چشم خود آں قدر
 کان آب روز مرگ کند شست و شو تو

عشاق در خوف و ریاض از صلح جنگ آمیز تو
 با بخت خود ای شوخ رشک آشفته و بے نام و رنگ
 بر لب ترا حرف جفا نسبت به ارباب وفا
 از تنگ و ناموسم مگو و ز من نگو ناسمجو
 ناز تو بهر جان ما دارد خدنگی از بلا
 آیینہ دل ز ابداداری پر از رنگ ریاض

باری میچوں کہر یا از لعل رنگ آمیز تو
 کہ سحر دار و گاہ جنگ از صلح جنگ آمیز تو
 مشکل کہ بخشد کام ما شہد شرنگ آمیز تو
 عجیب است و عارای پند گو ناموس رنگ آمیز تو
 بمانہا نرا کند سوراخما ناز خدنگ آمیز تو
 بے بادہ کی یا بد صفا صراحت رنگ آمیز تو

ہرگز نہ گشت ای دلستان لطف سوی صرفی روان
 بشافت سوسے دیگران لطف و رنگ آمیز تو

غیر از تو در شہرستان کس نیست یار بیدلان
 زلفت بر آشفته و لے کارت از آن آشفته تر
 رواں آب حیاتم در تن از تو
 بساخ حسن آتشناک گلہا است
 بلند آوازہ طور از موسی اما
 لغالی الشد ز بے سرو قبا پوش
 ز رویت دیدہ باید نور بے چوں

باید رعیت پروری از شہر یارے ہم چو تو
 صرفی نہ دیدم در جہاں آشفته کایے ہم چو تو
 تو جانان من و جان من از تو
 فتادہ آتش اندر گلشن از تو
 پیر از نور است بام و روزن از تو
 کہ گل زد چاک دہیرا من از تو
 خوشا چشمے کہ گرد در روشن از تو

گریبان غنچه ساسا از من دریدن
چو گل در چیدان از من دامن تو
کمال دوستی و زبیده صر فی
فتاد آخر یکام دشمن تو

چون فتادم ز پله بر در تو
گشته خاک شدت سرم سر تو
تو شمع خیل جهوشان جهان
خمره و ناز و عشوه شکر تو
صد شب قدر قدر یک سر تو
دارد از طره معن سیر تو
چو سرامیت نزد محسوس لال
چشمه مهر دور بر ابر تو
گشته سر کفخت فیبر عیان
از دم غسل روح پرور تو
گردند شعله آتش عشقش
سوزد لعل جبرئیل شهر تو

رو زت از تیره است ازل خوشید

چرخ صر فی از خست تو

شاه من ملک دل مستخر تو
خمره و ناز و عشوه شکر تو
همه سر ما تصدق سر تو
همه سر ما تصدق سر تو
از بیت بسکه خورده آب حیات
روح بخش است سبز آتش تو
تا فراید ز مشک نشانی
سر زده از لب خط معن سیر تو
دست قدرت برشته حسن بنان
تا ازاں آفریده پیکر تو
آتش ترن در آب زلال
جسامه سرخ فام بد بر تو

صر فی زندای حاسد از نظمت

بهر او نظم گشته شکر تو

غیر فریاد چه کار من ناشاد بگو
مشتاقی کو که کند گوش به فریاد بگو
کرده سلطان غمت ملک دلم را ویران
دگر نیست جز او تا کند آید بگو
من دیوانه بدی گو نه که رسوا شدم
بعد مرگ از من رسوا که کند آید بگو
سخن از وصل دلا چند که بے بنیاد است
سخن زاکه بگو نمی تو به بنیاد بگو
داد خواه از ستم بجز تو ناکی باشم
گر دهمی داد بگو ورنه دهمی داد بگو
چه شد ای شیخ که با من نه کنی پیچ سخن
گرد لطفم نه زانی حرف زبیداد بگو

صرّفی است و تو عشق است به غم سلم اذلی
هر چه گوئی همه از گفته دستار و بگو

حرف الهاء ه

به صفحه درخت از مشک تر بنظر سیاه
سیاهیم که خطت را نوشته اند بدان
سواد خوانی آن خط کتد سخندان
صفات خط شب آسای تو سر و کمر
شهادت شد خدا لله را خط تو بحل
خط تو آیه ام الکتاب را نه دست

نوشته کلک ازل لا اله الا الله
خمیر یاب آں بوده است نور الله
که خوانده علم لدنی به درس علمت
کنند بر ورق آفتاب و صفحه ماه
بصدق آن محل اعجاز حسن تست گواه
چه خوش خطی که در و نسخ را بنا شد راه

ز لوح و بر خطی هستی تو ناسته صحو
بجاز سر خطش صرّفی شوی آگاه

بصدق و طوی مادر طریق عشق گواه
گرفته است بخلوت برای وحدت جای
اگر به دل بر خود اختاد مانده بود
بیا رخویش تو زانیم مستی بودن
خوش شبی که دهی ساقیا شراب شهود
چو فارغیم به دیدارش از بهشت و جیم

بس است اشهد ان لا اله الا الله
کسی که برده بروں از قضای وحدت راه
ز سر نکتۀ تو خبید کی شوی آگاه
بر و چو در درو بر خود بهیم کنیم نگاه
قدح قدح دهرت خواه خواه رخواه مخواه
فلک نه طاعت مارا نویسد و نه کنه

چو زین خاک روم با هوایش همدم
به لوح تربیت صرّفی نویسد طالب شراف

با همه جلد کس با همه
هر دو جهان صورت و معنی تو می
های هویت بهم شد محیط
لبلی از آینه همچون غیاں

بے همه با همه ای همه
بلکه تو می صورت و معنی همه
دارد ازاں هر طرفی همه
بلکه هم اد خود شده لبلی همه

بر همه خوبان نظر انداختم
او منجلی بهماں لایزال
از همه دیدیم یکے نه همه
خلق جهان کجی بختی همه
شکر که صرّفی رخ دلدار دید

از همه و با همه و بے همه

آئینه های روی تو خوبان بر آینه
خورشید عارض تو ز ذرات کاینات
حسن ترا که شمس و قمر بر تو ی از و است
از عشق حسن جلوه گراست و در حسن عشق
گر قاصد است چشم تو از دیدش بتان
کار بکن که واسطه برداری از میان
آقا منجلی دگرست در بر آئینه
دارد بستی چو مهر و مهر آئینه
رخساره بتان پری پیکر آئینه
معشوق و عاشقند یک دیگر آئینه
آئینه و بند رخسار بین در آئینه
یعنی بنای کار نمائی بر آئینه

صورت که ظاهر است در آئینه صرّفی

نه متحد نه حال بود اندر آئینه

رخسار تو دیده گشته آگاه
که رهبر کجایان نگاہست
این طسرفه که زندگان بسم را
دلہای جہاں رعیت تو
لے لوح رہ طلب دراز است
از شعله عشق تو شده سرخ
ای خصم محنت بر قتلش
جانے که به قاصد لے درآمد
از نگاہ و جہت من الشد
که رهن هر که هست بر راه
افزوده غمت ز درد جانکاه
لے کشور حسن را شهنشاه
عمر تو دریں رهبت کوتاه
بر بسته بیس مراتب آه
بشنو ز فرشته طاب مشواہ
آں غمزه به گردش گذرگاه

جہاں در قدم تو داده صرّفی

قد نال بکل مانتا

بلا و خسانہ ام جا کردہ بچوں صاحبانہ
خیال رویت از ہر سودا بد و دلہاکم
دلہم خواہان آں ز بجز زلف او غیب است
در دن خانہ و خود بندہ چوں جہان بیگانہ
بے اندہ طرف خورشید رہ دارد بویرانہ
کہ مے آید بیای خود سوی زنجیر دیوانہ

ز تیغ دوست دارم آرزوی قتل خود انا
کجا مرغ دلم را صید خود زاید توانی کرد
شراب از خون عیسی و کباب از سینه خضر است

مرگشت این نرود کال جفا جویم کشد یاز
بدام و دانه کاک و روی از تیغ صد دانه
در آن جمعی که شمعش را بود جبریل پروانه

شراب عشق لای صرّی عجب خاصیت دارد
کز و فرزانه شد دیوانه و دیوانه فرزانه

خجر کین از مہیاں و اکن و بر طاق نہ
بے لب عیسی و دمت جان مجاہد لب
چشم تو نہر گوشہ رنجتہ خونہا بستے
غیر می آتش برق خرد سو ز کو
گر چہ ز روی بتاں نور ازل ظاہر است
لے دل اگر چہ گزد مار محبت جگر

منت هستی ازاں بر ہمہ آفاق نہ
بندہ چہ گوید کہ لب بر لب مشتاق نہ
گوشت چشمہ جنس بر من مشتاق نہ
بر کف من ساقیا ساقیا ساغر براق نہ
لے دل ازین قید را روی اطلاق نہ
ارفتہ گزار و ز کف مہرہ تزیاق نہ

رزق تو چوں صرّی خون دل پیش است
شکر کن و روی دل بر در زاق نہ

منکہ باقد و تاہم نا توانے ماندہ
کاستہ بسیار از رنج سفر نازک تمت
تیغ غم گراستخوانم را قلم کردہ چہ پاک
قصہ رجحون کہن گردیدہ و از والہت
ناعم از یاد ہمہ رفتہ تن من گشتہ خاک
ایچ مہدانی کہ من در شہر خوباں کہستم

ہمچو چنگم پوستے بر استخوانے ماندہ
در و دندان غمت را نیم جاستے ماندہ
چوں بجایش ناوٹ ابرو کہانے ماندہ
تازہ در ملک محبت داستانے ماندہ
عاقبت از من نہ نامے نہ نشانے ماندہ
بے کس و کوی جدا از خان و خانے ماندہ

صرّی بیدل کہ ہر دم سے کشد آہ و فغان
از وجود ترا و ہمیں آہ و فغانے ماندہ

نگار من چوں سستہ سیاہ پوشیدہ
مہ من آمدہ پوشیدہ جامہ مشکین
خضر یا نگر آب حیات و طہات
بخانہ اسد است آفتاب کشتہ فلک

بریدہ جگے گرفتہ چو مردم دیدہ
عجب کہ مطلع خورشید شام گردیدہ
ز خلعت کہ سیہ پوش من پسندیدہ
کہ تو غزال مرزا از شیر پوست پوشیدہ

سپهر اطللس خود را نه گسترانیده
اکه او بساعد سیمین خویش بریده

چو پارسه روان گشته اندر دود پیش
نشسته طرفه خدیگه بجای نام از آلفی

خوش آنکه پرده کثرت دیده چو صرّفی

جمال شاید وحدت ازاں القاب دیده

با سر بزرگ و خور و حریفانه ساخته
شوق کل جمال تو دیوانه ساخته

در دے کشته که باجم و پیمان ساخته
نه بخیر کرده اند نه بد چسبیده که باغ را

از خاک آستانه تو دانه ساخته
کینه که بود در خانه به دیوانه ساخته

با بچوں گل چسبیده به توج خود و کت
منزل گرفته در دل صبر پاره ام غمت

اگر شنا بریده به بیگانه ساخته
سجده غراب کرده و بتخانه ساخته

بیگانگی گزیده ام از بهر آنکه دوست
غشتم به دل خیال تو مانده فکر وین

شمشاد و قند سر زده صرّفی نه باغ کس

مشت طرب و زلفش ازاں ساخته ساخته

مگر دارد ز سیمین ساحری آن شانه دندان
که از نظاره تو مردم چشم است دیوانه

کشادی دام سحرانجا که کردی زلف راستان
هم پیوسته مشرکان و سرشک ماست ز بخیری

به مهان خانه را بگذاشت آخر صاحب خانه
بسیح از خیال زلف و خالش رشته ودانه

در دین سینه جان از صحبت غم گشت بی طاقت
به تقلید تو زائر سجده دارم بدست آستان

اگر باشد خیالش باشد او هم نیست بیگانه
چه باکست از شود ویران باب دیده کاشانه

بیا ای غم نشین در دل که خبر از تو کیستی
تو من دیوانه را نه در ویرانه می باید

نکن پروانه را نسبت کن صرّفی که می سوزد

هر سوز و درون ز آتش سیر و چو پروانه

نزدک من آفت این هر سه شدند آن هر سه
ملک و جن و بشر دانه و حیران هر سه

دره پشیمان و زخم غفلت در دل دیوان هر سه
چه کسی و نه چه قومی که هر سه اند

من که از شوق رخ زلف و خط جان دادم
رخ نمودی و ز طعن من دیوانه شدی
ز آتش عشق که در سینه ام انداختی
بار اگر گویند و دامن و مجنون آیند

از کلمه رسته گل و سنبل و زحان هر سه
واعظ و محتسب و شیخ پیشان هر سه
دل و جان و جگر من شده بریاں هر سه
در ره عشق شیم مرث ایشان هر سه

صرفی از سفر کعبه چه سود آید شود

کعبه و بیت کده و کعبه کیساں هر سه
از غم عشقت دل صد پر خون تہ بستہ
در گشتاں بے رخ تو جامه گلگون چاک
بس که موج خون زده دریای اشکم دمدم
بشد از سیلاب خون بر دیده من موج موج

پرده های دیده خونبار گلگون تہ بستہ
بے دمان تو درون غنچه پر خون تہ بستہ
گشته گلگون پرده های سبز گردون تہ بستہ
گر نه دیدی موج ما بر رویه صبحون تہ بستہ

بر شهن صر فی اگر سنبل نه دیدی موج موج

زلف خم در خم بیس بر رویش اکثرون تہ بستہ

شیوه من بندگی و شاه من آگاه نه
بر مراد و بکراں عیش مل است از وصل او
گر نیم لایق که دایم بتگر در حال من
همدم اغیار یار و جایش ابوان وصال
روزگار و روز من همچون شب تارم سیاه
نقد جان خود بدگامش رواں سازم دل

من بجا نم بنده او خواه داند خواه نه
نام ادا را به بزم عیش و صلش راه نه
راضیم بالشد که سودم گاه بیند گاه نه
جای من جز کنج سحر و سدم جز آه نه
موجب این حال جز بے مهری آن ماه نه
این محقر تحفه ام لایق بدای در گاه نه

جاں به عشق او نه خواهم داشت ای صر فی دریغ

گر قسم خواهی ز من و الت شد نه بالت شد نه

بسکه سیل خون رواں از دیده گریاں شده
رفته رفته خانه های دیده ام ویراں شده

<p>پر لونه افتاده و ناسش مهتابان شده ذره ذره گشته و هر ذره سرگردان شده دیده چوں ابر بهاری و چو گل خست را شده غالباً آن روز چشم مردمان پنهان شده در غوض جان می ستاند آن نگار زان شده</p>	<p>ز آفتاب روی تو بر آسمان شبگون در هوای مهر خست و وجود خاکسبم خست و ام آمد ز ذوق آن که اشک افشانیم پیش مردم منفعل گریه دیده از دست پیری گوهر گریخت از لعل در افشان یار من</p>
---	--

در دلم یک درد دلی صر فی و جان می گذشت

و نه دایم چوں زیم اکنون که صد چندان شده

<p>غالباً نسبت به ارباب نیاز است این همه ده چه یارب قصه دور و دراز است این همه روز به محرابم نه از بهر نماز است این همه چوں من از بهر چه در سوز و گداز است این همه یار قیاس مهربان و دل نواز است این همه</p>	<p>ای بیت طنانه پیوسته چه ناز است این همه من بجا دور از تو ایام دوری بسوزد چه دید محراب یاد از ابروی دلبر مرا گریه دارد شمع در سر آتش سودا ای تو و نه دایم چرا آن دلبر ناز مهربان</p>
--	---

دلم حسن نکیبا در ترقی غائب

از نگاه عاشقان پاکباز است این همه

<p>که بیهوده خوش نیست چنگ چنان که دارم خمر از شراب شبانه از آن قطره قطره درازان دانه دانه که آمد در افشایم خوبی بگانه اجل ناک غمزه اش را نشانه شهیدش بود زنده جاودانه</p>	<p>مغنی سحرگاه گفت ای نرانه صبر احارت ساقی صبر و حرم کن می و نقل دارم تمهت و خواهم بر می مهی باوه خواهم شبان خدنگ اجل را بدی گشته جانها کم از آب خضر آب تیغش نیامد</p>
--	---

چهر جان و چهر دل خانه دوست صر فی

نیامد جز او صاحب این خانه

غزل دیکر

بہ شکل کن شرح حال بلبل آہستہ آہستہ
 بشرح حال باکش زبان آہستہ آہستہ
 بسوس اندروی مہر آن آستان آہستہ آہستہ
 بعرض خادمان اور سال آہستہ آہستہ
 ز عالم اندک اندک بچیان آہستہ آہستہ
 فشاخم زیر پایش اقتضای آہستہ آہستہ

نسیما رو بسوسے گلستاں آہستہ آہستہ
 اگر بانی بکوشش رفتہ رفتہ قاصد ارادہ
 درای از راہ تعظیم و بلب لای ادب ہر دم
 اگر در خدش تفصیر باشد معذرت بچشم
 برو آہستہ آہستہ در آن کو سب و بگو با او
 اگر روزی تو انجم سر نہادن بر سر آہش

خوش آن روزے کہ صرفی گاہ روی و کہ جبین سار

خاک پاسے آن شاہ جہاں آہستہ آہستہ

در عالم بیرون ز دو عالم فتادہ
 در وادی قرار و بصوری فتادہ
 از نیستی دے برخ خود کشادہ
 یعنی بخدمت تو بجاں ایستادہ
 سر در سوای عشق تو برباد وادہ
 قلخ بخون چشم خود از جام بادہ

من کیستم براہ جنوں شہر نہادہ
 بر باد پاسے شوق و محبت فتادہ
 در بستہ برف بہمان و جہاں بیان
 بہر نثار مقدم تو نقد جاں بکف
 سرگشتہ براہ محبت چو کرد باد
 از کج غم بزم طرب پئے بردہ

گفتی کہ در وفاز سک یار کم نیسم
 صرفی خموشش باش کہ گفتی زیادہ

خواہست غارت دل و تاج دیں ہمہ
 ہستند اگر چہ غمزہ زن و نازنین ہمہ
 مقصود او چہر باشد الہی ازین ہمہ
 یارب غرق چہ در ازین جور و کس ہمہ
 دارند داغ بند کبت بر حصین ہمہ

خوبای کہ در کرشمہ و ناز اندازین ہمہ
 دیوانہ یکے ز بہتران پری و ششم
 کہ غمزہ کہ عتاب کہے ناز کار و دست
 گر نیت قصد کشتن اہل محبتش
 تو پادشاہ حسنی و خوبان کہہ جبین

دارند حسن و عشق بهم رازها و لے
پوشیده ماند برخیزد خورده بین همه
صرّفی به نظم تو قصه‌ای عرب که نهند
بچون سخنوران عجم آفرین همه

ای ز چشم مست تو ویراں شده هر خانه
مردن بود آنکه خود را زنده بر آتش زند
چون همه خلق جهاں دیوانه و عشق تواند
نزد تو چون آشنایان نه دارد اعتبار
گاه میخواند ز لطمه گاه میبرد از قهر
گر شبه خواهی شنیدن قصه ام را ای قریب
از خشم زلفت بهر ویرانه دیوانه
وای بر مردی که باشد کمتر از پروانه
در همه آفاق نتوان یافتن فرزانه
خواهم آمد بعد از بی در صورت بیگانه
چون کنم یارب که دارم بواجب جانانه
تو اب هر گشت می باید از چنین افسانه

نیست ضعف هر ضعیفی از غم عشق بتان
گنج نتوان یافتن صرّفی بهر ویرانه

از جنون عشق تو شورایت در هر خانه
گشته ویراں خانه چشم ز سبیلاب مرده
آرزو دارم که روزی نقد جان بسیار است
هر خسته را گو مسوز از روی آتشناک طور
آشنا زاهد نمی گردد بجا دیوانه گالت
کی براه تو به باشم ز ابد ثابت قدم

کج محنت خانه صرّفی و یارا و بلا است
طرفه دارد و خانه و طرفه تر بخانه

ز هر کار که جز عشق است بیزارم بجز الله
به کار عاشقی هر دم و گم گم شود حال
ز بار عقل و جان و دل غم عشقت غلام کرد
از سر اینهمان او خبر دارم محمد الله
بهر حال من بیدل درین کارم محمد الله
براه عاشقی با سبکبارم محمد الله

پسے مرغیان قدسی آرشیاں دامی است گیسویت
شبنم شربت بیمار عشق است آن لب شیرین
من بیدل ز اسرار محبت بوده ام غافل

بایں دام بلا من هم گرفت زم محمد الشد
من زخسته از عشق تو بیمارم محمد الشد
غممت از خواب غفلت کرده بیدارم محمد الشد

بدستم خار محنت آمد از باغ بهار صرفی
گل راحت شکفت از خار زین خارم محمد الشد

آمد سوئی مشتاقان دلدار محمد الشد
عمر به تمنائش بگذشت همه و سالم
نه روز و نه شب بودم بے آرزوی روشن
صبر بار طلب کردم و بیداروی و دیدم
از خواب کشاد آخر آن نرگس رخسار
بگذشت ز آنه ارم چوں زاری من بشنید

بازیشد کماں دلبهرش دیا محمد الشد
امسال نمود آن همه رخسار محمد الشد
امروز میسر شد و بیدار محمد الشد
بر کام خود ای دولت یکنار محمد الشد
شد دیده سخت من بیدار محمد الشد
وز قول رقیباں شد بیزار محمد الشد

محرم بحریم او صرفی است کنون صد شکر
محروم شد از وصلش اغیار محمد الشد

ای عالم از بهار رحمت گلستان همه
ای از تو هر زمان بزمی فتنه و دگر
هر لذت که تیر تو بخش دول مرا
رقاص ذره وار بھر تو آفتاب ، ،
بویت بهر دیار که یاد آورد شود
عاشق کش من آمده بر بسته تیغ کین

خورم از خط بهر ت جهان همه
ز آن فتنه و روش زمین و زمان همه
پیکان عمره ساخته خاطر نشان همه
سرگشته هوای تو خورد و کلان همه
اموات باز زنده و پیران جوان همه
از شهر ما گر بخت من و امان همه

صرفی امید دوستی از هیچ کس مدار
گشتند دشمن تو بجاں دوستان همه

خوب رویاں که بلای دل و جانند همه
فتنه و عالم و آشوب جهانند همه

غمزه آورد فرح افزا و نشاط انگیزند
 نو بهار چمن خوبی و روزا فروز و نند
 گر چه از درد دل سوخته گاه به پاکند
 خیر ستند و نخوردند بحر شیر و جان
 درس مهر و سبق لطف سخوانند و

مرهم ریش دل و راحت جانند همه
 گل رخ و سرو قد و غنچه و لاله همه
 آ که از سوز دل و درد نهانند همه
 قطره قطره زو و لب شیر و چکانند همه
 در فن قتل حجاب همه و ان اند همه

ناز بنیان جهان را به لطافت صرّفی
 جان چلو نم که شیرین تر از ان اند همه

تنج کین در دست آن عاشق کش بیباک به
 آرزو دارم که بر خاک ره او سحر نیم
 و بر من طرفه چالاک است در عاشق کشی
 شیشه پیر می نمی خواهم و جان شادمان
 کاخ عیش و خراب افتاده ز بر نه فلک
 شهر سوار من چو صید خویشتن کردی مرا

سینه ام صد پاره و هر پاره ام صد چاک به
 گریه بر خاک ز نیش باشد بر زیر خاک به
 بهر قتل در دامن آن دلبر چالاک به
 عشق بازان را جگر پر خون دل غمناک به
 خشت خشت افتاده یارب کند افلاک به
 صید تو بر لبه آویزان از ان فتراک به

گم نه رفت صرّفی از لوح دلش نقش هوا
 نام تو از دفتر اهل محبت پاک به

نگهت جان ز خط سنبیل نرود ز دیده
 بر سر واپس آورده بسین ز کس را
 از لبست چشمه خضر آب حیات آورده
 ای گهر بار لبست وقت سخن پردازی
 کاملت صبر و سکون داده و باز مبرده
 کس نه دزد و نهری را ز کس اما چشمست

نیست پیداد بهت غنی مگر ز دیده
 که عروسان چمن نفقه و زرد ز دیده
 نیکو از دهنست تنگ شکر و ز دیده
 صدق از حقه اهل تو گهر و ز دیده
 زلف زین شیوه بر آشفست ز سر و ز دیده
 بهر دست جاری از اهل مهر و ز دیده

نقد عقل و دل و دینی که من گم شده بود
تا پیوسته در رخ زرد من غم دیده زبیر
کرده سر حلقه و زواں رخ خویشم یعنی
نامه را که نوشتیم بخون لایق قاصد

چه عجیب طره طارش اگر دزدیده
چشم گریبان ز دلم خون جگر دزدیده
رخم از حلقه سزدیس تو زرد دزدیده
جانب یار را غیاب بر سر دزدیده

صرغی از بیم رقیبان استمگر از دور

می کشد از رخ خوب تو ناله سر دزدیده

برویم به کعبه از کوی اورا
در شرح شو قلم عمر در اذیت
از کفر و ایمان و استم اول
از آیم افتد آتشش بعالم
الحمد لله در وی سرایت
خواهم که بهیم روی نکویش

از ره فتادیم استغفر الله
ای خضر باشد بسیار کونه
احکام دینی دانستم انگه
غافل نباشی زین آتش آه
از من نه کرده اندوه جانکه
چون من نه دارم یاری مکن خواه

ننهاد صرغی در بستی با

از سر ساحتی که گردد آگاه

فارغ البال منت از ناز بر سر پر زده
جامه گلگونی گذرشته از سرم دامن کشان
تا نه دست آرد و من داں بدایه نشنسد
تاو که بر ناو که بر دل رسیده زان مرده
بکه چشم بخت خون طایر نکند قطره
شام تا صبح از کشتن من خورده صحنه نابیش
غالبه آنک من آید بهر قستل بهیبالان

مرغ دحم مضطرب گردید و بال و پر زده
جامه گلگون او آتش بجاسم پر زده
جلوه گر شد و قیاس زان دامن پر زده
آه پی بهم غمزه اش صدناوکت دیگر زده
بهر خون کم کردیم فضا و چون نستر زده
شب همه شب دست من بلایه نماں ساعز زده
بر میبان شمشیر بسته دیگر زده

شمع آه من گردن کعبه تارم از دست
در جهان نایب بیضا نموده ماه من
بابت آن شوقی است بسته در میان زردی کمر

خنده نام بر مشعل مهر و مهره از زنده
مسد طبایع زان بدینیا بروی خود زده
زان میان راه مسلمانان همای کاف زده

غم بزیربستر صرّی نهاده خار و ج

خار و ج غم به پهلویش سر بستر زده

چه عجب گر کند از من سگ دلدار گله
آن قدر تاب کجا ماندم از دیدن تو
خود بسیار تو بر من ز چهره رواندک شد
رحم بر زاری بییمنت نیست و لے
غم عشق تو ز رخ بخش و نشاط انگیز است
یارب از یاری خود بهره در همدان شیم

کهنه رسمی است که از یار کشت یار گله
که کنم با تو نه هجران شب دیدار گله
دارم از اندکی جور تو بس یار گله
چه حد آن که کنم از تو من زار گله
پس چرا می کنم از تو من غم خوار گله
گفته خاطر رسد از یار ستمکار گله

گله ام نیست از و بل زرقیبان هم نه
صرفی آمده از مشرب ماعا گله

دل من آمده در بزم عشق چون شیشه
ز بوی جامه درون و بیرون است مشب
چنان رسد عشرت ز دیده فکرم
کجا است آنکه بریزد شراب آتش گلاوی

دل من بجای شراب است پر ز خون شیشه
اگر چه باده ندارد از درون و بیرون شیشه
که عمر با است برافتاده سرنگون شیشه
بخلق سوخته من ز آب گون شیشه

می مراد دله از شیشه خرد صرّی

نه خورده و زده در خاره خون شیشه

لور حق ظاهر از آن روی چو مهر
میر و دم وصف تو گویا شب هجر
دارد از غمزه نازت صف صف
غمم تو کرده امل در همه شهر

کرم الشّیخ لای و جهرم
تا شود راه در از م کو تم
فتنه چوں بر تو کند عرق سپه
بغمم تو نه سپاه است و نه شمشیر

گوشه

گر بر همین رخ آن بخت بلیند
صفت عشق چه پرستی ز خرد
میبندند نعره الم الم الم
وصف خود شدید چه داند آنکه

تانه بردارفت صرّی رفت
نشاند سر انا الحق آگه

رواں از دیده ام بے عمل میگوں تو خور گشته
ز اشک افشاند تخته بر زمین آرزو چشم
براه را و شب بجزاں ز اشک خویش ممنونم
پسے نسکین آتش دے زند آسے بروا
ز چشم من که رفته اشک گلگون در تمنایت
خیالش آینه چشم دبسته راه این خاسته
جواب خوں بود با جام چشم سرنگون گشته
مرا زین کشت حاصل پدیده سواغ جنون گشته
که امشب کو کب اشکم درین ره رهنمون گشته
ز آب دیده من آتش شوقم فروز گشته
تنه گل و فل از دلم زین ره بروں گشته
نخه دالم بروں زین خانه فعل اشک چو گشته

ز رنگ آمیزی نقاش عشق زوین صرّی

رواں بر چهره زردم سرشک لاله گون گشته

نظر چه بر روی چشم در ره وفا کرده
سپرده در قیامت بنده جان و شکریا
بدین گماں که ز بیم بے رخت میرنج از من
ز غصه خامه شکسته ورق در دیده ملک
ز درد و غم چه گریزم که دخل نتوان کرد
نه من جدا ز بالای من جدا است بلا
دروں در آینه محنت بروں شدرا
ز تیغش آرزوی بسمل خودم بوزده

پسے مزید حیا تم اهل دعا کرده
که حق مقادیرت از صدیکه ادا کرده
فرشته صی نه نوید گناه ناکرده
ز غم چو درد و غم را جدا جدا کرده
بنا ام که رسم خامه قضا کرده
چه خو که من ببلای من بلا کرده
ز غم که خدنگت دل مرا کرده
ز لطف آمده در حاتم روا کرده

بسویش از سر افلاص سجده صرّی است

بسجده آمده و سجده ریا کرده

پسے نظاره ات شد آفریده
به مردم دیده و مردم به دیده

مرا از شوق جان بر لب رسیده	نوا از لب درآوده جان سرشته مرا
چهره داند رنج بجزا ناکشیده	رقیبیت قدر رنج دولت وصل
به تیغ غمزه چشمت سر بریده	مدار وصل جان بخت اجل را
ز عقل و جان و تن عزلت گزیده	دلم در گوشه از ابروی تو
چهره داند لذت حسی ناپسیده	ز طعن عشق معذور است زاهد

رخش صرّفی تواند دید چشمی

کز و خورنا به پای دل چلبیده

و نه اندام چوں کنم جان بر لب آه آه	مے کشم هر دم شب بجز از غم جانگاه آه
کتاب چشم نامها می رفته و نامها آه	شاید حال من بیدار ز ما می تاهه است
آتش افتد بعالم که کشم ناگاه آه	من نمی خواهم که آه آتشینم سر کشد
عشق می گوید که هست از همت کینا آه	مے کشم آه در انداز زخم تیغ غمزه آتش
ای بسم کز من بر ارج چرخ دارد آه	چرخ بے مهرم به خاک راه یکسان ساخت
کار من که گریه دگاسه فغان و گاه آه	لے که می پرسی ز کار من جای از یار من

پیش تاثیر نه دارد در دل او صرّفی

خواه افغان بر سر کیش کشی و خواه آه

این زماں شد زلفت شیوه احیا زنده	پیش از این مرده شده از دم تباهی زنده
از لب زلفت شده صد چو میجا زنده	مرده را به نفس زنده میجا کردی
آفتاب هست که از مرده بود نا زنده	از نو ناکشته را آن غمزه تفاوت ای حاضر
عاشق احمد بود مرده و فردا زنده	جان من مرده عشق تو زنده است مرده
از پی کشته شدن گشته همیا زنده	خبر آمدن دهر مردم کش ما است
مردن خود بخش کرده هست زنده	هر که میرد بخش زنده جاوید شود

بست که صرّفی به دردت زار و ضعیف افتاده است

نبیت معلوم که او مرده بود یا زنده

عزل دیگر

دے دارم کہ از انفاس عسرم باز پس مانده
مرا بود این هوس کاخِ بیپایت جاں برافشِ غم
ہمیں من مانده ام از دردِ مندرانت دوا یم کن
دل و استقامت پالستہ اندوہِ ہجران است
ز من دامن کشیدہ سر و گل پیرا ہنم بگذشت
از و صد طمس دارم و لے چوں نازکست آن رخ
بجانِ ناتوان دل مانده در درِ عشقِ داپنہاں

بیا جاناں کہ باقی از حبِ غم یک نفس مانده
نمانده جانم از ہجر و بجائیم آن ہوس مانده
تو خود فرما کہ جز من زیں جماعت بیچ کس مانده
ہمائے اوجِ لاہوتی گرفتارِ نفس مانده
نہ دامن بدست و نہ بدامن دسترس مانده
دلِ دستِ تمنتا باز از ہر طمس مانده
چہ محفلست اینکہ پنہاں آستینے را از خیر کس مانده

رہ دیوانگی طے کردہ مجنوں رفت چوں فریاد

توئی صرّفی دریں رہ ادر فیکاں باز پس مانده

من کردہ ام دعا و نذر شتام کردہ
سرخ و خنجر از مرزہ ات بود پس چرا
رم کردہ دل ز جور و زشتام لم مرا
تنہا نہ بندہ را ہمہ راکشتہ بناد
بام رقیب جلوہ گیت گشتہ صبح دم
اصلاح اہل عشق میندیش لے خرد

خاصیت دعا است کہ انعام کردہ
تیغ بکشتنم زاحل و ام کردہ
چنداں سزودہ کہ دلم رام کردہ
لطف کہ خاص داشتہ رعایا کردہ
لے آفتاب صبح مرا شام کردہ
با آن کہ بختہ طمع خام کردہ

صرّفی بعشق نام نکو کردہ طلب

خود را چنیں بر لے چہ بدنام کردہ

بیا تا چند بکشایم بخوناب جگر روزہ
نہ روز و نہ شبیم یک لحظہ فارغ از جگر خواری
خندے میرسد ہر روز ہر عشاق از ان غم
چو مارا ماخ آب و طعم اندوہ ہجرانت
در دامن پند بادہ دایم از لب لعل است

کش لب لے کہ بکشایم بدار شہر و شکر روزہ
بدیں حالت چساں قادر تو اعم بود بر روزہ
خردی را دگر از بندہاں ادھر از ہر روزہ
بہ ترکے آن نحو اچہ از مارادہ نظر روزہ
عجب کاس مست را از وی تصویری نیست در روزہ

باقلم دل است و کشور جاں دایما سیرش | چرا اور وزہ سے دارد کہ نبود در سفر روزہ
نیاز و عجز سے باید چو صرفی ورنہ اسے زاہد
چکار آید عبادت گر نماز است و دگر روزہ

حرف اللام والالف

عشق پیش آورد خواہ نے از بلا
آمدہ جام بلا عیش و شادمانی را
روئے خویش را سے توان نظر کرد
والے اقلیم جاں کس جز تو نیست
ذلف پر پیچ و خم تدام فریب
گر کث ریاضت تو انعم بہرہ برد

گفت بسم اللہ حریفان الاضلا
قسمت از فے خزانہ وفا لوان بلا
چشم اگر یابد ز نور او جلا
اے بسویت روئے از باب بلا
طاہر قدسی بدامت مستلا
از حیات سرمدی الاضلا

گر وقتل صرفے خونیں جسک

خجہر شوق شہید کر بلا

قامت آن سرو سمن بر بلا
ہر سر موئے تو بلا سے بے
فتنہ و ایام رخ خوب تو
عین بلا صورت دلجو سے تو
یک دور فیض کہ بہ من مشفق اند
بیکسی و غربت و حیران تو

جامہ و گل رنگ بلا بر بلا
آمدہ ذلف تو سراست بر بلا
بر رخت آن خال معنبر بلا
گشتہ بہ شکل تو مصور بلا
ہست یکے محنت و دیگر بلا
رو بہ من آور دکنوں ہر بلا

صرفے سبیل ز شہیدان تست

دشت غمت نیست کم از کربلا

اے دلم امتدادہ ز نور در بلا | کاکلت انگیختہ از سر بلا

هست یکے فتنه و دیگر بلا
پیش من است از همه خوشتر بلا
شدند و چشم تو مقدر بلا
ای به محبت تو مقدر بلا
از توفیق تا دیم و لا در بلا

حال و خطت کافت دین و دل اند
تا تو بلائے دل و جان منی
ای که بلائے دل و جان چشم تست
قسمتم از روز ازل حسب تو
عشق بتان را تو بهوس کرده

خسر و عشقم که منم صرّفی
بسته درگاه شکر کر بلا

حرف الیا و

هر دم بصورت دیگر جلوه گر تویی
گر بنگرم بخود از خودم جلوه گر تویی
هر لحظه جلوه گر به لباس دگر تویی
پنهان شده ز رنگس ناقص بصر تویی
یعنی بجان سوخته و چشم تر تویی
ای جان من فدایت بدین شکل اگر تویی

ز آینه جمال بتان در نظر تویی
تو عین نور و من همگی ظلمت و لے
گاه از قهای ناز و که از خرقه ناز
ظاهر چشم اهل نظریت جز تو کس
چشم پر آب و جان پر آتش مرز تست
بنموده جمال خود از شکل جهوشان

خون شکر ز گل رخسار جگر چاک چاک من
لیکن مراد صرّفی خونیش جگر تویی

واں که بی پرده نهان است تویی
هر طرف جلوه کنانست تویی
در کنش تیر و کمانست تویی
حسن خوبان جهانست تویی
قبیله پیر و جوانست تویی

آن که در پرده عیانست تویی
شهر سوای که به جرایاں گنبد
آن که از ابرو و مرشگان بتان
آفتاب که از و شمع شعاع
آنکه در صومعه و فیه خاز

آن گل تازہ کہ از شوقِ رخس
بلبل دل بہ فغانست توئی
سنگِ راسخ کہ تزلزلے صرّقی
در رہ عالم جانست توئی

گاہ حور و ملکی گاہ پری و بشری
ہمہ جا جلوہ گمشت چہ لبت و چہ لبند
بیچ شکلت نہ و طہا ہر توئی از ہر شکلی
ہمہ شیدائے جمالت چہ تہی و چہ علی
دامنت پاک ز آلائش امکان و حدوث
غیر را عین تو سے دائم و کلفت نہ کشم
جز تو ہمنہ نہ دارم چو مقسیم و طعم
بیچ کس کہ جمالت نہ تو اندر یافت
جز ظہورت نبود از پدراں و پسراں
کہ انا الحق سے زند آدھے عیبے نیست

کہم براوج فلک و گہ بہ زمین جلوہ گری
ہر کجائے گرم من تو مرا در نظری
بیچ رنگت نہ و ہر لحظہ بہ رنگ و گری
ہمہ دیوانہ عشقت چہ حنیف و چہ شری
ہر چہ گویم کہ از اں پاکی از اں پاک تری
از در خویشم اگر بردر غیرے بری
و مرستافر شوم از خسانہ بہ من ہمسفری
نہ بشر کہ از اں و نہ فرشتہ نہ پری
اے منزہ تو بذات از پدری و پیری
چوں تو خود بانگ انالذناں از شجری

صرّقی از کعبہ توحید نشان کے یابی

تا نہ از بادیر ہستی خود در گزری

دلبرم ہاشمی و مطلبی و قرشی
ہمہ شاہان کجھم بردر سلطان عرب
نام او حرم یمانی است و فاکیشاں را
غیر خاک قدمش آب حیاتم نہ بود
خوب رویان جہاں گر چہ کواکب صفتند
خاکساریت سراقرازی تو بردر او
کہ دل و جان مرا جز بغمش نیست خوشی
کمتر از بندہ زنگی و غلام حبشی
و ہوا لور دنیا کل غدا ہے و عیشی
انا عطشان و قد احرق قلبی عطشی
اوست مشہور از اں جملہ بخورشیدی
تو گرفت رہا ریش دستار فشی

وادہ انداز پئے آنت دل و جہاں اے صرّقی

کہ دہی دل بونی و جہاں بغمش او ہاشمی

غزل دیگر

از غم ماه و نشان و گراے دل چه خوشی
چشم لطفم زوے آئے چه عجب گریه باشد
آنکه خورشید بود پرتو از طلعت او
یک دو قرص است ز خوان کرشم شمس و قمر
بے می لعل لب او چه کشم آب کباب
صوفی از مشرب تو خپ نشان که یابی

مطلب جز غم آن مطلبی و قرشی
میل شاه قرشی سوائے علام حبشی
نیست مدحش که کنم وصف نخر شیدوشی
و هو من یطعمنا کل غدا تو و عشی
ما من الماء من بنا و ما ناعطشی
جرعه تاز می سر غر عشقش به چشی

صرفی از مذهب من پرستی و از مشرب نیز
مذهبیم عاشقی و مشرب من درویشی

ای که بعالم آمده به نظر عالم علی
غیر تو کسیت تا کن حفظ وجود کائنات
گر چه ز آدم آمده جسم لطیف تو ای
سر حقیقی که آن اصل همه حقایق است
پیشتر از همه توئی در شرف و نزو تو
از نفس مسج جان پیچ تنه نیافت

منظر اسم اعظمی بلکه خود اسم اعظمی
بلکه تو رخزانه دلق وجود خاستی
یافته آدم از تو جهان بلکه تو جان عالمی
اگر ازاں محقق نیست دمی تو محرمی
غایت بیشی همه هست نهایت کمی
تانه با و درین نفس کرده لب تو بهمدی

ای که بلائے عشق تو اهل و لا همه کشند
صرفی دل شکسته را با غم تست خرمی

بیک نفس کنیم زنده چوں بن از کشتی
چو روز حشر شود زنده کشته و تورد
دوام آن لب جان بخش را گزیدن چیت
نیاز و زاری من بایدت و لے آخر
شهید عشق ایاز آمده است یک محمود
بس است غمزه چه حاجت به خجرو شمشیر
بباخت عشق تو زنده که کشته و تورد

و لے زکرده پشیاں شوی و باز کشتی
به خاطر که تو باز ش به تیغ ناز کشتی
مسج را عجب نیست که بکار کشتی
مرا بهمیں جرم زار می و نیسان کشتی
نگار من تو بیک غمزه صد ایاز کشتی
دمی که اهل و ف را ترک تاز کشتی
که نیست شیوه تو غیر عشق باز کشتی

بکام غیر زوصل المحصر صر فی را

چسرا بہ تلخی ہجران جہاں گداز کشی

<p>نہ تو ان بہ شکر کرد نسبت لب وی بگیر بر لب خود ستا غمے گلگون شب وصال ترا روز ہجر درد نہاں بیا کہ طاقت صبرم نہ ماند دور از تو قدم چو بر سر کون و مکان ز دم کردم مدوز عقل و دل و جہاں چہ آیدم در عشق</p>	<p>کہ این ز شیرہ بجانست و آن ز شیرہ نے کہ خوں ز غیرت آن شد دل صراحی نے شب اجل مہ من روز ہجر را در پے بلاے ہجر تو ناچند و صبر من تا کے رہ در لازل تا ابد بیک دم طے کہ باشد این ہمہ اشیاء نزد اولائے</p>
---	---

چو از دلال و عاشق جدا شد صر فی

عرفت ستر من الماء کل شیء کی

<p>سرو گل خسار من دارد بکف جام ملی گرم او بخوبی زد بر دلم اورا چہ غم چوں بمریم در غم آن گل عذار سب خط صاحب قل قل لسا قینا جرعة تو درون خانہ و روئے تو زیر صیقلاب مے گریز و دل ز من در حلقہ مے زلف تو</p>	<p>مے نماید ساعدش زان جام چوں شلخ گلے گل ندارد غم اگر خاک خسل در لبے از گل من سسر برادر دلالہ یا سیمیلے کہ صراحی آرزو دارم صدای قل قلے و ز تو در ہر وقت غوغاے و ہر جا غلغلے انوار ہمیش در پے زنجیر و در گردن غلے</p>
---	---

انچہ رو فریاد صر فی را نہ کردی گوش دوش

ای نہ گوشت حلقہ و تابہ و وشت کا کلے

<p>چشم از گوشت و محنت نگرانت تاکے جگر اہل محبت ز غمت پر خون اہرنت راست پنہاں ہمہ در آرزوی روی تو ماند خبر نیست رقیبان ترا از غم عشق لے دل آمد بہ لب از تلخی غم جان حزین</p>	<p>گوشت چشم بسوئے دگر انت تاکے سر آرزو نہ خونیں جگر انت تاکے مہ من رو بسوی کج نظر انت تاکے میل ہم صحبتے بے خبر انت تاکے آرزوے لب شیریں پسر انت تاکے</p>
---	---

ہر بان سیمبرے نیت بعالم صر فی

روی چوں زرد غم سیمبر انت تاکے

غزل دیگر

ای شاه کج کلاط ل کج رنہ کلاه شاہی
 لے آفتاب رویت آئینہ الہی
 گویا خبر نداری از حال من کج ہی
 بر تخت ناز شاہی براوج حسن ماہی
 بن گز گواہ حالم از ماہ نابہ ماہی
 نزد تربت اں گناہے بدتر ز بے گناہی
 الفصّہ راست گویم سلطان کج کلاہی
 اگر باورش نیاید آخر تو خود گواہی

درد سر سگانش صرّفی ز نالہ رشت

سر نہم بیلے یاراں اندہر عذر خواہی

یار را پنج باری یار یار پنج باری
 فاصلہ ہر خدا سویش دعائے مابری
 چوں ز تن جان مرا امروز یا فردا باری
 من نہ خواہم کہ سر من یارب این سودا باری
 در حریم وصل او یارب مرا تنہا باری
 اگر بدینسانی بیگم کوہ را از جباری

رو سخاک پای او سودن تمنّائے کمی

ترسم لے صرّفی کہ در خاکے این تمنّا را باری

بروں ز حلقہ دل جنوں نیم بائے
 ز دیدہ بے قدح پر زخوں نیم بائے
 ز بار محنت کردون دونوں نیم بائے
 بکار و بار محبت ز بونوں نیم بائے
 بہ علم حیدر گری ذوقوں نیم بائے
 کہ بے زبانہ سوز دروں نیم بائے

در ملک خوب رویاں سلطان این سپاہے
 نور خدا بجستے کرد از رخ تو بر ما
 دور از تو ام چو ماہی در تاب ماندہ بے آب
 نہ شاہی و نہ ماہی ماند رشتت بیلئے
 تا ماہ رفتہ آہم تا ماہی آب اشکم
 عشاق بے گنہ را کشتی بگنہیام
 از ناز کج نہادی بر سر کلاه خود بجے
 لے نالہ رو خبر کن اں ماہ را ز دردم

لے خدا خواہم غم ہجران ز جان مابری
 لے کہے خواہم وصالش درد عاشق و سحر
 زود بر کن کار خود پاس خدا را ای اجل
 گر چہ از سوداے عشق او بشدم رسوا و لے
 خواہم از غیرت کہ ہر کس رہ نہاید غیر او
 بروئے صرّح جباراں چو کاه از جباراں

ز حلقہ سر زلفت بروں نیم بائے
 اگر بہ دست نہ دارم پیالہ پرے
 خمیدہ قائم امّا ز بار درو و بلا
 ہمیشہ بار محبت کشیدیم کار است
 ز بہر دفع غمت میباید نیم بائم
 بروں ز شعلہ آہم بر فوج خداوند

خوشم بہ خون دل خود کہے خورم صرّقی
فرح طلب ز منے و لعل گونہ سیم با سے

چوں صنوبر کا شے صد دل بدست آوردے
منت ایزد را کہ کشت اں دلبر عاشق کشم
گر شکفتے غنچہ مقصودم از باغ رخس
نیستم عمر عزیز من دے بے یا و تو
آں سگاں را ناله ام آذر و دافت دم جدا
جان با و بسیر دم و اورفت و ماندن در بلا

گر دے بودے لب لعلش بہ کام صرّقی
کے بکھائے بادہ ہر دم خون دل میخوردے

اگر بر عارضت نہ بود لعل تابے
غممت کز رشتہ جب انم نہ تابد
زمہر و ماہ رخسارت فتادہ
تو مست خواب نازی بادہ خورد
کشیدم بے حساب اندوہ محنت
لقاب از رخ بر افکن تا دہم جان

بہ تنگ آمدن جان خویش صرّقی

ز لطف جان ستاں خوابہ عتابے

کیم من ز اں دو زلف آشفته کارے
دل از کف دادہ بے دلتوانے
بہ کو بے نام را دی درد من دے
بہ زیر پای رنداں خاکسارے
ز صاف جام راحت بے نصیبے
جہاں گر دیدہ نا دیدہ ہرگز
ز نام اختیار از کف بروئے
سیہ روزے پریشاں روزگارے
بہ غم و دماندہ بے غم گسارے
براہ درد من دے خاکسارے
وے نہ نشستہ بر خاطر غبارے
ز لای غم محنت درد خواہے
مراد خوردن شہر و دیارے
عنان دل بدست شہسوارے

شبنده و عده های صلش اما
نزدیده غیری در انتظار
چو صوفی نامیدی از وصالش
و لے در جستش بے اختیاری

لے مرا بر دم ز عشقت عالی در عالمی
از دو عالم یعنی از دنیا و عقبی فارغم
تا براه عاشقی ماندم قدم نه بود عجب
پادشاهان را بود جنگ و جاد از بهرین
شاه ملک فقرم و سلطان اقلیم فنا
غم نه دارم گر چه را غم نیست شب در کلبه ام
شور و غوغای دگر هر لحظه در مرعای
من که دارم در نعمت زان هر دو برتر عالمی
گر مراد در هر قدم افتد گذر در عالمی
بندگان را فرزوان از سر و کشور عالمی
بنده ام زان رو بهمانه گشت و چاکر عالمی
گر دو از یک شعله آسم منور عالمی

چون به وصف مشک خردان دم زدم نبود عجب
گر ز انقا سم شود صوفی معطر عالمی

لے ز خورشید جمال تو منور عالمی
بر مراد خود کنی نیم کس را از نعمت
کی بنای عشق در ملک و لم یا بدخل
یار مست با ده گلگون و ما تیران او
چون کنی دانست تسخیر حوسن دیوانه
گر نیسے ره تو انداختن در زلف او
وزد و زلف مشکبار تو معطر عالمی
خاک راه تا مرادی کرده بر سر عالمی
گر شود ویران ز سیل دیدۀ نزاع
او ز من در عالمی و ما از و در عالمی
آنکه چشم ساحریش را شد مسخر عالمی
زان نسیم عطرست اگر دو معطر عالمی

صرفیاد در عالم دیوانگی افتاده ایم
در جهان از عالم مانیست خوشتر عالمی

گر چه مع سجد مسیحامرده گان را زندگی
زنده بے درد را و مرده در و ترا
بنده و استاد بر پا سر و پیش قدم تو
حسن مهر و یان دیگر چند روزی پیش نیست
گر بخت را بیند ای جاں میرد از شرمندگی
زندگی چوں مردگی و مردگی چوں زندگی
دولت آزادگی در یافتن زین بندگی
قامت حسن تو دار و خلعت پابندگی

صرفیاد فرزندگی جز بندگی در عشق نیست
نیک بختا بنده گو دار و این فرزندگی

نہ رخسار گریختابے کردہ باشی
لب لعل خودت سے دادہ باشد
زخیل بید لانت کس چو من نیست
سوال قتل خود کردیم فرما
بود بر بندہ رسد جسے کر نہ تو ناید

کرناں رفع حجابے کردہ باشی
اگر میل شرابے کردہ باشی
تو ہم خود تختابے کردہ باشی
اگر فکر جواب کردہ باشی
خیالے گریہ خوابے کردہ باشی

چو بر خاک تو صرغی ناصح آمد
تو در خاک اضطرابے کردہ باشی

یار من باد و دمن داں یار بودے کاشکے
تا پخت داز نامراد می در و محرومی کشم
چوں نصیب چشم بیدار آمدہ دیدار او
حیف از آن گردے کہ از خاک رہش بر باد رفت
یار سویم اندکے دید و رقیب از رشک مرد
چوں بمیرم بے قد و رخسار او بر خاک من

مرسم ریش دے دل افکار بودے کاشکے
بر مرآدم دولت دیدار بودے کاشکے
دیدہ ہائے بخت من بیدار بودے کاشکے
سرمہ این دیدہ خونبار بودے کاشکے
القیات او بمن بسیار بودے کاشکے
سایہ آن سرو گل خسار بودے کاشکے

قصر سلطانی نے خواہیم و ایوان شہ
جلے صرغی زیر آں دیوار بودے کاشکے

شری مست و دل پر خوں شکستی
چرا از گفتگو بستی دہن را
بدستم تحفہ ات جز لقا جاں نیست
چو بستم رشتہ ہائے جاں بہ زلفت
بچشم دیگران منزل گرفتے
بطوبی امیل ز اہرنے بقدرت

شکستی شیشہ عدل راز مستی
چرا بر من در مقصود بستی
بے شرمندہ ام از تنگ دستی
بہانہ شانہ کردی و گستی
چرا با مردم دیگر شکستی
نہ دار دہمت عالی پرستی

بہ ملک نیستی صرغی گذر کن
اگر خواہی کہ دانی سترہستی

بشہرہائے فراق از ضعف دارم من عجیب حالے
چساں اوقات خود را بگذرا نمہے مہر رویت

کہ از مویہ چو موئے گشتم و از نالہ چوں نالے
کہ ہر روز لیت چوں ہائے دہر ہائے چوں سالے

ز بس لطف و صفا از سبب بستان بهشت آما
رنخه دارم مانند زرد و اشکے چو سیم آما
نه بر من یار را رخصه و بے اونه مرا صبر
قبه دارم دو تا چون حلقه باروی چو زر یعنی

گست از ماسوای یار خود پیوند دل صرّفی
نخه بینم در پی آیام چون او فارغ الباس

از و چون غافل و در دمن محزون چہ میدانی
گرازیخ محبت نیست ز نخه در دل و جانست
چو خاک در دولت از خار خار عشق نه تلبه
چو آگہ نیستی از فتنه بے آن پری سبک
ملاف ای مدعی چوں ره بخت گاه عشق نیست

پری روسے بلا سے جان من تگر چہ ای صرّفی

عزایم خوانی اما بهر افسوں چہ میدانی

مردم از سبب ز نخدان تو لے سرو سہی
بادہ ام از خون جبر و کل و کباب از سینه اش
ما به امید و صالت زنده ایم آخر چہ
کمتر از موسیٰ تن زار من است از لا غری
دولت و صلش چہاں یا ہم بہت سیر خرد
چوں درونت خانی از درد است ای و اعظم

از سہی قدر اں وفا و مہر لے صرّفی مجو

چشم غناب و عذاب کی باشد از سہی

دلے دارم گرفتارے لکے
چہ یاسے باز نینے خوش لقایے
رخش دار و تجسّی تازہ تازہ
تعالی اللہ بہت از ہم سن اورا

نمایاں و اندر شد تا نہادی بر ذوق غامے
معاذ اللہ کہ اہل عشق را میلے است تا ملے
چہ سازم چوں کنم یارب کہ دارم طرّف انکالے
شدم در آرزوی پای بوسش مثل خلجانے

چو لیلے رانہ دیدی طالب مجنوں چہ میدانی
عشم ای جان انکار و دل پر خوں چہ میدانی
لطافت ہائے آن رخسارہ نگاہیں چہ میدانی
صلاح حال در کار من مفتوں چہ میدانی
کہ اسرار و رونی را تو از بیرون چہ میدانی

چہ میدانی

چہ میدانی

حیف کہ باغ جمالت نیست امید ہی
عشق خواہد داد اگر در بزم خوشم رہ دی
بر دل امید و اراں داغ تو میدی ہی
وہ کہ ہے گوید مرا شکوت بغایت فز ہی
کے بہ این کنگر کمند اور سداں کو تہی
ازیں ہے نالیدنت بے ہودہ چوں طیس تہی

از سہی قدر اں وفا و مہر لے صرّفی مجو

چشم غناب و عذاب کی باشد از سہی

شده آشفتم و شرای یاسے
پری و ش لالہ روے گل عذائے
نماید ہر دمے تو بہر سائے
نہ باشد غنا شقاں را بس قرائے

زجذب عشق غماشتن گشته بچود
نیم تنها اسیر چشم مستش
اسیران غمش را طرفه حاسے
نه دارد با خود و نه خلق کاسے
هزاران نند چوں من دلف کاسے
نه دل را صبر و نه جان را قراسے

چنان در عشق او جان باخت صرّفی

که در عشاق ماند یادگار

ای سرو ناز جانب بستان چه میروی
گیر یا غم از هوس تو چوں ابرو بهار
جولاں گه سمند تو آمد فضا ی جاں
بنشین که حال ماست پریشان چون لطف تو
از راه لطف جلوه کنان سویم آمدی
من قالب فسرده ام و جان من تویی
ای سرو ناز جانب بستان چه میروی
از پیش چشمم ای گل خنداں چه میروی
چایک سوار من سوی میدان چه میروی
بر رخ فکند زلف پریشان چه میروی
از روی ناز باز خراماں چه میروی
بے تو چگونه زیم ای جان چه میروی

صرّفی بسویت آمده است از ره وفا

بے وفا بسوی رقیباں چه میروی

دلاج از غم و درد غماشتن لفسے
شب فراق تو خوش همدمی است ناله مرا
بیا و تحفه جسام قبول کن ز کرم
چگونه شکرت مناسے تو کنم که مرا
به کجایه کیم آن چنان که پرواسے
زهر جس رقیبان شب رو تو سزد
مشو که صحبت یاران غنیمت است بے
چسبم می که نه گرد و جوار از من لفسے
جز ایسم از کرمیت نیست هیچ مملکت
خلاص ساختن از هر سوای و هر کسے
نه از من است که رادنه مرا ز کسے
که نقب جان بدیم خدمتانه لفسے

همیشه صرّفی بے دل مصاحب غم شست

عجب که صحبت آتش گزیده است خسته

من به غم شادم نمی باید مرا غمخوارگی
تا نه سوز و برق حسنت پرده های دیدہ را
گر نمی خواهد سگ کویت دران کو جائے ما
گر به قبض جان اهل عشق در ماند اجل
کے بود و چپاره سازی لذت بجا رگی
اشک شادی آب ز در دیده نظاره کی
بعد ازین ما و به صحرا ی عدم آواره کی
غمزه و ناز و عنایت میرسد یکبارہ کی

گر شنبِ ہجران نہ گرد و کس بہ کویت رہم
بر دل زار و ضعیفم با غنم در راہ ہجر

اخرتِ مشکم کند در رہبری سیاہی
بس گراں بار آورہ دشوار و عاجز بارہ کی

گر شراب سببیل و کوثر آمد ہر من
کے تو اہم کردہ صرّفی توبہ از فے خواہ کی

تو بکنا رہ دگراں تابہ کے
بر من غم دیدہ جفا تا چہ نہ
روئے تو آئینہ نور خداست
ترک من از تیغِ غمت چاک چاک
بلبل و گل بے رخ تو در چمن
منتظر سرمہ خاکِ درت

من ز کتارت نگران تابہ کے
لطف برائے دگراں تابہ کے
در نظر بے بصیران تابہ کے
سینہ ز خونیں جگران تابہ کے
نالہ کتاں جسامہ دراں تابہ کے
دیدہ صاحبِ نظران تابہ کے

چہرہ تو زرد چو زہر صرّفی
در ہوسِ سیمراں تابہ کے

سگ تو کرد ہما ہمدمے
فارغم از غنم کو نہیں بہ عشق
دردم باز پس سے خواہم
دردمندے کہ گذشت از سر جاں
مردم و گم یہ کتاں جامہ سیہ
دادہ درد و غنم و اند وہ وبلا

مانہ دیدیم چو او آدمے
نہ بود خوشتر ازیں بے غنمے
کہ کئی یک نفس ہمدمے
یافت در سر غمت محرمے
نہیت جزا بر بلا ماسختے
اکردہ عشق تو بمن جاسختے

صرّفی از و امق و مجنون در عشق
کز فزوں نہیت نداد و کئے

ز حال زار من بہستلائے پرسی
مرا چو غیر وفائے تو نہیت آئینے
چو بروہ دل مارا نہ دالم از چہ سبب
گرفتہ است زما عاقبت کن احوالے
نہ دالم اگر گزری سوی بیدلاں گاہے

چہ دیدی و چہ شنیدی چراغے پرسی
چہ واقع است کہے بیوفائے پرسی
ز بیدلان خود دلے دلبرائے پرسی
تو ہم ز غمزدگان بلائے پرسی
کہ پرستے کنی از بندہ یلئے پرسی

پرستش دل اغیار دالمّا جمع است | اہمیں نہ حال پریشان مانے پُرسی

نہ حال صرّفی تمکین پُرسی بہر خدا

نہ شود دل او شاد تا نہ پُرسی

<p>تا کئی مرابہ تیغ جفا قصد جہاں کئی شاد مہ بہ وصل اگر نہ کئی بسیم مکن معمورئی و یار عدم خواہی و مدام جانم تو خود نہ بردی و گفتم کہ او برفت گویا کہ ترک من جگر مہ آفریدہ اند ہر چند وعدہ تو نسیا مدفولے</p>	<p>اخلاص و صدق بندہ بدراستخاں کئی تا چند از ستیزہ تہ این ونہ آں کئی از اہل درد قافلہ ہزار و اں کئی تا کی بجان خویش تنم بدگماں کئی تا ہر تیر غمزہ تو آں دانشاں کئی خواہم دلم بدان نفی شادماں کئی</p>
---	---

صرّفی کہ پیر گشتہ ز غم در فراق تو

گرہ خویش بسوی خود از سر حوال کئی

<p>گرفت ربت من ز اہدویت را رہا بستن ز شرح حال ما گفتار یاراں فاصرا فتادہ است چو مردم در ہولے قامت و رفت از روز نش چہ حاصل گر ز غم خوابے نہ وار و چشم گر یام ہم غم ہای عالم نر و غم ہای من است اندک سپید از گریہ بے او گشتہ چشم ماسید روزاں</p>	<p>بہ فکر عاشقانی از سبب اش ز تار با بستن بلا را خود ز باں اندہ را یں گفتار با بستن بناکم سایہ آں سر و خوش رفتار با بستن شب غم بخت خواب آلود من بیدار با بستن ہنوز ایں بے وفا سے گویدم بسیار با بستن تصیب دیدہ ماد و لست دیدار با بستن</p>
--	--

گہر ہای سرفشک از دیدہ سے ز نیم چوں صرّفی

بہ زیر پای او ایں دیدہ گوہر بار با بستن

<p>در دو کون است مرا یار یکے وہ در کشتن ارباب وفا بہ جفا یم مکش لے شوخ کہ نیست صبر من اندک و شو قہم بسیار نیت مانند من از تیغ غمت روزم از زلف تو شد تیرہ کہ ہست</p>	<p>دل یکے دارم و دلدار یکے یار ما گشتہ بہ اغیار یکے چوں منت یار و فسادار یکے ہست ایں اندک و بسیار یکے سینہ مجروح و دل او کاہ یکے تا آں زلف و شب تار یکے</p>
---	---

عشق یا راست و مرا یا خوش است
صرف یا ر سیکے کار سیکے

<p>جان من باد فدایت ز کجایے آئی چوں مسیحا بہ دم روح فزایے آئی کہ ز آئینہ دل زنگ زدایے آئی خبر مقدم ز رہِ مهر و وفا سے آئی شادمان ساد دل غمزہ ہایے آئی یا ز سر منزل آن حور نقایے آئی</p>	<p>امی صبا مشک فشاں غالبیہ سائے آئی بوی جان از نفست خستہ دلاں میشتوند وہ چساں شکر قدم تو کنند اہل صفا بارک الشد ز تو دل خرم و جان خوشودا راحت سینہ پر محنت عشاق زشت غالبیہ سی از روضہ مفرد و س بریں</p>
---	---

سرمہ دیدہ صرّفی بکن از گرد ہش
اگر از کوے وحی لے باد صبا سے آئی

<p>ور نہ خود گو تو بدیں رنگ چرایے آئی بہ کجایے گزری و نہ کجایے آئی کہ بصدقتہ و آشوب و بلا سے آئی گرہ افگندہ درابروے دو تائے آئی خاطر م خوش کہ سوئے اہل و تائے آئی ہمہ رالبتہ بیک بند قبا سے آئی</p>	<p>جامہ گلگوں ز پیے کشتن مایے آئی خلعت تازہ بپردہ امن ناز کن میاں ابن زماں کار دل و جان خرد و شواست گر نہ داری سر آزار محبتاں ز چہ رو از پی کشتن مآ آمدن تبت و لے غارت صمد دل و جان سے کنی ای تنگ قبا</p>
---	---

بر سر خود ز خدایت تو صرّفی سے خواست
یتخ بر کف تو ہم از بہر خدایے آئی

<p>نشان چشمہ حیواں ز خضر غیب داں یابی بمیر از بہر او بار و گرتا باز جساں یابی ز آب تیغ خوں ریزش حیات جساں یابی بجاں دادن اگر گرد و میسرہ ایگاں یابی کہ از گم گشتگان او نہ نام و نہ نشان یابی گھمانے بیش بنو در گشتن زان میاں یابی اگر منزل گئی در ملک عشق از مرگ اماں یابی</p>	<p>ز خط سبزلب ہائش نشان آن دہا یا پرسی پس از مردن ز دلبر یا نہ خواہی یافت جاں لیکن محو آب حیات اما اگر یارت بریزد خوں وصال او کہ از نقد دو عالم قیمتش بیش است نشان ماچہ سے جونی ز نام ماچہ سے پرسی میان اونیا مد نزد اصحاب یقین پیدا نشان تیر مرگ آخر نشوی صرّفی دریں عالم</p>
--	--

عشکِ دیگس

بے اوقدح ز دیدہ پُرخون کند کسے
 تکی بگریہ کہ بود خالی از اثر
 لبلی و شان بحال کسے کے نظر کنند
 عشاق زار زار بنالند و مہدم
 مفتون چشم ساحر ش افسوں گلن ہمہ
 مارا گز بجز برانت را ز درت
 بہ زان کہ میل ساغر گلگون کند کسے
 دفع ملائخاطر محزون کند کسے
 ہر چہ کسب حالت مجنوں کند کسے
 گر یار مہرباں نہ شود چوں کند کسے
 تسخیر او چگونہ افسوں کند کسے
 دل را چساں ز کوی قیروں کند کسے

صر فی چہ چارہ گر غم ہجرم مقدر است
 تقدیر را چگونہ دگر کوں کند کسے

زندہ ام من بتوجہ اناں کسے
 گنج حُسنی و نہ دیدم آ باد
 خلق فرماں برتست و چہ عجب
 حال جمع است پریشان و ترا
 مشکل است اینکہ ز جہت بت من
 مرگ من فرقت تو حسان کسے
 از تو کاشانہ ویران کسے
 گر نباشی تو بفرمان کسے
 چہ غم از حال پریشان کسے
 بہ سلامت بود ایمان کسے

نہ نشست آتش قہر ش صر فی

از غم دیدہ گریان کسے

یار من مست نہ خوردہ ساغر گلگون یکے
 جامہ ما چاک چاک است و جبکہ ہم چاک چاک
 خطا رخسار تو خطے کہ دارم سر نوشت
 آن کہ گویند ش کہ چوں او نبیت کافر پیشہ
 در مقامات محبت فرق بسیار آمدہ
 نزد سیلاب بر شکم منساید قطرہ
 کشتہ داوود ہزار وادہ کردہ خوں یکے
 مخلصانیم و درون ماست بایرون یکے
 در بیان کشتن من ہر دورا مضمون یکے
 غیر تو بنود کسے آسے بود با چوں یکے
 گر دراصل عشق فرما دست با محن یکے
 کہ ہم خواہم کشتن و جسد و چوں یکے

ہر کہ عاشق کشتہ صر فی دادہ جاں در عاشق

در طریق عشق بازی آمدہ قانوں یکے

قانون دبر است ز عاشق لغافدا
 رسم محبت است ز جانان تحمدا

حزیم دیار محنیم از راه صورت است
 هر روز آفتاب رخت را ترقی است
 از لطف پرسی از همه اما پسر ششم
 کمتر مان ز باد خسراں آه سر دمن
 راهیت بر مخاطره جانا طریق عشق

خواهم کنون ز مصحف رویت تفاوت
 نه چون مہ دو ہفتہ بہر شب تنزل
 یارب چہ علت است کہ ورزی تعلق
 در گلشنی کہ آہ کشم نشکند گلے
 نتوان قدم نہاد در اں بے تو گلے

صر فی حیات کشتہ تیغش عجب مدار
 در بانی این دقیقہ بہ اندک تاملے

چوں از دیار بار خود گرد دست افزیدے
 شمع جہاں افسروزی و پروانہ تو تاملے
 در پوزہ نظارہ داریم ازاں چشم سیہ
 غیر از جنوں راہ دگر بنود بہ کوے دلبراں
 از حاصلات دینی و دین عشق بازاں فارغند
 گفتم ز خواباں جلوه گر حق است و حقیقت این سخن

اور اجل خواہد رساند از منزلی تا منزلی
 اما نمی خواہم ترا چون شمع در ہر محفلے
 از اشک چشم بیدلاں ہر گوشہ بنگر سایہ
 پوشیدہ بہ این سخن مہ اندیش ہر غلے
 در عشق از بی بے حاصلی خوشتر نباشد حاصلے
 واقف ز حق این سخن کے باشد از حق غافلے

در حل مشکلیاے عشق از عقل استمداد جو
 صر فی بہ امداد جنوں آساں شود ہر مشکلی

دل تار یک راعے ساز دل ساقی منورے
 رخت را آب و ناب دیگر است از نشا بادہ
 زہ لب تر شد و در خرمن صبرم فتاد آتش
 بہر حالے بہ از کار دگرے خوار گئی آمد
 ز بہر وضعہ رضوان سخا ہم ترک مے فانیہ
 عذاب روح تا کے مے کشم از صحبت زاید

ولے آن از شراب عشق مے آید نہ از ہر مے
 ز رخسار عرقناک تو ظاہر کردہ جو ہر مے
 اگر چہ تر نباشد آتش آمد آتش ترے
 بفصل کل ز دست ساقی گل چہر بہترے
 بہ فوق اہل و جداں خوشتر است از آب کوثرے
 بسیار ساقی بدہ جائے کہ آمد وں پرورے

اگر چہ انا نہ ام ساقی شود صر فی نہ بہایش
 شرابت میبکند خاصیت آب بقادرے

بوصل دہر خود با حجاب جہاں نرسی
 چو بر سر ہش افنی فلک مقام شوی

اگر ز جہاں نکنی دل بہ دستاں نرسی
 گماں مبر کہ از پی رہ بر آسماں نرسی

ز جور یا میندیش وصل اگر خواهی
نشان وصل بروں از نشان کونین است
اگر ز عقبه هستی گذر سخاوتی کرد
براه کعبه مکن قطع بحر و بر که اگر

اگر ز خراب ترسی به کستان نرسی
ازین نشان نه گذشته بآن نشان نرسی
بعلی که بود از قفا اماں نرسی
مقصدی به مکانی به لامکان نرسی

اگر ز جهان و دل خویش نه گذری صرّفی

از و بکام دل و مدعا جیساں نرسی

خامه من دم تحریر صفات لب
کاشکے نے بنوا ز ندب زمش نفس
میکشم جور و جفاے تو و نتوان گفتن
صد گل ناز ز جاسے بد مد فصل خزاں
از پیے دلبر خود گرم من بیدل نه روم
چند در دفتر غم برود کلک بلا
قال من ناصحنی لبس لبشی طویرک
بدعتی هست نکو جاساں به محبت دادن
عاشقی آمده در مذہب جمنوں واجب
چه عجب آرد اگر گرمی آ یا م بتوز

رفت مستانه مگرد اثرات دوات از خم
که مگر یا دفع انم دهد شش ناله
کیس هر جور تو تا چت و جفایت تا که
که برانجی افت از روعے تو یک قطره خوی
هر کجا میروم انجی اجل آید از پی
اجل زود خدا را بکن این وقت رطی
گفتش لبس لبشی گفتن او لبس لبشی
انا من ابدعها قد نسبت تلک الی
انا فی هذا هبه قد وجب العشق علی
نفس گرم من سوخته در موسم دی

قد می چوں بره ز بد نهادم صرّفی

عشق ز دبانگ که برگردا پس ره ہی ہی

گردیده گوش من دهن و می صدای نه
نے در هوای عشق بر آورد سوز گل
اسرار عشق بر من از آواز نه عیاں
از صوت نه که سوس خدا میکشد را
نایی اگر دم بنوازد نه از گرم
در محنت ز غره جاساں کاه و اعطاس
صرّفی محذرات نهان خسانه رقص

افزوده جان من ز می جاں فرای نه
جاد در سرم گرفت از اں روم هوای نه
چنگ و رباب را بگفت بنم بجای نه
جاں میدهم برای خدای نه برای نه
بس بے نواز سند بنوا از نوای نه
خواهم سماع نغمه رحمت زوای نه
بیروں بر آورد سر از زخه ہی نه

عکزل دیگس

مے خورم زہر بلا در طلب نوشیے | طلبم را چہ اثر گر نکند او طبعیے
چند در عالم اسباب شوم سرگرداں | خورم آن دم کہ وصلش برسم بے سببیے
از فدا کردن جاں بے ادبی چن کہم | تیغی از غمزه بکشد بہر چو من بے ادبیے
طرب انگیز من دل شدہ آمدم عشق | درد و عالم نہ بود خوشتر از بیم طریے
امشب افروز حساب غم و محن من | بدتر از روز حساب آبدی گونہ کشیے
دایم از آتش بحران تو در تابہ نیم | ہر نفس نیے ازاں دارم و ہر لحظہ تبیے

لقب قیس بہ عشق آمدہ مجنوں صرّفی

من کہ محوم بہ غم عشق نہ دارم لقبیے

از ہستی خویش است مرا با تو جلیے | خواہم کہ کنی رفع حجابم بہ غناییے
نظارہ خوبشید جالت نتواں کرد | از پردہ ہیبت بہ رخ توست نقاییے
از ہر طرف مے کشم سوی تو شوقست | در گردنم از رشتہ بھانت طناییے
در خواب چساں روی تو بنیم شب بطن | ہرگز چونہ دامن من محنت زدہ خوابیے
من لشنہ و از سخت ولی تیغ پر بہت | ہرگز نہ دہد نشتر لسی را دم آبیے
ویراں شدہ صد خانہ ز سہلاب سرگم | نتواں بچھاں یافت چو من خانہ خرابیے

صرّفی مگر از آتش اندوہ دلت سوخت

کامزد درون تو مرا بوسے کبابیے

دلبس من فتنہ دوراں توئی | آفت عقل و بلا بے جاں توئی
کارویں بر مومناں مشکل زشت | اہل دین را راہ ہزن ایماں توئی
گر پیہ شادی شب وصلت مراست | شمع من بر گریہ ام خنداں توئی
کشور چساں را گرفتہ اہل حسن | آن سپہ را شاہ من سلطاں توئی
ما بہ تو جساںانہ من زندہ ایم | بیدلاں را بجاں توئی جساںاں توئی
ای دل آن گل را چہ غم زین آہ سوز | ہمچو برگ بید از ولرز اں توئی

از محبانیں و فترت بنوشتہ عشق

صرّفی اسر و فترت ایساں توئی

ایضا دیگر

سر از لطف سیه از شکستی	سر از قدر مشک تر شکستی
چو خود ستافتی شدی در بزم زندان	به دور من چو اسرار شکستی
نمودی قامت و سرو سببی را	ز پا انداختی در سر شکستی
شکستی سر شهان کج کلاه را	ز سر طرف کلاه چون شکستی
چرا بسمل نه کردی مرغ دل را	چرا بر بسته بال پر شکستی
کشیده تیغ مشرکان و ز دل ما	به این یک تیغ صلیب شکستی
شکستی رولت ز هر ریائی	چو حیدر قلعه رخسار شکستی
سپاه حسن را چون جلوه دادی	سپاه سر و نهاد شکستی

شده صرّفی مثل در نظم شیرین
چو در وصف لبش شکر شکستی

آمدی و کلبه تاریک روشن ساختی	محنت آباد مرا خوشتر ز گلشن ساختی
بر سرم پاماندی از راه کرم شکر خدا	مردمی کردی و جادو دیده تن ساختی
روضه رضوان کنیز دیر مسدس بر ترا	مسکنم را رشک آن باغ مقنن ساختی
شکر این نعمت چنان گویم که ای جان بهمان	با من دل خسته بهمچون روح در تن ساختی
ای زخوارشید و مگر او رفزدن رویت ز من	کار روز تیره ام بر وجه حسن ساختی

صرّفی از لعل در افشان نو گوهر سنج شد
تا تو در ویرانه اش چو گنج ممکن ساختی

از راه دیده ام به دل من در آمدی	چون مهر درون خانه ز روزن در آمدی
از پافتاده سرو و گل از شرم گشت آب	ای سر و لاله رخ چو به گلشن در آمدی
ای خلعت سیه بر سیم فام تو	چون مرد مک به دیده روشن در آمدی
در صدمه زار دل تو بیک بار شوخ من	از روز سحر نرگس پرفتن در آمدی
ای زنده که جای گرفتاری به کوه عشق	از تیغ تیز مرگ به ما من در آمدی
ای جان ترا ز بهر همت غم خبر نبود	او همسر تو بود چو در تنه در آمدی
بایاد دوست پای نهادهای براه زده	صرّفی براه همسر ز سوزن در آمدی

غزلِ دیگر

بیدار را میبکشی هر که ترخم میکنی
از سر طفلی چو کرده مایل یازی دولت
میکنی نازی و جانے مے بری از بیدی
قهر عالم سوز مے بلینیم درخا موشیت
کاسه کاسه میخورم خونابه دل و مبدنم
شاد ز ی ساقی که چوں میگویم از تقوی سخن

بیدار را میبکشی هر که ترخم میکنی
از سر طفلی چو کرده مایل یازی دولت
میکنی نازی و جانے مے بری از بیدی
قهر عالم سوز مے بلینیم درخا موشیت
کاسه کاسه میخورم خونابه دل و مبدنم
شاد ز ی ساقی که چوں میگویم از تقوی سخن

نور باطن ظاهر و مبدن به حسن بے بقا

یر لب دریا چسرا صرّفی تنیم میکنی

نه کشاید در این غم کده جز یاد که
چو عجب پیر غلام ابر کند آزاد که
گذر حال من دیوانه کند یاد که
در بلائے عجب از غمزه تو افتادیم
جز من خسته که خوشحال ز بیدار توام
در بیان سخن عشق عجب ناشری است

بکاش نه در مهور تو نه یاد که
پیر گشته به غم بحسرو به وصلم بنواد
وہ کہ دیوانہ ز ناشری جنو غم کرد
در بلائے عجب از غمزه تو افتادیم
جز من خسته که خوشحال ز بیدار توام
در بیان سخن عشق عجب ناشری است

صرفیاد در دو جهان شاد و مبادا هرگز

گر نباشد به غم عشق بتاں شاد که

گشا آں لب تکلم کن بفرما هر چه میخواهی
نمیدانم ز قتل بیدار دلبر چه میخواهی
بگو بای چه داری جان من در سر چه میخواهی
چو ملک دل ازان تست ازین لشکر چه میخواهی
نمیدانم که بدخود شور و شر چه میخواهی
چو این طرب بیدار داندین بهر چه میخواهی

دلم بردی و جاں هم میدهم دیگر چه میخواهی
ترا جز کشتن اهل محبت نیست در خا طر
کلیج مانده بر سر پریشان بر سرت کا کل
پسے تنخیر ملک دل سپاه غمزه و نازت
رفیقانت شرانگیز و جہلے از تو پر شور است
بہ از وصف نیاز و عجز نبود شیوه عاشق

چو روشن بے رخس صرّفی شب و روزت نخواهد

ز خورشید جہاں تاب و مہ انور چه میخواهی

عزّالِ دیگر

فخر تو خضر یک چشمه حیواں تاکے
جزرگ و پئے بہ تنم ہیچ نماں دست و راست
ناز تو رہزن دل غمزرہ تو آفت جان
کاش تے روید از اں آب کہ ریزد چشم
کوہ کن ماندہ بہ کوہ است و بہ ہامون مجنون
خلق از گرمی و سردی بہ جہاں تنگ داند
صد چو این چشمہ روانست از یک قطرے
دست از بہر ہمسائے غم تو ز اں رگ و پئے
فتنہ بر فتنہ برائے بخت پئے در پئے
تا پس از مرگ بنالد ز غم من آں نے
کوہ و ہامون ہمہ رامن بہ غمت کردم طے
عالی ماست کہ انجانہ تو ز است و نہ کے

گر بہ اشیائے جہاں دیدہ کشاید صرّفی
ہمہ اشیائے جہاں در نظرش کالادشی

چرا شیریں کلام من و ہن را از سخن بستی
دل و جانم بہ تن باز آمدن ز اں زلف نتوانند
سرا ز باغ جمالت سبزہ و شل پروردہ است
بہستان رونمودہ ساختی حیران این حسنش
بھرای ختن بروی نسیم بوسے از زلفش
نن افسوں گری نسیم تو استاد نا کرہ
و ہن خویش بستی و در مقصود بستی
غریباں را رہ باز آمدن سوئی وطن بستی
عجب نقشے از اں بر صفحہ برگ سحر بستی
زیچ و تاب حیرانی و ہائش در دہن بستی
ز بولیش نازہ و رنای غزالان ختن بستی
لب خود را کشادی و زبان اہل فن بستی

نکو کردی کہ صرّفی دور از اں مہ از رخ خوباں
بہ سانہ کردہ در چشم چشم خویش بستی

ای اجل آخر بساطِ عمر ن چو اسطے کنی
رخش شو قم حاسد اتیز است در راہ طلب
در دلت جا کردہ چوں بیدی است ای مجنوں چرا
چوں ہمیشہ مستم از یاد لب میگون او
نامہ کز من بتو آمد نہ خوانی ہرگز شش
چوں کنی شرح فعّان و نالہ ام در نامہ اش
کاشکے طی بساطم زیر پائے دی گنہ
کی توانی کرد اگر خواہی کہ آں راسکے گنہ
جست دجے او گہ در نجد و گہ در طے گنہ
من نے خواہم کہ مستم سا قیاد رہے گنہ
گر کشائی اندکے باز شش ہسانم طے گنہ
باید ای کا تب کہ کلک خویش را از رہے گنہ

صرف با قوت تن دار تو از خون دل است
طعمہ زارغ و زغن را پرورش تاکے کنی

غزلِ آخری

<p>صبحا چگونه اداں تار تار میگذری اگر دمی به دل بیقرار میگذری نه خورده باده چرامست و از میگذری شباب با چو نسیم بهار میگذری بخاطرم چو تو شبهای تار میگذری چگونه ناله از این سال زار میگذری</p>	<p>ز دلف اوست بهر تار صد هزار گره چو زلف خویش مباد که بیقرار شوی کسی نه گشته تیغ تو خوں چیده بار چو نو بهار اگر میرسی پس ادا سال زیر تو دل من خسانه ام شود روشن و ضعف جان نتواند نفس زدن غمش</p>
---	--

ز خاک ره گذرت خای غم دم صرغی
بهر زمین که چنیں اشکبار میگذری

تَدْنِی الدَّیْوَانُ بِعَوْنِ الرَّبِّ الرَّحْمَنِ فِی تَارِخِ تِسْعِ وَعَشْرٍ
مِنْ شَهْرِ شَعْبَانَ الْمُعْتَظِمِ سَنَةِ ١٠٢٤ هـ بَیْدِ احْقَاقِ الْعِبَادِ سَرَّاجِ مِنْ دَحْطِ
رَبِّ الْعَالَمِیْنَ احْقَاقِ نَفْسِ الدِّیْنِ کَامِلِ حَوْلِی عَفِی اللّٰهُ عَنْهُ جَمِیعُ سَیِّئَاتِهِ

سربانیدارت و متنزعات از حضرت صدوق

نفس رفته و تو باز دنیا پدید گز
به دمی هست ترا کارالان باشت
کار مردانه ات اینست کال یک دم را
اگر کسی در یک نفست به غمت دیدار بود

بخشد آن یک نفست دولت جاویدانه
چه سود از اعتکاف توبه نانوخانه و عزت
تو در بازار و دل در مسجدت بودن از آن
اگر باشد به آمال و مانی دل گرفتار تی

ز طعن زاید و از احتساب محترمت
ز پند هر که در عشق میداند و تمیز
کلی بنمایم سنگی که از بیگانه ام آید
ز دست آشنا برگ کله هم بدتر از سنال

نه گردد جز کثافت ظاهر از شعر سخن گوئی
که میخواند دلش مدح لیثان بهر یک در هم
سخن کے صاف باشد تا نیاید دل صفا کے
اگر سر چشمه باشد تیره باشد تیره آبش هم

اگر نه بیدار بود دل نه بود
نور دیدار اثر بی خوابی
حاصل از دیده بیدار ترا
نیرت جز درد و سرب خوابی

ز هستی اگر و از هر هی مؤمنی
و گرنه توئی کفر را ملزم
پوز نثار این کفر بگسسته
قل آمنت بالذات

سر سودا بیت که پُر هوس است
شد ز بار هوس بس به زمین
از پی سبزه عبودیت
بر زمین خود نمی آید تو جبین

بلکه از بس گرانمی آں بار

هر زمانه سرت فست در زمین

از صلوٰه و صوم و حج و سایر اعمال خیر

بامراد است آن که گردد معتقد حق تعالی

هست مطلوبت که یا بد نعمت جنت حصول

در ریاست نایبونی چندان در دلت قبول

لایق درگاه سیچون نه بود این اعمال تو

انما الاعمال بالنیات لیستوا ذر رسول

به درو خود از دوا سرت یا بجای دوا

حد بیت لیکل امری مانده

گرت نیت جان سپردن با و است

در بیم برین مدعا بس بس بود

ایضا

وز یا فکنده است درین راهم اضطراب

آمدن بگوش و لم کن ابا تواب

بیر کرده خاک راه ملامت سر اسرم

چون خاستم که باز نیم پایه راه عشق

ایضا

دل سخت و از شکستن نان

دادن نان بود ز دادن جان

مشکن نان آن که می شکند

بلکه دشوار تر به نزد یکیش

ایضا

توبه کردن ازین آئین به

جاء لا یغفر ان یشک به

ای آن که آئین تو پیوسته ریخت

نیست این شیوه توبه به مشرکی

ایضا

در بشر نسبت به افراد دیگر بغیر است

لاف به عیبی برست و عیب جوئی بدتر است

خالق عالم بودی عیب مطلق بیشه

خویش را به عیب گوئی و کسان را عیبدار

ایضا

بای از نشر معایب باش خاش یک نفس

عجب این نبود ازین بدتر که گوئی عیب کس

گر نه ذکر خیر یا را آید آئین تو

عیب مردم گوئی و خود لاف به عیبی زنی

ایضا

این همه افتادنت در مردم است

و نه نمیدانیم یا رب از چه رو

فاش کردن عیب مردم تصرفیاست
 فاش کردن عیب خود بر مردم است
 سرپنهای چو از دو گذرد | فاش گشتن عیب نه خواهد بود
 یادم از نحرمان اسرار است
 کان رو غیر از دلب نه خواهد بود

اگر سودای مبتو عیبت افتد در سرت تصرفی | کنی با این همه وسعت فضای دهر بر خود تنگ
 به راه تابعیت گر توانی ماند پانچک | بود جای تو عالم عالم و فرسنگ و فرسنگ
 باین سیرت ترا با خلق وایم صلح در صلح است
 بدان صورت همیشه با همه جنگ افتد بر جنگ

طلعای که در پیش مهان کشی | سجده سلاطین بود تصرفی
 لایمان نه نام همایان تو | بسته لایق و لایق کند در قفا
 معاذ الشداد اندک کم بود | شود و شمنت تا به روز جزا
 و گریه بیشتر باشد آن گویدیت | که لعنت ترا گشتیم راست

برای خدا میهمان را محو

اگر چه بجوئی برای خدا

اگر یک عیب داری و هزار صد مردم عالم | همه بلیند آن یک را نمی بینند این صد را
 نمی بینم نکو خوشی که داند نیک را از بد | نکو را بد نه گوید میگوید نکو را بد
 دیگر

محال است صرفی زیاراں تر تخم | بصد زاری خود گر کنی عرض
 به فرض محال از محال چسبید | کنی فرض اما محال است این فرض
 به قول نبی وعده قرض است وایشان | نه خواهند هرگز او اگر دن این قرض
 به حق ملتجی شو که او کار ساز است

و لست ملک السموات و الارض

گرفت از دندان محنت اگر | خورد خون دل کو شود مضطرب
 اذ الله خیر ج له محسوبا | و پیشتر قه من حیث لا یجتنب

حسانت بیت خانه داشت ابرهیم | بود ابلیس را به گرد و نرسه ده
به غنای بیت نگر که آخر کار
این بعین گشت و آن خلیل الله

بشتو این نکست را ز پیر پیرات | که بر آب از روی خسته باشی
نگستی بر هوا اگر بسپری | دل به دست آرتا گستی باشی

برکتان گر تو رسم فرمائی | ^{دیگر} بهم کس بر تو رحم نمایی
گر به دست آوری دل خود را
بهمه دل ها ترا به دست آیند

<p>ز به دین پنداری که انداخته پس نفع عیشش خدا آفرید مضرت به عهدش گریزان که دوست گر از نور فیضش فست بر تو قضا که تواند که حکم کن چو اطفال در عهد قدس آمده ز جان زنده هرگز نباشد بدن اگر خواهد آن زندگی بخش جان دم جلوه تو سن بهمتش ز جزوے که نه بود بحسری پذیر رسد دفعه لطف تو بے حساب د فاتر و فائر ز تقصیر ما برست خط مغرور و فتر ما بکشتش</p>	<p>بر اهل بهان سایه مرحمت ز حق خاصه دوست این موهبت هر اسریم به منفعت منفعت قمر را به محقر دهم بهمنت به او تان اول کند مشورت ز فیض وی ارواح را تربیت اگر جان نیابد از و تقویت اجل را دهم لطفش این خاصیت بجولان که دولت و سلطنت بود تنگ تر ساحت شش جهت برافتاده گان ره مسکنت نه گنج در آن صرخی از معذرت چو داری به کف خامه مکرمت</p>
---	--

فرز و هر نفس با و لطف خلق

ترا دم به دم رفعت و منزلت

ایا شکسته نوازی که هر شکسته دل
ز جور حساد نه سود در حمایت شرت

بجاء و حشمت تو کس نے رسد بچہاں
ستم بہ دہر بروں کردہ و غیر ستم
بہر کی کہ نقیب و بیہ اسے بوو
وظیفہ کہ کہیں بندہ داشت موقوف است
کہ برتر آمدہ از ہفت چرخ حشمت نشست
نہ دیدہ ایم کہ را کہ در شکایت نشست
موقوف از کرم و لطف بے نہایت نشست
وے خوش است کہ موقوف بر عنایت نشست

رباعی

چوں غم جانکاه زور آورد بر من روزیگر
وہ کہ آں ہر دو ترقی کردہ اند آخر وے
از صبوری چارہ جو گشتم من اسفندہ حال
ایں ترقی در تنزل و آں ترقی در کمال

رباعی

در کعبہ و سومات معبود توئی
غیر تو کے حمد تو نہ تواند گفت
ہر جا کہ سر نہند سجود توئی
یعنی جہاں حاکم و محمود توئی

رباعی

ای مہن تو تو من وے نہ من تو نہ تو من
نے نے غلط من و تو ایں ہر دو توئی
بالکہ تو مرا چو جانی و من چو بدن
غیر تو کے نیست مہین است سخن

رباعی

فتویٰ وہ زندان ہے آشام توئی
میخوارہ کن قاضی اسلام توئی
میںانہ توئی و حی کلف ام توئی
ساقی اتی و خم توئی و جام توئی

رباعی

ای فتنہ آیام بشہر آشوبی
خلق بہ طلب کاری و نور گردی
در جذبہ عشق شہرہ در مجذوبی
غافل کہ تو ہم طالب و ہم مطلوبی

رباعی

اے آں کہ تو ہم طالب و ہم مطلوبی
محبوب ہمہ جہاں توئی از خوبی
ہم یوسف و ہم عزیز و ہم یعقوبی
وہی طرفہ کہ ہم محب و ہم محبوبی

رباعی

اے بغیر ہم تو نہ مانتی نہ سوری
نظارہ خوبان جہاں کارم لیک
نے غمزدہ غیر تو نے مسرورے
غیر تو نہ ناظرے و نہ منظورے

لے افسر جاہ بر سر تھے بینم | چوں زندہ فقر در بر تھے بینم
بہر نظر بہ شکل دگر تھے بینم | با صد صورت جلوہ گرتھے بینم

رباعی

کوئی بحیب ہو عین الکوئین | عینی کہ بہ نقطہ بعین شدہ عین
آن نقطہ حجابیت کہ چوں درنگری | بالشد کہ بہ زیر آں نہ بینی جز عین

رباعی

مشغوف بہ ذکر خفیه بعضی ز طبع | بر غفل ذکر ہر بعضی ز بقاع
چوں جز تو نہ ذاکرے و نہ مذکوریت | بہر یہ و سر یہ چہ دارند نزع

رباعی

نزدیک تو آں مہ و تو دورای صرفی | غایب شدہ در عین حضورای صرفی
بر اوج ظہور است مہ من لیکن | تنہی است ز شدت ظہورای صرفی

رباعی

پیوستہ سخن خود بہاں آرائی | ویں طرفہ کہ رخ بہ ہیج کس نہ نہائی
از نور ظہور است نقابت یعنی | پنہاں شدہ ز غایت پیدائی

رباعی

خورشید فلک کہ دست حشر بہ نور | فیضش ہمہ را رسد چہ نزدیک چہ دور
خفاش کہ از دیدن او محسوس است | اورا چہ گناہ و نور اورا چہ قصور

رباعی

نزدیک تر از من بمنی و دوری | ظاہر تری از من و بمن مستوری
از آئینہ برتاں توئی در نظرم | ویں طرفہ کہ ہم ناظر و ہم منظوری

رباعی

کو سر و قدم سیمبرے غیر از تو | کو در و وجہاں جلوہ گری غیر از تو
بودی و نہ بودا است و رای تو کس | باشی و نباشد دگر غیر از تو

رباعی

دیر کہ ظہورش ہمہ جا و ہمہ سواست | بے جلوہ حسن او نہ مغز است و نہ پوست

القصه جدا نه هیچ کس نبود دوست

رباعی

در صومعه با ذمه ابرار توئی
با خلوتیان و اهل بازار توئی

یعنی همه وقت و همه جا با همه اوست

در میکرده با مردم میخواره توئی
یعنی همه جا با همه کس یار توئی

رباعی

غیر تو نه گل و لاله نه خار و نه خس
گر غیر تو باشد و سودا نهی تو بود

عین تو همه کس و تو عین همه کس
آن غیر و سوی عین تو خود باشد و بس

رباعی

که مهر و گه ناه تمامت گویم
هر جلوه تو نام دگر می طلبد

که سر و قد یک خرامت گویم
در حیرتم آید بچه نامت گویم

رباعی

که جلوه ات از فرشته گاه به بشر
ظاهر نه همه در همه جانی تو اما

گاه به ز گل و لاله که از شمس و قمر
هر جا به لب س دگر و نام دگر

رباعی

از کثرت اختر و مه و مهر و فلک
هر کس که یکے دو بار گوید درو شود

در وحدت ذات نور که باشد شک
آنان بود ذات یکے بیش از یک

رباعی

شایسته که منم بنده در پیرینه او
من ظاهر و ادویه و وی از من یعنی

او گنج کمال و بنده گنجینه او
او آئینه من و من آئینه او

رباعی

باید که ز سر عشق آگاه شوی
الشر پرستیت نه و انم تا که

در عالم تو خید شهرنشا شوی
سعی بمن که خود تو شد شوی

رباعی

پیوسته سخن سراپیم و نکته فروش
تا واشده گوش و بهوش چشم و دل من

با آن که زبان من خموش است و خموش
که گوش من است چشم و که چشم گوش

رباعی

گر ناز کنم بر مهر و خورشید سزد
دامم به یقین که بدترم از هر بد

چون پرتو آوار تو یا بزم در خود
لیکن نظم به ظلمت خود چو فستد

رباعی

گر دیده به وادی جنون را بسمون
این طرفه که شد جمع بهم عقل و جنون

ای عقل مرا ساخته عشق تو زبون
مجنون تو عاقل است و عاقل مجنون

رباعی

یاد اب الیمیش به رویش مفتوح
کناس منرا بل ممکنا کس الروح

خوش آن که به عالم است از فیض و فتوح
من بذب نفعه و صفی قلبه

رباعی

نسبت به وی از خطا کنی هست خطا
ز هزار زبان باعرا ضلش مکشا

گیرم که خطا ز عارف آید اما
گر قصه خضر و موسیت معلوم است

رباعی

هشیارا اگر نمی شود معذور است
باز آمدن قطره ز دریا دور است

واصل که به مستی تقا مسرور است
چون قطره صفت محو دران دریا گشت

رباعی

فرخنده سعید که دمی که دسه عید
افزون ز هزار عید در یک دم دید

گرد نفس و وعید باشد چه بعید
از یک دو سه عیدم نزد دیده دلی

رباعی

از گنج وصالش نه شوی گوهر سنج
مارنج کشیدیم و نه شد حاصل گنج

تا در طلب او نه کشی صر فی رنج
بے رنج میبستره شود گنج و لے

رباعی

وز محنت بهجراں دگرے ناله کنان
نے محنت اندین دارم و نه راحت جان

وصل تو کی را بسبب راحت جان
لیکن من گم گشته دے نام و نشان

رباعی

خوش آن که فرو رفته به دریای فنا
بگسسته ز ماسوهای سپیوسته بخت

رباعی

قد صادقان لعلین نشیئا صلا
باقی بخدا و فانی از غیر خدا

ای ساخته و منزل به سر کوی فنا
فانی رفت اگر توانی گشتن

رباعی

خواهی که شود جایی تو بر اوج بقا
باقی بنده شدن توانی بخدا

گیرم که ز غیر حق چنان بے خبری
لیکن گرازان بے خبری با خبری

رباعی

کز هر دو جهان در دو جهان بخبری
خود بے خبری نباشد آن بے خبری

خوش آن که شراب وحدت اوراقوت
آزاد شده از ملکوت و جبروت

رباعی

و امرسته ز قید عالم ناسوت است
آرام گهش بطارم لاهوت است

فرخنده کسی که رفته از علم بعین
اوصاف و نفوت و واجب و ممکن را

رباعی

طی کرده همه مراتب مافی البین
چون بر رخ جامی است بین البحرین

از رخ چون نقاب صفت انداخته ذات
در لجه سپید او ذائقه عرقه

رباعی

واده است مرا ز قید اوصاف نجات
ایمن شده از زحمت امواج صفات

سوی حرمش نیاتتم اصلاده
ایں مرشدم اسرار نهان گریبان

رباعی

تا مرشد عشقم نه نمودم انجاده
طوبی لمن اذنه دعوت اصلاده

خواهی که شود بقاف قربت منزل
حاصل نه شود و این پرو بالت هرگز

رباعی

بهر رخ صفت بال و پر کن حاصل
یک لحظه اگر غافل از بیضه بول

دل کعبه وار کان وی این چار ستون

در طلب محبت و شوق و جنون

احرام طواف عمر و حجش را

میفتات بروں ز عرصه کن فیکون

عمرے اگر ت بہ کعبہ باشد منزل
ہرگز نہ شوی بہ کعبہ جاں واصل

حج تو و عمرہ ات بود بے حاصل
یے آن کہ کنی زیارت کعبہ دل

لے باد یہ پیل رہ کعبہ کل
ایں کعبہ تو بود بہ رب الکعبہ

از فیض و فتوح کعبہ دل غافل
یک کہنہ رباطی بہ رہ کعبہ دل

لے آن کہ دولت راست بصد جا منزل
وامان وصال او بہ درست آوردن

جا یافتن بہ کوے دلبر مشکل
ممکن نہ بود تانہ بہ دست آری دل

دل تازہ بہاے و جہاں خرم ازو
دل سحری و یک دو قطرہ بر روی زمین

گل گل بشکفتہ گلشن عالم اند
آئینہ اسکن در جام جسم ازو

صحرای دل افزوں ز جہاں آمدہ است
از وسعت آن عجب مد اں کہ دارد

بیرون زمین و آسمان آمدہ است
گنجایش آن کہ لا مکان آمدہ است

صرفی دل تو نہ مضغہ مشہور است
از مضغہ کہ گویند دلش خواہد بود

پاکیزہ تر و لطیف تر از نور است
چوں ز نیکبے کہ نام او کافور است

روزے کہ شوم مرست و خرابای ساقی
ہرگز نہ شوم پاک بہ آب لے ساقی

خے میم و جہاں زخم کباب ای ساقی
غسل نہ دہی جز بہ شراب ای ساقی

ساقی بدہ آن خے کہ سرورم بخشد
ہوش و خردم بردہ شعورم بخشد

زنگ از دل من زدودہ نوم بخشد
غایب ز خودم کردہ حضورم بخشد

سرباغی

ساقی بدیه آں مے که نشاط انگیزد
یک قطره چو محتسب بریزد قاضی

از جوش و غروش آں خرد برگیرد
خواهد که بحکم شرع خوش ریزد

سرباغی

ساقی بدیه آں مے که زیگ قطره وی
هر چن بر سبب کوشم پے در پے

گر میت صد ساله خورد کرد و حی
نه تشنگیم تمام کرد نه مے

سرباغی

ساقی بدیه آں مے که جهاں از فوش
خودشید دریں مرزعه تبر فلک

روشن شود از دای شب و سحرش
یک جبه بود از خوشه و انگورش

سرباغی

ساقی بدیه آتش که هست آب بقا
از شعله او اذاج لے سرب

نارے است بر افروخته از نور لقا
یک لمعه او و خرمه و سی صفا

سرباغی

ساقی بدیه آں نیر خوردشید شعاع
آں باده که صحو و سکندر نشا او

آن صیقله زنگ مرایه طباع
یار ند بهیم هیچ نه دارند نزع

سرباغی

ساقی بفضای خرد و عرصه جان
وہ طرفه کمینے که زگر می کند

گلگون شراب ناب را ساز رواں
در کوچه تنگ رگ و پے غمره زان

سرباغی

ساقی بنه آں جام شرابم بر دست
آں باده که جبر عی ازاں ناخوده

کز هستی خود بدان توانم وارست
از یاد و خیال آں شوم بخود و مست

سرباغی

ساقی قدحے دارم ازاں باده بیوس
آں کس رود از خود و شود بخود و مست

کز تاش اگر سایه فتد بر سر کس
بخود کند دست سازش آں سایه و بس

سرباغی

ساقی زخمی آتش نه بود سوزان تر
تر خشک شود ز آتش و این آتش

هر قطره او آمده سوزان اخگر
بر خشک گرفتد کند آن را تر

سباهی

ساقی بده آن باده کن بغیش باشد
دل می کشم به باده و نتوان یافت

تا خاطر غمخیزه دمی خوش باشد
جز دختر زبانی که دلکش باشد

سباهی

ساقی قدح آئینه و انوار ازل
خوشر بود از آئینه و اسکندر

در آئینه رتبه اش اعدا و اجل
کو آمده آئینه حق عز و جل

سباهی

و در آئینه قدح بید از نظر
هست این قدح آئینه آئین خوشتر

آن حسن که هرگز نتوان دید و گر
از جام جسم و آئینه اسکندر

سباهی

ساقی می ناب آمده بید رنگین
به رنگ چو رنگ باده چوں جلوه گر است

رنگش بیرونک زو لهاس حزمین
از جام شراب صیغۃ اللہ بین

سباهی

در دیر میغان کسے معزز باشد
رندے که به کابین و بدش نقد و کوان

کامد ز طلب و خستشک رز باشد
عقدش بچنین کسے مجوز باشد

سباهی

زاهد که به دولت صفایست
ساقی نه دهری و خستشک راه بدو

اورا به قدح مناسبت هرگز نیست
عقدے به کفوش نه بود فایز نیست

سباهی

آن قے که به دور قدحش هست این خط
گر عزم تودی بود که فسرده بخورم

کو لطف برو بهره سوز واد به خط
مستت بکند و پشم باں عزم فقط

سباهی

ساقی سکرات مرگ نه بود آسان

زین محنت مشکلم بجای برهون

کز مستیم از غم گریه نباشد خبری

نه ز آمدن اجل نه از رفتن جان

رباعی

خوش آن که دلش صاف زهر رنگ شود
باد لبس من که رنگ او بے رنگی است

بیرون ز ره آشتی و جنگ شود
هم رنگ که شود که بے رنگ شود

رباعی

سودای محبت به دل ساخته جا
دعوی پیبری نه دارم امان

هرگز نه کنم جز سخن این سودا
گویم بخدا این سخن از وحی خدا

محببتش به دل

رباعی

گاه ز محدثین و گاه ز فقهاء
تا چند کنی نقل روایات بما

گاه از متکلمین و گاه از حکما
بااستغنی گو که شنیدی از خدا

رباعی

تا چند ره بحث و جدل پیمودن
باید ز همه تکلفات آسودن

تا که به ره مدرسه یا فرسودن
تا وارث انبیاء از دست بودن

رباعی

ای بر ورق سیاه افکند نگاه
چشم تو ز بس مطالعه گشته سفید

تا چند ز ظلمت طلبی نور آینه
اما دولت از دود چراغست سیاه

رباعی

ای رنج بے کشیده در کسب علوم
با این همه علم چون نه دانی خود را

روز معرفت حقیقت خود محسوس
مشکل که بود خدای خویش معلوم

رباعی

ای از پی کسب علم در رنج و تعب
گر علم الهی طلبی یا رنج و تعب

نه روز ترا فراغت از کسب نه شب
آسودن نشین ز کسب فارغ ز طلب

رباعی

تصفیل دل از کدورت جسمانی
هرگز تو به سعی و کسب خود نتوانی

تنویر و کسب از تجلی سبحانی
یعنی بود از مواهب رحمانی

رباعی

کو آن که به راه طعن مانشتاید
گوئیم دعا جواب دشنام کسان

رباعی

کو آن که نباشد او بما اصلا بد
ما با همه نیکیم و همه با ما بد

رباعی

نه هر که بودا شد اسباب ممت
از بهر مکافات بکامش نهیم

خصمی که بمن دهد خورم همچو نبات
شهد و شکر آمیخته با آب حیات

رباعی

از رد و قبول ناقصان بیزایم
خلقه است بمانکران رو که بحق

مستقیم و لے به کار خود هشداریم
علما که نه دارد و گرسه ما داریم

رباعی

مسرے که بود بهر سرے میدانیم
استرا اذل کسے نه داند اما

ما بهیبت هر خشک و ترے میدانیم
چیزے که نه داند و گرسه میدانیم

رباعی

با آن که نقاب از رخ خود بکشویم
بودیم و نه بودیم بر ما موجودے

هر لحظه رخ از آئینه بزد و دیم
هستیم چنانچه پیش ازین هم بودیم

رباعی

من رام وصال جدنا یا اجاب
آن را که ادب نباشد انسان

فلیسع و نعمت لحفظ الآداب
یعنی که بودیے ادب و ادب دواب

رباعی

گفتم که زحیر تو مرا جان به لب است
گفتم که طریق دولت وصل تو چیست

گفتا که به حیر مانند تو عجب است
گفتا ادب است و ادب است و ادب است

رباعی

رندے که ز فیض فضل فیض احد
در میگرد افاضه مصصفوی

در راه ادب به اور سیده است مدد
جای ز منے آدِ بنی سببی نزد

رباعی

آن را که درون سینه در طلب است
گویند اطاعت است بهت نادب
یک لحظه خلاف ادب از وی عجب است
گوئیم که در جهان کمال ادب است

رباعی

گر بر لب تو نهاده جانانه لب است
هر چند که از تو آن همه بی ادبی است
و بر کف او بهر تو جام طرب است
چون مرضی او آمده غین ادب است

رباعی

در کوی ادب اگر ترا جسانه بود
تعریف ادب چیست که در دو جهان
در هر دو جهان غیر تو رسوا نه بود
چون مرضی او مرضیت اصلانه بود

رباعی

یارے که بهدته به پیش در تنگ و پوست
راضی به فرافتم اگر آن مرضی او است
روئے دل من به سوسه او از همه دوست
یعنی که بود مرضی من مرضی دوست

رباعی

نئے آرزوی ساغر پر فے باشد
خون خوردن من چو مرضی وے باشد
نئے میل و لم به نغمه منے باشد
جز مرضی وے مرضی من کے باشد

رباعی

داریم بے که با محبتاں بدخوا است
با غیر شکایت تمناں کرد دوست
عاشق کُشی و ستمگری شیوه او است
از وی بهمو اگر بنالیم نکو است

رباعی

از ناز و نیاز عاشق زار غرض
کاریت عجب عاشقی و معشوقی
هر چند که ظاہر نہ کند یار غرض
نالے و نیاز است از یں کار غرض

رباعی

خوش آن که بود یار به عاشق و مساز
ایں گریه کن فتاده لافرش نیاید
از هم کله دکنند در گوشه راز
واں خنده زناں نشسته بر سندان

رباعی

در عالم اسباب تغافل بہتر
وز عاشق جو رکش محفل بہتر

رباعی

حرف زردہ خدا و ہمراہ بگو
بنشین و تو کلت علی اللہ بگو

رباعی

ظاہر ز سر حسینا اللہ و کفے
بروجہ کمال است کمالی خفے

رباعی

باشی بہ پناہ ایزد از ہمہ حال
در عین کمال و ایمن از عین کمال

رباعی

در مدح تو حیراں خرد و ناطقہ لال
نے فرض محال بلکہ فرضی است محال

رباعی

عالی حسی چنان کہ عالی نسبی
ماہم غلام نبی و آل نبی

رباعی

ما غیبک صادر فی المعالی و ہما
قد صرت امام اہل رض و سما

رباعی

قد مجز عن وصف عقول العلما
واللہ محیط کل شیء علما

رباعی

بر فرق تو زید و فسر سلطان

زا و رہ عشقی تو کل بہتر
از یار جفا پیشہ تغافل بہتر

زک طلب ریاست و جہاہ بگو
و کج قناعت ز ہمہ کبستہ

اے صدر نشین صفہ صدق و صفا
بر خاک درت دوسے نیا ز عرفا

مرزاے لطیف طبع پاکیزہ خصال
مشغول جہان و از جہاں فارغ بال

ای سرور اہل جاہ و اصحاب جلال
شرح ہمہ اوصاف تو از اہل مقال

اے زبدہ خاں وادہ مطہلی
تو فخر ہمہ آل نبی و عسری

یا من بکمالہ تعالی و ہما
اعطیت تو

یا من هو صامری المعالی علما
لا یعلم کثرہ و صفک لولا اللہ

اے آن کہ توئی خلیفہ یزدانی

در هر دو جهان ترا تصرف دادند
اکنون تو کن آن چنان که خود میدانی

رباعی

ای تاجورانِ دهر شرمیده تو
ای افسر عز و جاه زبیده تو
تو سرور و سروران سرافکنده تو
تو پادشاه و پادشهان بنده تو

رباعی

ای کشور معنیت همه زیر نگین
در خدمت تو بهر مبارک باد
در ملک ولایت تو کنون تخت نشین
آیت ز آسمان ملایکت به زمین

رباعی

شام به درت هر که بخد مت برسد
پیوسته من از دعای خود در شکم
از خدمت تو بر اوج دولت برسد
گویشتر از بنده بحضرت برسد

رباعی

باجزیه درت اهل سعادت نکنند
پاپوسی تو عبادت تهست عظیم
رو جز بتو از باب ارادت نکنند
فرمان که منعم ز عبادت نکنند

رباعی

از لطف تو کامه است جاویدانه
محصول همه مزرعه سبز فلک
با بهره هم آشنا و هم بیگانه
از خرمین لطف تو کم از یک دانه

رباعی

ای از کرمت جهان ویران معمور
افتاده ام از درگه تو دور و ل
وزیر لطف هم عالم پر نور
چون لطف تو عام است چه نزدیک چه دور

رباعی

خواهم که فزوں و مبدم از لطف خدا
هر چند که پیوسته دعاگوی توام
در صورت و معنی بودت عز و علا
اما چه حد من که کنم عرض دعا

رباعی

ای محزون اسرار ازل سپیده تو
از روز ازل باز من و بند گیت
پر نور ولایت دل بے کینه و تو
یعنی که منم بنده ویرینه و تو

رباعی

ای حق تو بر من بره حق طلبی
هر چند که قایلیم ز تو دور افتاده

من بنده تو فلک آفتاب و آبی
القلب لی یک بالنبی العربی

رباعی

جز بندگیت مرا از دنیا چه غرض
هر دم به عریضه کنم گستاخی

جز خدمت آن دگر والا چه غرض
جز غرض دعا مرا ازینها چه غرض

رباعی

ای روی دل از هر طرفه سوی تو ام
خواهم به دعا دولت دیدار ترا

تن دور و لے جاساں بسر کوی تو ام
یعنی که با خدای دعا کوی تو ام

رباعی

صرفی که وجود او بحکم عدم است
لایق نه بود یادش نه کنند

بدتر ز بدافت ده و کمتر ز کم است
ور خود بکنند محض لطف و کرم است

رباعی

ای خواجه حکیم لطفت از غایت نیت
یادم که نخه کنی در آن حکمت حدیث

محرومی من ز لطفت از قلت نیت
چون فعل حکیم خدای از حکمت نیت

رباعی

دیدار تو ام نه گشته هرگز حاصل
وصیف تو شنیده گشته ام عاشق تو

دارد به دل من ز غم عشقت منزل
عشق تو در آمد زده گوش به دل

رباعی

پاکر ده ز سر آمد مرا بنده نواز
بوسیده درت را به لب عجز و نیاز

تا دیده کنم بر منم خسار تو بار
محروم ز دیدار تو بر گشتم باز

رباعی

بر صفحہ زرد گون ز شکر فگار
چون بر رخ زردم اشک مرغ از غم شکار

کردم من اگر نامہ ات ای لطف شمار
کردم بنو حال خود باین رنگ اظهار

رباعی

دیر است که از دوست پیامی نرسید
از لعل لبش و لم بکامی نرسید
ای یک صبا ز من دعایش برسان
هر چند از دامن سلامی نرسید

دِباغی

دردا که طیب ماند بر نبض تو دست
از رنج تن تو جان عشاق بخت
از صحت ذاتت خبر میگفتند
الْمِنَّةُ لِلَّهِ که بصحت پیوست

دِباغی

یار ب همه عالمت مستخر بادا
قدر تو ز نه سپهر بر تر بادا
چون دولت صورت ز لطف ازلی
هم دولت معنوی میسر بادا

دِباغی

ای آنکه ز اسرار ازل آگاهی
از فیض تو بهره ور ز مہ ناما ہی
نام تو حبیب شد و در هر دو بهائی
مدح تو همی بس که حبیب الهی

دِباغی

ای آمدہ گنجینہ حق سینہ تو
اسرار ازل گوهر گنجینہ تو
ایں طرفہ کہ از تجلی گوناگون
تو آئینہ حق و حق آئینہ تو

دِباغی

ای بنده بخدمت سرا سر تقصیر
ای ولی اگر تو بنگری بر تقصیر
تقصیر مرا اگر نگری خواهی دید
افتاده بصورتی مصور تقصیر

دِباغی

ای سوی تو روی دل اصحاب صفا
آموخته من سگت آداب وفا
جز حرف محبت تو نقش و خط
نه بود به نکلین دل از باب وفا

دِباغی

ای بر همه خاص و عام احسان تو عام
هر کس ز عسوم التفات تو بکام
انعام تو عام است چوں من میکنم
محروم چساں ماند از میناں انعام

دِباغی

اغیار که خواہم جدا از رویت
صد بار اگر بر اندم از کویت

چون هست به دل کمندم از گیسویت

باز آور و آن کشاں کشاںم سویت

رباعی

صد زخم بلاگر بدل از تیغ غم است
از لذت آن زخم گر فتن حفظ

سوگند که آن هنوز بسیار کم است
ز آن پیش که مرهمی رسد معتم است

رباعی

از دور به اتفاق داریم مزه
ویدار نصیب هر که باشد گو باش

در محنت اشتیاق داریم مزه
ما از الم فراق داریم مزه

رباعی

در مسجد اگر نمی روی نیاز
از راه نیاز گر در ایی به کنشت

انجا از نماز کی شوی محرم راز
ناقص کنشت گویدت بانگ نماز

رباعی

از رشک ریائی ابرو دورخ
نه بود عجب از برو دت باطن او

آن آب نه شود نه دل شیخ و سخ
گر آب سر رشک بر رخش بند رخ

رباعی

ای از دلک تیر ترا دم تیره
از باطن ناصاف مخوف اهر صاف

ای از دم تیره تو عملی تیره
سر چشمه جو تیره آب او هم تیره

رباعی

از بس که تن من ز غم هجر گداخت
بیگانه خیال کرده یارم بنواخت

المینة لله که مرا کس نشناخت
نشاخته طرح آشنائی انداخت

رباعی

صرفی که شب در روز غم عشق انداخت
بفروخت به سودای بستان دنیا و دین

از لوح ازل حرف حجت آموخت
ای وای بر آن که دین به دنیا بفروخت

رباعی

میخواست اجل به تیغ غم خوغم ریخت
ببین چستی جانم که ز هجران بگریخت

تا لوطیه اش بلای هجران انگیخت
در دامن زلف دستاغم او بگریخت

رباعی

دردا کہ مرا نہ اختیار است و نہ صبر
تا آب زند بعد وفا تم بر قبر

از بس کہ غم بجز کند بر من جبر
درد دل سوخته ام بت رو بر

رباعی

بر خاک سپاهت آفراندا ز دخت
سجیت نکند سود چو برگرد دخت

گم شد و بد جا و دسه روزت بر تخت
از بخت به کف و امن دولت داری

رباعی

نے ناله گئی حنین و نے آہنگ سرد
ہستیم سرا سر ہمہ درد و ہمہ درد

مارانہ سر شک سرخ و نے چہرہ زرد
نے آن کہ کسے بہ درد و مایہ برد

رباعی

بر طے مقامات سلوکش عزم است
عاشق بری از شک و تہی از جرم است

سالک بکار خویش صاحب جزم است
زادہ منک است و عارف جادم

رباعی

از راہ صفا و صدق ز ہمار مغز
با پوست قناعت نتوان کرد ز مغز

اے عالم شہر بشو این نکتہ ر مغز
مغز آمدہ درد عشق و باقی ہمہ پوست

رباعی

و نہ مستی این بادہ ز خود و است است
بگسستہ ز خود بہ یار خود پیوستہ است

خوش آن کہ ز بادہ محبت مست است
وارستگیش آن کہ ز خود بگست است

رباعی

نے کوہ آمد مانع را ہش نے دشت
صد تیغ بلا دے زرہ باز نہ گشت

خوش آن کہ براہ دوست مروانہ گشت
در ہر قدمش رسیدہ بر سر بہیم

رباعی

گرد از مرثہ جا رو ب رہ دوست برد
عے باید مردن و نہی باید گفت

چشمے کہ دے ز درد جانکاہ نہفت
زاں درد کہ در دل منش عشق نہفت

رباعی

باغیر از آن عمل لب شکر نشند
خواهم بجزم به نقد جان و دهر مایت

رباعی

در باری را یگان خدا را بینند
خود گو که باین نقد از آن دریا چند

گاهے ہوس عیش و نشاطم شب بزم
در عالم ہستی ہمہ این تفرقہ است

رباعی

کہ و سوسہ جنگ و جدالم صفت رزم
دارم بسر آمدن ازین عالم جزم

چون خاک گیشہ سحر بران رہگذرم
این طرفہ کہ شیشہ دل این خستہ

رباعی

غیر از سحر خود نامدہ یاد گرم
فرمای بہ تیغ خویش از محض گرم

صرفی کہ دل خویش بہ زلفت بستہ
تیغ تو خلاص ساز دانا ہستم

رباعی

از خود بگستہ و بتو پیوستہ
ہرگز نشدہ دست تانہ شکستہ

کی لایق تو بندگی بستہ بود
تقصیر بہ بندگی و من زندہ بدان

رباعی

بکل موجب شرمندگی بندہ بود
مردن بہ ازین زندگی بندہ بود

ساقی نہ بود جبر بہ حق آسودہ گیم
آرایش آب و گل و لم را تاکہ

رباعی

مپسند بہ غم این ہمہ فرسودہ گیم
کو آب عنب تا برد آلودہ گیم

دارم دلے و زوہر آلودہ گیش
جز با غم عشق دل نباشد زندہ

رباعی

از کش مکش زمانہ افسردہ گیش
باشد بہ غم و نیووری مردہ گیش

بے بندہ گیت فرحت آزادہ گیم
از نقش زونی لوح دل من سادہ

رباعی

در عشق سرافرازی اذاتادہ گیم
حو خودیم ز غایت سادہ گیم

بدخوی و بداندیش نکاسے دارم

بہ رحم و ستم شعار یا سے دارم

جان پاره دل خون جگر چاکم کرد

رباعی

خیز جز بحسب زلف تو وابستگی
وارسته ز غیر تو بنویس پیوسته

رباعی

هر که که رقیب او بمن خواری کرد
نیغی زد و حسام ز تنم کرد خلاص

رباعی

ای قبله مقبلان عالم رویت
من داشته صحبت بهر مکان گویت

رباعی

یاس که بود بنده نوازی کارش
محر دمی من زد دولت دیدارش

رباعی

هر جا که بود جلوه کنان دلدارم
گر دل برود جاسان بستاند یارم

رباعی

دارم بیتی که با نمش مسروریم
بے آن که ستاند آرزو جان نه دیم

رباعی

شبهای فراق تو بمن یارب لم
دارم بیتی از آتش بهیراں شهبها

رباعی

تا که ز تب بجز بسوزم شب لم
چون دست به نبض من طیب بزند

گوید که هنوز با تو کار دارم

خیز جز بحسب عشق تو پیوستگی
وابستگی بمن و وارستگی

اظهار طریق عشق آزاری کرد
دلبر چو دریا واقعه ام یاری کرد

وی روی همه اهل سعادت سویت
دل گوشه نشین به گوشه ابرویت

با اهل وفایت سر آزارش
از بخت من آمده نه از کردارش

جان بردن ازاں معرکه باشد عارم
با دل جاسان نیز دادن آمد کارم

از عشق بجاسان سپردنش مأموریم
صرفی نتوان گفت که مامعند وریم

پیوسته رواں ز دیده ام که کبها
کز فتن چو سخن کنیم بسوزد لبها

دخانی جان سوز بود بر لب لم
از یک تب من بکیرد اورابت لم

رباعی

صاحب نظرے کہ عاشق است ای صر فی
گر خواهد اجل که جاں ستاند شب بجر
درد عوی عشق صادق است ای صر فی
اے جاں به اجل موافق است ای صر فی

رباعی

دردا که به کوی تو رسیدن مشکل
تیغ تو چون سیم بسیم بگذازد
درد خود بر رسم روی تو دیدن مشکل
بر خاک دران کوی طپیدن مشکل

رباعی

چشم تو پیچیده فتنه برانگیز است
زلف تو هزار جاساں سودا زده را
تیغ مرزوات بقصد خون بخت است
از یکسر مودر پیچ آو بخت است

رباعی

از بسکه رقیب خواهد آزدن من
بر من درد و زخا که شاید چه عجب
مشکل بود از جفاش جاساں بزدن من
گر بر سر من رسد بود مردن من

رباعی

کار تو جفا از غیر آموختن است
مقصود تو زین نوازش با او
بزمش ز رخ خویش برافروختن است
از آتش غیرت دل من سوختن است

رباعی

مقصود تو زین نوازش با او
تا چند نهان غم تو خواهم کردن
از آتش غیرت دل من سوختن است
خون دل خود نهفته خواهم خوردن

رباعی

کام و دهن و لب و زباں سوزاگر
تا چند نهان غم تو خواهم کردن
خوفی بزباں خواهم ازاں آوردن
خون دل خود نهفته خواهم خوردن

رباعی

شوخی که ز هوشاں گزید ستیمش
از بر چه شنیده ایم افروں صبار
اوصاف ز حد بروں شنید ستیمش
دید ستیمش دمی که دید ستیمش

رباعی

چون شعله بدلی آتش عشقت انداخت
غم لب نهان که داشت در سینه

رباعی

عشق تو که پیوند من از من بگسیخت
ترسم که بجای خوں بر آید ناگه

رباعی

عشق تو مرا نشان نماده است و نه نام
از لب که سراپای وجودم بگرفت

رباعی

هر چند که خود مراست در خور دوزخ
گر باد ز گوشت تو وزد در دوزخ

رباعی

با هر که نه دارم غم خویشی خبر
خود گویم که ز آئینه چه حقا دارم کور

رباعی

دل خواست به در خود دوائی نشد
خیا طر خرد بجهیه بسته زد که شود

رباعی

نمی نهد از حرص و هوا بے عقل است
در مانده بخود عقل و صلاح و وجه است

رباعی

ای بر تو عجب گراں روها بایست
تو شاد که این عروس در عقد من است

رباعی

گیرم که چو تو باد غرور انگیزی

از لب که تن مرا سراسر بگداخت
بر مردم تیغیت همه را ظاهر ساخت

با گوشت و خون من بیدل میخت
گر خمره تو خون مرا خواهد ریخت

هم خشک و ترم بسوخت هم پخت و خام
ترسم که بجای خوں بر آید ز ملام

بایاد تو از بهشت خوشتر دوزخ
آتش شود آب زندگی در دوزخ

از شرح حوادث محبت چه اثر
در صوت دف و نی چه بود بهره کور

وز عقل طلب کرد شفای نشد
لایق بقدر عشق قبای نشد

در حرص اسیر صد تمنی عقل است
مطلوب از و صرف یک بے عقل است

تا چند کشتی بار گرانش بایست
او پیره زنی شوئے کشته نکالست

از روی زمین گرد صفت بر خیزی

خیزی و بدامن کشاں آویزی

رباعی

آویزی و آب روی خود می ریزی

در وادی حیرت است آواره دلم
ناچار ز بجزئی خودی و میرانی

رباعی

از خجری خودی است صد پاره دلم
دیگر چه بود چاره بی پاره دلم

نزدیک تر از ما تو و دلدار تو دور
زیناں که نه بدیش تو در عین ظهور

رباعی

چشم تو همیشه باز و نامستور
معبودم اگر ترانه دارم معذور

قرآن دهرت معجز عیسیٰ به نفس
بی اول او آمده و سین آخر

بے

رباعی

مستغنی مطلق کدورت از همه کس
یعنی بودت در دو جهان قرآن پس

پر خون ز غم عشق درون جسم مل
تابوت شهید عشق بنگر که بس است

رباعی

صد پاره دل غنچه و پیراهن گل
یک تخته آں بحر جہنم را پل

اے صرخی اگر چه آمدی بازاری
بازار محبت بدید نفعت اگر

رباعی

مشکل که دلی که برد از و بازاری
فارغ ز زبان و سودا پس بازاری

اے ترک اجل کنوں که دور از یارم
ایں ملتس است تا شب دیدارم

رباعی

از لطف تو چلتی تو قح دارم
پس خود به بهان شب بتو جا بسپارم

صاحب فن کیمیا ازاں خاک دریم
گور بر سر راه او سر خود نهیم

رباعی

از خاک درش بارخ مانند زریم
یارب سر از پس ره سلامت نبریم

عشق همت که قصه اش شنیدن نتوان
خون گشت ز بس نهفتن آن جگر

واں قصه بغیر و دست گفتن نتوان
دیگر به دل خسته نهفتن نتوان

رباعی

سجے ز سر شک بر خیم کرد و رو
یعنی غم پنهان مرا کرده عیاں

هشتم غم جاں کاه به دل کرد و نهان
آن سیم نه داده سوئے دکرده زبان

رباعی

از شیوه من طریقہ یار من است
تا خلق نه دانند که ولدا من است

آیین وفا که شیوه و کار من است
همداشته بے وفادر آزار من است

رباعی

از یار تنش دور دش بایار است
دل خودم و خوشی به دولت دیدار است

عاشق که اسیر فرقت دلدار است
تن در غیم هجر خسته و بیمار است

رباعی

اچا از مسیح از سخنانت بینم
اے کاش همیشه همچنانت بینم

خواهم که لب شکر فشاننت بینم
یک لحظه که دیدمت و خود وارستم

رباعی

بر خاک در تو سر نهیم بار در
گر من ز در تو باز بر دارم سر

کردم بخدا عهد موکد که اگر
هرگز بنم سربلالت زان سر

رباعی

کز شدت آن نمیتوان کرد سخن
نے تاب قلم که خود تو اندر سخن

تحریر غم چگونه آید از من
نے طاقت دستم که تواند بنید

رباعی

گر زار مرا می کشد آزارم نیت
جز دوست گشتی شیوه دلدارم نیت

هرگز گداز دستم یارم نیت
میل همه کس به کشتن دشمن خود

رباعی

اظهار ملال بے نهایت چه کنم
بالطف تو عرض این حکایت چه کنم

شرح الم بے حد و غایت چه کنم
از بخت بد خویش شکایت چه کنم

رباعی

یا من هو بالفضل جدر و حقیق | داماء کماله عریض و عمیق
 و العالم فی حجر عطا یاه غریق
 عمّت برکات فیضه کل فریق
 تمت

متفرقات

نعت

یا ایُّهَا الْعِبَادُ عَلَی سَیِّدِ الْاَنَامِ
یَعْنِی نَبِیَّنَا وَهَدَانَا مُحَمَّدًا
مَا سَیِّدَ الْاَنَامِ وَلَا اَفْضَلَ الْعِبَادِ
اَنْ یَّسْکِرَ لَطِیغَهُ بُوْدِ نَامَةِ کِهْ مَهر
آدمِ مَنُوْر نَاشِدِهْ مَسْجُوْدِ قَدَسِیَاں
مَنْشُوْر دُوَلْتِ کِهْ رَسِیْدِهْ بَانَبِیَا
خَتْمِ نَبُوْتِشْ بَاوِ بِلْکِهْ آ مَدِهْ
شَیْطَانِ زَجَرِیْلِ تَرْقِی کُنْدِ بِهْ قُرْبِ
مَوَاجِ اَوْ شَبِیْ وَ شَبِیْ رُویتِ کَلِیْمِ
مُوسٰی سَوَالِ کَرُو اَرِیْ لَنْ تَرَا شَتِیْدِ
اِیْنَ دُوَلْتِ هَمِیْشِهْ چِهْ بَیْدَارِی وَ چِهْ خَوَابِ
کَر جَلُوَهْ کَرِیْبَ مَخِ شُوْدِ سَخْلِ قَامَنْتِ
یا مَرْتَضٰی بِهْ فِیضِ اَیْنِ مُحَمَّدِیْ

صَلُّوْا وَسَلِّمُوْا عَلَی الْاَلِ الْکَرَامِ
رَبِّیْ عَلَیْهِ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَی لَدُوَامِ
اَلَا الَّذِیْ اَقْرَبَ بِتَقْضِیْلِهِ الْعِظَامِ
بِرِیْشْتِ دَارُو اَزِیْ تَعْظِیْمِ وَ اَحْزَامِ
بِرِیْجِهْ کَاہِ قَدَسِیْ نَهْ بُوْدِهْ جَزَا وَاَمَامِ
بِیْ خَاتْمِ نَبُوْتِ اَوِ بُوْدِ نَامْتِ سَامِ
هَمِ اَفْتَحِ اَنْ بِهْ وِجُوْدِشْ هَمِ اَخْتِ سَامِ
بِالْفَرَضِ اَکْرِبِ اَوِ بِنْدِ چَنَبِ اَعْتِصَامِ
فَرَقِ اَنْدَرِیْ دُو شَبِیْ چُو مِیَانِ صَبَاحِ وَ شَامِ
اَوِ رَا بَکَامِ دُوَلْتِ وِیْدَارِ بَرُو وَاَمِ
لَا بَاسَ مِنْ کَرَا حِ اِذَا الْقَلْبُ لَا یَنَامِ
سَرُو سَهْیِ بِهْ سَجْدِهْ فَرُوْدِ اَیْدِ اَزِ قِیَامِ
اَکْرَفِیْضِ خَاصِ خُوْدِیْ رَسَاوِیْ مَرَا بِهْ کَامِ

چوں کرد صرفِ راه تو نقدِ حیاتِ خویش
یعقوب زابِه عشقِ تو صرفِ شِدا رتِ نام

منقبت

عَاذِی
وَالْاَلِیْنَ وَالْاَعْلِیَّاءَ مِنْ اَعْدَائِنَا عَلَی

اَوَّلِیَّاءَ اَصْفِیَّاءَ رَاسِیْنَ رُوْمُوْلَیْ عَلَی

سرور اهل فتوت او بود در هر دو کون
حق عیان از مصطفیٰ و مصطفیٰ از مرتضیٰ
هر ایک از اسمای حسنی را ز اعیان منظریت
ما ساریت الشیء الا قد رایت الله فیه
بیچ میدانی که او را چیت نسبت بانبی
پیشینه سماع شفی و منت ایزد را که هست

بشنواز شاه نبوت لافتنه الاله علی
بای بسم الشد نبی و نقطه آن با علی
لیک آمار مظهر جسموع آن اسم علی
گفت چون آمد به نور لم یزل بین علی
یا محمد مثل لارون است با موسی علی
در طریق عشق بازی مقتدرای علی

صرفی مسکین ضعیف و نفس غدارش قوی
جای امداد است و وقت دستگیری یاعلی

منقبت

بعد حمد خدا و نعت نبی
واجب آمد مدیح قطب جهان
سید و صدرا ولی ی خدا
فخر آل محمد عربی
او خدا را خلیفه اعظم
کاسته دار شراب مصطفوی
مجلس افروز و زوال من و الاده
جرعه نوشش ز جام الهامی
غوث آفاق و قطب حقانی
قدس الشد سره الاستی
با و هر دم به روزی قدیم

افضل الخلق سید عربی
مقتدرای همه ذوی العرفان
علی ثانی آن امام هدای
مشغل دودمان مطلبی
منصرف تمام در عالم
نغمه ساز سرود مرتضوی
خامنهان سوز عادی من عاده
صد هزاران چو احمد جامی
میر سید علی همدانی
روح الشد روحه الاعمی
صد هزاران تحیت و تسلیم

با درویش مرویش یارب
فیض بخش و ممدیه هر مطلب

صرفی منقبت

علی نام و ز اولاد علی هم
علی ثانی اورا نام انداز شد
چرخ برزم بحسب الدین کبریا
مزار و مرقد آن قبله جهان
علی بابا را گشتن تو آب
سیم روضه من کنت مولاه
که آمد مظهر سیر سلونی
براه عشق مارا مقتدا اوست
به عشقش تا ابد پاینده ام من
ز غم های دود عالم جفا نم آزاد
الهی بیش باد و کم لب داد

علی ثانی آن سلطان عظیم
چو اسرار علی از وی عیاں شد
کنون روشن شده زان عالم آرا
عراقش مولود آقا بخت لای
امام العارفین و قطب الاقطاب
رساند در دماغ تو سحرگاه
کند آگاهت از راز درونی
بحمد الله که مارا پیشوا اوست
بحمد الله به عشقش زنده ام من
همیشه بانغم عشقش دلم شاد
جز این نغم صرفیا همدم مبادا

امیب است آنکه این غم آخر کار
کند ز اسرار پنهانم خبردار

منقبت

خلغله انداخته در کوس علم
علم همان است که بر دل زند
عالم که بر دل زند آن یار است
از سر بیخی تو تا پشت پاست
علم حدوث تو به علم قدیم
گر همه دال گویمیت آخر چه دور
معرفت سیر نهانی دهد

ای شده مغرور بنا موس علم
علم نه آن است که بر تن تن
علم که بر تن تنند آن مار است
علم تو معلوم که تا خود کجا است
کاش کنند محو عیدیم حکیم
علم قدیم از تو چو یابد ظهور
این همه دانی همه دانی دهد

یعنی اگر با شدت این آرزو
 و بهو امام العرفا بالیقین
 منقحر از باب ولایت علی
 آن همداں مولد و خندان وطن
 مهر منبر که ز بطحی ظهور
 از همه جاں نوری آمدید
 مگر ثانی همداں را بگو
 کعبه دل را که بود و حجاب
 از روشنی او چله سالکان
 آمده از یک چله اش صد هزار
 تیر سلوک از چله کرد و روان
 در چله شد طینت آدم تمام
 ورنه به چل روز نیستد اخته
 در چله سر بیت زربت جلیل
 هر که کند دولت معنی طلب
 و در نرسد اهل نبوت حیرا
 خود تو بگو فطرت شخصی و گریز
 کی شودش شاید معنی گزین
 آمده القصه به رفع تشنگ
 گر چه بسے راه سوئے مطلب است
 و چه چهر نکور راه و چه خوش بهر
 با چو علی و انش رتائیش
 چون به علی نسبتش آمد تمام
 از ره تعظیم نباشد عجب
 ظاہر از و سر علی و زنی

از در شاه همداں فی بجو
 زبده اولاد شہر مسکن
 رہبر اصحاب ہدایت علی
 شیوہ او طی زمین و زمن
 یافتہ و کرد بہ یثرب عبور
 عاقبت آن نور بہ خندان رسید
 یثرب ثانی شد خندان از و
 ہست ز فحشہ او فتح باب
 آمدہ رہبر بسوئے لامکان
 سیر نہانی شد از و آشکار
 بہ چیلہ کی تیر رود از کمان
 بے چیلہ موسی نہ رسیدہ بکام
 حق بہ دے آن ہمہ راستا ختہ
 کان نہ رسد مد رک عقل عقیل
 خلوت صوری بود او را بسبب
 چلہ نشیں گشت بہ غار حرا
 بہ بود از فطرت خیر البشر
 صورت او ناستد خلوت گزین
 این روش پاک نہ اہل طرق
 راہ امام ہمدان اقرب است
 رہبر مادر رہ دیں حیدر
 زان لقب آمد علی تائیش
 ہمہ بحسب ہم بہ نسب ہم ہنام
 گر علی تائیش آمد لقب
 بل ہو بدست لا بید العلی

<p> هست بریں نکتہ دلیل قبول سلسلہ او کہ در آئین عشق بسته بر این سلسلہ آباے من صرفی و مسکین که ہوا خواہ نشست گر لب جاں بخش تو فرماں دید چوں ابجد خواند بہ لوح الست در دل و جانم نعم عشقش وطن جان و دلم خالی ازین غم مباد باد فرزد و دم بدم و کم مباد </p>	<p> الولد یستل لابیہ از رسول آمدہ زنجیر محبتین عشق چوں دل دیوانہ و شہدای من از دل و جان بندہ در گاہ نشست بر قدمت سسر نہد و جان دید ابجد عشقش کہ بہ دل نقش بست کرد و چو چساں در دل و دل در بند جان و دلم خالی ازین غم مباد باد فرزد و دم بدم و کم مباد </p>
--	--

منقبت

<p> امید مدد مرا دریں راه کامد شہ کشتور و لایست شاه ہمدانی است لکن سر دفتر اولیای عالم نامش علی و بہ نکتہ دانی رندے کہ نہادہ رو بہ رایش پیمودہ فیانی طریقت اصحاب ارادش بہ ترتیب از جملہ حجاب ناگذشتہ اول بہ تجلیہ صفائی ادابر گہر فشان معنی سرچشمہ بحر جود و احسان گویند کہ سیر ربح مسکون </p>	<p> هست از ہمہ سیماں ازاں شاہ سلطان ممالک ہدایت آمد ہمہ دای بہ نور باطن در علم خدا شناسی علم آمد لقبش علی ثانی در نفس خود است درینا ہش در یافتہ کعبہ حقیقت ہم اہل سلوک و ہم محاذیب فایض بہ تجلیات گشتہ انکہ بہ تجلیات ذاتی اولیٰ و سبکبران معنی سر حلقہ اہل کشف و ایقان کردہ بخش از د و بارافزون </p>
--	---

اما بدل اِحتمال دارد صد بار فزون بود بیکدم در راه صفایش سیر مطلق سیرش که چنین بود در آن بلاد	کو خفا طر اگر پروں گمارد سیرش بهمنه حدود عالم سیرش بحق از حقیقت در حق لادی من آن امام ارشد
---	---

صرفی چه کنی حکایت از بخت
تا چند کنی شکایت از بخت

غزل

سودای عشق یاس و دیوانه کرد مارا بر بود نه بد و نفوقی از عشوه یک نگاه چون کرد یک نگاه بے هوش شد و بخود آتش فتاد در جان از شمع روی جانان	غوغای گل عذای افسانه کرد مارا چشمان مست جانان مستانه کرد مارا میتای می حواله پیمانه کرد مارا بر شعله جالش پروانه کرد مارا
---	--

فرمود او که صرفی جای تو شد خرابات
سر منزل سلامت میخانه کرد مارا

غزل

ما زنده بعشقیم و نارانشناسیم پای از سر خود کرده سراز پانتهو انیم باشد که بجز از سبق مهر نه خواندیم با شیک و بد میچ کسے کار نداریم و اریم تنم به غزالے جگر خود یاری کن در مانده و از پای فتاده از صحبت رو به صفتا نبیم گریز ال	حضریم و ولے آب بقارانشناسیم در راه محبت سرو پا رانشناسیم والشد که بجز از درس و فارانشناسیم با خلق خدای مدح و هجاء رانشناسیم جز خون جگر میچ عذرا رانشناسیم غیر از گرم آل عبا رانشناسیم جز بندگی شیر خدا رانشناسیم
---	--

عاجز خرد از وصف کمالش بود اما	جز منقبتش مدح و ثنایا نشناسیم
المنتهی شد که جز او رسیده نیست	بے رهبریش راه هدایا نشناسیم
صرفی به در عزت او هیچ وسیله	
جز همت و الای رضا را نشناسیم	

غزل

غیرت از چشم برم سوی تو دیدن نه دهم	گوش را نیز حدیث تو شنیدن نه دهم
گر شبی دست دهد وصل تو از غایت شوق	تا قیامت نه شود صبح دمیدن نه دهم
هدیه روی تو گر ملک دو عالم بدست	اعلم الله سر موی تو دیدن نه دهم
که بیاید ملک الموت که جانم ببرد	تا نه بینم رخ تو روح دمیدن نه دهم
صرفی از باد و زو سوی دوز نفین سیاه	
باد را نیز در آن زلف و زبیدن نه دهم	

سه مصرعی

بید نیم و ثنای این است	بے کسیم و شعار ما این است
عشق بازیم و کار ما این است	
یارب از آتش فراق گریه	سو ختم سو ختم برنگ خسته
در خزان نو بهار ما این است	
ای بیتان در غم فراق شما	لاله ستان داغ طاعت بر دل ما
کز شما یادگار ما این است	
حاصل و الهان شیدائی	نیست در عشق غیبه رسوائی
عزّت و اعتبار ما این است	
روز تا شب در آه و افغانیم	شب هم هم چو شمع سوتانیم

تا سحر حال زار ما این است
 دمبدم خوں زویدہ مے باریم
 سال و مہ کشت و کار ما این است
 سر بر آں خاک آستان دادیم
 کہ تمنائے یار ما این است
 بر لبِ معس آں پر ہی پیکر
 دمبدم مے خوریم خونِ جگر
 کہ مے منور شکار ما این است
 داغِ لایست بر دل نمکین
 بلکہ گلہائے آفتشین است این
 صرفیا لاله زار ما این است

غزل

چوں نظر کردم بخود خود را ندیدم غیر دوست	وہ نمیدانم کہ یارب او منم یا من ہمو است
اوست مغز و ہر چہ غیر او بود جز دوست نیست	ورنکو بنیم غیر او نہ مغز است و نہ پوست
کی بود بیگانہ را از نکتہ وحدت خبر	آشنا دانند کہ عین آب دریا آب جوار است
حافظ قرآن نہ ایم و صاحبِ اورا دین	ما حجابیم و در امت ہر دم دوست دوست
دبیدہ ہا از غیر دیدن شستن آمد فرض عین	شکر لبت کا بت چشم در پی آن شست و شواست
گفتہ بچوں او توئی پس جست و جواز بہر حدیث	خویش را گم کردہ ام از بہر آں ایں جبت ہجواست

حلّ این مشکل نخواہد کرد صرفی از کسے
 گر خطّ ام الکتاب آگہ ہر سر مو ہمو است

DATE LOANED

Acc. No. _____

[illegible]